

Academia Română

ADRIAN BRIȘCĂ

**JURNALUL UNUI PARTIZAN:
VASILE MOTRESCU
ȘI REZISTENȚA ARMATĂ DIN BUCOVINA**

INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI

INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI

COLECȚIA DOCUMENTE

**JURNALUL UNUI PARTIZAN:
VASILE MOTRESCU ȘI REZISTENȚA ARMATĂ DIN
BUCOVINA**

**INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL
TOTALITARISMULUI**

Calea 13 Septembrie nr. 13, Etaj 1, aripa de est, București 050711
în CASA OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ A ACADEMIEI ROMÂNE

Telefon: 021-318 2450

E-mail: secretariat@totalitarism.ro, inst.academia@gmail.com

Site: www.totalitarism.ro

ADRIAN BRIȘCĂ

**JURNALUL UNUI PARTIZAN:
VASILE MOTRESCU ȘI REZISTENȚA
ARMATĂ DIN BUCOVINA**

Editura Institutului Național pentru Studiul Totalitarismului
București
2025

Coordonator colecție: Octavian Roske

Redactor: Florin Leontin Abraham

Culegere: Maria Mihaela Gavrilesco, Bianca Elena Nițu, Carmen Rădulescu

Machetare computerizată: Mihaela Maria Gavrilesco

Indice de persoane: Cornel Beldiman

Copertă: Iuliana Dumitrescu

Consultant tehnic: Carlo Manuel Papuc

Prezenta ediție are la bază volumul apărut în 2005 în format print.

© INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL
TOTALITARISMULUI, 2025

Reproducerea integrală sau parțială a textului fără acordul I.N.S.T.
este interzisă și se pedepsește conform legii.

Distribuirea în străinătate fără acordul I.N.S.T. este interzisă.

Carte online

ISBN 978-606-9053-61-4

Cuprins

Studiu introductiv – Cazul Motrescu	7
Cronologie	46
Notă asupra ediției	49
Lista abrevierilor	51
Jurnalul partizanului Vasile Motrescu	53
Observații	157
Scrisorile partizanului Vasile Motrescu	159
1. 1951 aprilie 10, Codrul Voievodesei. Scrisoarea partizanului Vasile Motrescu, destinată organelor superioare de Miliție, în care explică de ce a luat calea codrului.	159
2. 1951 aprilie 10, Codrul Voievodesei. A doua scrisoare, adresată organelor silvice.....	164
3. 1951 iunie 13, Codrul Voievodesei. Scrisoare adresată de partizanul Vasile Motrescu comandantului Raionului de Miliție Rădăuți.	165
4. 1951 iunie 15, Codrul Voievodesei. Încă o scrisoare adresată de partizanul Vasile Motrescu comandantului Raionului de Miliție Rădăuți.....	167
5. 1953 mai 15. Scrisoarea partizanului Motrescu Vasile adresată comandantului Securității Rădăuți. Caiet transmis la 22 iunie 1953, prin muncitorii forestieri de la cabana I.F.E.T. Brodioara, comuna Brodina.	168
6. 1953 iunie 22, Brodina. Scrisoarea partizanului V. Motrescu transmisă prin ciobanul Hasna Ilie, la 23 iunie 1953.	181
7. 1953 iunie 22, Pădurea Putnei. A doua scrisoare a partizanului Vasile Motrescu transmisă prin ciobanul Hasna Ilie, la 23 iunie 1953.	182
8. 1954 august 2, cabana Rusca. Scrisoarea partizanului Vasile Motrescu, adresată Direcției Generale a Securității Statului și trimisă prin muncitorul forestier Serafimovici Artemie.....	185
9. 1954 noiembrie[25?], Pădurea Bercheza. Scrisoarea prin care partizanul V. Motrescu somează autoritățile comuniste să-i elibereze fratele.....	190
Cine au fost teroriști: partizanii sau securiștii ?	191
Poeziile partizanului Vasile Motrescu	194
I. Frunză verde matostat	194
II. Codrule drag	196

III.	Răzeșii	197
IV.	Dezleagă-te, române!	198
V.	Pentru libertate.....	199
VI.	Moartea	201
	Doina partizanilor bucovineni	203
	Ultimul cuvânt.....	205
	Autor	221
	Lista ilustrațiilor	222
	Indice de persoane.....	232

Studiu introductiv – Cazul Motrescu

Motto: „*Iubesc mai mult libertatea decât viața!*”

Partizan Vasile Motrescu

10 aprilie 1951

Suntem în anul 1919 și ne aflăm în comuna Vicovu de Jos, satul Remezău, din Bucovina. Se terminase Marele Război și odată cu el se prăbușiseră patru imperii: țarist, austro-ungar, german și otoman. Această minune a făcut posibilă împlinirea visului de veacuri al românilor: unirea tuturor provinciilor românești. Bucovina revenise la patria mamă după 143 de ani de robie, dar prețul plătit pentru această bucurie a fost enorm: sute de mii de morți, invalizi, văduve și orfani. Puține cămine rămăseseră neîndoliate.

Cu toate acestea, viața își urma cursul firesc. O tânără vicoveancă, Sofia a lui Mihai Motrescu, avea pe atunci optsprezece ani și, așa cum era obiceiul, se ducea la horă, adică la joc, chemată de flăcăii din sat. Și tare se bucura, că doar era tânără și frumoasă. Acest joc era numit în partea locului „strânsură”, deoarece acolo se adunau fete și feciori de prin satele alăturate și se făcea pe un teren viran, numit „toloacă”, sub cerul liber. Ca instrumente muzicale, lăutarii foloseau o scripcă, un țambal și o tobă, care se auzea de la distanță și da de știre că tinerii pot veni la joc. Fetele veneau însoțite de mamele și frații lor, toți fiind îmbrăcați în straie de sărbătoare, veseli, ca la orice petrecere. Fără excepție, purtau cu mândrie frumoase costume naționale cusute cu migală, caracteristice Bucovinei.

De câțva timp, un tânăr, Pintilie al lui Lazăr Motrescu, un băiat chipeș, înalt și voinic, provenind dintr-o familie de buni gospodari din același sat, pusese ochii pe Sofia¹. Deși avea 29 ani, tânărul nu era căsătorit, întrucât trei ani și-i petrecuse în stagiul militar și patru ani fusese în război. Ajunsese la gradul de plutonier (*Feldwebel*) în armata austriacă și vorbea la perfecție limba germană. Războiul îl maturizase pe deplin și în sat făcuse dovada că este capabil să se descurce bine în viață. El a trimis-o pe mama sa, Agafia, spre a se sfătui cu Glicheria, mama Sofiei, și acestea s-au înțeles asupra căsătoriei copiilor, după cum era obiceiul. Apoi Pintilie (mirele) a trimis doi pețitori (staroste) ca să discute cu părinții fetei și să mijlocească nunta. Ajungând la înțelegere, părinții miresei i-au invitat pe părinții mirelui care, însoțiți de cei

¹ Între cele două familii, deși purtau același nume, nu existau legături de rudenie.

doi starosti și de mire, au mers la părinții fetei. În timp ce mirele a rămas afară, în grădină, după datină, părinții mirelui și oaspeții lor au intrat în casă. Au urmat discuții între părinții viitorilor miri, ceilalți invitați ascultând în tăcere, ca martori. S-a declarat precis cine și ce zestre dă copilului său (pământ, vacă, oi, atelaje, unelte), promisiunile urmând a se îndeplini întocmai. Prea multă zestre nu s-a putut oferi, întrucât Bucovina fusese călcată și jefuită de muscali de trei ori în timpul războiului, oamenii pierzând vite, cai, căruțe, aproape totul. După terminarea discuțiilor, un staroste a ieșit afară și a invitat mirele în casă, iar celălalt a adus mireasa. Cei doi tineri s-au așezat pe scaune și și-au dat mâna în fața celor prezenți, după obicei. S-a trecut la masă, s-a ospătat, s-a stabilit data cununiei și cine va fi „nănaș”.

Nunta a fost vara, era cald și frumos, cu multă lume din sat și din vecinătăți. Tinerii Pintilie și Sofia Motrescu erau fericiți. Aveau să muncească împreună cu spor, să realizeze o gospodărie modestă dar frumoasă, exemplu pentru consătenii lor. Dumnezeu i-a binecuvântat cu patru copii, toți băieți. Primul născut, Vasile, a văzut lumina zilei la 11 octombrie 1920; Gheorghe s-a născut la 1 ianuarie 1924; Ion la 8 ianuarie 1926 și Constantin la 20 februarie 1929. Toți copiii au urmat câte 7 ani la școala primară din sat, iar Pintilie s-a înscris în P.N.L. - Brătianu și a fost primar ales al Vicovului timp de patru ani de zile (1934-1937).

Averea familiei Motrescu se compunea dintr-o casă modestă cu șură pentru vite, cinci oi și trei fâlcii de pământ (4,3 hectare). Totul a decurs normal, până când războiul a răvășit Bucovina, iar familia Motrescu a plătit un preț incredibil de mare pentru faptul că nu a acceptat comunismul.

Vasile Motrescu a urmat cele 7 clase primare în comuna natală, iar din 1934 până în 1942, vara, a păstorit oile unor consăteni, în timp ce iarna a lucrat la diferite exploatari forestiere, la fasonat și corhănit bușteni. La 20 februarie 1942 este încorporat în Divizionul 6 Tunuri de Munte de la Târgu Ocna, unde face un stagiul de instrucție de numai 3 luni de zile, după care este trimis pe front, cu Divizia 4 Munte, în Caucaz și Crimeea, având funcția de observator². A fost decorat cu medalia „Bărbăție și Credință cu spade clasa a III-a” conform Ordinului de Zi nr. 712/22.11.1943 și avansat caporal. Stagiul pe frontul de răsărit de la 12 iunie 1942 până la 1 septembrie 1943, adică 438 de zile. Menținut mobilizat, în primăvara anului 1944, îl găsim pe Vasile Motrescu pe front în Basarabia, a Cetatea Albă. În luna iulie i se dă concediu, 15 zile, dar nu poate merge acasă, întrucât comuna Vicovu de Jos era ocupată de trupele sovietice. Este convins de căpitanul Popovici Constantin ca să se

² Vasile Motrescu fusese instruit radio-telegrafist.

încadreze, voluntar, într-o unitate de luptă din Bucovina, în baza unui ordin al Marelui Stat Major. Majoritatea militarilor bucovineni veniți în concediu au acceptat să se înscrie în Centrul de instrucție suplimentară de la Sadova, comună situată lângă Câmpulung Moldovenesc. Acest centru fusese creat de Comandamentul româno-german, spre a pregăti pe viitorii partizani antisovietici pentru luptele de gherilă din munți și din păduri. Ei aveau instructori români și germani, iar armamentul era de proveniență germană (pe atunci România și Germania erau aliate). Localnicii erau bucuroși că luptau chiar pentru apărarea pământului lor și aveau avantajul cunoașterii terenului. Grupurile conduse de Vladimir Macoveiciuc din Voitineli, Constantin Cenușă din Putna și Ion Vatamaniuc din Sucevița, au organizat ambuscade reușite și infiltrații în spatele liniei frontului sovietic, mulți țărani bucovineni fiind decorați cu Virtutea Militară și Crucea de Fier. Vasile Motrescu fusese repartizat în grupul lui Cenușă, dar nu a participat la nici o acțiune, deoarece a rămas la Sadova din 20 iulie până la 23 august³.

Fratele său, Gheorghe Motrescu, avea vârsta de 20 de ani în 1944 și era premilitar. În dimineața de 8 mai, când rușii au ordonat evacuarea populației din satele aflate în zona frontului, către județul Dorohoi, Gheorghe s-a rătăcit de părinți și a rămas în pădure, ca să păzească două vaci, alături de trei consăteni. Ulterior s-a încadrat în grupul lui Macoveiciuc, dar nu a participat efectiv la lupte.

Începând din septembrie 1944, agenții NKVD-ului au început să-i urmărească pe cei care se înrolaseră în mod „voluntar” în grupurile de partizani sau în Batalionul Fix Bucovina. Aceștia erau arestați și anchetați de organele NKVD-ului, prin metode violente, după care dispăreau fără urmă (erau asasinați), sau erau deferiți tribunalelor militare sovietice din Dej sau Debrețin. Erau judecați și condamnați după legislația sovietică, la ani grei de muncă forțată, erau trimiși în lagărele din Siberia, de unde mulți nu s-au mai întors. Toate aceste „secrete” s-au aflat și cei vizați s-au refugiat în păduri, unde au stat ascunși până în iunie 1945, când comandamentul NKVD a fost mutat din Putna în altă zonă. Așa a procedat și Vasile Motrescu pentru a scăpa, deși nu acționase deloc ca partizan, căci rușii nu l-ar fi iertat, pentru că fusese vânător de munte (o altă categorie urmărită de poliția politică a lui Stalin). Perioada din 21 septembrie 1944 până în iunie 1945, cât timp a fost fugăr prin păduri, Vasile Motrescu o numește „etapa întâia de prigoană”, în care nu s-a despărțit de arma Z.B. A stat numai ascuns, fără a întreprinde nici o acțiune deosebită.

³ ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4314, vol. 1, f. 120-168. Motrescu Vasile a rămas în evidența Divizionului 6 Tunuri de Munte până la 21 august 1944 (U.M. Nr. 02405, Pitești, Certificat Nr. M/81 din 11.02.1997).

Revenind acasă, la domiciliul părinților săi, Vasile Motrescu se ocupă cu agricultura, dar muncește și în pădure. Se căsătorește cu Maria, fiica lui Gheorghe și Eugenia Breabăn din Vicovu de Jos, o fată săracă, dar frumoasă și bună gospodină. Și el era sărac. Împreună aveau 1,61 hectare teren arabil și fâneață. Au doi copii: Sofia, născută la 23 iunie 1946 și Gheorghe, născut la 6 octombrie 1947. Și-au construit o casuță mai mult decât modestă, dar fericirea le-a fost curmată brusc.

A urmat „a doua etapă de prigoană”. În ziua de sâmbătă 9 aprilie 1949, aflând de la un prieten, activist comunist, că cei care trecuseră pe la Centrul de instrucție din Sadova erau înscriși pe o listă în vederea arestării, Vasile Motrescu trece pe la cei vizați, ca să-i avertizeze. În primul rând pe la Gheorghe, fratele său, apoi la Țugui Gheorghe al lui Pricop, care îi confirmă zvonul care circula prin sat (îl anunțase Gheorghe Chifan al lui Zaharia). Cum aceștia nu au dat crezare zvonului, în noaptea de 9/10 aprilie 1949, Vasile Motrescu s-a refugiat în pădure, singur. Își pregătise un rucsac cu mâncare pentru două zile, un ceaunaș pentru făcut mămăligă și arma Z.B. El s-a dus la coliba lui Constantin Cenușă situată în Poiana Crucii, unde, cu câteva zile mai înainte, îi dusesese niște alimente. L-a găsit vreo două zile mai târziu, la altă colibă, și au rămas împreună. Cenușă evadase din subsolul Securității din Rădăuți în septembrie 1948 și se ascundea în pădurile din jurul Putnei. La scurt timp, acesta îl întâlnește pe Motrescu, venit să muncească în pădure și care, de atunci, îl ajutase periodic cu alimente. Din sprijinitor, Motrescu a devenit și el fugăr, mai precis partizan, întrucât amândoi erau înarmați, hotărâți să-și apere libertatea cu arma.

Informându-se despre cele petrecute după plecarea sa din sat, Vasile Motrescu a aflat că fratele său, Gheorghe, fusese arestat, Țugui Gheorghe de asemenea, iar oamenii erau înspăimântați.

Intrând în cea de-a doua etapă de clandestinitate, Vasile Motrescu a rămas alături de Constantin Cenușă, iar acțiunile lor au fost determinate de nevoia de a supraviețui: aveau contacte cu consătenii, care le aduceau alimente și informații, cu muncitorii forestieri și cu ciobanii. În vara anului 1949, doi pădurari au fost dezarmați și dezbrăcați, apoi au fost obligați să strige lozinci <dușmănoase> la adresa regimului: „Trăiască partizanii și regele Mihai / Jos comuniștii și-afară cu davai!”, după care li s-a dat drumul să plece. Armele și uniformele pădurarilor au rămas la partizani, iar acțiunea lor a fost justificată de faptul că pădurarii deveniseră uneltele Securității.

Tot în vara anului 1949, trei geologi care căutau petrol în valea pârâului Strujinoasa au fost opriți și legitimați de partizani care, indignați că rușii le iau totul, le-au luat geologilor hainele și documentele și i-au obligat să strige lozincile: „Să trăiască partizanii / Până vin americanii!”, „Trăiască regele

Mihai!” și „Jos cu comuniștii!” Apoi i-au lăsat să plece, cu condiția că vor striga acele lozinci până când vor ajunge în comuna Sucevița, la Postul de Miliție.

La 27 februarie 1950, în urma unor mici divergențe, Vasile Motrescu s-a despărțit de Cenușă. Despre acesta, el notează în caietul cu însemnări zilnice, la data de 25 martie 1953: „În Cenușă aveam încredere și îi spuneam tot ce aveam pe suflet”. Cuplul Cenușă – Motrescu a intrat încă de la început în atenția Securității, care a folosit toate metodele pentru a-l lichida, inclusiv prin lansarea de zvonuri care să provoace neîncrederea reciprocă. Se pare că au avut păreri diferite asupra metodelor întrebuintate. Cert este faptul că Motrescu a rămas singur până la data de 28 iunie 1951, când s-a predat de bunăvoie organelor de miliție.

Urmăriți inițial de autoritățile comuniste „pentru activitatea desfășurată în spatele trupelor sovietice în primăvara anului 1944”, Constantin Cenușă și Vasile Motrescu au fost condamnați, în contumacie, de către Tribunalul Militar Iași, prin sentința nr. 763 din 26 septembrie 1950, la un total de câte 31 ani de închisoare, astfel: 8 ani pentru tâlhărie, 9 ani pentru tâlhărie repetată, 10 ani pentru instigare publică și 4 ani pentru deținere ilegală de armament și muniție. Din acel lot au făcut parte și 23 de „favorizatori”, adică sprijinitori, între care erau tatăl și fratele, Pintilie și Gheorghe Motrescu. Condamnările au fost destul de blânde, majoritatea inculpaților fiind achitați, din lipsă de probe. S-au ales însă cu spaima din timpul torturilor îndurate în ancheta de la Miliție și Securitate. A fost un caz unic, în care instanța s-a sesizat de faptul că inculpații prezentau încă numeroase echimoze. Procurorii militari Tomșa Boris și Dinu Gheorghe i-au interogat separat, în ședință, și aproape toți au declarat că cele afirmate la Securitate le-au fost smulse prin violență. Tribunalul militar a cerut anchetarea cazului, dar în dosarul nr. 43 363 din arhiva S.R.I. nu s-a găsit răspunsul.

În condițiile în care aproape toate căile de aprovizionare cu alimente, îmbrăcăminte și medicamente le fuseseră tăiate, când rudele și alți sprijinitori ai partizanilor fuseseră arestați și torturați în scopul de a-i constrânge pe Motrescu și Cenușă ca să se predea, au apărut unele elemente noi. Miliția (care colabora strâns cu Securitatea) lansase zvonul după care Motrescu și Cenușă ar fi nevinovați, că nu au avut motive ca să se ascundă în păduri, că li se garantează libertatea dacă se predau de bunăvoie. Ne aflăm deja în anul 1951. La 10 aprilie, Vasile Motrescu trimite *o primă scrisoare*, destinată organelor superioare ale Miliției din România, în care explică de ce a devenit partizan și arată că partizanii care au luptat în vara anului 1944 împotriva sovieticilor și-au făcut datoria față de țară. De ce sunt considerați criminali de război? Cât privește persoana lui, întreabă: „Dacă îmi doriți binele și îmi promiteți libertatea, de ce mă urmăriți cu atâta înflăcărare și de ce m-ați condamnat la un termen așa de lung de închisoare?... **Am iubit și iubesc**

libertatea, mai mult decât viața... Poate să țină regimul comunist 50 de ani și eu nu voi ceda, nu voi trăda, nu mă voi preda decât mort!... Nu voi trăda pe frații mei de suferință... că simt în suflet datoria și porunca sfântă a Voievodului de la Putna, de a nu pleca capul în fața vrăjmașului... căci pentru mine e o cinste să mor ca un erou... Noi avem un fundament după care ne călăuzim: Biblia și credința în Dumnezeu... Suntem români, frați, nu trebuie să ne ucidem... Atât timp cât nu sunt atacat, nu voi folosi arma.”

A doua scrisoare, tot din 10 aprilie 1951, este adresată organelor silvice, care sunt sfătuite să nu-l mai urmărească în zadar⁴.

La 13 iunie 1951 expediază *a treia scrisoare*, către comandantul Miliției Raionului Rădăuți, în care îi reproșează că milițienii din subordinea sa i-au maltratat familia, dezonorând Partidul și Miliția. Că tot ei sunt vinovați de faptul că a fost nevoit să aleagă libertatea în păduri, de teama torturilor folosite în anchete. Cum să se poarte frumos, în condițiile în care „cu destulă durere, mănâncă o bucățică de mămăligă din cerșit și udată cu lacrimi?”

Urmează *a patra scrisoare*, expediată de Vasile Motrescu la 15 iunie 1951 pe adresa căpitanului Cantor Dumitru, comandantul Miliției Raionului Rădăuți. El își cere scuze pentru tonul folosit în scrisoarea precedentă, dar arată că vinovații sunt tot agenții Miliției, care l-au informat greșit. Arată că este mulțumit că s-a putut abține de a ucide pe cineva și cere diminuarea măsurilor de urmărire, pentru a intra în legalitate. În final roagă să expedieze scrisorile sale „la tov. Gh. Gheorghiu-Dej”.

Scrisorile au ajuns însă ...în mâinile Securității și apar în arhiva S.R.I., în dosarul penal nr. 3820, volumul 1, drept corp delict. Motrescu intrase într-un dialog periculos cu Miliția, fără a ține cont că ultimul cuvânt îl avea Securitatea. Curajul, dreptatea și istețimea sa nu-i vor fi de folos în lupta cu un dușman laș, mincinos și lipsit de scrupule.

Cetățeanul Gheorghe Gregorian din comuna Marginea fusese arestat și condamnat pentru port ilegal de armă și braconaj. În luna iunie 1951, Miliția a organizat o ședință cu muncitorii de la fabrica de cherestea din Sucevița, în fața cărora Gregorian a fost pus în libertate, iar vorbitorul a declarat că Partidul îl iartă și pe Motrescu, dacă se va preda de bunăvoie. Între timp avuseseră loc contacte între niște subofițeri de miliție și Vasile Motrescu și timp de o noapte întreagă s-au purtat discuții, finalizate cu promisiuni (fără acoperire) dacă partizanul se predă. Din nefericire, Motrescu se îmbolnăvise și avea nevoie de tratament medical, fapt care l-a determinat să schimbe tonul și tactica, pentru a ieși din clandestinitate cât mai curând.

⁴ Scrisorile lui Motrescu se află grupate și se găsesc publicate integral, după „Jurnal”, în acest volum.

În ziua de 28 iunie 1951, în timp ce mergea spre Postul de Miliție Sucevița spre a se preda, trecând prin Poiana Haciungului, Motrescu a dat peste un post fix de pândă pe care-l știa, dar de care nu s-a mai ferit. Milițienii l-au arestat și l-au bătut, unul lovindu-l cu patul armei, iar altul simulând că îl împușcă. Încătușat a fost dus la Miliția Rădăuți și aceasta l-a predat Securității. Este anchetat, dar este lăsat liber (supravegheat discret), ca nadă pentru prinderea lui Cenușă și Pătrăucean. I s-a pus condiția ca să scrie acestora o scrisoare, prin care să-i sfătuiască să se predea, întrucât el este liber, pentru că s-a predat de bunăvoie. După același scenariu, schimb de scrisori, discuții cu subofițeri de miliție și promisiuni mincinoase, în ziua de 29 august 1951, partizanii Cenușă Constantin și Pătrăucean Cozma s-au predat și ei, de bunăvoie, unui grup de ofițeri și subofițeri de miliție. Au fost arestați imediat, Vasile Motrescu a fost și el arestat, apoi toți trei au fost duși la Ministerul de Interne, unde a început ancheta.

Securitatea hotărăște să-l folosească pe Motrescu pentru a lichida grupurile de partizani din Argeș, Muscel și Făgăraș. El acceptă formal să colaboreze, ca să treacă iarna. I se face un scurt instructaj la Pitești și este atașat unui grup de trei agenți ai Securității, condus de căpitanul Anghel Neculai, fiul învățătorului Anghel Vasile din comuna Negrilești-Vrancea și domiciliat în Focșani, un informator periculos. Din grup mai făceau parte plutonierul Vrabie Ioan, fiul lui Ioan Vrabie din satul Stâncășeni-Bârlad, în vârstă de 29 ani, domiciliat în Bârlad și Boian Ioan, fiul lui Axente, născut în satul Omor din județul Timiș-Torontal, în vârstă de 37 ani, domiciliat în București. Obiectivul acestui grup de patru falși partizani era lichidarea grupului de autentici partizani condus de Gavrilă Ion, care acționa în Munții Făgărașului. Argumentul forte pentru reușita acțiunii era faptul că Boian fusese coleg de liceu cu Hașu Andrei din grupul lui Gavrilă, că fuseseră membrii ai F.D.C. și în 1941 făcuseră închisoare pentru activitate legionară, în penitenciarul Aiud.

Cei patru s-au întâlnit în comuna Sâmbăta de Sus și au plecat pe munte în ziua de 4 septembrie 1951, sub comanda lui Anghel (nume conspirativ Manda)⁵. La cabana C.G.M. au jefuit trei turiști (de ranițe, bocanci, rufărie, mâncare), iar la punctul Fereastră alți șapte turiști (bocanci, ceasuri, aparat de fotografiat, rufărie, bricege, bani). După numai două zile au întâlnit un om de legătură al grupului Gavrilă, numit Pop Jean, cu care a discutat separat numai căpitanul. El i-a spus lui Pop că sunt „rămășițe ale partizanilor din Vrancea” și au fixat întâlnire pe muntele Netotu. La stâna din Boureț, căpitanul

⁵ Din declarația lui Motrescu, dată la 16 mai 1952 (ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4314, vol.1, f. 169-180)

„Mandea” l-a bătut pe un cioban și au luat două cojoace, brânză, unt și urdă. Acest comportament trebuia să ajungă la urechile lui Gavrilă. La 10 septembrie, pe muntele Căpățâna, au avut întâlnire cu 5 „tovarăși” de la Securitatea Pitești, care au adus alimente, haine, bocanci, informații. Au coborât în valea Leaotei, până la confluența cu pâraul Zârna, și au mers la o cabană, unde au stat până în 12 septembrie. Întâlnirea cu partizanii lui Gavrilă a decurs fără probleme. S-au făcut prezentările și au început întrebările. Era firesc ca oamenii lui Gavrilă să fie vigilenți, să nu cadă într-o cursă a Securității. Cum Hașu Andrei era nerăbdător de a-și întâlni prietenul, cei 5 partizani ai lui Gavrilă și cei 3 „partizani din Vrancea” au pornit spre cabana Zârna, unde Boian rămăsese, fiind „bolnav”. Fiecare din oamenii căpitanului „Mandea” și-a prezentat propria legendă mincinoasă și Motrescu declară că, după ce Hașu l-a îmbrățișat pe Boian, l-a întrebat de unde și-a procurat arma cu lunetă. Boian i-a spus că o are de la rebeliune (din 1941). Hașu a văzut că anul fabricației era mai recent și a intrat la bănuieli. L-a luat de o parte și l-a întrebat cum și unde l-a întâlnit pe căpitan. Răspunsul lui Boian nu corespundea cu ce spusese căpitanul. Revenind în grup, Boian l-a demască pe căpitan, pe Vrabie și Motrescu. Imediat, grupul lui „Mandea” a fost imobilizat și legat la mâini cu sforile de la ranițe, cu excepția lui Boian. În ranițele lui „Mandea”, Vrabie și Boian s-au găsit capsule cu otrăvă, somnifere și sfoară, iar la percheziția corporală s-a găsit la căpitan un carnețel plin cu însemnări, cu date și nume de persoane întâlnite, ce a spus și ce a primit de la fiecare, spre a folosi la „viitoarea anchetă” de la Securitate.

Boian l-a luat iar pe Hașu Andrei și au discutat ceva confidențial. Dintr-o dată, a început să fugă la vale, Hașu a tras și l-a împușcat în spate. Vrabie a fugit și el, dar a fost împușcat, la fel și căpitanul. Motrescu scrie că fost lăsat în viață, cercetat în amănunțime, apoi pus să care greutăți mari și dormea legat de mâini și de picioare. Fusese dezbrăcat și i se dăduseră opinci în locul bocancilor. Într-o zi, profitând de faptul că partizanii lui Gavrilă aveau diferite preocupări și erau neatenți, a fugit spre creasta muntelui, apoi a început să coboare, mergând pe firul văii până la primul post de miliție, unde s-a predat. A fost dus la Ministerul de Interne și, în fața generalului Pintilie și a unui general sovietic, a descris faptele în varianta de mai sus, lăsând să se înțeleagă că echipa a fost trădată de Boian, el fiind tot o victimă a acestuia. Pentru a fi mai credibil, Motrescu se predase îmbrăcat numai în cămașă și izmene, cu picioarele goale și avusese grijă să se tăvălească pe jos și să se izbească de stânci, pentru a da impresia că fusese torturat de partizanii lui Gavrilă. Securității l-au crezut numai pe jumătate și l-au pus la încercare, pentru a vedea „dacă s-a spurcat la trădare”. I-au propus să meargă cu altă echipă, în Banat, pentru a lichida resturile grupului Uță. Motrescu a protestat,

argumentând că îi este frică să mai treacă prin ce a trecut în Făgăraș. I-au propus altă variantă, să plece în Bucovina, ca să lichideze grupul lui Vatamaniuc. Motrescu a dat același răspuns. „Nu-ți cerem să ni-i dai tu, ci numai să ne spui unde se află, ca să acționăm noi”. „Dar iarna ei stau ascunși în bordei și nu ies afară până la primăvară” a replicat Motrescu, sperând să scape „curat” până atunci. I-au găsit, totuși, ceva de „lucru”. Spre a-și „onora” angajamentul luat, l-au instruit și l-au introdus ca agent de cameră în penitenciarul Botoșani, pe lângă deținutul Macoveiciuc Silvestru, fost partizan antisovietic încă din mai 1944. Pe Vasile Motrescu nu l-a lăsat inima ca să trădeze un frate de suferință. El a procedat în așa fel încât, fără să-și prevină „victima”, a fost „descifrat” și scos din joc. Dar iarna a trecut și între timp și-a îngrijit sănătatea, obiectivul său principal.

Ce s-a întâmplat în Făgăraș, după lichidarea echipei de elită a Securității? Anghel, Vrabie și Boian au fost îngropați pe munte, iar un student la teologie rostise o rugăciune⁶. Motrescu a vrut să rămână în grupul lui Gavrilă. Nu era legionar și acesta a fost motivul pentru care i s-a propus să plece înapoi, în Bucovina. Înțelegând că nu este dorit de cei cărora le salvase viața cu prețul vieții lui, a profitat de faptul că fusese lăsat singur, a lăsat hainele, bocancii și arma sub un brad, în locul unde trebuia să se întâlnească cu Gavrilă și a plecat la vale, hotărât să se prezinte în fața dușmanilor, cu orice risc.

Marea greșală a lui Gavrilă și a oamenilor săi a fost că n-au pus răul în față, să discute și să hotărască, atunci, ce anume să declare la anchetă, pentru a-l proteja e binefăcătorul lor, în ipoteza că ar cădea, vii, în mâinile Securității.

Iată ce scrie Ion Gavrilă-Ogoranu într-un drept la replică publicat în „România Liberă” din 30 martie 1991: „Câteva cuvinte despre bucovineanul țaran Vasile Motrescu din Vicovu de Jos, amintit în articolul generalului maior de rezervă Neagu Cosma. Înalt și frumos ca un brad, inteligent, cunoscător al istoriei României mai mult decât mulți intelectuali din ziua de azi, a coborât din obcinele Bucovinei și a venit în munții Făgărașului cu un singur gând creștinesc: să ne scape de la o moarte sigură, dintr-o cursă a Securității, cu riscul propriei lui vieți. Era căsătorit, avea doi copii. Aceștia să fie mândri de tatăl lor”.

Dar Motrescu a salvat nu numai pe Gavrilă și partizanii săi, ci și pe turiștii, ciobanii și alte persoane ale căror nume se aflau în carnetul găsit asupra lui Anghel. De regulă, aceștia priveau cu toată dragostea la adevărații partizani și, fără a sta prea mult pe gânduri, și-au golit sacoșele cu alimente în rucsacurile falșilor partizani, agenți ai Securității care, experți în a trage de

⁶ În baza declarațiilor lui Motrescu, o echipă de securiști condusă de căpitanul Cârnă Ioan a găsit cadavrele și și-a recuperat tovarășii.

limbă, au reușit să afle cum se numesc și de unde sunt. După despărțire, au notat în carnet datele lor și cele discutate cu acel prilej, pentru a putea începe anchetarea lor, după terminarea misiunii din Făgăraș.

Dar cine era Anghel Neculai zis „Mandea”? Fost ofițer într-un regiment de artilerie antiaeriană, fusese trecut în cadrul disponibil cu gradul de căpitan și era învățător în satul Clipicești, județul Vrancea. Nu știm de ce și cum a devenit agent al Securității, dar a fost deosebit de activ. Ion Paragină și Mihai Timaru au fost capturați în casa lui. Ludovic Lisacovschi făcea parte dintr-o organizație de 22 membri, condusă de studentul Gheorghe Cantemir din Botoșani și a vrut să-l coopteze pe fostul căpitan de artilerie Munteanu. Acesta era coleg la Agronomie cu Anghel și erau prieteni. Munteanu l-a turnat la Anghel pe Lisacovschi și toți cei 22 de tineri au fost arestați și condamnați la închisoare⁷. Interogat de partizanii din Făgăraș, Anghel Neculai a recunoscut că are pe conștiință opt organizații anticomuniste, pe care le-a dat pe mâna Securității.

Asupra acțiunii din Făgăraș, Vasile Motrescu dă o altă declarație la data de 22 martie 1958, adică după ultima capturare a sa, în care vine cu alte explicații față de cele din 1952. Securitatea reușise să captureze câțiva partizani ai lui Gavrilă, și din interogatoriul lor, aflase adevărul încă din luna august 1955. Hașu Laurian, Hașu Gheorghe și Chiujdea Ioan declară că:

- întâlnirea a avut loc în ziua de miercuri 12 septembrie 1951, pe muntele Netotu;
- Anghel Neculai era însoțit de Vrabie Ioan și Motrescu Vasile, iar Gavrilă Ion era împreună cu Hașu Andrei, Hașu Gheorghe, Hașu Laurian și Chiujdea Ioan;
- toți cei de față erau înarmați;
- întâlnirea a fost fixată prin Pop Jean;
- Boian Ioan rămăsese la „casa lui Chircă” din valea Zârnei, fiind „bolnav”;
- cei trei au spus că sunt resturi ale partizanilor din Vrancea;
- după o scurtă discuție, au plecat spre cabana unde se afla Boian. Pe parcurs, Motrescu l-a atenționat discret pe Hașu Andrei că ceilalți sunt agenți ai Securității. El l-a dezarmat pe căpitan, ceilalți pe Vrabie; legați de mâini, au fost chestionați separat;
- la percheziție s-au găsit fiole cu otravă, bomboane (somnifere), multă sfoară, o sticlă cu rachiu, grenade;
- căpitanul a recunoscut că „a băgat la apă 7 grupuri de studenți de la Iași”; Vrabie a spus că a lucrat ca agent la Huși și Bârlad; că au trimis rapoarte la

⁷ Lisacovschi Ludovic, „Interviu”, Iași, 3 iulie 1998.

M.A.I., prin curier, în care au scris și despre Pop Jean; au recunoscut că au avut misiunea de a lichida grupurile lui Gavrilă și Arnăuțoiu;

- Boian este adus și el, dezarmat, dar este chestionat separat de Hașu Andrei. Profitând că nu fusese legat, fuge, dar Hașu Andrei îl împușcă. Vrabie fuge și el, fiind împușcat de același Hașu Andrei, care îl împușcă și pe căpitan. Toți trei au fost îngropați pe muntele Netotu, după ce Chiujdea le-a citit rugăciuni din cârticica „Izvorul Vieții”;

- Boian a fost prins cu minciuna când a spus că are arma de la rebeliune; anul fabricației l-a dat de gol; tot el a declarat că s-au întâlnit la Sâmbăta de Sus, în timp ce tovarășii lui au spus că vin din Vrancea;

- Motrescu a cerut să rămână cu ei; a avut loc o consfătuire, la care el n-a luat parte și grupul a hotărât să-l lase să plece; rămas singur, a lăsat arma, bocancii și bagajul și a dispărut.

În declarația din 22 martie 1958, Motrescu întărește și completează cele spuse de Hașu Laurian, Hașu Gheorghe și Chiujdea Ion. El arată că toți cei patru agenți erau colaboratori ai Securității, el însuși semnând un angajament pe care nu l-a respectat. Că încă de la început n-a vrut să dea pe mâna Securității pe cei considerați frați de suferință. Recunoaște că i-a făcut semn lui Hașu Andrei și l-a avertizat că ceilalți sunt oamenii Securității. Că el l-a dezarmat pe căpitan și apoi ceilalți l-au dezarmat pe Vrabie. În final a fost adus și Boian, dezarmat de Hașu Andrei. Toți trei, căpitanul Anghel Neculai (Mandea), Boian Ioan și Vrabie Ioan au fost împușcați de Hașu Andrei.

Partizanii lui Gavrilă au fost neîncredători față de Motrescu, l-au pus la diferite încercări, i-au spus chiar să plece acasă. Rămas singur, le-a lăsat arma, bocancii și celelalte lucruri și a plecat să se predea. Inițial, în 1952, Motrescu a declarat că cei patru au fost descoperiți pornind de la arma lui Boian, care a mințit că o are de la rebeliune, iar anul fabricației l-a dat de gol. Motrescu n-a spus adevărul la Securitate, de teamă să nu fie tras la răspundere pentru actul de trădare.

Greșeala că nu s-au înțeles asupra celor ce vor fi declarate (de pildă, aruncând vina pe morți) în cazul că vor fi prinși vii, s-a răsfrânt asupra tuturor, cu excepția lui Ion Gavrilă. Fie că au fost uciși în luptă, fie au fost prinși și executați. Soarta le-a fost pecetluită.

Suspectat, cercetat, folosit ca agent de cameră împotriva lui Silvestru Macoveiciuc, Motrescu se află într-o pseudo libertate la începutul anului 1952. Era liber, cu condiția ca să afle locul unde se ascunde grupul lui Gavril Vatamaniuc. Dar lui nici nu-i trece prin gând să-și trădeze frații de suferință. Văzuse cât de cinstit juca Securitatea și o ultimă lecție a primit la 19 mai 1952, când Tribunalul Militar Iași a pronunțat sentința nr. 508 în „lotul Cenușă”. Judecat pentru a doua oară în lipsă, Vasile Motrescu a fost condamnat la 8 ani

închisoare corecțională pentru delictul de „tâlhărie repetată”, 10 ani pentru delictul de instigare publică repetată, 5 ani pentru delictul de asociere contra liniștei publice și 6 luni pentru delictul de deținere de arme și muniții aparținând armatei. Fratele său de suferință, Constantin Cenușă, a fost condamnat la pedepse și mai grele: la muncă silnică pe viață pentru „crima de înaltă trădare”(!); la 15 ani muncă silnică pentru complicitate la „crima de omor”(!); la 25 ani muncă silnică pentru crima de „tâlhărie”; la 10 ani închisoare corecțională pentru delictul de tâlhărie repetată; la 6 luni închisoare corecțională pentru delictul de evadare; la 5 ani închisoare corecțională pentru delictul de asociere contra liniștei publice; la 8 ani închisoare corecțională pentru delictul de tâlhărie repetată; la 2 ani închisoare corecțională pentru delictul de deținere ilegală de arme și muniții aparținând armatei; la 2 ani închisoare corecțională pentru delictul de furt calificat repetat și la 10 ani închisoare corecțională pentru delictul de instigare publică.

Au mai fost condamnați alți 5 partizani pentru „crima de înaltă trădare”(!) pe motiv că în vara anului 1944 au luptat împotriva trupelor sovietice. În același lot au mai fost condamnate alte 8 persoane.

Prin sentințele nr. 529 din 29 mai, nr. 540 din 6 iunie și nr. 544 din 10 iunie 1952, au fost judecați 59 de sprijinitori (favorizatori) ai lui Cenușă și Motrescu, în trei loturi diferite.

Temându-se să nu fie tras la răspundere pentru cele întâmplate în Făgăraș și dezgustat de metodele Securității, Vasile Motrescu se hotărăște să se refugieze din nou în pădure. În ziua de 29 mai 1952 se sărbătorea Înălțarea Domnului. Și-a vizitat părinții și fără a spune cuiva ce intenționează, a pregătit rucsacul cu cele necesare și noaptea, pentru a treia oară, a luat calea codrului.

Începând cu *cea de-a treia etapă de prigoană*, Vasile Motrescu notează zilnic tot ceea ce face și simte. Este singurul partizan anticomunist român de la care a rămas un „Jurnal” în care a consemnat toate preocupările, toate suferințele și gândurile care îl frământau, toate evenimentele și speranțele care i-au marcat viața de om liber în sălbăticia munților.

Dându-și seama că a fost înșelată, Securitatea a lansat zvonul că Motrescu este agentul ei și are misiunea de a depista grupul lui Vatamaniuc. În acest fel, localnicii au încetat să-l mai sprijine, iar problema alimentației a devenit de nerezolvat. Zvonul a prins ușor, pentru că oamenii se întrebau: „De ce Motrescu este liber, în timp ce Cenușă putrezește în închisoare?” Iar concluzia era firească: „Înseamnă că a trădat și va trăda în continuare, iar pentru a curma răul trebuia să fie lichidat.” Zvonul că Motrescu este „liber” prin păduri a ajuns și la urechile partizanilor lui Gavril Vatamaniuc, iar Securitatea a reușit să-i pună pe partizani în situația de a se vâna și împușca reciproc.

Dacă în Făgăraș Motrescu a fost pus în situația de a alege dacă să trădeze pe „frații de suferință” și să-i fie lui bine, sau să-i trădeze pe agenții Securității, riscând condamnarea la moarte, situația din Bucovina era la fel de grea. Poate chiar mai grea. Securitatea, Miliția și majoritatea organelor silvice erau dușmani declarați. Pe deoparte organizau acțiuni de căutare și posturi de pândă, pe de altă parte amenințau, șantajau, arestau, torturau și condamnau pe sprijinitori, cu un dublu scop: să-l lipsească de alimente, medicamente și informații, inoculând frica în localnici și măbind numărul celor care acceptau să colaboreze.

Înșelați de aparențe, sătenii din zonă erau foarte îngrijorați. La fel și partizanii lui Gavril Vatamaniuc, al căror adăpost a fost descoperit de Vasile Motrescu în ziua de 10 iunie⁸. Explicațiile lui Motrescu l-au determinat pe Vatamaniuc să plece la Sucevița, ca să culeagă informații suplimentare. Motrescu rămăsese în paza fraților Ion și Gheorghe Chiraș. Ion Vatamaniuc, fratele mai mare al lui Gavril, a convocat un consiliu de familie care a hotărât împușcarea „trădătorului Motrescu” chiar de către Gavril. Acesta era de altă părere. Revenit la bordeiul de pe muntele Chinul Mare⁹, Gavril Vatamaniuc i-a convins pe frații Chiraș ca să-i dea drumul lui Motrescu. L-a chemat și i-a spus: „Bade Vasile, cu noi nu poți sta. De împușcat nu te putem împușca, pentru că nu avem dovezi. Dar îți dăm arma și cartușe și dacă ești partizan, în mod sigur nu vei muri. Iar dacă ești trădător, să nu umbli după noi, că sigur îți vom găuri pielea.” I-au urât drum bun și s-au despărțit omenește, iar în aceeași zi s-au mutat la 7-8 km, în cantonul Poiana Mărului, unde au făcut pregătirile pentru un alt bordei, pentru iarnă¹⁰.

Prin luna septembrie a anului 1954, Gavril Vatamaniuc s-a dus la Irimia Cazacu din Sucevița, ca să-l recruteze ca gazdă. Acesta admite, cu condiția ca Vatamaniuc să-l primească pe Motrescu în grup, garantându-i și jurând că Motrescu este „curat”. Irimia Cazacu era un om în vârstă, serios, muncitor în pădure. Era cărbunar. El a reușit să facă legătura lui Vatamaniuc cu Motrescu și acesta din urmă s-a dovedit a fi un om de caracter și un partizan înzestrat cu calități deosebite. Motrescu era o fire vioaie, iute, cu un simț al auzului foarte dezvoltat. Sesiza orice zgomot, oricât de slab, putând să distingă orice mișcare din pădure după foșnetul frunzelor sau ruperea unei crengi, asculta atent și aprecia dacă a fost provocat de om, de vreun animal sau de fenomenele naturii. Mai mult decât atât, Vasile Motrescu putea spune dacă era vorba de cerb, mistreț sau lup. Iar dacă avea unele îndoieli, părăsea imediat locul unde se găsea și schimba direcția de mers, pentru a evita o eventuală întâlnire cu organele de urmărire sau cu oameni de care avea motiv să se ferească. Era

⁸ Motrescu descrie pe larg această performanță în jurnalul său.

⁹ Corect Pinul Mare, dar localnicii pronunță Chinul.

¹⁰ Gavril Vatamaniuc, interviu. Este vorba de iarna 1952/1953.

nedespărțit de armă, pe care o îngrijea în mod deosebit și era foarte conștiincios. În raporturile cu noi, ceilalți partizani, îi plăcea să-și impună punctul de vedere și ne făcea observație dacă vorbeam tare sau făceam vreun zgomot, oricât de neînsemnat. Nu era ranchiunos și avea dreptate când ne atenționa asupra deselor deplasări pe care le făceam în sat, care puneau în pericol viața celorlalți. Totdeauna vorbea în șoaptă, fiind foarte prevăzător. Citea foarte mult, orice îi cădea în mână, ca să omoare timpul și deseori compunea versuri, de regulă cu caracter patriotic. Nu fuma, iar băuturi alcoolice consuma cu măsură. Nu pierdea nici un prilej, când întâlnea oameni, femei sau copii prin pădure, de a se informa dacă știu ceva despre organele de urmărire și cum privesc localnicii activitatea partizanilor. În raport de importanța informațiilor, el hotăra și măsurile corespunzătoare: devenea mai atent, făcea pânze dese, iar când primejdia era mare părăsea imediat locul”¹¹.

Ce a făcut partizanul Vasile Motrescu până la a doua întâlnire cu Gavril Vatamaniuc, din septembrie 1954? „De la data dispariției [29 mai 1952] și până în toamna anului 1952, activează mai mult ca fugar izolat, înarmat, fără să se dedea la jafuri sau acte de teroare”¹². În perioada în care a stat împreună cu Vatamaniuc și frații Chiraș, a avut condiții favorabile ca să compună versuri. Astfel, la 10 iulie 1952, a scris „Dor de libertate”, iar la 5 august „Tot pe plaiurile Putnei”.

Securitatea se răzbună, arestându-i deseori soția, hărțuind-o, supraveghindu-i toate mișcărilor sau purtând-o flămândă prin păduri, cu scopul de a-l determina să se predea. Spre exemplu, în noaptea de 13/14 august 1952, Maria Motrescu a fost arestată, în ajun de Sfânta Maria Mare și anchetată. I s-a dat drumul după trei zile. Rudele și prietenii au fost arestați, torturați și amenințați cu închisoarea, ca să-i silească să colaboreze la prinderea lui Vasile. De frică, oamenii nu-i mai dau de mâncare, motiv pentru care este nevoit să găsească alte căi pentru a-și potoli foamea. Face apel la muncitorii forestieri și la ciobani, vizitează cabane și magazii ale I.F.E.T. și stâne ale cooperativelor sătești, de unde primește alimente, pentru că oamenii îi priveau cu simpatie pe partizani. În dosarul penal se află bonuri semnate de Motrescu sau Vatamaniuc, în schimbul alimentelor primite, pentru ca gestionarii să se poată justifica în fața Securității, spre a nu fi arestați pentru ajutor dat „bandiților”. Dar aceste bonuri au fost folosite ca probe în proces, pentru a dovedi „tâlhăriile” și „actele de teroare” săvârșite de partizani.

În toamna anului 1952, Motrescu a contribuit la construirea și aprovizionarea pentru iarnă a unui bordei în pădurea Șoarecului. Acolo scrie

¹¹ ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4314, vol. 1, f.263-264, proces-verbal de interogatoriu al arestatului Vatamaniuc Gavril, la 13 februarie 1956.

¹² ASRI, Fond „D”, dosar nr. 2168, sinteze 1952.

un „Program de lucrări”, pe care el le considera necesare în comuna Vicovu de Jos, apoi „Regulile partizanului”, în care dă sfaturi fraților săi de suferință cum să se ferească de a cădea în mâna comuniștilor, precum și poezia „Frați români din Bucovina”.

La 22 noiembrie se ceartă cu Ion Chiraș, iar acesta pleacă în sat, la Sucevița. La 13 decembrie 1952, după trei săptămâni, tensiunea din grup se menține încordată. Temându-se că Ion va fi prins și va trăda locul unde se adăpostesc ceilalți partizani, Motrescu pleacă de la bordei, despărțindu-se de frații Chiraș și își construiește un adăpost propriu. În plină iarnă, greutățile construirii și aprovizionării au fost de nedescris, iar suferințele îndurate din cauza sănătății șubrede și a singurătății sunt arătate în jurnalul său.

De Crăciunul anului 1952, Ion și Gheorghe Motrescu au stat de vorbă cu fratele lor, Vasile. Acesta le-a spus că acum nu se mai poate preda, întrucât Securitatea îl va împușca, pe motiv că ar fi contribuit la comiterea unor crime în anul 1951, în Munții Făgărașului¹³.

Comparând jurnalul lui Motrescu și declarațiile lui Vatamaniuc (din 1956), remarcăm neconcordanțe atât în ceea ce privește timpul cât au fost împreună, cât și motivul pentru care s-au despărțit. Cert este faptul că grupul a fost despărțit pentru multe luni de zile și abia în toamna anului 1954 s-a refăcut în formație de trei, cu Gheorghe Chiraș.

La 22 aprilie 1953, organele Postului de Miliție Putna au dat, întâmplător, peste bordeiul lui Motrescu. Acesta a dispărut, dar toate lucrurile lui au intrat în mâna Miliției, deci a Securității și sunt trecute într-un inventar, din care lipsesc scrierile găsite (caietul cu însemnări zilnice, program de lucrări, regulile partizanului, versuri etc.). A fost o lovitură grea, pentru că toate înscrisurile au fost considerate corp delict și au apărut în dosarul de anchetă penală. Rămânând fără hârtie de scris, jurnalul lui Motrescu are o întrerupere care durează până la 21 septembrie.

După moartea lui Stalin, survenită la 5 martie 1953, Vasile Motrescu încearcă să tatoneze dacă s-a produs sau nu vreo schimbare în politica internă. El trimite o altă serie de scrisori deschise, în care pledează pentru cauza sa, dar și pentru țărănimea din Bucovina. Este uimitor curajul cu care se adresează autorităților, până la cel mai înalt nivel, fiind convins că dreptatea este de partea sa, într-o perioadă în care asemenea manifestări nu mai existau. *Prima scrisoare, de fapt a cincea*, datată 15 mai 1953, a fost scrisă într-un caiet și transmisă comandantului Securității Raionului Rădăuți. El ruga să se înainteze scrisoarea la Direcția Generală a Securității și la Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Român, spre a hotărî „ori

¹³ ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4314, vol.10, f. 53.

moarte, ori libertate și dreptul la viață”. După ce arată împrejurările care l-au silit să devină partizan, descrie starea jalnică în care a ajuns poporul, pe un ton de dojană și dând sfaturi pentru îndreptarea situației. Motrescu face precizarea că trimite scrisoarea printr-o persoană sigură, care va păstra secretul ei și cere în schimb un semn de bunăvoință. Cererea sa a ajuns în fișetele Securității, unde s-a blocat. Văzând că nu primește răspuns, a început să facă publică scrisoarea, citind-o mai întâi muncitorilor forestieri de la cabana I.F.E.T. Brodioara și explicând-o, apoi le-a predat-o ca să o ducă destinatarului, la 22 iunie 1953¹⁴.

În ziua următoare, Vasile Motrescu a transmis Postului de Miliție Straja, prin ciobanul Hasna Ilie, două scrisori datate 22 iunie 1953. În prima (a șasea), ridică problema interdicției impuse de autorități să nu mai pască vitele în Poiana Straja și roagă ca scrisoarea să fie înaintată Securității Raionului Rădăuți¹⁵. Cealaltă scrisoare (a șaptea), din Pădurea Putnei, este intitulată „*Tratativele de armistițiu*” și Motrescu afirmă că vrea să-și rezolve situația pe cale amiabilă. Totodată cere ca să fie puși în libertate Cenușă și Pătrăucean, apoi încheie cu câteva versuri¹⁶. Scrisorile lui Motrescu au rămas fără răspuns și au apărut, în original și copie dactilografiată, considerate ca având „conținut dușmănos” la adresa regimului, fiind considerate drept corpuri delictive.

La 6 august 1953, Vasile Motrescu și frații Chiraș au „jefuit” stâna G.A.C. Horodnicu de Sus, de unde au „furat” brânză și făină (de porumb), lăsând în schimb un bon. Este dovada că la acea dată erau împreună. La 25 august, Motrescu lasă un bon la stâna cooperativei din comuna Voitinel, pentru 15 kg brânză și 12 kg mălai.

În dosarul nr. 4312, volumele 6 și 7, la filele 2668-2669 și 2882-2886, se află numeroase copii după însemnările lui Vasile Motrescu făcute pe diferite cărți, din lipsă de hârtie, datate din noiembrie 1953 și ianuarie 1954.

În intervalul 28 februarie-8 iulie 1954, Motrescu compune câteva poezii: „Oda Bucovinei”, „Pentru Libertate”, „Haiducii”, „Dezleagă-te, române!”, „Micul cercetaș”, „Moartea” și „Nebunia”. Versurile sale sunt interesante prin tematica abordată, unele șchioapătă, dar talentul lui Motrescu este incontestabil, dacă ținem cont de pregătirea lui. Era un mod de a-și omorî timpul.

Printre metodele folosite de Securitate pentru capturarea lui Motrescu, a fost și plimbarea soției lui, Maria, prin pădure, însoțită de un ofițer înarmat. În vara anului 1954, Maria Motrescu, desculță și flămândă, era purtată prin munți de către locotenentul major Oprea Aurel și obligată ca să-și strige soțul. Se

¹⁴ ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4312, vol. 7, f. 2845-2859.

¹⁵ Ibidem, f. 2869-2870.

¹⁶ Ibidem, f. 2860-2863.

credea că în acest fel inima „banditului” se va înmuia și se va preda, ca să-și scape soția de tortură. Dar Motrescu a curmat situația în felul lui. I-a pândit, le-a sărit brusc înainte, l-a dezarmat pe Oprea și i-a ținut o predică usturătoare, punându-l în situația de a se prezenta la Securitate fără armă, deci de a intra la închisoare. Până la urmă, Motrescu i-a restituit pistolul lui Oprea și l-a lăsat să plece, dar între securiștii care l-au capturat pe Vatamaniuc și apoi l-au urmărit pe Vasile Motrescu s-a numărat și Oprea Aurel (în 1955-1957).

La 2 august 1954, în timp ce Vatamaniuc îi făcea siguranța, Motrescu adună muncitorii de la cabana Rusca, din parcela nr. 53 și îl pune pe Serafimovici Artemie să citească o scrisoare deschisă (a opta), intitulată „*În cinstea zilei de 23 august aștept libertatea*”, adresată D.G.S.S. Scrisoarea era într-un caiet și era completată cu un număr de 14 poezii. Se repeta cererea de grațiere a deținuților politici, inclusiv a lui Cenușă și Pătrăucean, Motrescu promițând că va ieși din clandestinitate. El ironiza încercările nereușite ale strategilor Securității în problema „bandelor” și cerea sistarea campaniei de colectivizare forțată în Bucovina. Din când în când îl oprește pe cititor, ca să dea explicațiile necesare, iar în final îl trimite pe Serafimovici la Miliție, ca să depună caietul cu scrisoarea¹⁷.

Fiind bolnav de icter, Vasile Motrescu a fost nevoit să se interneze în spitalul din Rădăuți, împrumutând buletinul de identitate al lui Vasile Cârstean din Vicovu de Jos.

La 24 septembrie, Vatamaniuc și Motrescu, în înțelegere cu Gheorghe Cazacu, baciul stânei cooperativei din Sucevița, au luat de acolo 27 kg lactate și făină de porumb¹⁸.

Deși mandatul de arestare, semnat de procuror, era valabil din 23 octombrie, în noaptea de 20/21 octombrie a fost arestat Gheorghe Motrescu, fratele lui Vasile, acuzat de omisiunea denunțării fratelui său¹⁹. Născut în 1924, de meserie dulgher, în vara anului 1944 a avut legături cu grupul de partizani condus de Macoveiciuc. Arestat în noaptea de 10/11 aprilie 1949, a fost achitat din lipsă de probe²⁰. Refuzul de a colabora la prinderea fratelui său, Vasile, îl va duce la o condamnare inițială de 3 ani t.g., apoi 36 luni d.o. la Rubla și în final la m.s.v.

¹⁷ Caietul a fost înregistrat la Postul de Miliție Sucevița la 3 august 1954. ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4312, vol. 7, f. 2780-2787.

¹⁸ ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4312, vol. 1, f. 378-380.

¹⁹ Arestarea și percheziția domiciliară au fost ilegale.

²⁰ A fost arestat de locotenentii Frenkel și Genser și anchetat de cpt. Karl Segal (alias Hudescu Mihai), lt. Frenkel și lt. Lunguleac.

Reacția fratelui, Vasile, nu întârzie. El somează autoritățile ca să-l libereze pe Gheorghe Motrescu, prin scrisoarea (a noua) intitulată „*Către călăii neamului românesc*”, rămasă și ea fără răspuns.

În toamna anului 1954, Motrescu Vasile, Vatamaniuc și Gheorghe Chiraș construiesc un bordei în pădurea Bercheza, la cota 1007 (Bâtca Corbului), bine camuflat și aprovizionat. În scopul de a-i deruta pe urmăritori, Motrescu și Vatamaniuc au făcut o diversivone la mare distanță, jefuind cabana muncitorilor forestieri de pe pârâul Brodioara, de unde au luat pâine, brânză, slănină, țigări și pături. Un muncitor le-a cerut partizanilor să-l pedepsească pe Schițcu Vasile, brigadier silvic, care își bătea joc de țărani și nu le permitea să pască vitele în pădure. Schițcu a fost descoperit, i s-au luat actele, inclusiv carnetul de membru al P.M.R., arma din dotare și Motrescu a făcut schimb de haine cu el²¹.

În noaptea de 15/16 decembrie 1954, V. Motrescu și G. Vatamaniuc au jefuit cabana I.F.E.T. de pe pârâul Stânișoara, cantonul Vițau, com. Putna. Au luat 4 pâini, 1 kg zahăr, o pilă și un joagăr. Muncitorilor li s-a cerut să declare la Miliție că Motrescu va trece la acte de sabotaj, dacă nu i se va elibera fratele²².

În luna ianuarie 1955, paznicul de vânătoare Nicolae Bujinovschi din Sucevița depistează bordeiul partizanilor de la Bâtca Corbului și sesizează Securitatea, care acționează cu trupe aduse de la Botoșani, sub comanda lt. major Cuciuc Gheorghe. Ostașii încercuiesc bordeiul, iar un grup de șoc atacă frontal și din flancuri, de la vârful către baza muntelui. Motrescu era afară, de sentinelă. Simte primejdia și-l anunță pe Vatamaniuc, își iau ranițele și dispar în desiș. Știau că spre vale îi aștepta un lanț de securiști cu automatele pregătite. Ca să scape, s-au îndreptat către vârful și au fost nevoiți să recurgă la arme. Vatamaniuc a împușcat un ostaș de Securitate și un câine de urmărire, iar Motrescu alți doi ostași, apoi au dispărut în direcții diferite și nu s-au mai întâlnit niciodată. Era în ziua de 18 ianuarie 1955.

Lovitura era deosebit de grea, mai întâi pentru Securitate, dar și pentru cei doi partizani care, fiind nevoiți să ucidă pentru a scăpa, și-au îngreunat și mai mult situația. Pe de altă parte, rămăseseră izolați, fără adăpost, fără alimente, fără nimic, în plină iarnă. Inventarul bunurilor aflate în bordei este scris pe patru pagini.

În urma usturătoarelor eșecuri din Făgăraș și de la Bâtca Corbului, conducerea Securității și-a trimis specialiștii în Bucovina, cu misiunea de a lichida focarul de rezistență din jurul lui Vatamaniuc și Motrescu. Pe lângă trupele din Batalionul de Securitate din Botoșani (U.M. 0247), în zonă s-au

²¹ ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4312, vol. 1, f. 319-326, 389-392.

²² Ibidem, f.239-241. Motrescu s-a abținut și nu a trecut la asemenea fapte.

detașat unități din Regimentul 6 Securitate de la Tecuci, comandat de maiorul Boscu Iacob, cu misiunea de a „pieptăna” munții²³.

Gavril Vatamaniuc a reușit să pătrundă în Sucevița, deși era păzită ca o cetate, cu scopul de a informa pe frații Chiraș despre cele întâmplate la Bâta Corbului. Ei ar fi putut să cadă în capcana postului fix de pândă lăsat de locotenentul major Cuciuc, dacă s-ar fi dus la bordei. Împreună, cei trei partizani s-au ascuns în podul grajdului mănăstirii Sucevița, până când s-a terminat fânul pentru vite, în care se adăposteau. Apoi au ieșit în pădure și au construit un bordei în locul numit Ursoaia Mică. Începând de la 9 mai 1955, li s-a alăturat Marciuc Vasile din Sucevița, până atunci gazdă a fraților Chiraș. Grupul avea un efectiv de patru membri când, la 18 iulie 1955, trupele de securitate au depistat adăpostul și au deschis focul, fără somație. Surprinși, frații Ion și Gheorghe Chiraș au fost împușcați mortal, aproape simultan.

Pasul următor a fost anihilarea rețelei de sprijin. În noaptea de 6/7 septembrie 1955 au fost arestați cinci țărani din Sucevița, între care cei trei cumnați ai lui Vatamaniuc. Două săptămâni mai târziu, în noaptea de 22/23 septembrie, au fost arestați șase țărani din comuna Marginea, trădați de consăteanul lor, Mihalescu C. Constantin, zis Tinu. Vatamaniuc și Marciuc au fost nevoiți să găsească găzduire la un țăran sărac, Sinigeac Ion din satul Voievodeasa, până în noaptea de 17/18 octombrie 1955, când au fost capturați datorită greșelii lui Marciuc.

În acest timp, Motrescu Gheorghe a fost anchetat la procuratura generală pentru „delictul de favorizare la crima de înaltă trădare”, întrucât dăduse ajutor material și moral lui Cenușă Constantin. Deși faptele au fost grațiate prin decretul nr. 421 din 24 septembrie 1955, procurorul Clara Szepessy a dispus menținerea arestării și transferul deținutului de la Jilava la Iași, pentru continuarea cercetărilor²⁴. Astfel, Motrescu Gheorghe a fost transferat la Procuratura Militară Iași, iar la 23 decembrie 1955 a ajuns la Direcția Regională M.A.I. Suceava, spre a fi anchetat pentru legăturile sale cu fratele său, Vasile, care era partizan. Era la modă, pe atunci, ca fiecare arestat să fie examinat de medicul Securității, înainte și după terminarea anchetei. Certificatul medical din 22 decembrie 1955, semnat de medicul maior dr. Robert Lazarkiewicz, atestă că Motrescu Gheorghe „este sănătos” și „este capabil de muncă”, iar certificatul din 14 mai 1956, semnat de același medic, atestă că același arestat, Motrescu Gheorghe, „este sănătos” și „este apt pentru muncă”²⁵. Nu știm la ce fel de „muncă” se referă medicul, dar

²³ ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4312, vol. 6, f. 2726. În 1949, locotenentul Boscu Iacob s-a evidențiat în represiunea din Banat.

²⁴ ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4312, vol. 4, f. 1512-1513.

²⁵ Ibidem, f. 1566 și 1567.

atestarea faptului că „este sănătos” are o importanță deosebită, întrucât Motrescu Gheorghe, la data liberării din închisoare (14 aprilie 1964), a ieșit paralizat, pe targă.

Soarta lui Motrescu Vasile a fost pecetluită la 18 ianuarie 1955, când a împușcat pe cei doi ostași din trupele de securitate. Dar Securitatea îl suspecta deja pentru demascarea celor trei agenți ai săi, trimiși în Făgăraș cu misiunea de a lichida grupul lui Ion Gavrilă–Ogoranu, agenți împușcați de partizani la 14 septembrie 1951. Ulterior, grupul lui Gavrilă a căzut în alte capcane ale Securității și a plătit cu viața. Dar mai întâi au fost nevoiți să răspundă la întrebările anchetatorilor.

La 6 august 1955, la M.A.I., Hașu Laurian a fost primul care a declarat că Motrescu Vasile este cel care i-a „trădat” pe cei trei agenți. Ulterior, Hașu Gheorghe și Chiujdea Ion au confirmat acest adevăr, care trimitea la moarte sigură pe Motrescu, salvatorul lor. Ei au plătit cu viața pentru lipsa de prevedere. Dacă atunci, pe loc, și-ar fi pus întrebarea: „Ce vom face dacă vom fi prinși vii, ce vom declara la anchetă?” și s-ar fi înțeles (și cu Motrescu) ce anume să declare, eventual aruncând vina pe morți, poate că ar fi existat șanse de scăpare. Dar n-au făcut-o.

La 14 octombrie 1955, locotenentul major Oprea Aurel și locotenentul Meer Cozma din M.A.I., Regiunea Suceava, au încheiat un proces-verbal prin care constatau că Motrescu Vasile este dispărut de la domiciliul său, procedura obligatorie pentru judecarea în contumacie. Este același Oprea pe care Motrescu îl dezarmase și umilise cu un an înainte. Se prefigura un mare proces, cu Vatamaniuc și Marciuc în boxă, iar Motrescu judecat în contumacie.

În noaptea de 13/14 martie 1956, au fost arestați încă 8 țărani sprijinitori din Sucevița și Marginea, între care frații Ion și Nicolae Vatamaniuc. În sfârșit, la 17 martie 1956, a fost arestat Calancea Gheorghe, unul din sprijinitorii de bază ai lui Motrescu Vasile, iar la 24 mai, căpitanul Țoanță Toma, șeful Serviciului de Anchetă din Direcția regională M.A.I. Suceava, a semnat procesul-verbal la încheierea cercetărilor. Motrescu Vasile era trecut în capul lotului trimis în judecată, spre a-i asigura condamnarea la moarte. Fusese făcut membru al „bandei” lui Macoveiciuc, deși n-a fost; era învinuit că s-a lăsat recrutat de „Gestapo”, fapt imposibil; era făcut „tâlhar” și „terorist”. Fiind judecat în contumacie, nu avea dreptul la apărare! În consecință, „cazul Motrescu” se va disjunge și la 30 iulie 1956, prin sentința nr. 969, Tribunalul Militar al Regiunii a II-a Militare (București), în deplasare la Suceava, având ca președinte pe căpitanul de justiție Lavrov George, îl condamnă pe Motrescu Vasile, în contumacie, la moarte prin împușcare, cu unanimitate de voturi, în

baza Decretului nr. 199/1950²⁶. Prin aceeași sentință se confiscă întreaga avere a lui Motrescu Vasile, adică 1,00 ha teren arabil și 1,00 ha fâneață²⁷.

În aceeași zi, același complet de judecată având ca președinte pe căpitanul de justiție Lavrov Gheorghe, asesori populari căpitanul Prelipceanu Ștefan și locotenent major Harap Ștefan, iar procuror militar căpitanul de justiție Alexandru Radu, a pronunțat sentința nr. 968, din care spicuim următoarele:

1. Vatamaniuc Gavril, născut la 25 noiembrie 1924 în Sucevița, fiul lui Vasile și Elisabeta, avansat sergent major în 1945, partizan anticomunist din 25 noiembrie 1949 până la 18 octombrie 1955, condamnat la m.s.v.;

2. Marciuc Vasile, născut la 20 iulie 1917 în Sucevița, fiul lui Vladimir și Floarea, cantor, partizan de la 9 mai până la 17 octombrie 1955, condamnat la 7 ani t.g.;

3. Vatamaniuc Ion, născut la 9 noiembrie 1903 în Sucevița, frate cu Gavril, muncitor de pădure, condamnat la 7 ani m.s.;

4. Vatamaniuc Nicolae, născut la 19 noiembrie 1907, în Sucevița, frate cu Gavril și Ion, muzicant militar, condamnat la 3 ani t.g.;

5. Derevlean Vasile, născut la 4 ianuarie 1915 în com. Marginea, fiul lui Zaharia și Maria, condamnat la 5 ani t.g.;

6. Mihalescu Ion, născut la 24 august 1912 în com. Marginea, fiul lui Petru și Aspazia, condamnat la 7 ani m.s.;

7. Calancea Gheorghe, născut la 10 octombrie 1904 în com. Vicovu de Jos, fiul lui Onisim și Maria, muncitor de pădure, condamnat la 15 ani m.s.;

8. Cazacu Gheorghe, născut la 3 octombrie 1923 în com. Sucevița, fiul lui Onofrei și Maria, muncitor de pădure, condamnat la 6 ani m.s.;

9. Stadler Anton, născut la 19 noiembrie 1919 în com. Sucevița, fiul lui Frantz și Maria, muncitor de pădure, condamnat la 5 ani m.s.;

10. Motrescu Gheorghe, născut la 1 ianuarie 1924 în com. Vicovu de Jos, fiul lui Pintilie și Sofia, fratele lui Vasile Motrescu, muncitor de pădure, condamnat la 3 ani t.g.;

11. Sireteanu Natalia, născută la 28 octombrie 1930, în com. Sucevița, fiica lui Vasile și Rahila, condamnată la 5 ani m.s.;

12. Ițcuș Gheorghe, născut la 14 octombrie 1906, în com. Sucevița, fiul lui Filip și Paraschiva, muncitor de pădure, cumnatul lui Vatamaniuc (soțul soriei Margareta) condamnat la 6 ani m.s.;

²⁶ AMR, Fond 5465.

²⁷ Adevărul Sfatului Popular al comunei Vicovu de Jos, ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4312, vol. 1, f.81.

13. Hrehorciuc Avram, născut la 7 august 1896 în Sucevița, fiul lui Ignat și Zenovia, muncitor de pădure, cumnat cu Vatamaniuc (soțul soriei Glicheria), orb, condamnat la 4 ani t.g.;

14. Cazacu Vasile, născut la 23 decembrie 1923, în Sucevița, fiul lui Mihai și Zenovia, muncitor de pădure, cumnat cu Vatamaniuc (soțul soriei Avramia), condamnat la 3 ani t.g.;

15. Pricopciuc Ion, născut la 21 aprilie 1924, în Sucevița, fiul lui Trifan și Margareta, agricultor, condamnat la 10 ani m.s.;

16. Lazăr Eugenia, născută la 14 februarie 1923 în com. Marginea, fiica lui Florea și Zamfira, bolnavă de T.B.C., condamnată 6 ani m.s.;

17. Mihalescu Vasile, născut la 2 ianuarie 1897 în com. Marginea, fiul lui Artemie și Elena, agricultor, condamnat la 6 ani m.s.;

18. Mihalescu Artemie, născut la 30 august 1930 în com. Marginea, fiul lui Vasile și Elena, agricultor, fiul precedentului, condamnat la 2 ani î.c.;

19. Mihalescu Constantin, născut la 7 februarie 1899, în com. Marginea, fiul lui Simion și Elena, muncitor de pădure, condamnat la 8 ani m.s.;

20. Mihalescu Teodor, născut la 12 februarie 1918, în com. Marginea, fiul lui Gheorghe și Ana, muncitor forestier, condamnat la 8 ani m.s.;

21. Chiraș Toader, născut la 7 martie 1906, în com. Sucevița, fiul lui Vasile și Paraschiva, morar, condamnat 3 ani t.g.;

22. Brăileanu Traian, născut la 29 septembrie 1911, în com. Sucevița, fiul Iosif și Margareta, cărăuș, condamnat 9 ani m.s.;

23. Lungu Gheorghe, născut la 16 aprilie 1912, în com. Marginea, fiul lui Lazăr și Trandafira, fierar, condamnat 8 ani m.s.;

24. Sinigeac Ion, născut la 30 ianuarie 1923 în com. Sucevița, fiul lui Ifrim și Zamfira, muncitor de pădure, tată a 4 copii, condamnat la 8 ani m.s.; la el a fost capturat Gavril Vatamaniuc.

Toți inculpații au fost condamnați în baza Decretului nr. 199/1950, primii doi pentru „crima de terorism”, restul pentru „crima de favorizarea infractorului” sau „crima de omisiunea denunțării”. Pentru toți s-a dispus „confiscarea în întregime a averii personale”. Cei 24 inculpați, pentru cele 32 capete de acuzare, au primit în total 163 ani de închisoare. Între aceștia au fost și două femei. Un număr de 48 copii au rămas fără tată, iar confiscarea averii personale (pământ, casă, vite, bunuri mobile) a mers în mod abuziv până la confiscarea patului și a lenjeriei intime uzate, rupte. Familia condamnaților rămânea în fosta locuință, dar era obligată să plătească chirie.

În anul 1955, Motrescu Vasile cutreieră prin pădurile Bucovinei sau stă ascuns pe la diferiți săteni, în timp ce Securitatea era în alertă maximă. Către sfârșitul anului, ajunge la familia Gavril și Valeria Sfichi din comuna Gălănești, care acceptă să-l găzduiască. Gavril Sfichi fusese arestat în 1952 și

muncise timp de un an de zile la hidrocentrala de la Bicaz, fiind considerat chiabur. De aceea l-a primit pe partizan în casa sa, dar cu o singură condiție: să lase arma în pădure. Motrescu avea Biblia, de care nu se despărțea niciodată. Au început să citească împreună, să discute și în final s-au pocăit toți trei²⁸. Au slăbit vigilența, Motrescu ieșind la muncă deghizat în femeie, iar rude și prieteni i-au adus alimente. Securitatea îi urmărea prin informatori. Cercul a început să se strângă în jurul lui Vasile Motrescu, prin rude și prieteni. La 25 noiembrie 1956, îi arestează soția, iar la 1 decembrie cumnatul, Breabăn Ion. Să nu uităm că evenimentele se desfășoară după și sub influența revoluției maghiare. În noaptea de 1/2 martie 1957 au fost arestați simultan încă 7 țărani din Vicovu de Jos, rude și sprijinitori ai partizanului și toți 9 apar, în calitate de inculpați, în fața Tribunalului Militar al Regiunii a II-a Militare – Colegiul de Fond – în deplasare la Suceava. Completul de judecată era format din locotenentul major de justiție Sandu Octavian (președinte), căpitan Bratun Ioan și locotenent major Chirișescu Victor (asesori populari); căpitan de justiție Ciornei Onofrei (procuror militar). S-a pronunțat sentința nr. 142 din 11 iunie 1957, din care reținem următoarele:

1. Negru Gheorghe, născut la 11 noiembrie 1902 în com. Vicovu de Jos, fiul lui Toader și Paraschiva, muncitor forestier, tată a 4 copii, avere 1 ha pământ arabil și 3 ha fâneață, condamnat la 10 ani m.s.;

2. Roșca Vasile, născut la 28 septembrie 1924 în com. Vicovu de Jos, fiul lui Constantin și Domnica, muncitor forestier, tată a 3 copii, avere 0,15 ha pământ, condamnat la 8 ani m.s.; era văr cu Vasile Motrescu.

3. Breabăn Ion, născut la 8 august 1919 în com. Vicovu de Jos, fiul lui Gheorghe și Eugenia, muncitor forestier, avere 0,58 ha pământ, cumnat cu Motrescu, condamnat la 5 ani m.s., mort în închisoare;

4. Pârghie Dumitru, născut la 4 decembrie 1929, în com. Vicovu de Jos, fiul lui Pricop și Ana, muncitor forestier, tată al unui copil, avere 2 ha fâneață, condamnat 3 ani t.g.;

5. Motrescu Trifon, născut 20 august 1895 în com. Vicovu de Jos, fiul lui Mihai și Pulcheria, agricultor, tată a 4 copii, avere 1,30 ha, unchi al lui Vasile Motrescu, condamnat la 7 ani t.g.;

6. Roșca Gheorghe, născut la 27 februarie 1921 în com. Vicovu de Jos, fiul lui Constantin și Domnica, muncitor forestier, tată a 5 copii, avere 0,30 ha; văr cu Vasile Motrescu, condamnat la 6 ani m.s.;

7. Motrescu Maria, născută la 6 august 1922 în com. Vicovu de Jos, fiica lui Gheorghe și Eugenia, mamă a doi copii, soția lui Vasile Motrescu și soră cu Breabăn Ion, condamnată la 6 ani m.s.;

²⁸ Sfichi Valeria, interviu, Gălănești, la 11 august 1994.

8. Motrescu T. Gheorghe, născut la 8 martie 1925 în com. Vicovu de Jos, fiul lui Trifon și Maria, muncitor forestier, tată a doi copii, avere 1,20 ha, văr cu Vasile Motrescu, condamnat 4 ani t.g.; liberat paralizat, pe targă, cu gradul I de invaliditate; i s-a respins cererea de pensionare pentru că a fost deținut politic (Decizia nr. 8220 din 3 februarie 1965);

9. Motrescu Pintilie, născut la 21 august 1890, în com. Vicovu de Jos, fiul lui Lazăr și Agafia, agricultor, tată a 4 copii, avere 0,13 ha pământ, tatăl lui Vasile Motrescu, achitat (singurul).

Total ani condamnare 49, pentru 8 inculpați; 25 copii au rămas fără tată, cei doi copii ai lui Vasile și Maria Motrescu (Sofia-Silvia în vârstă de 11 ani și George de 9 ani), rămânând fără ambii părinți, au fost luați în îngrijire de bunica maternă, Eugenia Breabăn și în final adoptați, cu numele Breabăn, pentru a-și putea continua studiile, întrucât copiii cu numele de Motrescu nu erau primiți la școală.

Este semnificativă scrisoarea lui Petru Motrescu din 15 august 1991, din care reproducem: „În urma condamnării tatălui meu, Motrescu Trifon, prin confiscarea totală a averii personale, mama și cu mine am rămas pe drumuri. Cu mare greutate, plătind chirie și achitând toate obligațiile către stat și comună, am fost tolerați să locuim mai departe în gospodăria noastră. Șura și grajdul au fost demolate și materialele folosite la construcția C.A.P.-ului din comună. Chiria am plătit-o eu, în numele tatălui meu, până în anul 1984, când a decedat, iar de atunci până în prezent am plătit-o tot eu. Lucrez la fabrica de cherestea din comună, în condiții grele, la secția de mangal, ca un tolerat. Toată viața am fost prigonit și eu și copiii mei...”

La 19 octombrie 1957 i-a expirat pedeapsa de 3 ani t.g. lui Gheorghe Motrescu, dar nu fost pus în libertate. Spre a-l ține departe de fratele său, Vasile, prin Decizia M.A.I. nr. 6990/1957, i s-a fixat domiciliu obligatoriu pe timp de 36 luni în com. Rubla, raionul Călmățui, regiunea Galați²⁹.

Vasile Motrescu rămăsese singurul partizan din grupul lui Gavril Vatamaniuc, necapturat de Securitate. Întrucât nu mai avea posibilități de a se adăposti în păduri, iar aprovizionarea și informarea deveniseră foarte dificile și riscante, a găsit găzduire timp de doi ani și jumătate la Gavril Sfichi din Gălănești. Înțelegerea cu acesta s-a făcut prin Eufrosina Calancea, născută Țugui, care l-a și dus pe Motrescu la casa lui Sfichi. Eufrosina era rudă cu Valeria Sfichi, soția lui Gavril, era căsătorită cu Ion Calancea, era soacra lui Ion Motrescu și nașa lui Gheorghe Motrescu, frații lui Vasile. Frații Ion, Gheorghe și Nicolae Calancea au fost mai înainte gazde importante ale lui Vasile Motrescu, asigurându-i alimentația, îmbrăcămintea, muniția și

²⁹ ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4314, vol. 12, f. 794.

informațiile necesare. În jurnalul său, Motrescu notează „NH5”, ceea ce însemna Nicolae, Horodnic și locuia la 5 km de la bordeiul în care era el, pe muntele Puciosul. Nicolae Calancea era căsătorit și se stabilise în comuna Horodnic. Era poreclit „Mătu” sau „Motanu”, iar soția sa se numea Anița.

Gheorghe Calancea, arestat la 17 martie 1956, a fost constrâns să admită că va colabora la prinderea lui Motrescu. Nu a dat rezultate, dar a contribuit la arestarea lui Nicolae, fratele său. Acesta, tot slab de îngeri, ca și Gheorghe, a făcut pactul cu diavolul și chiar l-a adus la îndeplinire. Nu a stat în arest decât vreo două săptămâni, căci i s-a dat drumul și toată ziua sta ascuns, acasă. Noaptea ieșea și pândea toate mișcările celor din familia Motrescu. Lumea din sat îl socotea arestat, iar când Anița, soția lui, s-a întâlnit în Rădăuți cu Eufrosina, a aruncat undița cu o momeală bine pregătită: „Mătușă, nu știi pe unde se află Vasile al lui Pintilie? Că Nicolae a reușit să evadeze de la Securitate și ar vrea să se vadă cu el”. Eufrosina știa că Vasile avusese legături bune cu Nicolae și, nebănuind cursa, i-a răspuns: „Da, ți-o spune. E la Gavril Sfichi, în Gălănești. Eu l-am dus acolo și acolo îl găsește!” și acolo l-a găsit... Securitatea, două zile mai târziu.

Dacă Gheorghe Calancea, care n-a trădat pe Vasile, a fost condamnat la 15 ani m.s., iar Ion Calancea va fi condamnat la m.s.v., Nicolae nu apare în nici un proces. S-a zvonit în sat că a fost plătit cu suma de 50.000 lei, destul de mult în 1958. Lumea a remarcat saltul material (și-a cumpărat cai, căruță, sanie când el nu lucra nicăieri, avea copii, femeie, soacră (deci avea greutate) și totul a bătut la ochi. Nicolae Calancea fusese prieten apropiat cu Vasile Motrescu, dar în proba de foc nu a avut tăria de caracter ca să procedeze ca acesta, în Munții Făgărașului³⁰.

Să vedem acum ce spun documentele Securității. După procesul din 11 iunie 1957, prin care 8 sprijinitori din Vicovu de Jos au fost condamnați, s-au întreprins măsuri informativ-operative, printre care și folosirea T.O.³¹, pentru capturarea lui Vasile Motrescu. În septembrie 1957, prin T.O. s-a stabilit că familia acestuia face unele deplasări în comuna Gălănești, iar agentul „Popescu Neculai” informează că l-ar fi văzut pe o cărare, între Gălănești și Horodnic³². Un alt agent, „Petrescu Traian”, l-a întâlnit pe Ion Motrescu în Gălănești. În decembrie, prin T.O., s-a stabilit precis că Ion Motrescu are legătură cu fratele său. S-au verificat toți cei originari din Vicovu de Jos, care domiciliau în Gălănești. Suspect principal era Gavril Sfichi, unchi al soției lui Ion Motrescu

³⁰ Gheorghe P. Motrescu, interviu înregistrat, Vicovu de Jos, la 28 octombrie 1995.

³¹ T.O.= tehnică operativă, aparatură destinată interceptării discuțiilor purtate de persoanele urmărite de Securitate. Nu se știe cum a fost instalată în casa lui Motrescu Pintilie.

³² Se pare că este vorba de Calancea Nicolae.

și fost deținut politic, membru al sectei penticostale³³. Un plan de măsuri, întocmit la 11 ianuarie 1958, prevedea să se facă percheziții la domiciliul lui Sfichi Gavril și Cârstean Ion din Gălănești³⁴.

Planul de operație din 12 ianuarie, semnat de lt. col. Roșca Dumitru din Secția Raională M.A.I. Rădăuți, dispunea deplasarea echipelor cu camionul de la Rădăuți până la 150 m de la gara Gălănești spre comună. Până la cele două obiective (locuințele lui Sfichi Gavril și Cârstean Ion), echipele vor fi conduse de slt. de miliție Roșcăneanu D. și lt. maj. Rădulescu Gheorghe. Operația se va face în noaptea de 13/14 ianuarie 1958, orele 23-24. Obiectivele vor fi încercuite de 22 ostași. Cele două echipe care aveau misiunea să facă percheziții la cele două obiective erau formate din 6, respectiv 4 ofițeri, stabiliți nominal. Se recomandau măsuri în diferite ipoteze³⁵.

Raportul din 16 ianuarie 1958, arată cum a fost arestat Vasile Motrescu. Prima echipă de 4 ofițeri și 11 ostași s-au ocupat de încercuirea și percheziția la domiciliul lui Cârstean Ion. A doua echipă, formată din 6 ofițeri (cpt. Gheorghe Alexandru, lt. maj. Rădulescu Gheorghe, lt. maj. Baci Ioan, lt. maj. Vizitiu Vasile, lt. Boaru Melu și slt. de miliție Roșcăneanu D.) și 11 ostași sub comanda lt. maj. Moldoveanu Gh. au încercuit locuința lui Sfichi Gavril și imediat au pătruns, pentru că începuseră câinii să latre. S-a luat contact cu gazda, s-a pătruns în casă și a fost somat Vasile Motrescu să iasă din camera în care se adăpostea. Acesta a apărut îmbrăcat și cu o desagă în care se aflau *35 de caiete scrise cu însemnări* ce a făcut zilnic. **Nu a avut armament asupra sa** și întrebat cine este a răspuns: „Eu sunt acela pe care îl căutați de mult”³⁶.

În procesul-verbal întocmit în urma percheziției se menționează găsirea a *49 de caiete cu însemnări scrise și 9 carnețele cu însemnări scrise*, Vechiul Testament, trei fotografii reprezentând părinții, soția și frații lui V. Motrescu, scândurele de brad cu diferite însemnări și multe alte obiecte confecționate de el³⁷.

La 16 ianuarie, lt. col. Roșca Dumitru, cpt. Gheorghe Alexandru, cpt. Volcescu Iorgu și lt. maj. Rădulescu Gheorghe, toți din M.A.I., Unitatea Militară nr. 0239 Suceava, însoțiți de o echipă de 12 ofițeri și ostași, s-au deplasat cu V. Motrescu pe *muntele Pietroasa*, de pe raza comunei Voitinel, spre a ridica armamentul, muniția și obiectele ce i-au aparținut. În bordeiul din parcela 23 s-au găsit: un încărcător pistol mitralieră A.Z. cu 15 cartușe și un pat pistol-mitralieră A.Z. improvizat, diferite obiecte și medicamente. La

³³ ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4314, vol. 13, f. 4-7.

³⁴ Ibidem, f. 13-15.

³⁵ Ibidem, f. 16-17.

³⁶ Ibidem, f. 2-3.

³⁷ Ibidem, f. 62-64.

10-15 m de bordei erau ascunse un pistol mitralieră A.Z. calibrul 7,63 seria 024370 cu un încărcător și 20 cartușe și una armă Z.B. calibrul 7,92 cu 5 cartușe. În apropiere de poiana Pietroasa, sub un buștean de brad, s-a găsit un pistol mitralieră A.Z. calibrul 7, 63, seria 025363³⁸.

Un martor ocular spune că era în pădurea Puciosu-Pietroasa (între com. Voitinel și Horodnic) împreună cu alți 10-12 muncitori forestieri când, pe la ora 9 dimineața, a trecut pe lângă ei un grup de vreo 15-16 civili, cu haine de oraș, care îl încadrau pe Vasile Motrescu. Acesta era îmbrăcat țărănește, cu cojoc alb, cu cioareci albi (de lână) și opinci, era legat cu o frânghie lungă de 5-6 m, cu mâinile la spate, iar doi inși țineau de capătul frânghiei. Fusesse adus ca să scoată armele și obiectele ascunse de el prin pădure. Există și două fotografii făcute atunci³⁹.

Imediat după arestare, Vasile Motrescu și gazdele sale, Gavril și Valeria Sfichi, au fost duși la Securitatea din Rădăuți și după o anchetă fulger au fost transferați la închisoarea M.A.I. Suceava⁴⁰. Un alt arestat mărturisește că Motrescu a fost dus în lanțuri, pentru că „am auzit zornăind lanțurile”⁴¹. Pentru bucovineni și moldoveni, închisoarea Suceava avea același renume va Jilava, având aceleași celule sinistre și același regim aspru de detenție. Securitatea avea birouri de anchetă în incinta penitenciarului.

Și Vasile Motrescu a fost examinat medical înainte de începerea anchetei și după terminarea ei. Certificatul medical semnat de lt. col. dr. Lazarkiewicz Robert, medic M.A.I., la 15 ianuarie 1958, atestă că „arestatul Motrescu Vasile este sănătos și este în depline facultăți mintale”⁴². În mod asemănător, certificatul medical semnat de dr. Ciobanu Veronica, medic M.A.I., la data de 4 aprilie 1958, atestă că „arestatul Motrescu Vasile este sănătos și este în depline facultăți mintale”⁴³.

În aceeași zi, la 14 ianuarie 1958, au fost arestați simultan frații lui Vasile Motrescu, Ion și Constantin, precum și Ion Calancea, iar la 1 februarie, lt. maj. Mocanu Petru, anchetator penal de securitate din M.A.I. U.M. 0239 Suceava, semnează Ordonanța de pornirea procesului penal împotriva celui alt frate, Gheorghe Motrescu, aflat cu D.O. în comuna Rubla, pentru „crima de favorizare” a fratelui său, Vasile. Amintim că Gheorghe

³⁸ ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4314, vol. 1, f. 297-300.

³⁹ Petrea Cârdei, Gălănești, casa nr. 310, interviu la 11 august 1994.

⁴⁰ ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4314, vol. 13, f. 74.

⁴¹ Ieronim Macoveiciuc, Voitinel, interviu la 12 august 1994.

⁴² ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4314, vol. 14, f. 24.

⁴³ ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4314, vol. 1, f. 353.

Motrescu fusese arestat în noaptea de 20/21 octombrie 1954, că fusese închis și apoi în domiciliu obligatoriu deci în imposibilitatea de a-și ajuta fratele⁴⁴.

În procesul-verbal din 3 martie 1958, prin care lt. major Vizitiu Vasile din M.A.I. Suceava opisează averea lui Motrescu Gheorghe, în vederea confiscării dispuse prin sentința nr. 968 din 19 iulie 1956, citim:

1. una casă compusă din 3 camere, una cămară și o sală, construite în 1949, acoperită cu draniță;

2. un grajd și una șură, acoperite cu draniță, construite în 1951;

3. suprafață de teren 2,30 ha pământ, din care 56 prăjini este fâneață;

4. una vacă floreană de 5 ani;

5. un porc de 3 luni;

6. una oaie;

7. două paturi din lemn de brad, două bănci din lemn de brad;

8. un covor de lână, bun, de 3,50 m lungime și 0,80 lățime;

9. un cojoc din piele de oaie, nou și două bundițe de piele, bune;

10. una masă de bucătărie din lemn de brad;

11. un suman de lână, negru, bun;

12. două butoaie;

13. patru cămăși de pânză, bune⁴⁵.

Și pentru ca lucrurile să fie și mai clare, reproducem o parte din contractul de închiriere reînnoit la 31 martie 1960, prin care familia lui Motrescu P. Gheorghe era obligată să plătească chirie pentru a locui în fosta lor casă: „Prezentul contract a intervenit cu ocazia închirierii a 2 camere de 3,5x3=21 mp din imobilul fost proprietatea lui Motrescu Gheorghe a Pintilie, în prezent proprietatea sfatului popular al com. Vicovu de Jos... Subsemnata Motrescu Ana a Gheorghe iau cu chirie cele arătate mai sus și mă oblig a face reparațiile ce se vor ivi pe timpul cât voi deține cele arătate mai sus... Plata chiriei se va face la 15 a fiecărei luni pentru luna următoare” (anticipat)...⁴⁶

În noaptea de 8/9 februarie 1958, simultan, au fost arestați 33 țărani, bănuți că l-ar fi ajutat pe Vasile Motrescu să supraviețuiască în pădure. După ce au fost torturați ca să-și recunoască vina, au fost împărțiți în două loturi de mărime egală, pentru a putea depune mărturie în acuzare, unii împotriva altora. Ambele procese s-au judecat de către același complet din Tribunalul Militar al Regiunii a II-a Militare -Colegiul de Fond - în deplasare la Botoșani, cu lt. col. de justiție Semeniuc Vespasian președinte, maiorii Țepordei Petre și Mitrache Dumitru asesori populari și căpitan de justiție Alexandru Radu procuror militar. Toți inculpații au fost condamnați în baza

⁴⁴ Idem, vol. 10, f. 3.

⁴⁵ Motrescu P. Gheorghe, Vicovu de jos, fond personal.

⁴⁶ Ibidem.

Decretului 199/1950 și au primit pedeapsa suplimentară de confiscare a întregii averi personale. Din sentința nr. 48/20 mai 1958⁴⁷ reținem următoarele:

1. Sfichi Gavril, născut la 16 ianuarie 1920 în com. Gălănești, agricultor și muncitor forestier, fost condamnat în 1952 la 1 an î.c. pentru răspândire de zvonuri tendențioase; arestat la 14 ianuarie 1958, condamnat m.s.v.; gazdă;

2. Motrescu Ion, născut la 8 ianuarie 1926 în com. Vicovu de Jos, fiul lui Pintilie și Sofia, lemnar, arestat la 14 ian. 1958, anchetat la Suceava și Botoșani, condamnat la m.s.v.; frate;

3. Sfichi Valeria, născută la 29 martie 1921 în com. Vicovu de Jos, domiciliată în com. Gălănești, fiica lui Toader și Ana, arestată la 14 ianuarie 1958, condamnată la m.s.v.; gazdă doi ani și jumătate;

4. Rusu Vasile, născut la 7 septembrie 1920 în com. Frătăuții Noi, fiul lui Ilie și Alexandrina, agricultor, căsătorit, tată a 4 copii, gazdă două zile, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 20 ani m.s.;

5. Zetil Alexandru, născut la 28 august 1926, în București, fiul lui Dumitru și Ana, domiciliat în com. Frătăuții Vechi, agricultor, gazdă a lui Vasile Motrescu, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 20 ani m.s.;

6. Zetil Ana, născută la 21 septembrie 1903 în com. Sucutard, raionul Gherla, domiciliată în Frătăuții Vechi, mama lui Zetil Alexandru, gazdă a lui V. Motrescu, arestată la 9 februarie 1958, condamnată la 15 ani m.s.;

7. Breabăn Vasile zis Zub, născut la 24 ianuarie 1926, în com. Vicovu de Jos, fiul lui Gheorghe și Eugenia, muncitor forestier, tată a 2 copii, fratele soției lui V. Motrescu, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 25 ani m.s.;

8. Țugui Gheorghe zis Cocoș, născut la 28 februarie 1902 în com. Vicovu de Jos, fiul lui Precup și Reveica, muncitor forestier, tată al unui copil, condamnat în 1952 pentru favorizarea lui V. Motrescu (!), arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 15 ani m.s.;

9. Motrescu V. Constantin, născut la 13 ianuarie 1922 în com. Vicovu de Jos, fiul lui Vasile și Domnica, muncitor forestier, tată al unui copil, avere ½ casă, 1 ha pământ fâneață, 1 cal, 1 căruță, văr cu V. Motrescu, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 15 ani m.s.;

10. Motrescu V. Ilie, născut la 31 mai 1924 în com. Vicovu de Jos, fiul lui Vasile și Domnica, muncitor forestier, tată al unui copil, frate cu precedentul și văr cu V. Motrescu, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 15 ani m.s.;

⁴⁷ AMR, U.M. 02405 Pitești, Fond nr. 5465.

11. Țugui Traian, născut la 10 februarie 1934 în com. Vicovu de Jos, fiul lui Gheorghe și Domnica (vezi pct. 8), muncitor de pădure, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 15 ani m.s. (pentru că i-a dat alimente o singură dată lui V. Motrescu!);

12. Tapârdău Vasile, născut la 20 septembrie 1931 în com. Vicovu de Jos, fiul lui Toader și Paraschiva, muncitor forestier, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 10 ani t.g. (pentru că i-a dat alimente o singură dată lui V. Motrescu!);

13. Chifan Vasile, născut la 25 noiembrie 1937 în com. Vicovu de Jos, fiul lui Gavril și Macrina, muncitor forestier, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 10 ani t.g.;

14. Martinescu Ion, născut la 8 august 1922 în com. Horodnicu de Jos, fiul lui Ion și Nastasia, agricultor, tată a doi copii, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 25 ani m.s.;

15. Hurjui Anton, născut la 30 martie 1893 în com. Gălănești, satul Hurjuieni, fiul lui Trifan și Elena, agricultor, tată a 6 copii, condamnat în 1952 pentru activitate iehovistă, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 15 ani t.g., mort la Gherla;

16. Sfichi Ștefan, născut la 18 septembrie 1908, în com. Frătăuții Vechi, fiul lui Ilie și Ecaterina, domiciliat în Gălănești, agricultor, tată a 4 copii, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 15 ani m.s.; activist iehovist;

17. Rusu Aurel, născut la 4 septembrie 1928 în com. Voitinel, fiul lui Gheorghe și Elisabeta, muncitor forestier, tată al unui copil, văr cu Rusu Gheorghe, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 10 ani t.g.,

18. Rusu T. Gheorghe, născut la 25 decembrie 1920 în com. Voitinel, fiul lui Trufin și Ana, muncitor de pădure, tată a 2 copii, condamnat în 1951 la 1 an și 6 luni î.c. pentru favorizarea lui Macoveiciuc Vladimir; arestat la 9 februarie 1958 (a patra arestare!), condamnat la 10 ani t.g.;

19. Crăciun Nicolae, născut la 25 iulie 1901 în com. Voitinel, fiul lui Ion și Elisabeta, agricultor, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 10 ani t.g.

În concluzie, din cei 19 inculpați, trei au fost condamnați la m.s.v. și s-au pronunțat pedepse în sumă totală de 263 ani pentru cele 21 capete de acuzare. Au fost condamnate două femei și au rămas în suferință 26 copii.

Al doilea lot de 19 inculpați în cazul V. Motrescu, a fost condamnat prin sentința nr. 49/22 mai 1958⁴⁸, din care reținem:

1. Calancea Ion, născut la 1 aprilie 1904 în com. Vicovu de Jos, fiul lui Isidor și Ana, arestat la 14 ianuarie 1958, condamnat la m.s.v.;

⁴⁸ AMR, U.M. 02405 Pitești, Fond nr. 5465.

2. Motrescu P. Constantin, născut la 10 februarie 1929 în Vicovu de Jos, fiul lui Pintilie și Sofia, frate cu V. Motrescu, muncitor de pădure, căsătorit cu Ana Țugui, tatăl unui copil, avere 0,50 ha arabil și 1,50 ha fâneată, o vacă, 2 oi, arestat la 14 ianuarie 1958, anchetat la Suceava și Botoșani, condamnat la m.s.v.;

3. Pârghie Ilie, născut la 11 decembrie 1919 în com. Vicovu de Jos, fiul lui Vasile și Veronica, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 15 ani m.s.;

4. Calancea Eufrosina, născută la 1 martie 1912 în com. Vicovu de Jos, fiica lui Vasile și Maricica, soția lui Calancea Ion (nr. 1) și nașa lui Motrescu P. Gheorghe, arestată la 9 februarie 1958, condamnată la 15 ani m.s.;

5. Mutescu Dumitru, născut la 1 octombrie 1905 în com. Vicovu de Jos, fiul lui Nicolae și Evdochia, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 15 ani m.s.,

6. Motrescu Sofia, născută la 13 iulie 1901 în com. Vicovu de Jos, fiica lui Mihai și Glicheria, mama fraților Vasile, Gheorghe, Ion și Constantin Motrescu și soră cu Roșca Ana, arestată la 9 februarie 1958, condamnată la 20 ani m.s.;

7. Roșca Ana născută, la 20 ianuarie 1910 în com. Vicovu de Jos, fiica lui Mihai și Glicheria, soră cu Motrescu Sofia, mătușă a fraților Motrescu, arestată la 9 februarie 1958, condamnată la 15 ani m.s.;

8. Cazacu Arcadie, născut la 20 martie 1925, în com. Sucevița, fiul lui natural și Agafia, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 15 ani m.s.;

9. Cazacu Irimia, născut la 27 februarie 1903, în com. Sucevița, fiul lui Ion și Maria, cărbunar, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 10 ani, m.s.; mort în penitenciarul Galați;

10. Cazacu Constantin, născut la 18 mai 1932 în com. Sucevița, fiul lui Ion și Trandafira, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 15 ani m.s.;

11. Ițcuș Filaret, născut la 19 octombrie 1915 în com. Sucevița, fiul lui Avram și Elisabeta, avere 0,05 ha arabil și 0,20 ha fâneată; arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 20 ani m.s.;

12. Chifan Aurel, născut la 2 februarie 1931 în com. Voitinel, fiul lui Simion și Raveica, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 10 ani t.g.;

13. Cârdei N. Gheorghe, născut la 2 aprilie 1929 în com. Voitinel, fiul lui Nicolae și Ecaterina, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 10 ani t.g.;

14. Țugui Nistor, născut la 8 iulie 1912 în com. Vicovu de Jos, fiul lui Teodosie și Veronica, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 15 ani m.s.;

15. Munteanu Ilie, născut la 13 august 1904 în com. Vicovu de Jos, fiul lui Petru și Domnica, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 15 ani m.s.;

16. Zbera Vasile, născut la 13 decembrie 1920 în com. Horodnicu de Sus, fiul lui Nichifor și Maria, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 10 ani t.g.;

17. Mutescu Ștefan, născut la 30 noiembrie 1905 în com. Vicovu de Jos, fiul lui Foca și Paraschiva, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 10 ani t.g.,

18. Nistor Gheorghe, născut la 29 iunie 1923, în com. Vicovu de Jos, fiul lui Constantin și Domnica, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 10 ani t.g.;

19. Rusu Petre, născut la 15 iunie 1925 în com. Voitinel, fiul lui Iustin și Maria, arestat la 9 februarie 1958, condamnat la 10 ani t.g.;

Și aici, din cei 19 inculpați, doi au fost condamnați la m.s.v. și s-au pronunțat pedepse în sumă totală de 230 ani pentru cele 19 capete de acuzare. Au fost condamnate trei femei și au rămas să sufere un număr de copii necunoscut, întrucât instanța nu s-a preocupat de existența lor. Nu s-a ținut cont nici de avere și nici de gradul de rudenie al inculpaților.

Conform legislației comuniste, românii erau obligați să devină delatori. De asemenea, tot prin lege, erau obligați să renunțe la preceptele creștine: chiar dacă aveau, trebuiau să nu dea de mâncare unui om flămând. Și de la aceste aberații nu erau exceptate nici rudele de gradul I.

Mai remarcăm și faptul că toate condamnările s-au pronunțat cu unanimitate de voturi.

Am văzut că, în noaptea de 8/9 februarie 1958, au fost arestați un număr de 33 țărani, care au fost condamnați prin sentințele nr. 48 și 49/1958. A existat însă și un al 34-lea mandat de arestare, semnat de lt. major Mocanu Petru, anchetator penal de securitate din M.A.I., U.M. nr. 0239 Suceava, împotriva învinutului Cârstean George, născut la 18 aprilie 1907, fiul lui Sebastian și Mafta, domiciliat în com. Vicovu de Jos, pentru faptul că în anii 1955-1956 a găzduit și alimentat pe fugarul Motrescu Vasile⁴⁹. George Cârstean nu a fost arestat, pentru că a reușit să fugă. Fiind urmărit, a încercat să se urce în trenul personal 5482, care se pusese în mișcare din stația Vicovu de Jos către stația Gălănești și a fost accidentat mortal. Telegrama prin care s-a avizat accidentul se află depusă la dosar⁵⁰. Din raportul medico-judiciar semnat de dr. Vasileschi Mircea, rezultă că trupul victimei a fost tăiat în două, pe la mijloc: partea superioară se afla între firele căii, iar partea inferioară era situată în afara liniei ferate. „Discuția faptelor. Cârstean George, grăbit să fugă din localitate, fiind urmărit îndeaproape, a căutat să sară în trenul de persoane ce mergea spre orașul Rădăuți, cu care ocazie a căzut sub vagoane, fiind tăiat de roțile acestora [...] Primele patru vagoane erau stropite cu sânge la baza de susținere a saboajilor”⁵¹.

Pentru a înțelege mai bine evenimentele de atunci, reproducem fragmente dintr-o scrisoare a lui Ion P. Motrescu din Vicovu de Jos: „Începând din anul

⁴⁹ ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4314, vol. 11, f. 156.

⁵⁰ Ibidem, f. 167.

⁵¹ Ibidem, f.169.

1949 și până la 14 ianuarie 1958, când am fost arestat ultima oară, am fost urmărit zi și noapte, suspectat că îl ajut pe Vasile, fratele meu. De nenumărate ori am fost ridicat de acasă și dus la Miliția din Rădăuți, unde am fost torturat ca să spun unde se ascunde acesta. Îmi puneau cătușe la mâini, mă puneau cu fața în jos pe pat și milițienii mă băteau cu ciomagul la tălpile picioarelor până leșinam, căci nu știam nimic. Fratele meu căuta să ne protejeze, să nu-i cunoaștem acțiunile lui. Ani de zile am fost foarte mult bătut și schingiuit. Arestat în noaptea de 13/14 ianuarie 1958, am fost dus la închisoarea Suceava și am stat izolat, într-o celulă de la subsol, cu pat de beton, întunecoasă și umedă. Am fost anchetat în incinta închisorii, de mai mulți ofițeri și rețin pe căpitanul Munteanu Constantin, care m-a urmărit tot timpul cât am fost liber și care a fost avansat maior după terminarea anchetei, strămutată la închisoarea din Botoșani. Am fost bătut și schingiuit ca să recunosc că m-am întâlnit cu fratele meu și i-am dat mâncare, motiv pentru care am fost condamnat la muncă silnică pe viață. De la Botoșani am fost dus la Gherla cu un vagon dubă. Înainte de plecare mi s-au pus lanțuri la picioare. M-au pus culcat, cu fața în jos și mi-au bătut, pe nicovală, nituri cât degetul de groase. Am ajuns la Gherla noaptea și ne-au băgat în carantină. Spre a ne intimida, am fost ciomăgiți chiar la coborârea din vagon. Carantina se făcea într-o cameră boltită cu un cuptor, situată la parter. Eram peste o sută de oameni și ne sufocam din lipsă de aer, paturile suprapuse erau puține, încât unii dormeau sub pat, pe ciment, chiar lângă WC, care era înfundat și curgea mizeria pe jos. Era de necrezut. Când au venit cu verificarea dosarelor, ne-a întrebat pe fiecare în parte pentru ce eram condamnați. Unii au răspuns că degeaba, așa cum a fost. Atunci îl lua doi caralii, îl scoteau pe sală și îl snopeau în bătaie. Apoi îl aduceau în cameră și îl întrebau din nou pentru ce a fost condamnat. Omul, neștiind ce să răspundă, tăcea. Era din nou dus pe sală și bătut. Frații Șomlea băteau foarte tare⁵². După ce ne-au tăiat lanțurile de la picioare, am fost duși pe celular [...]. Într-o zi, m-a văzut un caraliu pe vizor, când îmi cârpeam ciorapii și, pentru că acul de cusut era interzis, am fost pedepsit cu 7 zile de izolare, la parter, în luna ianuarie, cu geamul spart, pe pat de fier fără saltea și învelit cu o manta ruptă, fără pătură. Într-o zi mi se da numai un castron cu apă caldă, iar în cealaltă mâncare puțină și rea, alternativ. La coborârea pe scări, de la etajul III la izolare și înapoi, după terminarea pedepsei, pe fiecare palier, mă așteptau caralii cu cozi de mătură, care m-au ciomăgit zdravăn. **Și toate aceste suferințe le-am suportat pentru că am fost frate cu fratele meu!**”

Tabloul este întregit prin mărturia unui alt supraviețuitor, Constantin V. Motrescu: „Sunt vărul partizanului Vasile Motrescu și am fost arestat în

⁵² Bătaia era interzisă prin Regulamentul Penitenciarelor din 1952.

noaptea de 8/9 februarie 1958, ora 4 dimineța. Am fost legat la ochi cu o pereche de izmene și dus la sfatul popular, unde am fost strânși toți arestații din Vicovu de Jos. Apoi am fost încărcăți în camioane, intercalați: un om – un securist și duși la închisoarea din Botoșani. Și acolo, cu ochii legați, am fost luat de mână și dus într-o celulă. Mi-a luat legătura de la ochi și m-a împins înăuntru. Era în ziua de duminică, seara, și eram singur în celulă cu un singur pat. Luni, dimineța, m-a luat în primire un ofițer de securitate, anchetator, care m-a chinuit cum i-a trecut prin cap, m-a lăsat fără dinți și mi-a provocat o hernie pe partea dreaptă, unde m-a lovit cu cizma, pentru că nu vream să iscălesc declarația cu minciuni scrisă de el. A fost nevoie să mă pună față în față cu Vasile Motrescu, pe care îl aduseseră într-o stare de plâns. Până la urmă au intervenit și căpitanii Munteanu și Feller, care conduceau ancheta. Am fost condamnat pentru favorizare, la 15 ani muncă silnică și dus la Gherla în primăvara lui 1959. Toamna, pe la Sfântul Dumitru m-au dus la Periprava, Grind și Stoenеști, unde barbaria era stăpână. În primăvara lui 1960 am fost dus la Luciu Giurgeni și am stat pe bac până toamna. Ultima colonie în care am lucrat a fost Grădina, de unde m-am liberat în 1964. Îmi amintesc că am fost operat de hernie la Salcia, de către doctorul deținut Trifan din Făgăraș”.

Am văzut că, după arestare, Vasile Motrescu a fost anchetat la Suceava. Dar această anchetă urmărea obținerea de probe pentru condamnarea celor arestați în cazul său, nicidecum pentru rejudicarea sa. A fost transferat apoi la închisoarea din Botoșani, împreună cu toți ceilalți, unde ancheta a continuat pentru a pregăti cele două loturi de judecată. În alte cazuri, condamnații în contumacie au primit aprobare pentru rejudicarea procesului, cu administrarea de probe în apărare. Vasile Motrescu a făcut cerere de recurs, care a fost respins ca neîntemeiat, prin decizia nr. 154 din 5 iunie 1958, de către Tribunalul Suprem al R.P.R. – Colegiul Militar, în complet alcătuit din coloneii de justiție Apostoloiu Alexandru (președinte), Monai Alexandru și Tudorache Manole (judecători) și locotenent-coloneii de justiție Tronici Alexandru (procuror militar) și Protopopescu Gheorghe (prim consultant). A rămas în vigoare sentința nr. 969 din 30 iulie 1956, de condamnare la moarte prin împușcare⁵³. Martorul ocular George Ungureanu relatează că a stat în aceeași celulă cu Vasile Motrescu, la Botoșani. Îl descrie ca un bărbat înalt, brunet, cu privire de vultur, cu lanțuri la mâini și la picioare. Era ager în mișcări și cu simțurile foarte dezvoltate. Parcă era un animal sălbatic înzestrat cu rațiune. Slăbise îngrozitor, pentru că nu mânca. Lui i s-a adus mâncare de regim, dar n-a mâncat-o. I-a dat-o lui Ungureanu, spunând: „Eu nu mănânc! Pentru ce să mănânc, pentru viermi? Te rog frumos

⁵³ ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4314, vol. 2, f. 8-9.

ia-o dumneata.” Avea remușcări pentru suferințele pricinuite oamenilor care l-au ajutat, în mod deosebit mamei și soției sale. Era foarte credincios, îngenunchia într-un colț al celulei și „sta de vorbă cu Dumnezeu”. Îl ruga să aibă grijă de omenire, de poporul român și de copiii săi rămași orfani. Îl ruga să-l ierte pentru curmarea vieții unor tineri nevinovați, folosiți de comuniști ca să-i răpească libertatea. Iar ultima dorință a lui Vasile Motrescu a fost ca Silvia și George, copiii lui, să aibă în casă Sfânta Scriptură⁵⁴.

George Ungureanu afirmă că observase, în peretele despărțitor al celulei, lângă coșul sobei, un aparat de înregistrat ascuns sub tencuială. Securitatea urmărea toate discuțiile din celulă.

La 10 iunie, i s-a adus la cunoștință lui Vasile Motrescu faptul că i s-a respins recursul și că are drept de grațiere la prezidiul Marii Adunări Naționale. Cererea de comutare a pedepsei capitale i-a fost respinsă la 19 iulie 1958⁵⁵.

Iată cum a decurs execuția partizanului Vasile Motrescu:

“PROCES-VERBAL
Astăzi 29 iulie 1958 orele 21,30

Noi, Căpitan de Justiție URIAN VASILE, Procuror Militar la Procuratura Militară Suceava, asistat de secretarul Stănculescu V. Gheorghe de la Tribunalul Militar Regiunea II-a Militară București, în baza ordinului Procuraturii Principale Militare Nr. Z.P. 028264 din 25.07.1958, prin care se face cunoscut că Prezidiul Marii Adunări Naționale a R.P.R. a respins cererea de grațiere formulată de condamnatul la moarte MOTRESCU P. VASILE, ne-am deplasat la Penitenciarul Botoșani - Regiunea Suceava - pentru executarea sentinței Nr. 969 din 30.07.1956 a Tribunalului Militar Regiunea II-a Militară București, rămasă definitivă și executorie.

Sosind la Penitenciarul Botoșani, am găsit prezenți pe:

- Directorul Penitenciarului Locot. GAVRILIU M.

- Medicul legist Dr. MARGINE IOAN

- Delegatul M.A.I. Cpt. FELLER MORITZ [anchetatorul șef]

- Comandantul grupei de execuție Locot. Maj. PRUNDUREL NIC. Înainte de începerea execuției, condamnatul la moarte a fost identificat, starea lui civilă corespunzând cu datele cuprinse în sentința Nr. 969 din 30.07.1956 a Tribunalului Militar Regiunea II-a București și anume: Motrescu P. Vasile, născut la 11.10.1920 în comuna Vicovu de Jos, Raionul Rădăuți, Regiunea Suceava, fiul lui Pintilie și Sofia, căsătorit, are 2 copii, cu ultimul domiciliu în comuna natală.

⁵⁴ George Ungureanu, Câmpulung Moldovenesc, interviu, 14 august 2002.

⁵⁵ ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4314, vol. 12, f. 900.

Susmenționatul condamnat la moarte a fost condus la locul de execuție de către escorta penitenciarului și sub supravegherea comandantului penitenciarului Botoșani, Locot. GAVRILIU M.

La locul execuției s-a dat citire de către secretar sentinței de condamnare la moarte și dispozițiilor de respingerea recursului și cererii de grațiere.

După aceasta comandantul grupei de execuție a ordonat începerea execuției.

Condamnatul la moarte a fost executat prin împușcare cu armă de foc, cu spatele spre grupa de execuție⁵⁶.

Execuția a avut loc în ziua de 29 iulie 1958, între orele 21, 30 și orele 22.

După executare, medicul legist a verificat cadavrul și a constatat moartea condamnatului. După terminarea execuției, cadavrul condamnatului la moarte MOTRESCU P. VASILE, a fost predat comandantului Penitenciarului Botoșani, Locot. GAVRILIU M., pentru a dispune înhumarea lui.

Drept care s-a încheiat prezentul proces-verbal în cinci exemplare, din care se va preda câte un exemplar după cum urmează:

- Penitenciarului Botoșani, spre a face formele de înregistrarea morții pentru cauze legale la ofițerul stării civile respective;
- Delegatului M.A.I.;
- Procuraturii Militare Suceava;
- Ministerului Justiției-Direcția Tribunalelor Militare;
- Un exemplar la dosarul cauzei.”

În legătură cu execuția lui Vasile Motrescu, fostul deținut Alexandru Crăciun din Voitinel i-a relatat consăteanului Dimitrie Gh. Rusu că, în timp ce el era închis, avea relații mai apropiate cu gardianul Timofte și acesta a spus că Motrescu a fost împușcat în pădurea Botoșanilor, împreună cu Vasile Răuț din Vicovu de Sus, condamnat și el la moarte pentru delapidare⁵⁷.

Un alt fost deținut politic, Gheorghe T. Rusu din Voitinel, pe când se afla în colonia de muncă Salcia din Balta Brăilei, a reușit să vorbească cu fostul șofer al Securității din Suceava, care era acolo cu domiciliu obligatoriu. Acesta i-a spus că Vasile Motrescu a fost împușcat în 1958, la 29 iulie, pe la ora 10 seara, în pădure la Curtești, lângă Botoșani și a fost înmormântat în cimitirul din Botoșani. La rândul lui, fostul șofer deținea informația de la Alexandru (Sandu) Nedelcu, poreclit Motanu, pe atunci gardian la închisoarea Botoșani⁵⁸.

⁵⁶ De regulă, execuțiile se făceau prin împușcare în ceafă, sistem practicat în U.R.S.S.

⁵⁷ Dimitrie Gh. Rusu, Voitinel, interviu, 12 august 1994.

⁵⁸ Gheorghe T. Rusu, Voitinel, interviu 12 august 1994.

“Extrasul de moarte al partizanului Vasile Motrescu.
NUMAI PENTRU UZUL AUTORITĂȚILOR ȘI INSTITUȚIILOR

Sfatul Popular al oraș. Botoșani
Raionul Botoșani, Regiunea Suceava

EXTRAS DE MOARTE⁵⁹
(Uz oficial)

Numele MOTRESCU prenumele VASILE
Numele și prenumele tatălui MOTRESCU PINTILIE
Locul nașterii Vicovu de Jos
Vârsta 37 ani, sexul bărbătesc
Data morții: anul 1958 (una mie nouă sute cinci zeci și opt)
Luna iulie 29 (douăzeci și nouă)
Cauza morții *moarte legală*
Ultimul domiciliu: Localitatea Vicovu de Jos, raionul Rădăuți
Moartea a fost trecută în registrul stării civile din Botoșani la nr. 300.

Anul 1958 luna iulie ziua 30
Locul morții Botoșani
Strada.....nr.
Eliberat astăzi 1958 iulie 30 cu nr. 2532

Se certifică de noi exactitatea prezentului extras
L.S.
Delegatul Stării Civile,
(ss) indescifrabil”

La 6 august 1958, având în vedere moartea lui Vasile Motrescu, executat prin împușcare la 29 iulie 1958, Procuratura Militară a ordonat încetarea procesului penal pornit împotriva lui sub învinuirea „că, angajându-se față de organele de stat, în 1951, să le sprijine în activitatea de prindere și lichidare a bandei teroriste «Gavrila» din munții Făgărașului, a trădat, provocând asasinarea celor trei persoane cu care fusese trimis în acest scop”. Prin urmare, după uciderea lui Motrescu pentru faptele de la Bâta Corbului, se pregătea a doua ucidere, pentru faptele de la Făgăraș!⁶⁰

La 27 noiembrie, M.A.I. Direcția III-a cere, prin teleimprimator, rezultatul cercetărilor efectuate asupra lui Motrescu Vasile privind „trădarea

⁵⁹ ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4314, vol. 14, f. 1.

⁶⁰ ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4314, vol. 1, f. 362.

grupului operativ format din Boian și ceilalți agenți”⁶¹. Dosarul de anchetă penală nr. 227, conținând 362 file, a fost înaintat de Direcția Regională Suceava la 4 decembrie 1958 și a fost restituit la 27 februarie 1959⁶².

La 21 februarie 1959, lt. major Mocanu Petru și lt. Serșeniuc Traian, anchetatori penali de securitate din Direcția Regională M.A.I. Suceava, au încheiat un proces-verbal cu ocazia distrugerii, prin ardere, a obiectelor care au aparținut lui Vasile Motrescu⁶³. Între acestea au fost arse 49 caiete și 9 carnețele cu însemnări, un exemplar din Vechiul Testament, trei fotografii reprezentând părinții, soția și frații săi, 174 scândurele din lemn de brad cu diferite însemnări, creioane, tocuri și penițe de scris, vase pentru gătit, obiecte de îmbrăcăminte, obiecte de bărbierit, diverse unelte etc. Pe noi ne-ar fi interesat în mod deosebit însemnările. Păcat că au fost distruse! Cu siguranță, printre ele erau și poezii, care s-au pierdut definitiv.

Să vedem ce s-a mai întâmplat cu Gheorghe P. Motrescu, fratele lui Vasile. El ispășise o condamnare de 3 ani t.g. pentru omisiunea denunțării fratelui său, apoi fusese trimis cu d.o. la Rubla. După arestarea lui Vasile, a fost adus în anchetă la Suceava și Botoșani iar la 24 iulie 1958, Procurorul General Alexa Augustin a introdus recurs în supraveghere împotriva hotărârilor nr. 968 și 360/1956, în scopul de a-i schimba încadrarea juridică și a-i majora pedeapsa⁶⁴. Ca urmare, la data de 11 septembrie 1958, Plenul Tribunalului Suprem al R.P.R. a pronunțat decizia nr. 60 prin care, numai prin schimbarea încadrării din „crima de omisiunea denunțării” în „crima de favorizarea infractorului”, a majorat condamnarea lui Motrescu P. Gheorghe de la 3 ani t.g. (deja executată) la muncă silnică pe viață! Decizia a fost semnată de toți cei 19 judecători (Moise Jurău – președintele colegiului militar), Nicolae Bălțeanu, Ștefan Costăchescu, Vasile Grădișteanu, Nicolae Hogaș, Simion Iacobescu, Alexandru Lazlo, Mihai Lola, Teodor Mandrea, Nicolae Mocanu, Maria Moldovan, Alexandru Monai, Vasile Oiaga, Liviu Plavoșin, Ladislau Ronai, Constantin Săndulescu, Ilie Stoenescu, Vasile Varga și Teodor Vasiliu) procuror Mihail Zeleş și consultant Traian Dragomir⁶⁵. Nu au ținut seama de autoritatea lucrului deja judecat. Consecința acestui abuz juridic a fost detenția lui Gheorghe P. Motrescu în penitenciarul Gherla, unde s-a îmbolnăvit, pentru că certificatul medical din 22 decembrie 1955 atesta că „este sănătos și este capabil de muncă”. Șapte ani mai târziu, la 25 decembrie 1962, medicul director dr. S. Baumgarten de la Formația 0606 Gherla confirmă că „Motrescu

⁶¹ Idem, vol. 13, f. 11.

⁶² Ibidem, f. 10 și 57.

⁶³ Ibidem, f. 69-71.

⁶⁴ ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4314, vol. 2, f. 12-13.

⁶⁵ Ibidem, f. 23-25.

P. Gheorghe, în urma unui Pott lombar stabilizat (tbc coloanei vertebrale) suferă de o paraplegie spastică (paralizia membrelor inferioare). Bolnavul este fixat la pat, boala lui are caracter staționar, dar ireversibil”⁶⁶. Din această cauză, la liberarea sa din penitenciar a fost scos pe targă și ulterior pensionat pentru gradul II de invaliditate.

Un alt caz, deosebit de interesant. Am văzut că Hurjui Anton, născut la 30 martie 1893, a fost condamnat prin Sentința nr. 48/20 mai 1958, la 15 ani t.g. și trimis la Gherla. A făcut recurs, dar instanța i-a respins cererea, prin decizia nr. 188/1958. Nu a rezistat la condițiile inumane de detenție și moare la data de 16 iulie 1960 (după numai doi ani și jumătate). Nu știm cum s-a ajuns la situația în care procurorul general al R.P.R. a declarat recurs în supraveghere împotriva sentinței nr. 48 de la Fond și a deciziei nr. 188/1958 de la recurs, motivând că în dosar nu există nici o probă de vinovăție împotriva lui Hurjui Anton și Crăciun Nicolae. Plenul Tribunalului Suprem al R.P.R., compus din 15 judecători, constată că cele două hotărâri sunt netemeinice și nelegale (privind numai acești doi inculpați) și prin decizia nr. 28 din 13 decembrie 1962 îi achită pentru infracțiunea de nedenuțarea a crimei de acte de teroare. Trimite dosarul la Tribunalul Militar al Regiunii a II-a Militare București pentru rejudecarea inculpatului Hurjui Anton pentru infracțiunea de „uneltire contra ordinii sociale”. Dispune punerea în libertate a inculpatului Hurjui Anton⁶⁷.

Prin adresa din 14 decembrie 1962, Tribunalul Suprem ordonă M.A.I. Direcția Penitenciarelor punerea în libertate a lui Hurjui Anton (decedat la 16 iulie 1960!), „dacă nu este reținut și pentru alte infracțiuni”. Dar Hurjui urma să fie rejudecat de Tribunalul Militar de Regiune Militară București⁶⁸. Această instanță, prin sentința nr. 2 din 15 ianuarie 1963, constată că inculpatul este decedat și hotărăște încetarea urmăririi penale împotriva lui Hurjui Anton (după 5 ani de arestare!)⁶⁹. Ura și nebulia omenească este, uneori, fără margini...

Adrian Brișcă

⁶⁶ ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4314, vol. 14, f. 451.

⁶⁷ ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4314, vol. 6, f. 77-80.

⁶⁸ Ibidem, f. 76.

⁶⁹ Ibidem, f. 62-63.

Cronologie

1942

Iunie 12 Motrescu Vasile este trimis pe front cu Divizionul 6 Tunuri de Munte, în Caucaz (Ordin de Zi nr. 89/1942).

Iunie 20 Motrescu Vasile avansat fruntaș (Ordin de zi nr. 93/1942)

1943

Septembrie 1 Motrescu Vasile are un stagiul pe front de 438 zile. La 15 septembrie este avansat caporal (Ordin de zi Nr. 556/1943).

Noiembrie 22 Motrescu Vasile este decorat cu medalia „Bărbăție și Credință cu spade clasa III-a” pentru faptele de arme din Caucaz și Crimeea (Ordin de zi nr. 712/1943).

1944

Martie 5 – mai 9 Mare ofensivă sovietică în Ucraina de Vest. Armata Roșie a ocupat o bună parte din Bucovina și s-a oprit la poalele Obcinei Mari.

Mai 15 Spontan, a luat ființă primul grup de partizani antisovietici, condus de Vladimir Macoveiciuc din Voitinul

August 23 România încetează unilateral ostilitățile cu sovieticii, fără convenție de armistițiu și întoarce armele împotriva Germaniei naziste.

Octombrie 9/10 Înțelegere Churchill – Stalin privind zonele de influență.

1945

Februarie 4-11 Conferința de la Ialta (Crimeea).

Martie 6 Instaurarea guvernului Groza, sub presiune sovietică

Aprilie 25 – iunie 26 Conferința de la San Francisco. Ia ființă Organizația Națiunilor Unite.

1946

Februarie 4 și 7 Marea Britanie și Statele Unite ale Americii recunosc guvernul Groza ca guvern legal, înaintea alegerilor legislative.

Martie 5 La Fulton (Missouri), Churchill proclamă politica „de pe poziții de forță” față de țările „de dincolo de cortina de fier”. Începutul „războiului rece”.

Decembrie 23 Ministrul de Externe al S.U.A. James Byrnes dă mână liberă lui Stalin în România.

1947

Februarie 10 La Paris, delegația guvernului României semnează Tratatul de Pace cu Puterile Aliate și Asociate.

Iulie 29 Guvernul comunist a hotărât dizolvarea Partidului Național Țărănesc – Maniu.

Decembrie 30 Abdicarea impusă de comuniști regelui Mihai I.

1948

Martie 1 Intră în vigoare noua lege de organizare judecătorească. S-a înființat instituția asesorilor populari.

Iunie 11 Naționalizarea principalelor întreprinderi industriale, miniere, bancare, de asigurări și de transport.

August 30 Prin Decret-Lege ia ființă Securitatea Poporului, în locul Siguranței Statului, care se desființează.

Decembrie 10 Adunarea Generală a O.N.U. adoptă Declarația Universală a Drepturilor Omului.

1949

Ianuarie 23 Prin decret, se desființează Poliția și Jandarmeria și se înființează Miliția Populară.

Februarie 7 Prin Decretul nr. 110 s-au înființat trupele de securitate.

Februarie 22 În Banat, la Pietrele Albe, partizanii înfruntă trupele de securitate.

Martie 3-5 Plenara C.C. al P.M.R. anunță începutul campaniei de colectivizare a agriculturii.

Aprilie 10/11 Arestarea foștilor partizani antisovietici. Vasile Motrescu fuge în pădure și se asociază cu Constantin Cenușă.

Iulie 16 Executarea prin împușcare a conducătorilor rezistenței anticomuniste din Banat, în Pădurea Verde – Timișoara.

Octombrie 28 La Sibiu sunt împușcați 25 de partizani în frunte cu maiorul Dabija.

Noiembrie 25 Gavril Vatamaniuc din Sucevița ia calea codrului. El va conduce un grup de partizani anticomuniști.

1950

Iunie 25 Agresiunea Coreei de Nord comuniste împotriva Coreei de Sud. Războiul ia sfârșit la 27 iulie 1953.

Iulie 23 Hotărârea C.C. al P.M.R. privind raionarea R.P.R. Legea este votată de M.A.N. la 6 septembrie

August 12 S-a publicat Decretul nr. 199 care prevedea pedeapsa cu moartea pentru activități „teroriste”. Se urmărește lichidarea mișcării de partizani.

Septembrie 26 Tribunalul Militar Iași condamnă, în contumacie, pe Constantin Cenușă și Vasile Motrescu.

1951

- Aprilie 10* Prima scrisoare a partizanului Vasile Motrescu, destinată organelor superioare de Miliție.
- Iunie 28* Hotărât să se predea de bunăvoie, în timp ce mergea spre postul de miliție, Vasile Motrescu a fost arestat.
- Septembrie 14* Vasile Motrescu demască un grup de trei agenți ai Securității, salvând partizanii lui Ion Gavrilă din Munții Făgărașului.

1952

- Mai 19* Prin sentința nr. 508 Tribunalul Militar Iași l-a condamnat pe Vasile Motrescu pentru a doua oară, tot în contumacie.
- Mai 29* Vasile Motrescu este nevoit pentru a treia oară, să ia calea codrului.

1955

- Ianuarie 18* Lupta de la Bâtea Corbului. Vasile Motrescu și Gavril Vatamaniuc au scăpat din încercuire făcând uz de armă.
- Iulie 18* Frații Ion și Gheorghe Chiraș, partizani din grupul Gavril Vatamaniuc, au murit în luptă cu trupele de securitate la locul Ursoaia Mică.
- Octombrie 18* Capturarea lui Gavril Vatamaniuc, conducătorul ultimului grup de partizani din Bucovina, trădat de Vasile Marciuc.

1956

- Iulie 30* A treia condamnare a lui Motrescu Vasile (tot în contumacie), de data aceasta la moarte prin împușcare, prin sentința nr. 969. În aceeași zi, aceeași instanță, Tribunalul Militar al Regiunii a II-a Militare – București în deplasare la Suceava, a pronunțat sentința nr. 968 în lotul Gavril Vatamaniuc.

1958

- Ianuarie 13/14* Trădat, Vasile Motrescu a fost capturat în locuința soților Sfichi din Gălănești.
- Iulie 29* Execuția lui Vasile Motrescu, la Botoșani. A asistat și anchetatorul său, căpitanul de securitate Feller Moritz.
- Septembrie 11* Plenul Tribunalului Suprem majorează condamnarea lui Motrescu P. Gheorghe (fratele lui Vasile) de la 3 ani t.g. la muncă silnică pe viață.

Notă asupra ediției

Volumul de față face parte din colecția “Documente” a Institutului Național pentru Studiul Totalitarismului și privește rezistența armată anticomunistă din Bucovina. Personajul central este Vasile Motrescu, țăran din comuna Vicovu de Jos, iar studiul introductiv are menirea de a introduce pe cititor în atmosfera epocii, plină de abuzuri și durtăți. În structura volumului este inclus „jurnalul” partizanului Vasile Motrescu, un unicat, care a ajuns la noi, paradoxal, prin grija Securității. Atât jurnalul original, cât și câteva copii dactilografiate s-au păstrat în cele nouă volume ale dosarului penal, cu titlul de „corp delict”.

Al doilea element original și unicat în anii '50, îl constituie seria de „nouă scrisori” pe care Vasile Motrescu le adresează autorităților locale, dar și conducerii Securității și Comitetului Central al P.M.R., din care străbate curajul, demnitatea și spiritul de dreptate în felul cum pune problema.

Al treilea element original și unicat în mișcarea de rezistență din România sunt numeroasele „poezii”, unele de un patriotism vibrant, din care 14 sunt anexate la scrisoarea a 8-a.

Volumul este completat cu o cronologie, concluzii, indice și ilustrații.

S-a respectat textul original, operându-se tacit strictele modificări impuse de normele ortografice în vigoare. S-au menținut unele moldovenisme, care dau coloratura specifică limbajului din Bucovina. Ne-am străduit să întregim cuvintele prescurtate, pentru a fluidiza lectura, dar s-au menținut unele prescurtări care sunt incluse în lista abrevierilor. Codificarea numelor de persoane a rămas intactă. Nu s-a ținut seama de numeroasele sublinieri în text, care nu aparțin autorului, ci anchetatorului, în beneficiul anchetei. Remarcând unele mici deosebiri între textul original și copia dactilografiată, le-am confruntat și am făcut corecturile necesare. Adnotările Securității sunt trecute în paranteze rotunde, iar explicațiile și completările noastre sunt puse în paranteze drepte. Cuvintele și fragmentele indescifrabile sunt înlocuite cu [neciteț] sau [indescifrabil].

Numeroasele toponime și regionalisme s-au explicat în note de subsol, majoritatea cu ajutorul fostului partizan Gavril Vatamaniuc, prieten bun cu Vasile Motrescu, alături de care a bătut cu piciorul aceeași

zonă. Solicităm înțelegere din partea cititorilor pentru eventualele cuvinte descifrate incorect.

Adresăm mulțumiri, retroactiv, conducerii și specialiștilor din Arhiva S.R.I. din anii 1994-1995, pentru sprijinul acordat în documentarea necesară elaborării acestei lucrări. De asemenea, conducerii Institutului Național pentru Studiul Totalitarismului pentru îndrumarea științifică acordată, dar și sponsorilor, fără de care acest volum nu ar fi văzut lumina tiparului.

Adrian Brișcă

Lista abrevierilor

AMR	Arhivele Militare Române
ASRI	Arhiva Serviciului Român de Informații
C.A.P.	Cooperativa Agricolă de Producție
C.G.M.	Confederația Generală a Muncii
col.	colonel
com.	comuna
C.P.	Cod(ul) Penal
cpt.	căpitan
D.G.M.	Direcția Generală a Miliției
D.G.S.	Direcția Generală a Securității
D.G.S.P.	Direcția Generală a Securității Poporului
D.G.S.S.	Direcția Generală a Securității Statului
d.m.	după masă (amiază)
d.o., D.O.	domiciliu obligatoriu
dos.	dosar(ul)
D.R.	Direcția Regională
D.R.S.P.	Direcția Regională a Securității Poporului
f.	fila
F.D.C.	Frățiile de Cruce
F.P.	Fondul Penal
G.A.C.	Gospodăria Agricolă Colectivă
G.V.	Gavril Vatamaniuc
I.F.E.T.	Întreprinderea Forestieră de Exploatare și Transport
î.c.	închisoare corecțională
lit.	litera
L.S.	locul sigiliului (ștampilei)
M.A.I.	Ministerul Afacerilor Interne
maj.	major
m.s.	muncă silnică
m.s.v.	muncă silnică pe viață
NKVD	Comisariatul Poporului pentru Afaceri Interne
Nr., nr., No.	numărul
p.	pagina
pct.	punctul

P.C.R.	Partidul Comunist Român
P.M.R.	Partidul Muncitoresc Român
p.p.	prevăzut și penalizat (pedepsit)
R.P.R.	Republica Populară Română
S.R.I.	Serviciul Român de Informații
ss	semnătura
t.g.	temniță grea
T.O.	tehnică operativă
U.M.	unitatea militară
vol.	volumul

Jurnalul partizanului Vasile Motrescu

Am văzut în studiul introductiv cum au fost zdrobite de ruloul compresor comunist destinele unor oameni săraci și simpli, dar patrioți, cinstiți și cu credință în Dumnezeu. Cum într-un deceniu și jumătate, regimul impus de sovietici în România a reușit să inverseze scara valorilor, să bulverseze și să-și subordoneze toate structurile statului.

Dar bolșevismul a întâmpinat rezistență din partea a numeroși români conștienți de pericol, unii luptând cu arma în mână împotriva asupritorilor comuniști, apărându-și libertatea cu prețul vieții. Din rândul acestora am ales, spre exemplificare, un singur caz, cel al lui Vasile Motrescu din Vicovu de Jos și al celor care i-au fost aproape la necaz.

În trei perioade, numite de el „etape de prigoană”, pentru a evita arestarea și regimul de exterminare lentă din închisori, Vasile Motrescu s-a refugiat în pădurile Bucovinei, împreună cu arma Z.B. care i-a asigurat apărarea și hrana, din vânat.

Prima etapă a fost perioada în care agenții NKVD-ului i-au urmărit pe foștii voluntari care luptaseră în vara anului 1944 împotriva trupelor invadatoare sovietice și a durat din 21 septembrie 1944 până în iunie 1945. A doua etapă a durat din 10 aprilie 1949 până la 28 iunie 1951, adică 810 zile. Etapa a treia a fost cea mai lungă și cea mai grea și a durat din 29 mai 1952 până la 13 ianuarie 1958, când a fost capturat, în total 2056 zile.

Importanța partizanului Vasile Motrescu constă în faptul că este singurul de la care a rămas un jurnal cu însemnări zilnice din anii 1952-1954, în care notează toate întâmplările, cum a obținut și cu ce efort cele necesare traiului „în sălbăticie”, cât a suferit de foame, de frig, de boală și de singurătate, gândurile și zbuciumul sufletesc, iluziile și deziluziile avute.

Luna mai 10

Etapa a III-a

Luni 26 mai 1952. Noaptea ora 24 am ajuns acasă, mi-a împlinit Dumnezeu dorința.

Marti 27 mai 1952. Am stat acasă.

Miercuri 28 mai 1952. Am stat acasă.

Joi 29 mai 1952. Înălțarea domnului. Am stat la tata. Soția cu Gheorghe și Sofioara au plecat la Rădăuți, la fotograf. Seara am plecat de la tata, fără să știe că eu plec din nou în pădure, spre Codrul Voievodesei⁷⁰, la Hardik N.H.⁷¹. Toată noaptea am fost pe drum, am rătăcit prin sihla⁷² din desişul drumului cum merge spre Hardik.

Vineri 30 mai 1952. Dimineața, prin cantonul Brusturi, pe linie, am văzut foarte aproape de mine un țap și o vulpe. Peste zi mi-am continuat drumul prin 25⁷³, Poiana Pietroasei⁷⁴. În 37⁷⁵ mi-am ascuns din bagaj și am plecat la adăpostul de pe Bâta Mare⁷⁶, de unde mi-am luat diferite lucruri lăsate acolo în urmă cu un an. După masă am plecat pe Obcina Hacıungului, spre poiana Stânișoara, unde am stat la pândă în marginea poienii până seara, X.X.C.⁷⁷ Peste noapte am dormit în colibița de la Arșița Hacıungului.

Sâmbătă 31 mai 1952. De la colibița de la A. H. am plecat spre Stânișoara, unde am stat la pândă până seara X.X.C. Mi-am luat arma și cartușele Z.B. Seara am plecat la 37 de mi-am luat bagajul, am coborât în pârâul Voievodesei, am mers noaptea pe la coliba de la Dealul Calului, unde am dormit până la ziuă.

Duminică 1 iunie. Recunoașteri în împrejurimi. De la o colibă de sub Poiana Meselor⁷⁸, am luat o căldărușă și fandelă⁷⁹. Dimineața pe la ora 6 am împușcat un porc mistreț cam de 80 kg, pe Bâta Mieuzului⁸⁰. Mi-am oprit cam vreo 8 kg pentru mine, restul de carne și pielea am dat-o la 6 cetățeni din Pârteștii de Jos, Suceava, care lucrau acolo. Noaptea am dormit la Preluca Corbului⁸¹, sub copac, la foc. Acest porc este al 20-lea împușcat de mine.

Luni 2 iunie. De dimineață mi-am ascuns făina⁸² și carnea la Târnița Corbului⁸³. Aproape toată ziua am stat în sihla de sub Poiana Crucii⁸⁴. Mi-am

⁷⁰ Codrul Voievodesei se întindea între comunele Vicovu de Jos și Marginea (Gavril Vatamaniuc –G.V.).

⁷¹ N.H. este numele codificat al lui Nicolae Calancea din Horodnic.

⁷² Sihla înseamnă hățiş, pădure tânără foarte deasă, cu mulți lăstari și arbuști (G.V.).

⁷³ 25 este numărul unui canton forestier (G.V.).

⁷⁴ Poiana Pietroasa se află pe muntele cu același nume, în apropiere de Vicovu de Jos.

⁷⁵ 37 este alt canton forestier.

⁷⁶ Bâta Mare este un vârf de munte în formă de căciulă, în Obcina Mare, între comunele Putna și Straja.

⁷⁷ X.X.C. este numele codificat al lui Constantin Motrescu, fratele său, de unde a luat arma și cartușele.

⁷⁸ Poiana Meselor se află spre Vicovu de Jos (G.V.).

⁷⁹ Fandela este o cratiță lată, cu coadă (G.V.).

⁸⁰ Bâta Mieuzului se află între Putna și Vicovu de Jos (G.V.).

⁸¹ Preluca este o poiană înconjurată de pădure. Preluca Corbului se află între Vicovu de Sus și Vicovu de Jos (G.V.).

⁸² Bucoveninii numesc mălaiul făină, adică făină de porumb.

pus echipamentul și arma la punct. După masă, ploaie. Stau sub copaci. Seara m-am tras de am dormit la o baracă, la Tufiș⁸⁵.

Mărți, 3 iunie. Dimineața, în zori, am plecat de la Tufiș spre Măgura Vacii⁸⁶. Pe la ora 2 d.m. am ajuns pe măgură. Aici nu-i nici o mișcare. Spre seară am tras la o baracă, unde voi și dormi peste noapte. După masă a început să plouă. Odată cu seara, în timp ce stăteam în baracă, au venit 9 muncitori, unul de la Straja, Dumitru Popescu și 8 huțani (huțuli) de la Brodina. Deși eram foarte obosit, a trebuit să plec din Pârâul Ascunsu. Odată cu noaptea, am plecat de la Ascunsu spre Putna, pe Pârâul Strigoi⁸⁷, la vale, spre canton. De la canton am luat-o pe Hașca⁸⁸, la deal, până la piscul Hașcăi. Nemaiputând merge, m-am lipit sub un brad și am dormit fără foc, până la ziuă.

Miercuri 4 iunie. M-am sculat de la pisc dimineața, țeapăn de frig și am venit înspre Cracul Sec⁸⁹. Peste zi am mai dormit la Cracul Sec. Seara am tras la Stege⁹⁰, sub Poziție⁹¹. Mi-am făcut foc sub un brad și am dormit până la ziuă. A plouat toată noaptea.

Joi 5 iunie. Dimineața am plecat de la Stege și mi-am continuat drumul pe la Mijlocul Dealului⁹², Tufiș, Poiana Meselor, Pârâul Prislopului, Voievodeasa, până sub Poiana Hacıungului⁹³. Peste noapte am dormit sub un molid, la foc, în groapa de la Năsiți⁹⁴. Peste noapte a fost foarte frig. Mă cam doare piciorul stâng.

Vineri 6 iunie. Dimineața am plecat de la Năsiți prin Pârlitură⁹⁵, P. Prislopului, pe sub Obcina Meselor, până la Prelucile Corbului, unde am lăsat făina și o oală cu carne. Am terminat mâncarea de acasă. Peste zi mi-am curățat arma, mi-am luat făina și oala de carne de unde le-am avut ascunse și am venit la Mese. Peste noapte am dormit la Mese, sub un brad, la foc.

Sâmbătă 7 iunie 1952. De la Mese am plecat spre Bâtca Miezului, pe la muncitorii cărora le-am dat carnea și mi-au spus că sunt veniți la o baracă,

⁸³ Tarnița este o șa țărănească de lemn, de pus pe cal sau măgar. În acest caz este vorba de un munte în formă de șa. Tarnița Corbului se află între Vicovu de Sus și Vicovu de Jos (G.V.).

⁸⁴ Poiana Crucii se află în partea de nord a Obcinei Mari (G.V.).

⁸⁵ Tufiș este un loc situat între Poiana Crucii spre Putna (G.V.).

⁸⁶ Măgura Vacii se află pe Obcina Mare, în nord, spre Straja (G.V.).

⁸⁷ Pârâul Ascunsu și Pârâul Strigoi se află în cantonul silvic Putna. Există și Muntele Strigoi, spre Straja, aproape de Brodioara (G.V.).

⁸⁸ Există piscul, pădurea și cantonul silvic Hașca (G.V.).

⁸⁹ Cracul Sec este un pârâu care seacă vara și se află în cantonul silvic Putna (G.V.).

⁹⁰ Stegea se află în pădurile Vicovului (G.V.).

⁹¹ Se referă la poziția frontului din timpul războiului (G.V.).

⁹² Este vorba de Dealul Calului, situat între Putna și Voievodeasa (G.V.).

⁹³ Poiana Hacıungului este marcată „H” pe hartă (coperta IV).

⁹⁴ Groapa de la Năsiți este aproape de Vicov (G.V.).

⁹⁵ Este un deal înșorit, pârlit, ars de soare, aproape de Vicov (G.V.).

lângă ei, o fată, o femeie și un flăcău, cică să dea lemne pe jlip⁹⁶. Mai degrabă bănuiesc că au anunțat ei și a venit Miliția, sub această mască, căci sunt de trei luni prin pădure. De la ei sunt hotărât să plec de pe apele acestea. Vreau să trec apa Berchezei⁹⁷ chiar astăzi și să mă duc unde mă va îndrepta Dumnezeu. Pe la ora 10 dimineața am trecut apa Berchezei și am urcat spre Rusca, prin Păltiniș⁹⁸. În Păltiniș am văzut o capră foarte aproape. Puteam să o împușc, dar ce să fac cu ea? Din Păltiniș m-am suit în Bâta Paltinului⁹⁹. Am mers la vale, spre Obcină, spre Sucevița, apoi m-am coborât la Arșița Ruscăi¹⁰⁰, unde am dormit peste noapte la foc, sub brad.

Duminică 8 iunie (Duminica Mare, Rusalii). Dimineața după ce mi-am făcut mâncare, am plecat la vale, spre pârâul Rusca. Am trecut plaiul ce merge la Ciumârna¹⁰¹ și am suit la deal pe partea dreaptă a pârâului Sucevița (Rusca). Urcând la deal am văzut un șap. De aici încolo nu mai cunosc pădurile. Mă duc ca lupul, tot spre M.Z.¹⁰², cu direcția Pietrele Muierii¹⁰³. Peste noapte am dormit sub un brad, la foc, foarte mulțumit sufletește că m-a scăpat Dumnezeu în grădina lui. De cum am trecut plaiul ce duce la Ciumârna, până unde scriu aceste rânduri, am trecut 6 văi, traversând dealurile paralel cu Obcina Ciumârnei, Poiana Micului, Frumosu¹⁰⁴. De unde scriu aceste rânduri mă uit în zare spre M.N.¹⁰⁵ și abia se zărește Hăciungul.

Luni 9 iunie 1952. De dimineață, de cum m-am sculat, a început să plouă. Cu toate că plouă, îmi continui drumul prin păduri necunoscute și nu prea umblate de picior de om. Numai urme de fiare sălbatice sunt destule. Aici sunt locuri de trăit! De la o baracă mi-am luat o sită, iar de la o colibă o huscă de sare¹⁰⁶. Coborând văi și urcând dealuri am ajuns după amiază la pietrele Dragoșin¹⁰⁷, locuri foarte bune și neumblate, dar suspecte pentru mine. Am găsit la cărarea Grafului¹⁰⁸ puse semne: de la Pietrele Dragoșin am plecat pe hotar, până într-un vârf de munte, într-o poiană¹⁰⁹ cât Hăciungul de mare. Din

⁹⁶ Jlipul este un uluc pe care se dau lemne și bușteni la vale (G.V.).

⁹⁷ Există pârâul și cantonul silvic Bercheza (G.V.).

⁹⁸ Există Pârâul și cantonul silvic Rusca (G.V.).

⁹⁹ Bâta Paltinului se află în Bercheza, spre Sucevița (G.V.).

¹⁰⁰ Arșița Ruscăi este un vârf de munte (G.V.).

¹⁰¹ Vezi harta de pe coperta IV.

¹⁰² Miazăzi.

¹⁰³ Vezi harta.

¹⁰⁴ Vezi harta.

¹⁰⁵ Miazănoapte.

¹⁰⁶ Husca de sare avea forma de căpătână, conică (G.V.).

¹⁰⁷ Vezi harta.

¹⁰⁸ Graf, conte neamț; cărarea grafului era o potecă orizontală, construită pe curba de nivel a muntelui, în toate pădurile Bucovinei din ordinul guvernatorului austriac, care era conte. (G.V.)

¹⁰⁹ Poiana Micului (G.V.).

poiană mi-am dat drumul în pârâul Șoarec¹¹⁰. Ca astăzi nici într-o zi nu am mers atât de mult și încă nu știu cât voi mai merge până deseară. Am tras sub un molid stufos, să rămân peste noapte în pârâul Șoarec, hotărât să dorm peste noapte acolo. Deodată îmi vine în cap să o iau razna și să plec, dar fără să știu unde, mă duc parcă mânat de ceva. Se apropie seara, să-mi caut alt loc de dormit de unde am stat prima dată, am rotit un gruiet¹¹¹ și mi-am dat drumul în vale, uitându-mă după un loc de dormit. L-am găsit sub un brad, ca de obicei, lângă un izvor de apă, am făcut izvorul¹¹² și asta pentru ca să mai însereze, să-mi strâng lemne ca să nu fac zgomot. Deodată ce-mi vine în cap, o iau razna prin pădure și mă opresc lângă un brad. Mă uit la el, văd o scorbură jos și un bețișor sprijinit de brad. Ce îmi vine în cap, bag mâna în gaură și feresc putregaiul și, spre marea mirare, dau de două sticle cu cartușe de Z.B. și o mină modificată, cu focos de grenadă¹¹³. De bucurie nu știam ce să fac, căci aveam numai 5 cartușe sigure și 11 din rateuri uscate, nesigure. Am mulțumit lui Dumnezeu, căci văd cu ochii că el îmi poartă de grijă. M-am dus cu sticlele unde mă hotărâsem să dorm. N-am mai avut răbdare să le scot câte una. Am spart sticlele și am scos 125 de cartușe clasa I-a. M-am culcat peste noapte foarte satisfăcut și mulțumit sufletește, căci până acum nu aveam cartușe.

Marți 10 iunie 1952. (Am dat peste colibă). Zi de altă minune dumnezeiască. M-am sculat dimineața, mi-am făcut mâncare, am mâncat, am scris un bilet de mulțămită, l-am pus într-un ciob de sticlă împreună cu niște cartușe rele și m-am dus să-l pun în brad, unde găsisem cartușele. M-am dus prin împrejurimi și mă uitam pe la copaci și pe la colozii¹¹⁴, poate că să fie ascunsă și vreo armă. N-am găsit nimic. În timp ce mă urcam la deal să-mi iau ranița, căci am lăsat-o unde am dormit peste noapte, văd frunza cam călcată de picioare. Întâi am crezut că să fie vreo bursucărie prin apropiere. Mă duc pe bătelește¹¹⁵ până la un șforac¹¹⁶... Când mă uit pe pământul moale, văd urme de opincă și cărare în bună regulă. Mă duc și eu pe cărare cam 100 m când, deodată, văd un adăpost camuflat¹¹⁷. Bag arma în buzunar și fac gălăgie. Nu răspunde nimeni. Mă întorc înapoi, iau ranița și mă duc drept la adăpost, spunând: „Să nu tragi, măi frate, că și eu îs ca și tine!” Acum îmi era frică de alta, să nu fie miliție sau securitate sub această mască, să aibă bordei

¹¹⁰ Vezi harta.

¹¹¹ Gruiețul este vârful unui deal, ca o căciulă, movilă, mamelon (G.V.).

¹¹² Motrescu a făcut un loc unde să se strângă apa, care se putea lua cu o cană (G.V.).

¹¹³ Din documente rezultă că a găsit 125 de cartușe de armă Z.B. și două grenade.

¹¹⁴ Colod sau coloadă era un copac căzut și putregăit (G.V.).

¹¹⁵ Corect bateliște, locul unde iarba este bătătorită de oameni sau de animale (G.V.).

¹¹⁶ Șforac este un pârâiaș care există numai când plouă (G.V.).

¹¹⁷ Adăposturile partizanilor, colibe sau bordeie, se camuflau bine cu brăduți și crengi, spre a nu fi descoperite de urmăritori.

în pădure și să cad ca musca în lapte. Îmi iau inima în dinți și mă apropiu de adăpost. Nu era nimeni, totul însemnat cu cea mai mare grijă¹¹⁸. După ce am verificat totul înăuntru, m-am convins că e un suflet chinuit ca și mine. Căutând prin împrejurimi, am găsit ascunse diferite lucruri, printre care și vreo 40 de cartușe Z.B. și două grenade¹¹⁹. Am venit în adăpost. A început să plouă. Să vedem cum va avea loc întâlnirea, căci cetățeanul care locuiește aici este tot singur. Poate că vrea Dumnezeu să unească două suflete amărâte și chinuite. Acestea sunt lucrurile petrecute până în prezent. Să vin din Vicov în cantonul Șoarec, în fundul pârâului Șoarec, să-mi găsesc cartușele și tovarăș de suferință? Adevărate minuni dumnezeiești se petrec cu mine. Când am scris aici, mă aflu chiar în adăpost, cam pe la amiază. Până seara am stat în adăpost, iar peste noapte am dormit tot în adăpost.

Miercuri 11 iunie 1952. Până după amiază am stat în adăpost, în așteptare, poate îmi vine și mie tovarăș de suferință. După amiază ies să caut lemne. Peste noapte am dormit foarte bine și până târziu.

Joi 12 iunie 1952. Aproape toată ziua m-am ocupat cu amenajarea adăpostului; plouă. Asupra serii, ca de obicei, caut lemne, apă, etc. Mă simt foarte fericit în acest adăpost făcut de altul, mai ales când plouă. Am terminat mâncarea de tot. Acum mănânc ce găsesc aici. Aici mă găsesc în situația ca în povestea cu vulpea și bursucul, când a ocupat vulpea vizuina bursucului. Exact așa sunt eu. Peste noapte am dormit la adăpost.

Vineri 13 iunie 1952. Până după amiază m-am ocupat cu camuflarea adăpostului. Cam după masă, pe la orele 2, în timp ce stăteam la adăpost, s-a rostogolit o piatră de la deal. Am ieșit afară, am făcut diferite semne, dar nu s-a arătat nimic. După masă m-am dus să adun lemne și iarăși am auzit un zgomot ca de o piatră prăvălită. Nu știu ce să fie, sau că a venit creștinul la adăpost și m-a văzut pe mine și îi e frică, sau e altcineva, așa că seara mi-a fost frică să mai stau la adăpost și am plecat de am dormit peste noapte sub un brad, la foc, cam la 1 km de adăpost.

Sâmbătă 14 iunie 1952. M-am sculat de dimineață și am venit la adăpost. Nu am găsit umblat nimic, dar tot mi-e frică să stau în adăpost, și stau în preajma adăpostului. Dimineața, cam pe la ora 10, am auzit pe cealaltă coastă altă piatră prăvălindu-se. Probabil că creștinul cu adăpostul dă târcoale în jurul adăpostului. Ne este frică unul de altul și amândoi cu același necaz. Mi-am ascuns o sticlă de 1 kg cu cartușe, vreo 95 bucăți și o mină rusească. Mina am pus-o vreo 500 m de la colibă în vale, pe marginea pârâului, la rădăcina unui brad scorburos, în

¹¹⁸ Pentru a fi siguri că în vecinătatea adăpostului nu au fost persoane străine, partizanii lăsau semne aranjate în așa fel încât să fie deranjate de intrusul pătruns în zonă (crenguțe puse în anumită poziție sau împletite, pânze de păianjen, pietre aranjate în anumit mod etc.)

¹¹⁹ O grenadă era a lui Gheorghe Chiraș și cealaltă era a lui Gavril Vatamaniuc (G.V.).

putregai (vezi schița nr. 1), iar cartușele le-am pus de la colibă vreo 180 m peste sforăcelul de la răsărit de colibă, sub o coloadă de brad. (vezi schița nr. 2)¹²⁰. Seara m-am tras la adăpost și am dormit peste noapte în el.

Duminică 15 iunie. De dimineață și până seara am stat la colibă. Aproape toată ziua am citit în Biblie. Peste noapte am dormit tot la colibă.

Luni 16 iunie. Cum s-a zărit ziua, am mâncat și am plecat după vânat. Până la amiază nu am văzut nimic. Am găsit un glod bătut de țap și stau la el. Înainte de amiază a trecut pe de la deal de glod o stână de oi, totuși stau mai departe la glod. Am stat până seara la glod. Nimic. Am venit la colibă, mi-am făcut mâncare și m-am culcat și am dormit până a doua zi. Târziu, peste noapte, am avut niște visuri ciudate: Soarele pe cer, era la ora 9, și eu am trecut granița din Rusia în România, venind din Obcină și s-a lăsat mare negură pe pământ, din jos.

Marți, 17 iunie 1952. Toată ziua am stat în colibă, am dormit și am citit în Biblie. Până la amiază a plouat. Am terminat toată mâncarea ce se mai găsea pe la colibă, [în] afară de făină și ceva cartofi. Seara am pus ultima fasole. Peste noapte am dormit tot la colibă.

Miercuri 18 iunie 1952. M-am sculat, încă era întuneric și am plecat la glod, că s-a terminat alimentația. Încă era întuneric când am ajuns la glod. După ce a răsărit Soarele, a apărut mult așteptatul țăpușor, pâinea mea cea de toate zilele. I-am împins un glonte la spată. El s-a pus jos și nu a vrut să mai meargă. Eu m-am dus de l-am luat la spinare, am mulțumit lui Dumnezeu și la colibă, de acum, mai mănâncă suflete carne de țap vreo două săptămâni, te veselește și laudă pe Domnul. Am pus țapul la bărbânță, la izvor¹²¹. Am fript maiul¹²² și de acum repaus și somn de voie. Acest țap este al 138-lea țap împușcat. Peste noapte nu prea dorm. Trebuie să-mi fierb carnea și să-mi pregătesc mâncarea¹²³

Joi 19 iunie. Toată ziua am stat la colibă. Citesc în Biblie, dorm, mi-am curățat arma. După masă a plouat. Sunt foarte mulțumit sufletește că am mâncare și nu trebuie să merg să o câștig cu prețul vieții. Noaptea, ca întotdeauna, pregătesc mâncare.

Vineri 20 iunie. Am dormit până târziu. După ce m-am sculat, mi-am făcut rugăciunile. Ca de obicei, am mâncat și iar m-am culcat. M-am sculat

¹²⁰ Schițele sunt copiate de mine, Adrian Brișcă, după originalele desenate de Vasile Motrescu, (ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4312, vol. 6, f. 2536) Vezi ilustrații.

¹²¹ Una din metodele de conservare a alimentelor consta din introducerea carnei de vânat într-o bărbânță (putinică de lemn) și punerea acesteia la izvor, ca să curgă apă rece pe ea. Apoi se camufla bine.

¹²² Ficatul.

¹²³ Din motive de securitate, partizanii își pregăteau hrana numai noaptea, pentru că în timpul zilei fumul se zărea de la mari distanțe și le-ar fi demascat prezența. (G.V.)

pe la amiază, am mâncat și m-am apucat să-mi reglez arma, căci bătea puțin sus. Am tras un cartuș redus¹²⁴, merge la cea mai mare precizie. (vezi schița nr. 3)¹²⁵. După masă citesc în Biblie¹²⁶.

Sâmbătă 21 iunie. Același program ca în toate zilele.

Duminică 22 iunie. Repaus. Citesc în Biblie și rugăciunile obișnuite. Odihnă și mă gândesc cum în ceilalți ani de prigoană mă ajutau oamenii, iar acum trăiesc din mila Domnului¹²⁷.

Luni 23 iunie. A împlinit Sofioara 6 ani¹²⁸. Peste zi am mai făcut o verificare la cartușe iar din pielea de țap mi-am croit bazoane la pantaloni. Mi-am adunat lemne restul zilei ca de obicei.

Marti 24 iunie 1952. Cum s-a zărit de ziuă m-am sculat și m-am apucat de bazonat pantalonii cu pielea de țap. Până la amiază i-am terminat. Pe amiază am auzit la nord-vest de colibă un foc de pistol. Imediat am plecat în recunoaștere, în jurul colibeii. Nimic. A început să plouă. Am plecat după vânat, pe ploaie. Am văzut o ciută. Am tras cu un cartuș redus într-un jder, dar nu l-am lovit. Seara am venit la colibă, ud, mi-am șters arma și aștept să se facă noapte, să fac foc.

Miercuri, 25 iunie. M-am sculat înainte de amiază¹²⁹ căci a plouat și peste noapte și până la amiază într-una. După ce am mâncat, mi-am cusut bazoane la pantaloni până seara. Seara iarăși ca întotdeauna apă, lemne, etc.

Joi 26 iunie 1952. Idem.

Vineri 27 iunie 1952. Astăzi, la ora 4 seara, se împlinește un an de când m-au prins criminalii de milițieni în Poiana Haciungului. Zi fericită pentru mine. Întâlnirea cu Ion Chiraș. La ora 4 seara m-am întâlnit cu Chiraș Ion.

Sâmbătă 28 iunie. Toată ziua stăm la colibiță și discutăm. Sunt foarte mulțumit.

Duminică 29 iunie (Sf. Petru și Pavel). Idem. Dimineața a venit la bordei și cetățeanul Chiraș Gh.¹³⁰. Toată ziua stăm și discutăm diferite probleme.

¹²⁴ Pentru a economisi muniția, partizanul Motrescu scotea glonțul cartușului și scotea o parte din pulbere, realizând un „cartuș redus” (G.V.).

¹²⁵ Schiță desenată de mine, A. B., după originalul desenate de Vasile Motrescu, (ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4312, vol. 6, f. 2538). Vezi ilustrații.

¹²⁶ Motrescu scrie Biblie cu majusculă; dactilograful Securității copiază „biblie” (caz general).

¹²⁷ În etapa a III-a de prigoană, Motrescu a fost lipsit de sprijinul rudelor și prietenilor, întrucât Securitatea lansase zvonul că partizanul este colaboratorul ei, cu scopul de a lichida grupul lui Gavril Vatamaniuc. Zvonul era mincinos, dar sprijinitorii se temeau să mai ajute pe Motrescu, pentru a nu fi trădați de acesta.

¹²⁸ Sofioara era Motrescu Sofia-Silvia, fiica sa.

¹²⁹ În tot cuprinsul jurnalului, Motrescu scrie „amiază”, iar dactilograful Securității copiază „amează”.

Luni 30 iunie 1952. După masă am plecat în recunoaștere. Am împușcat un ied. M-am întors înapoi la colibă împreună cu Gheorghe.

Marți 1 iulie 1952. Până la amiază am stat la colibă. Spre seară am plecat împreună cu un frate, Ion, de am făcut pândă în pâraul Șoarec. Am văzut mulți oameni de la noi, care lucrează la tras butuci.

Miercuri 2 iulie. Am plecat cu un frate, Gheorghe, în recunoaștere cu direcția, pâraul Husău¹³¹, nimic, am făcut pândă până noaptea la cabanele din gura pâraului Husău. În drum până la Husău am dat peste o turmă de porci, am tras trei focuri și n-am lovit nici unul. Am lovit un mistreț, dar nu l-am găsit. Am împușcat o capră, am prins un viezure, după ce a înnoptat am venit la Rusca la vale, în sat, spre Sucevița. X.Y.I.S.¹³² Din Sucevița am plecat în pădure de am făcut foc, am făcut mâncare și am dormit până ziua.

Joi 3 iulie. De unde am dormit noaptea, am plecat la pâraul Berchezului. Recunoașteri, suntem foarte obosiți. Am plecat în recunoaștere în fundul pâraului Berchezului. M-am întâlnit cu C. Pișta. Am stat 4 ore de vorbă, toate bune, dintre ai noștri nu este ridicat nimeni. Am auzit că au pus în libertate pe toată lumea de la Iași¹³³. Spre seară m-am dus la Prelucile Corbului de mi-am luat bagajul. Seara am plecat la punctul de întâlnire cu fratele, am venit prin Sucevița, ne-am urmat drumul până la orele 24, prin pădure. Până la zi am dormit la foc, sub brad.

Vineri 4 iulie. Ne continuăm drumul spre colibă. Stăm la pândă, la drum, unde este N. Pe la amiază am ajuns la colibă, am găsit toate în regulă. Am dormit până seara.

Sâmbătă 5 iulie. Până la amiază am stat la colibă. După amiază m-am tras la glod, unde împușcasem țapul. Au umblat oile, dar nimic. De la glod am venit la colibă. Până să ajung la colibă, stând sub un brad, căzut pe gânduri, am compus câteva versuri:

Zile negre, viață amară.

Zile negre, viață amară
Am trăit și astă vară,
Trăgeam nădejde de bine
Din ce trece mai greu vine.

Au venit zile amare
Peste dulcea tinerețe,
Anii grei de suferință
Au schimbat cărarea vieții.

¹³⁰ Gheorghe și Ion Chiraș erau frați, partizani din grupul condus de Gavril Vatamaniuc.

¹³¹ Pâraul Husău este un crac (afluent) al Ruscăi (G.V.).

¹³² X.Y.I.S. este un nume codificat.

¹³³ Sprijinitorii partizanilor, judecați de Tribunalul Militar Iași, au fost eliberați pentru că detenția preventivă acoperea condamnarea.

Iarși am căzut pe gânduri
Sub un brad cu frunza deasă
Torcând firul vieții mele
Amintirilor de-acasă,

Și trăind ani cu durere,
Viața ca de om infirm,
Toate trec și se deșiră
Ca pe-ecranul unui film.

Anii dulci ai tinereții,
Câte mi-au trecut prin minte,
Le pun toate pe hârtie
Spre aducere aminte.

Compusă de partizan Motrescu Vasile în ziua de 5 iulie 1952 în pârâul Șoarec.

Duminică 6 iulie 1952. De dimineață eu cu Ion am plecat spre Pietrele Muierii. În drum spre Pietre, am fost și pe la barăcile de pe pârâul Șoarec, de unde am luat două butoaie, o căldare de apă și altele. Până să ajungem la Pietre, am dat peste porci. Am percutat de 3 ori în doi porci foarte mari, fără să aprindă cartușele. Odată cu seara am ajuns la pietre, ne-am urcat pe piatră. Peste noapte am dormit sub un molid, în pădurea din partea Solcăi. Seara a dat stâna (turma de oi) peste coliba de pe pârâul Scurtu¹³⁴.

Luni 7 iulie 1952. Am venit înapoi la colibă cu ce am luat de la barăci. Trebuie să ne evacuăm, căci au dat ciobanii cu stâna peste colibă. După masă ne-am luat boarfele în spate și am plecat în pârâul Sfredel¹³⁵, unde am dormit și peste noapte sub copac. Ne-a plouat toată noaptea. Gheorghe a plecat spre sat.

Marti 8 iulie 1952. De dimineață am plecat cu vânatul, căci nu mai avem ce mânca. Mâncăm mămăligă goală. Până la amiază nu am vânat nimic. După masă, venind pe cărarea grafului, pe partea dreaptă a pârâului Drăgușin, am împușcat o căprioară. Sunt foarte fericit. Mulțumesc lui Dumnezeu că are grijă de mine și nu mă lasă nici o zi să sufăr de foame. Pe partea dreaptă a pârâului Drăgușin, în fund spre poiana Târșiciori¹³⁶ se lozuește¹³⁷ baracă nouă drept în cărare. Seara am ajuns la colibă. Am fript carne și am mâncat. Sunt foarte fericit. Peste noapte am dormit tot sub copac, la foc.

Miercuri 9 iulie 1952. Dimineața ne-am ascuns bagajele și din carne și am plecat la punctul de întâlnire cu Gheorghe, în pârâul Neagului¹³⁸. Până la

¹³⁴ În zona Șoarecu (G.V.).

¹³⁵ Se află între Pietrele Muierii și Ursoaia (G.V.).

¹³⁶ Poiana Târșiciori se află între Drăgoșin și Poiana Micului (G.V.).

¹³⁷ Se lozuește, se construiește, se curăță un parchet de loză, arbore care înăbușe puietul de conifere. Loază, specie de salcie (G.V.).

¹³⁸ Se află de la mănăstirea Sucevița spre Șoarecul (numele acestuia provine de la mulțimea de șoareci negri de apă care există acolo) (G.V.).

Neagu am trecut pârâul Ursoaiei, Pădurețului¹³⁹ și pădurea comunală Marginea. Peste noapte am dormit la o colibă a unui cărbunar, pe Neagu.

Joi 10 iulie 1952. Dimineața ne-am întâlnit cu Gheorghe și ne-a spus că Costan Chifan (Pișta) a spus lui Pascaru că am fost pe la el și Pascaru s-a dus și a anunțat la postul de Miliție. Peste zi stăm în pădurea comunală la foc și fierbem carne. Spre seară am plecat în pârâul Ursoaia, la o colibiță, unde am și dormit peste noapte.

Dor de libertate.

Dus de dorul libertății, de porunca strămoșească,
Am lăsat copii, soție și m-am dus haiduc la coastă.
Sub o tufă stau la pândă și aștept seara să vie
Să-mi iau rucsacul și pușca și să-mi văd de haiducie.
Văd lumea cum merge-n vale de la coasă înspre sat,
Numai eu pornesc la coastă sufletește deochiat.
Soarele-n păduri se-ascunde ca un glob roșu de foc
Numai eu pornesc la munte, suflet fără de noroc.
De la marginea pădurii iarăși mă uit înapoi
Și văd cum o fetișcană mână –n vale-un cârd de oi
Și îngână încet un cântec. Codrule, ce drag îmi ești!
Și mergând cântând în vale se văd lumini la ferești
Iar încet, pe sat, se-așterne noaptea neagră și urâtă
Semănând cu a mea viață, tristă și posomorâtă.
Se așterne o tăcere, liniște ca de mormânt
Numai eu mai tulbur morții, noaptea neagră cu-al meu gând
Las rucsacul jos în iarbă și m-așez să stau pe dânsul
Și gândind la viața-mi tristă mă apucă iarăși plânsul.
Prin iarbă, pe lângă mine, greierii-au început cântul
Să mă mângâie pe mine, să las plânsul și urâtul.
Adâncit în gânduri negre, privesc noaptea cea senină
Și cu gând de libertate văd o zare de lumină.
Unde-mi este tinerețea petrecută în pădure,
Chinuită-n frig și foame, mâncând fragi, bureți și mure?
Chinuindu-mă cu viața, am uitat că am să plec,
Cu nădejde și credință, peste toate am să trec!
Trece scumpa tinerețe, chinuită de nevoi
Și pornind în noaptea neagră, oftând, mă uit înapoi.
Vino, Sfântă Libertate, vino și în sat la noi!

¹³⁹ Mulțimea de meri sălbatici, pădureți, a dat denumirea parchetului silvic (G.V.).

Compusă de partizan Motrescu Vasile în seara zilei de 16 august 1952, în marginea satul Remezău.

Mi-a crescut ca la popi barba.

Mai ajunge-voi vreodată
În sat, ca să viețuiesc,
Ori cu fiarele-n pădure
Viața ca să mi-o trăiesc?
Și tot singur să vorbesc
De pe marginea pădurii, camuflat după un hat
Mă cuprinde amărăciunea când arunc ochii spre sat
Cât privesc cu ochii-n zare! Frumusețea mea de țară
A ajuns din nou robită și trăiește viață-amară.
Ca o fată înșelată, plânge și se tânguiește,
De ibovnici e sătulă și n-are nici o nădejde
Căci i-au luat toată averea, pământ, vite de la plug
Și-au pus-o în locul vitei pe dânsa, cu capu-n jug.

(Va continua)

Vineri 11 iulie 1952. Toată ziua am stat la colibița din Ursoaia. Peste noapte tot am dormit acolo.

Sâmbătă 12 iulie 1952. Până după masă am stat la coliba din Ursoaia. Cam pe la ora 14.30 au trecut avioane străine, la mare înălțime, venind din direcția vest și s-au îndreptat spre sud-est. După masă am plecat spre pâraul Sfredel, unde avem ascuns bagajul, unde și dormim peste noapte sub brad, la foc.

Duminică 13 iulie 1952. Repaus.

Luni 14 iulie 1952. Ne-am sculat dis-de-dimineată și ne-am adus material pentru colibă. După masă a fost coliba gata, tot în pâraul Sfredel. Spre seară am plecat după vânat. Pe unde am fost, e umblat de ei. Nu am văzut nimic. Seara am venit la coliba din Sfredel, unde am și dormit peste noapte.

Marți 15 iulie 1952. De dimineată am plecat eu cu Y¹⁴⁰ în pâraul Drăgoșinului după vânat, am venit cu cărarea grafului spre pâraului Ursoaia. Y a plecat la pândă în Poiana Știubeilor, iar eu stau în fundul pâraului Ursoaia la pândă în niște preluci, sub Obcina care se hotărăște pâraul Drăgoșinului. Seara la pândă nu a ieșit nimic. M-am dus împreună cu Y de am dormit sub un fag, la foc, pe coasta Drăgoșinului.

Miercuri 16 iulie 1952. Numai puțin ne-am deplasat pe unde am dormit noaptea, venind pe cărarea grafului și am împușcat un țap. Văd că într-adevăr

¹⁴⁰ Y este numele codificat al lui Gheorghe Chiraș.

mâna lui Dumnezeu¹⁴¹ este cu mine, căci de ieri dimineață nu am mâncat nimic. X¹⁴² e plecat în sat de ieri. Am venit cu țapul la colibă, am fript carne pe țigle¹⁴³ și am mâncat foarte mulțumit sufletește. Peste noapte am dormit tot la coliba din pâraul Sfredel. Plouă.

Joi 17 iulie 1952. Dimineața ne-am sculat târziu. A venit X din sat cu alimente. Toată ziua a plouat. Carne de țap, povești și repaus.

Vineri 18 iulie 1952. M-am sculat, încă era întuneric, mi-am făcut mâncare, am mâncat și am plecat singur după vânat, pe Drăgușin. În fundul pâraului Drăgușinului, mergând pe cărarea grafului, am împușcat un țap, am venit cu carnea pe stânga pâraului Drăgușin, am trecut pâraul și mă sui spre colibă, ora 9.00 dimineața. Înainte de amiază au fost la coliba din pâraul Sfredel. [În total] 143 câprioare am împușcat. După amiază a început să plouă tare. Spre seară X și Y au plecat spre sat, luând și țapul împușcat de mine. Am rămas singur la colibă. Luni dimineața. Se vor întoarce X și Y din sat.

Sâmbătă 19 iulie 1952. M-am sculat în zori de zi de am făcut mâncare și am stins focul, că azi se arată a fi zi frumoasă. Îmi spăl rufele și mă spăl și eu peste tot corpul. După masă a început să plouă și plouă încontinuu. Cu greu mi-am strâns lemnele.

Duminică 20 iulie 1952 (Sf. Ilie). Repaus. Mi-am scris programul¹⁴⁴ pe când voi scăpa liber.

Luni 21 iulie 1952. Au venit din sat X și Y. Nimic nou, decât persecuții și noi și mari impozite pe oameni. Seara, în timp de mâncam, au trecut niște porci mistreți pe lângă colibă; doi am împușcat, unul din ei o scroafă cam de 60 de kg. Fiind noapte, nu l-am putut găsi. Mistrețul l-am împușcat cu cartuș redus 1/3 pulbere.

Mărți 22 iulie 1952. Ne-am sculat de dimineață toți trei și am mers să căutăm mistrețul. L-am găsit la 200 m. de colibă. Este al 21-lea mistreț împușcat de mine. L-am adus la colibă, l-am jupuit, am pus carnea la izvor, am făcut rugăciuni, iar restul zilei repaus. Înainte de amiază am mers în parchetul tăiat de am mâncat zmeură. M-am întors la colibă unde stau în repaus.

Miercuri 23 iulie. Toată ziua am stat în colibă, împreună cu Y, în repaus.

Joi 24 iunie. Cam pe la ora 10 dimineața a venit X din sat. Iarăși ridică criminalul oamenii. Cam pe la ora 11 am plecat la pâraul Ursoaia, unde am

¹⁴¹ În tot jurnalul, Vasile Motrescu scrie „Dumnezeu”, iar dactilograful Securității copiază „D-zeu” sau „dumnezeu”.

¹⁴² X e numele codificat al lui Ion Chiraș. Motrescu îi spune „moșneagul”.

¹⁴³ Frigare.

¹⁴⁴ Acest program se află deus la dosar, drept corp delict (ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4312, vol. 6, f. 2606-2607).

făcut tragere cu armele eu și Gheorghe. A început să plouă foarte tare. Seara am ajuns la colibă, foarte uzi, totuși sunt foarte mulțumit că trăiesc liber.

Vineri 25 iulie. Toată ziua stăm la colibă. Plouă încontinuu.

Sâmbătă 26 iulie 1952. Idem.

Duminică 27 iulie. Până la amiază a plouat. Stăm în repaus.

Luni 28 iulie 1952. Cum s-a făcut ziuă, în timp ce îmi făceam rugăciunea, peste pârâu de colibă, a venit un om și a strigat de două ori „Măi bade, măi!” Fără să-i răspund și fără să ne observe coliba, a plecat la deal. După ce am mâncat, am plecat toți trei la coliba veche, unde au dat ciobanii de colibă. Am găsit semne, probabil că a fost Gavril Vatamaniuc¹⁴⁵. După masă, X și Y au plecat spre sat. Am rămas singur.

Marți 29 iulie 1952. Până la amiază am stat la colibă. După amiază am făcut un raid în împrejurimile colibeii. Seara m-a durut grozav capul și am vărsat venin. De necaz nici nu am mâncat.

Miercuri 30 iulie. Stau la colibă în așteptarea fraților, să vină de la sat. A venit Y din sat, nimic nou. După masă am auzit la 20 focuri de armă și grenade pe pârâul Șoarec în sus, spre Pietrele Muierii.

Joi 31 iulie. A venit și X din sat și a spus că probabil că Miliția a luat brânză de la stâna din Huta¹⁴⁶, sub masca de partizani și miercuri au plecat 50 militari cu 10 cai pe pârâul Șoarec, la deal. Seara s-a dus Y de a dat foc bordeiului din pârâul Scurtu. Eu, partizan Motrescu Vasile, sunt executorul testamentului lui Ștefan Vodă. *„Iar dacă vrăjmașul vostru v-ar strâmtora prin rușinoase încercări, atunci mai bine muriți prin paloșul lui, decât să fiți privitori împilării și ticăloșirii țării voastre. Dumnezeuul părinților voștri se va îndura de lacrimile slugilor sale și va scula dintre voi pe cineva care va pune pe urmașii voștri în libertate pe puterea de mai înainte”.* [Vasile Motrescu era sub influența testamentului lui Ștefan cel Mare publicat de Alexandru Vlahuță în România Pitorească]. Aceste cuvinte jur eu, partizanul Motrescu Vasile, că le voi ține până la cea din urmă suflare de viață.

Vineri 1 august 1952. Toată ziua am stat la colibă, toți trei.

Sâmbătă 2 august. Idem.

Duminică 3 august. Repaus.

Luni 4 august. Până la amiază am stat la colibă. După masă am plecat spre sat, toți trei. Seara am ajuns în sat. Din sat am plecat spre pârâul Rotari¹⁴⁷. Am ajuns la Rotari, la colibiță, aproape de zi.

¹⁴⁵ A fost o perioadă în care partizanii au stat în adăposturi diferite (G.V.).

¹⁴⁶ Huta este denumirea unui sat de lângă Sucevița, înființat de nemți. Inițial s-a numit Fischental (Fisch= pește, Tal= Vale). După plecarea nemților în Germania, în 1940, satul s-a numit Huta, iar azi se numește Voievodeasa) (G.V.).

¹⁴⁷ Pârâul Rotari vine dinspre Voievodeasa spre Sucevița (G.V.).

Marti 5 august. Până aproape de amiază am stat la Rotari. După amiază, cu ajutorul lui Dumnezeu, pornesc și eu spre Vicovu de Jos. Din Rotari am venit prin poiana Pietroasei Hardicului¹⁴⁸ și la Portița¹⁴⁹ stau să însereze. Când a înnoptat, am plecat spre sat. M-am tras la G.C., am stat la pândă, dar nu m-am arătat. Am plecat la mătușa A. și s-a ascuns de mine. M-am dus la C.B.¹⁵⁰ și a refuzat să-mi dea de mâncat și a spus că mă anunță la Miliție. De la C.B. am plecat acasă. Nu am găsit decât pe Vasile. Maria era plecată la Suceava, la mănăstire. Mi-am luat ceva puțin de acasă și am plecat înapoi. Mi-a spus Vasile că Maria și tata au fost trimiși iarăși prin pădure să mă caute¹⁵¹.

Tot pe plaiurile Putnei

Tot pe plaiurile Putnei
Lângă-al tău lăcaș trăiesc
Și-mi port arma cu mândrie,
Porunca să-ți împlinesc.

Toți poezii României
Au scris versuri stând la masă
Numai eu, lungit pe burtă,
Și la fum, în pod de casă.

De s-ar scula Ștefan Vodă
De la Putna din mormânt
Ar vedea în scumpa moldovă
Numai păgâni pe pământ.

Pentru a te numi partizan, trebuie să te lipsești de toate, trebuie să renunți la viață și să o pui în slujba neamului și pentru cucerirea libertății poporului român.

Partizan V. Motrescu

Căci în vine îmi vibrează
Sânge dac, răzbunător
Și sunt gata-n orice clipă
Pentru țară ca să mor.

Prin păduri duc viață-amară
Pentru neam și pentru țară.
De trei ani port arma-n spate
Pentru Sfânta Libertate!

¹⁴⁸ Poiana Pietroasei Hăradicului se află în pădurea Hardicului (G.V.).

¹⁴⁹ Portița era un loc de trecere (G.V.).

¹⁵⁰ G.C., A. și C.B. sunt nume codificate. A.= [Ana Roșca].

¹⁵¹ Soția și tatăl lui Motrescu au fost trimiși de multe ori, însoțiți de ofițeri de securitate, prin păduri, desculți și flămânzi, obligați să-l strige într-una pe Vasile, cu scopul de a-l înduioșa și a-l determina să se predea. Cunoaștem episodul capturării locotenentului Oprea, care însoțea pe Maria Motrescu și umilirea acestuia de către partizan (G.V.).

Pentru țară stau pe plai,
Pentru Regele Mihai,
Pentru legea lui Hristos
Stau în codru-ntunecos.

Partizan V. Motrescu

De acasă m-am îndreptat spre pâraul Rotari. Am venit pe la Slatina, pe pâraul Pietroasei și când am fost în tarnița de la Bâtea, parcela 37, încă mai era întuneric. La zi am auzit vorbind, tușind și rupând vreascuri sub Bâtea, la o distanță de 300 m. de unde aveam bordeiul ce l-am părăsit. Probabil că au format echipe să umble brambura prin pădure, poate au să mă zărească pe undeva, căci am găsit și urme prin buruiene când mă suiam la deal, prin 37. Când am trecut pâraul Voievodesei s-a făcut ziua.

Miercuri 6 august 1952. Am mâncat pe marginea pâraului Voievodesei și apoi am urcat la deal, spre coliba din Rotari. La ora 7 dimineața am fost la colibă, am găsit pe frați încă dormind. Obosit cum de puține ori am fost în viață, m-am culcat, căci am parcurs peste 40 km pe dealuri și văi. Seara, fratele Y a plecat în sat.

Joi 7 august 1952. Toată ziua am stat la colibă, fiind încă obosit de drum, mă dor picioarele.

Vineri 8 august 1952. Idem. Peste noapte a venit Y din sat.

Sâmbătă 9 august 1952. Toată ziua stând la colibă în Rotari.

Duminică 10 august 1952. X a plecat pe marginea satului, iar eu și Y stăm la colibă. Stau într-un brad, sus, și mă uit în sat. După masă am plecat în recunoaștere de-a lungul satului Voievodeasa. Am stat la pândă în botul dealului, lângă Fabrica de cherestea Sucevița, poziție minunată de pândit în fabrică și la șoseaua ce merge la Sucevița și Voievodeasa. Seara ne-am întors la colibă în Rotari.

Luni 11 august 1952. 80 K.B. sabotaj. Cum ne-am sculat, am plecat după vânat. Am plecat pe partea dreaptă a Pârâului Voievodeasa, la deal, pe sub poiana Pancrati, parcelele 18-17. La 17 am făcut un hăitaș, în 18 am mâncat zmeură ora 12. Stau în post și aștept hăitașul, nimic. Am fost pe unde am stat cu vitele, am mâncat fragi, că altceva nu aveam. Din parcela 17 Voievodeasa am plecat în Poiana Meselor, unde stăm la pândă, la poiană. Odată cu seara am plecat în Pârâul Tufișului, am făcut vânat mult. Cu greutate de 50 kg în spate am pornit noaptea spre Rotari. Tot atunci, noaptea, am tras în molidiș la Mese, unde am dormit vreo două ore, până în zori de zi.

Marți 12 august 1952. Cum s-a zărit de ziuă am plecat, am trecut prin 17 și iar în 18 am stat aproape până seara. Odată cu seara, am plecat din 18, pe partea Berchezului, pâraul Paltinului, în pâraul Rotari. Am înnoptat, morți de oboseală și greutate, am adormit în marginea cărării, până ziua.

Miercuri, 13 august 1952. La ora 7 dimineața am ajuns la colibă. Tot atunci a venit și X din sat, restul zi de odihnă. Seara Y a plecat în sat.

Joi 14 august 1952. Până la amiază am stat la colibă. După masă am plecat cu ajutorul lui Dumnezeu să mă întâlnesc cu S.M.M. la Măgură¹⁵², pe vineri dimineață. Aceste rânduri le scriu în tarniță, la Bâta Mare, în drum spre Vicov, ora 3 d.m. De la Tarnița Bâtcii am trecut prin Poiana Pietroasei și Poiana Hardicului în parcela 25. M-am suit într-un fag, sus, și privesc lumea liberă, aștept să însereze. Am dat pe la M.A. Mi-a dat ceva, puțin, de mâncat. De la M.A. am plecat la plaiul Măgurii, unde am stat la pândă și peste noapte. Nimic. În zori de zi a prins a curge lume la mănăstire¹⁵³. Am așteptat în marginea pădurii și la izvor, la plai. Nu știu ce să fie de nu vine la întâlnire. E amiază.

Vineri 15 august 1952. Toată ziua am stat la pândă, la plaiul Măgurii. Toată ziua m-am uitat cu adâncă supărare la lumea liberă ce mergea la mănăstire. Spre seară am venit în poiana lui Cer¹⁵⁴ și mă uit în sat. Seara mă trag la sat. Nu m-am dus în sat, nu mă lasă cugetul. Peste noapte am dormit în câmp.

Sâmbătă 16 august 1952. Dimineața a venit S.¹⁵⁵ și mi-a spus că soția e arestată de două zile. De asta nu a venit ea la punctul de întâlnire. Peste zi m-am întâlnit cu 3.T. 1 oct. Toată ziua am stat în porumb. Am auzit că C. Coroamă s-a înecat singur la Canal. Spre seară a venit S.1 la mine. A scăpat soția de la Securitate. A fost ținută arestată 3 zile. Dimineața pe la ora 8 a trecut un avion cu reacție american¹⁵⁶ pe la poalele munților, venind de la sud și apoi îndreptându-se paralel cu frontiera, pe cursul apei Suceava, spre vest. Am stat cu S.1 până a înnoptat. Odată cu apariția mea în pădure, crește și starea de spirit a populației. Fel de fel de zvonuri pe socoteala mea. Se vorbește că iară am fugit cu mulți și iarăși sunt pline pădurile de partizani. Seara am plecat spre pădure. De la V.S. am furat un ulcior. Tot noaptea m-am dus în marginea pădurii, la locul bordei și la izvor am dormit peste noapte.

Duminică 17 august. Am compus versurile „Dor de libertate”. În zori de zi mi-am făcut mămăligă în ulcior și stau în marginea pădurii și privesc lumea cum circulă prin sat. Apoi am pornit înapoi în câmp, la locul de

¹⁵² În S.M.M. Securitatea a identificat pe Maria Motrescu. Ea trebuia să se întâlnească cu soțul în plaiul Măgurii, dar fusese arestată. Muntele Măgura se află în apropiere de Vicov.

¹⁵³ La 15 august era hramul mănăstirii Putna și ziua onomastică a Mariei Motrescu.

¹⁵⁴ Se află în apropiere de Vicovu de Jos (G.V.).

¹⁵⁵ S este Sofia, fiica lui Motrescu.

¹⁵⁶ Avionul cu reacție putea sau nu putea fi american.

întâlnire cu S.M.M. și V.S. Seara am ajuns în câmp, unde am dormit peste noapte. Am trecut prin Poiana Stânișoarei.

Luni 18 august 1952. De dimineață a venit S.M.M. 2 pe la mine, ne-a adus două pachete de țigări¹⁵⁷. Mi-a spus că i s-a pus în vedere de la Securitate familiei și în special soției, să mă scoată. Dacă nu mă scot, îmi ia pământul la Stat și copiii, iar pe soție o ridică. Toată ziua am stat flămând, nu am mâncat de ieri de la amiază, nu are ce să-mi aducă de mâncat, făină nu au deloc. Cu ajutorul lui Dumnezeu, am făcut două zile de foame, am mâncat păpușoi cruzi. Odată cu seara, ne-a adus de mâncat P., în păpușoi. După ce am mâncat, am mai stat aproape două ore de am așteptat S. să vină la punctul de întâlnire. Nu a venit. Nu știu ce să fie. Am plecat la pâraul Bahnei¹⁵⁸, unde am dormit peste noapte într-o căpiță cu fân.

Mărți 19 august 1952. Mi-am luat un braț de fân și o cupă de ovăz și m-am camuflat în pâraul Bahnei, unde am stat toată ziua. Aproape toată ziua citesc în Biblie. Seara mă duc să vedem dacă nu ne-a pus ceva de mâncare 1. T. Cam pe la ora 4 seara, a trecut iarăși un avion cu reacție spre vest. M-am dus la locul unde avea să-mi pună mâncare, nimic, nimic. Nu știu ce să fie. Tot noaptea, din câmp, am venit cu traista goală. Mâncare nu am absolut nimic, decât sare. Am venit la Prelucă, la locul lui V., am stat toată noaptea acolo, mi-a fost frig.

Miercuri 20 august 1952. Toată ziua am stat în huceag¹⁵⁹, la Slatina¹⁶⁰, pe locul lui C.I. ce am crezut că are să vină la polog¹⁶¹. Nu a venit nimeni. Nu mai pot de foame. Mă doare capul, sunt foarte slab. De sâmbătă și până azi am mâncat numai de cinci ori, și niciodată nu mă satur. De ieri nu am luat absolut nimic în gură și poate nu găsesc nici deseară. Sunt hotărât să merg în Horodnic spre seară, căci în altă parte nu am unde. Peste zi iarăși au trecut avioane la mare înălțime. Seara m-am dus la N.H., mi-a dat de mâncat și în traistă, stabilit consemn în P.P., la bradul cu doi craci. Tot el mi-a spus că sunt fugiți Costan a Mitrutoaiei și încă unul din Voitinel. Restul de noapte, până în zori, am dormit într-o căpiță de fân în Horodnicu de Sus, în marginea pădurii.

Joi 21 august 1952. Când s-a făcut ziuă bine, am fost ajuns la locul lui C1, la Slatina. Iar stau ca și ieri în huceag. A venit la polog C1 și S.M.M.2, mi-a spus că sunt grozav de urmărit. Mi-a dat mâncare și țigări și mi-a spus și

¹⁵⁷ Motrescu nu fuma. Ion Chiraș era mare fumător. Aceasta era situația în anul 1954.

¹⁵⁸ Se află în apropiere de Vicov (G.V.).

¹⁵⁹ Huceag = desiș, pădure mărunță și deasă, amestec de copaci, fag, brad, loză (G.V.).

¹⁶⁰ Slatina este un izvor cu apă sărată (G.V.).

¹⁶¹ Polog = fân cosit, împrăștiat, lăsat să se usuce (G.V.).

el de Costan a Mitruțoaiei și unul Rusu, că sunt fugiți în pădure. Peste noapte am dormit tot la Slatina, în huci¹⁶², la C1.

Vineri 22 august. A venit S.M.M. 1 la polog, mi-a adus schimburi. Toată ziua am stat cu S.M.M. 1. Seara m-am dus la M.A. Mi-a spus că au refuzat ai noștri să-mi trimită mâncare. Mi-a dat M. ceva, puțin, și plec la deal tot cu traista goală, foarte amărât. Peste noapte am dormit sub o căpiță de fân, în preluci. Peste noapte a plouat.

Sâmbătă 23 august. M-am sculat, încă era întuneric și am urcat la deal. În Poiana Pietroasei am mâncat. Plouă. În pâraul Voievodeasa am stat la pândă, la baracă. Pe la ora 9 dimineața am ajuns la Rotari.

Duminică 24 august 1952.

Luni 25 august 1952.

Marți 26 august 1952.

Miercuri 27 august 1952. Toate zilele am stat la coliba din Rotari.

Joi 28 august 1952.

Vineri 29 august 1952.

Sâmbătă 30 august 1952. Peste zi am stat la colibă în Rotari, iar seara ne-am luat bagajul și plecăm spre coliba de la Sfredel. Am trecut prin sat, pe din jos de mănăstire, pe pâraul Neagului, iar în Obcina Neagului¹⁶³ am dormit până la zi.

Duminică 31 august 1952. După ce s-a făcut ziuă, am pornit spre Șoarecu. Venim foarte greu. Am în spate o greutate de 40 kg. Înainte de amiază am ajuns la colibă, totul în regulă, nu a umblat nimeni. Sunt foarte obosit. După masă repaus și somn.

Luni 1 septembrie 1952. Până la amiază am fost unde am avut coliba pe Scurtu și i-am dat foc. Am mai adus din lucruri de acolo. După masă am plecat spre Poiana Pleșa¹⁶⁴. În drum spre Pleșa, cum am trecut obcina din pâraul Șoarec, în Hasca, am împușcat o căprioară. Când a înserat, am ajuns în Pleșa. X a plecat în sat, iar eu cu Y am dormit la foc, lângă izvorul din marginea Poienii Pleșa.

Marți 2 septembrie 1952. Cum ne-am sculat, am plecat după vânat în partea Solcăi, iar Y a rămas pe un gruiț pe lângă poiana Pleșei într-o pădure rărită, aproape de Solca. Am mâncat mere. Până aici nu am văzut nimic. Locuri foarte frumoase, dar necunoscute de mine. Regiunea Solcăi seamănă cu Hardicul. Ora 11 amiază. Până în seară am umblat prin partea Solcăi. Nu am văzut nimic. Seara m-am tras sub un copac, în marginea Poienii Pleșa,

¹⁶² Huci = desiș, pădure mărunță și deasă (G.V.).

¹⁶³ Obcina Neagului se află între Șoarecu (Poiana Târșciori) și fabrica de cherestea Sucevița (G.V.).

¹⁶⁴ Poiana Pleșa se află pe pâraul Pleșa, un crac din Șoarecul, spre Solca (G.V.).

unde am dormit și peste noapte. Toată noaptea a plouat și nu avem nici mâncare. Nu am mâncat decât dimineață.

Miercuri 3 septembrie 1952. În zori de zi ne-am sculat și am plecat spre coliba de la Sfredel. Sunt foarte flămând și obosit, aproape că nu pot să merg. Tot timpul cât am venit până la colibă, ne-a plouat într-una. Pe la miază am ajuns la colibă, foarte obosiți. Venind spre colibă, în parchet tăiat, la baraca Sfredel, am văzut doi țapi. După ce am făcut mâncare, repaus până în seară. Pe la ora 10.30 noaptea a venit X din sat. Tot plouă.

Joi 4 septembrie 1952. Toată ziua am stat în colibă, toți trei. Peste zi am recunoscut un loc de bordei pentru iarnă.

Vineri 5 septembrie 1952. Dimineață am dormit până târziu. După ce ne-am făcut mâncare, ne pregătim de marș lung. Înainte de amiază am plecat eu cu Y, am trecut în Dragoșin sub poiana Târșiciorilor, pe hotar cu Poiana Micului, am plecat până în Poiana Mărului¹⁶⁵. Din Poiana Mărului, iarăși pe hotar cu Mănăstirea Humorului, până în Poiana Prislopului, Humor. Între Poiana Mărului și Prislopului am rătăcit. Am luat-o spre Humor, după ce ne-am orientat și am ieșit în plai, am plecat mai departe, pe hotar, până în poiana Ovăzului. Din Poiana Ovăzului, tot pe hotar, până în poiana Ursului. Între poiana Ovăzului și Ursului, am mai trecut prin poiana Hopileanca. Am trecut peste plaiul ce duce la Sucevița, unde am văzut doi oameni în plai. După ce am trecut plaiul, în marginea Poienii Ursului, am mâncat. După ce am mâncat, am plecat mai departe pe plai, până în Poiana Crucii, unde am dat peste oameni din Putna, la făcut fân. De la ei am luat un topor. În Poiana Crucii am ajuns seara. Am făcut jumătate de zi de marș forțat de sub Poiana Târșiciorilor până în poiana Crucii, pe hotar cu Poiana Micului, Mănăstirea Humor, Frumosu și Ciumârna (Vatra Moldoviței). Din Poiana Crucii ne-am coborât în vale la coliba unde stătusem cu Cenușă. Ne-am făcut foc sub copac, apoi în colibă, a început să plouă. După ce a îngăduit ploaia, am plecat în poiană, unde am dormit până ziua, sub un stog de fân¹⁶⁶.

Sâmbătă 6 septembrie 1952. J. Sabotaj. În zori de zi ne-am sculat și am plecat spre pârâul Stejea¹⁶⁷. În sihla din dreapta pârâului Stejea am făcut foc și mâncare și ne odihnim până aproape de amiază. De la amiază până seara am făcut pândă la cabanele din fundul Stejei. Seara ne-am întors de am dormit peste noapte la Păltiniș (Rusca). Seara am făcut vânat, cu greutate de aproape 80 kg în spate, la ora 3 noaptea, de la poiana Crucii am ajuns la Păltiniș, unde am dormit până ziua.

¹⁶⁵ Poiana Mărului se află pe Obcina Mare, spre sud, către Poiana Micului (G.V.).

¹⁶⁶ Loc periculos. Miliția folosea câini în căutarea partizanilor (G.V.).

¹⁶⁷ Pârâul Stejea este afluentul Putnișoarei (vezi harta).

Duminică 7 septembrie 1952. Toată ziua stăm în sihla de la Păltiniș – Rusca. Sunt foarte obosit. Când a înserat ne continuăm drumul spre Șoarecul, pe pâraul Rusca, am traversat Sucevița, drumul de la deal de canton. Am văzut doi milițieni. Au stat în loc și ei și s-au uitat la noi, dar noi am continuat drumul fără ca ei să ne someze. Pe pâraul Dragoșinului am venit până la ora 1 noaptea, fiind morți de oboseală și greutate. Numai ne-am suit din pâraul Dragoșin pe coastă și am și adormit lângă un drumușor până la ora 6 dimineața.

Luni 8 septembrie 1952. Pe la ora 9, am ajuns la coliba din Sfredel. Până seara odihnă.

Marți 9 septembrie 1952. Până la amiază am stat la colibă. După amiază la ora 3.30 am plecat pe obcina Dragoșinului cu Șoarec până la pâraul Mesteacănului. A început să plouă. Până la ora 7.30 seara am stat la pândă la gura pâraul Dragoșin. De la ora 7.20 seara am făcut marș forțat până aproape de Poiana Crucii, prin ploaie, uzi complet și înghețați de frig și ne-am ghemuit în peștera de pe pâraul Rusca, unde am clipocit¹⁶⁸ vreo două ore. Ploaia continuă. La ora 24 fix am ajuns la Păltiniș, ne-am luat bufetul¹⁶⁹ și tot atunci ne-am coborât înapoi în pâraul Rusca și ne continuăm drumul spre Șoarecu, pe pâraul Dragoșin. Când am ajuns la cărarea grafului ni s-a făcut ziuă. La ora 7 dimineață am ajuns la colibă. De aceste raiduri, puține am făcut în viața mea. Într-o noapte să merg din gura pâraului Dragoșin până în Poiana Crucii, prin ploaie și cu greu în spate și să vin tot noaptea în pâraul Șoarec!

Miercuri 10 septembrie 1952. La ora 7 am ajuns la colibă, am dormit până seara, nu ne-a trebuit nici mâncare, atât de obosiți am fost! Spre seară, pe la ora 5, m-am sculat să caut lemne. Timpul s-a răcit deodată.

Joi 11 septembrie 1952. Toată ziua stăm la colibă. După masă, X căutând lemne, a găsit o urmă suspectă de bocanci, proaspătă, trecută la o distanță de 20 metri sud de colibă, în vale. Noaptea suntem în alarmă, am stat de veghe. Peste noapte, nimic. Am auzit, cerbul boncănind...

Vineri 12 septembrie 1952. Stăm tot la colibă, dar cu foarte mare atenție. Seara X a plecat la sat după informații. Peste noapte am dormit la colibă. Nu mai facem foc.

Sâmbătă 13 septembrie 1952. Toată ziua stau la colibă cu Y. Spre seară am făcut o raită prin împrejurimile colibeii. Nimic de mare importanță. Am omorât o șerpoaică, din care am scos 17 pui vii. Curios lucru. Seara am venit la colibă.

¹⁶⁸ A clipoci = a ațipi (G.V.).

¹⁶⁹ Am luat bufetul = am mâncat (G.V.).

Duminică 14 septembrie 1952. De dimineață ne-am sculat și am plecat la Pleșa, unde am stat până seara, flămânzi. Când a înserat, am plecat din Pleșa fără nimic, rupti de foame. Din Pleșa am venit pe pârâul Neamțului până în Șoarec. Când a întunecat, am venit pe drum până la pescăria din livada de la școală. Am luat câte o bucată de rucsac de cartofi. Tot noaptea am venit până la Sfredel, la niște colibe vechi de cărbunari, unde am fript cartofi, am făcut câte un cir¹⁷⁰ și am dormit până la zi.

Luni 15 septembrie 1952. Când a răsărit soarele, am ajuns la colibă. Peste zi am dormit. Trebuia să vină X și nu a venit. Până în seară ne-am odihnit. Noaptea pe la orele 10 a venit X din sat și ne-a spus că iarăși ne urmărește Miliția.

Marți 16 septembrie 1952. Toată ziua stăm la colibă. Seara plec cu ajutorul lui Dumnezeu. Când ne-am coborât la [ilizibil] de la vale de casa silvică Pietrele Muierii, Șoarecu, pe la orele 6.20 a trecut o remorcă la deal cu câțiva muncitori și trei milițieni, probabil că mai erau vreunul-doi în cabină. Stau la pândă la drum până ce se întunecă bine.

Orele 6.25¹⁷¹ când a întunecat, a trecut remorca la vale cu butuci. În urma remorcii am plecat și eu pe la ora 7.15 pe drumul Șoarecului până la pod, la fabrică, am trecut apa Suceviței. La 8.20 am fost în dreptul fabricii, am stat în repaus în luncă și apoi printre ogoare am ajuns în marginea pădurii Hardicului. La ora 9.10 am ajuns în marginea pădurii, am ocolit Huta pe toloacă¹⁷², pe marginea pădurii Hardicului și am ieșit de la deal de sat. Pe drumul Huta am mers pe drum până la baraca unde lucrează voitinenii și horodnicenii, că am tras la baracă la ora 24 fix. Am luat o cofiță de lapte acru, am mâncat fără să mă vadă cineva, apoi am plecat până la o colibă părăsită în parchet de unde corhănesc¹⁷³ lemne, unde am dormit până-n ziuă. Scrisoare lui N.H.

Miercuri 17 septembrie 1952. De la colibă am venit în Poiana Pietroasei, am făcut mâncare. După ce am mâncat, am plecat lângă Poiana Hardicului, unde am dormit puțin, m-am sculat la ora 1,10. Am făcut iarăși mâncare, m-am suit în fag la pândă, am stat până la ora 4, mi-am făcut rugăciunile de seară, apoi am plecat cu ajutorul lui Dumnezeu spre sat. În drum spre sat, stau la pândă în dreptul locului lui Ioan din marginea pădurii și privesc cu întristare cum circulă lumea liberă pe drum. Odată cu seara, am plecat prin Criveța până la Dealul Babei, am stat puțin, apoi am plecat cu

¹⁷⁰ Cir = terci.

¹⁷¹ Nu știm cum a apreciat ora, întrucât nu avea ceas (G.V.).

¹⁷² Toloacă = ogor sterp, loc pe care crește numai iarbă, lângă sat, pe care în vremuri normale se adunau sătenii la horă.

¹⁷³ A corhăni = a da drumul buștenilor la vale, spre jlip (G.V.).

ajutorul lui Dumnezeu la M., m-am întâlnit cu F.3, mă simt foarte fericit. Toate sunt în regulă, am mai avut fericirea să mai văd o dată satul și casa, am stat în șuriță vreo trei ore, am mâncat bine, mi-am umplut rucsacul de bunătați, apoi am plecat fără să mă vadă cineva, am venit până la locul lui Ioan, la Slatina¹⁷⁴ unde am dormit până ziua într-o căpiță de fân.

Joi 18 septembrie 1952. În zori am plecat de la locul lui Ion, în parcela 23 peste apă, în desimea unde stau toată ziua și aștepte să vină seara să plec iarăși în sat să-mi aduc de-ale mâncării. M-am dus iarăși la M. Mi-a dat de-ale mâncării și am plecat la locul lui Ion, unde am pus mâncarea în stogul cu fân. Tot noaptea am luat celălalt bagaj din 23 și cu rucsacul și o traistă plină am plecat cu ajutorul lui Dumnezeu spre Hardic. De la Portiță și până în drumul ce duce la Huta, am venit mai mult cu lumină, căci e foarte întuneric și plouă. Am trecut prin Poiana Horodnicului, pe drum, în vale, spre Hardic. Am venit toată noaptea cu greu în spate, cu aproape 40 kg. Mi s-a făcut ziua în marginea toloacei Huta. Venind, am dat peste porci foarte aproape la P.N. [P.H.]

Vineri 19 septembrie 1952. Toată ziua am stat prin Hardic, în marginea Hutei. A plouat toată ziua. Seara m-am tras în marginea toloacei, spre Horodnicul de Sus și îmi marchez terenul pe unde să mă duc la ora 6 seara. Când a întunecat, am traversat șoseaua pe la vale de fabrică și prin luncă alături cu drumul, până la Gura Hașcăi și de acolo pe drum până de la vale de casa silvică P. M. Șoarec. Am înconjurat baraca lui N. prin pădure. E foarte întuneric și a început să plouă tare. Stau sub un molid, sunt ud și foarte înfrigorat. Pe ploaie m-am tras la o colibă de cărbunari părăsită și am dormit până la zi.

Sâmbătă 20 septembrie 1952. În zori am plecat de la colibă și când a răsărit soarele am ajuns la colibă. Am găsit pe frați dormind. Mi-au spus că umblă Miliția și se arată pe la oameni în numele meu și au luat și trei cași de la stâna din Pârâul Boului¹⁷⁵ și au bătut ciobani¹⁷⁶. Restul zilei bună; seara, odihnă și repaus.

Duminică 21 septembrie 1952. Toată ziua am stat toți la colibă.

Luni 22 septembrie 1952. De dimineață am plecat cu Y spre Hasca, la punctul B., am fost văzuți de un băiat din Horodnic. Toată ziua am stat la pândă la drumul Hascăi, nimic. Seara ne-am tras la baraca B., de am luat 5 pâini de la muncitorii de la B., fără ca ei să știe, că toată ziua am stat flămânzi. Noaptea ne-am urcat în sihla de deasupra barăcii, unde am dormit peste noapte, sub foc, la cerul liber. Peste noapte am visat o grădină cu un fel de poame

¹⁷⁴ Slatina, un izvor cu apă sărată, se află în Poiana Pleșei (G.V.).

¹⁷⁵ Pârâul Boului se află de la Sucevița spre Șoarecu (G.V.).

¹⁷⁶ A fost una din metodele utilizate de Securitate și Miliție spre a compromite pe luptătorii din munți.

coapte și eu mă duceam să le strâng și biserica de la noi din sat era prefăcută, nu era așa de înaltă și în ușa bisericii era o icoană cu Domnul nostru Isus Hristos și o stea roșie mare și parcă Domnul Isus călca steaua în picioare.

Marti 23 septembrie 1952. De dimineață a început să plouă. Ne-am sculat de unde am dormit și am plecat sub un brad stufos, unde am făcut foc și am stat de ploaie. Mai târziu am plecat la drum să vedem dacă nu trece G. la lucru. Am stat până ce a înnoptat, nimic. Noaptea am plecat peste deal în Șoarecu. Pe întuneric ne-am dus buzna pe o hrâpă mare¹⁷⁷ printre niște stânci în pârâul Șoarec de la vale de cabană, am înconjurat baraca lui Negru și pe pârâu la deal cu lumini am ajuns la colibă. Peste noapte am visat că a murit Sofioara [fiica sa].

Miercuri 24 septembrie 1952. Toată ziua stăm la colibă. După masă Y pleacă spre sat. Sunt foarte trist în urma visului ce l-am avut.

Joi 25 septembrie 1952. De dimineață am făcut mâncare și am plecat împreună cu X după vânat. De la colibă am mers spre M.Z. pe partea stângă a pârâului Șoarec până sub țarina Poienii Micului și de acolo pe hotar până la Pietrele Muierii. Pe Piatra din partea Solcăi am stat vreo două ore, mi-am scris numele pe vârful pietrei de la piatra Solcăi, ne-am dat drumul în cărarea grafului și am mers pe cărarea grafului până aproape de toloaca din Solca. Din cărare, ne-am suit în obcină și am luat direcția Vârful Pietrosului, Hotoc, Solca cu Hasca de la Vârful Pietrosului spre M.Z. În partea Solcăi, am dormit peste noapte la foc într-un molidiș¹⁷⁸.

Vineri 26 septembrie 1952. În zori de zi ne-am sculat și am plecat spre Hasca, punctul B.F. Am trecut printre muncitorii din Hasca. Când m-am tras la pândă la baraca B., ne-au simțit cetățeni de la noi și au făcut gălăgie, probabil pentru pâini. Din Hasca am trecut dealul în Șoarecu și vin spre coliba din Sfredel. Tot timpul cât am venit prin pădure, nu am văzut nimic. Ora 10,30. Spre amiază am ajuns la colibă. Până în seară ne-am odihnit. Aproape de zi a venit Y de la sat. Nimic nou. Mașinile Securității și Miliției circulă noaptea prin Sucevița.

Sâmbătă 27 septembrie 1952. Încă nu era făcută ziua când ne-a sosit un porc mistreț, la colibă, a venit până dinaintea colibe și văzând focul s-a întors înapoi. Nu am putut trage. Era încă întuneric. Toată ziua stăm la colibă, seara plecăm toți trei să aducem câte o traistă de cartofi de la Fodor¹⁷⁹, Casa Silvică, Pietrele Muierii. Au săpat frații cartofii, iar eu am stat de pândă. Am luat cam 100 kg cartofi și 3 căpățâni de varză. Cam pe la orele 24 am ajuns la colibă. Cum am ajuns, a început să plouă și să bată vânt puternic.

¹⁷⁷ Hrâpa mare este o râpă, povârniș foarte abrupt (G.V.).

¹⁷⁸ Molidișul este un loc în care predomină molidul (G.V.).

¹⁷⁹ Fodor era șef de ocol sau brigadier silvic.

Duminică, 28 septembrie 1952. Ne-am sculat cam târziu, am făcut mâncare și am plecat spre Pleșa. Am trecut pe lângă cabanele din Șoarecu, pe la baraca B. din Hasca și ne-am urcat la vârful Pleșei. Am așteptat pe Hanț și M. Vasile până aproape seara și nu a venit. Y. a plecat înapoi spre Șoarecu iar eu, cu ajutorul lui Dumnezeu, plec spre Vicov. De la vârful Pleșa, am luat-o pe hotarul Clitului cu Floaca¹⁸⁰ și am ieșit la toloaca Marginei la Casa Silvică din Floaca, am luat-o pe marginea pădurii spre Șoarec și în dreptul primelor case din Marginea, din marginea pădurii, stau să însereze și să trec în codrul Voievodesei (Hardec). Când a înserat, am trecut peste apa Suceviței, pe la capătul comunei Marginea. Pe un drumușor, prin luncă, m-am întâlnit cu un cetățean necunoscut, cu căruța. Am trecut peste țarina Hutei în pădurea Hardekului, prin pădure. Nu pot merge, căci bate un vânt foarte puternic și cad copacii. Am ieșit în toloaca Hutei și am mers până ce intră drumul în pădure. Am trecut pe la casa silvică de la capătul Hardekului, pe dinaintea Administrației și am ieșit în drumul ce duce spre casa silvică din Brusturi. Din Brusturi am mers pe marginea cantonului Slatina, peste Crivăț și peste toloaca Vicovului, prin Huncărie și la ora 11 noaptea am ajuns la N.V. Am stat în casă până ziua. Nu prea sunt bucuroși de asemenea oaspeți, dar am rămas mai mult cu sila, căci sunt zdrobit de oboseală și mă dor picioarele.

Luni 29 septembrie 1952. Toată ziua stau în podul șurei, în paie. Dimineața s-a dus I. de a dus biletul lui G. Seara a venit I. la mine de mi-a adus ferăstrăul și gamela și mi-a spus că au venit sâmbătă seara Lt. Mareș și Cpt. Popescu de la direcția Generală a Securității Statului la soție și la tata, să-i dascălească să ies iarăși, că ei aveau să-mi dea drumul acasă, de ce am fugit iarăși? Am primit vreo 7 kg de făină și de la N. Tot seara m-am dus și la T. El mi-a dat cam 25 kg de făină și alte alimente. De la T. am plecat la ora 1 noaptea cu o greutate de aproape 50 kg în spate. Am plecat peste toloacă, peste Crivăț, pe marginea Crivetelor¹⁸¹ către Voitinel, am ieșit în Brusturi. Din Brusturi am mers pe drum până la stogul lui I¹⁸², unde am mai lăsat din bagaj în stog, căci nu mai pot rezista cu așa greutate.

Marți 30 septembrie 1952. Când s-a făcut ziuă, am plecat de la Slatina în Hardek, sub poiana Horodnicului Mic, unde aștept să însereze, să-mi continui drumul spre Șoarecu-Sucevița. Venind spre toloaca Hutei, pe drum, am văzut doi căpriori. Când a înnoptat, am trecut pe la vale de fabrică în

¹⁸⁰ Clitul se află pe șoseaua Solcăi, Floaca spre Șoarecu (G.V.).

¹⁸¹ Crivetele sunt un fel de mâncături, locuri roase de pârâiașe, situate între Vicov și Voitinel (G.V.).

¹⁸² N.V., I., G., M., N., T., sunt nume codificate. Securitatea i-a descifrat pe toți și pentru pâine, făină de porumb, ferăstrău, gamelă, lapte acru ș.a. au fost condamnați la ani grei de închisoare.

luncă și cu popasuri am ajuns la ora 10 la Casa Silvică, Pietrele Muierii. La ora 24,30 am ajuns cu greu la coliba din Sfredel.

Miercuri 1 octombrie 1952. Până la amiază am stat la colibă. După amiază am plecat toți trei să aducem câte un rucsac de barabule. Merg și foarte greu, sunt foarte obosit, dar iarna nu ne așteaptă. Trebuie să căutăm mâncarea. Am plecat pe cărarea Drăgușinului până la obârșia pârâului Ursoaia. La obârșia pârâului Mesteacănului, mergând pe un drumușor, m-a somat cineva, din sihlă, dar nu am stat, mi-am continuat drumul mai departe. Când a înserat am luat barabulele de la gura pârâului Mesteacănului și, am venit pe pârâul Mesteacănului¹⁸³ până la obârșia pârâului Ursoaia, tot pe Drăgușin, pe cărare ne-am întors la colibă. Am ajuns la orele 10,30 noaptea. Am făcut mâncare și ne-am culcat.

Joi 2 octombrie 1952. Peste zi am stat la colibă, iar seara am plecat, cu ajutorul lui Dumnezeu, spre Vicov, cu Y. Când a înnoptat, am pornit de la casa silvică Pietrele Muierii pe drumul Șoarecului. Au trecut trei remorci la deal dintre care una cu farurile stinse. După ce am trecut drumul și apa Suceviței tot pe la deal de pod¹⁸⁴, de pe un ogor din Huta am luat un buzunar de rucsac de barabule. Pe drumul Hardikului am dat peste doi cetățeni din Marginea care furau lemne de ale oamenilor. Le-am luat ștreangurile și urciucu¹⁸⁵ de la căruță, le-am făcut mizerie, fără să ne arătăm, le-am dat urciucu și am plecat mai departe, ora 1 noaptea [ilizibil]. Dinaintea administrației din Hardek am auzit porci pe pârâu. De la administrație ne-am continuat drumul ce iese la Slatina. La ora 2,30 am ajuns la stogul lui Ion. Ne-am luat mâncarea ce am lăsat-o în stog și după ce ne-am odihnit puțin ne-am îndreptat spre poiana Horodnicului. Am ajuns la poiană la ora 4 dimineața, ne-am culcat amândoi în marginea poienei, sub un brad, fără foc. Au dat cerbul și două ciute peste noi, am ieșit în poiană, am tras un foc de armă în cerb, dar fiind încă întuneric nu l-am lovit.

Vineri 3 octombrie 1952. După ce am tras în cerb, am stat de s-a făcut ziuă, ne-am luat bagajul și am plecat spre poiana Pietroasei, unde am dormit vreo două ore. Am făcut foc, spre apus de poiană, în pădure, am fript barabule, am mâncat și după masă am plecat la coliba de pe Bâtca. De la colibă am mers de am luat plita și ce am ascuns în ziua când am fugit din lozărie. Ne-am dat drumul în fața Bâtcai și pe cărare am venit sub Poiana Pietroasei, unde am lăsat bagajul. Ne-am luat bagajul și am venit prin pădure până la toloaca Hutei, unde ne-am despărțit de Y. El a plecat în sat, iar eu mi-am continuat drumul mai departe, cu o greutate de 30 kg și obosit peste măsură. Am pornit la ora 7,45 de

¹⁸³ Fragment sărit la dactilografiere existent în originalul scris de Vasile Motrescu.

¹⁸⁴ Partizanii traversau pârâurile și râurile prin apă, ocolind podurile, la care se aflau posturi de pândă ale Securității sau Miliției.

¹⁸⁵ Urciucu (urcicu) este crucea de care trage calul (G.V.).

pe toloaca Hutei și la ora 10,15 am fost la pârâul din Șoarec. La ora 24 fix am fost la colibă. Aceste drumuri pe care le-am făcut în această săptămână de duminică încoace, mi-au scurtat un an din viață. În special ultimul drum pe care l-am făcut, mi-am adunat toate forțele să pot ajunge la colibă.

Sâmbătă 4 octombrie 1952. Toată ziua am fost la colibă. Tot mă simt obosit. Am dormit și peste zi.

Duminică 5 octombrie 1952. Idem. X a plecat la sat, iar eu am rămas la colibă. Seara pe la orele 5,25 am auzit un foc de armă de la deal de colibă, foarte aproape. Peste noapte am dormit singur.

Luni 6 octombrie 1952. A împlinit Georgică 5 ani¹⁸⁶. M-am sculat la ora 4 dimineața. Am făcut mâncare și am plecat după vânat, în Dragoșin. Am împușcat un țap în partea Dragoșinului. Către pârâul Sucevița s-au găsit urme proaspete de bocanci și opinci, pe cărarea grafului. La ora 4 seara am ajuns la colibă. Peste noapte a venit Y din sat.

Marți 7 octombrie 1952. Ne-am apucat de săpat groapa pentru bordeiul de iarnă, numai eu cu Y, iar X e bolnav. Când ne-am apucat de săpat, am săpat toată ziua, până seara.

Miercuri 8 octombrie 1952. Toată ziua săpăm la bordei.

Joi 9 octombrie 1952. Idem. Toată noaptea a plouat.

Vineri 10 octombrie 1952. Ne-a ajutat și X. la săpat. Am terminat de săpat.

Sâmbătă 11 octombrie 1952. Am împlinit 32 ani. Toată ziua am căutat lemne pentru bordei. Seara a plecat Y la sat. Peste noapte am visat că în colțul livezii, la tata, era un steag tricolor în văzduh. Despre miazăzi veneau plutind două steaguri tricolore, cu cruci roșii pe ele, și o mulțime de păsări albe strălucitoare mergeau spre miazănoapte, de numai alb era cerul.

Duminică 12 octombrie 1952. Ne-am sculat târziu, am făcut mâncare și X a plecat spre sat, iar eu am rămas singur la colibă. Restul zilei până seara am stat la colibă.

[Urmează un fragment lipsă, omis de dactilograf, dar care există în originalul însemnărilor lui Vasile Motrescu]:

Când m-am dus haiduc la coastă,
Am lăsat plângând nevastă
Și doi copii la fereastră.
Am lăsat plugul arând
Și pe maica blestemând
Pe cei ce-au adusurgia
Peste noi, în România.

¹⁸⁶ George, Georgică este fiul lui Motrescu.

Luni 13 octombrie 1952. De dimineață până seara am căutat lemne pentru bordei și le-am cărat în spate, în apropiere de bordei. Sunt obosit. Peste noapte am dormit.

Marti 14 octombrie 1952. Dimineața a venit Y din sat.

Miercuri 15 octombrie 1952. Până la amiază am cărat lemnele pentru bordei, iar după amiază, împreună, am început să căpușim groapa cu bârne.

Joi 16 octombrie 1952. Tot cu Y am lucrat toată ziua la bordei. Ne-a ajutat și X. (ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4312, vol. 6, f. 2634) [sfârșitul fragmentului omis].

Vineri 17 octombrie 1952. Toată ziua lucrăm la bordei, până am adus o sarcină de scândură de la bordeiul căruia i-am dat foc. Am venit foarte greu, sunt foarte amărât și disperat că nu voi mai termina de cărat în spate. Odată cu seara s-au tras vreo 20 focuri de armă în direcția poienei Târșiciorilor. S-au tras cu cartușe dum-dum. La ora 9 seara s-a tras un foc de armă la casa silvică de pe Șoarecul. Peste noapte am dormit foarte puțin, căci am căzut iarăși pe gânduri.

Sâmbătă 18 octombrie 1952. De dimineață am plecat cu Y după vânat, la Drăgușinu și Ursoaia. Până la ora 5 după masă nimic. Din Ursoaia, ne-am despărțit . Y a plecat la sat, iar eu către Drăgușin, spre colibă. Seara am ajuns la podul Ursului.

Duminică 19 octombrie 1952. Până la amiază am stat la colibă, iar după amiază am plecat împreună cu X spre sat (Sucevița). După mănăstire, seara, ne-am întâlnit și cu Y și ne-am continuat înapoi drumul. Spre seară, cu greutate de aproape 40 kg în spate, am ieșit până la poiana Bursucilor, Negului, Ursoia, pârâul Pădurețului, stâncile Sfredelului și la ora 2 noaptea am ajuns la colibă.

Luni 20 octombrie 1952. Ne-am sculat cam târziu, după care am făcut mâncare și ne-am apucat iarăși de lucru la bordei, unde am lucrat până seara.

Marti 21 octombrie 1952. Toată ziua lucrăm la bordei.

Miercuri 22 octombrie 1952. Toată ziua lucrăm la bordei.

Joi 23 octombrie 1952. Idem.

Vineri 24 octombrie 1952. Cu ajutorul lui Dumnezeu, am terminat de făcut bordeiul, sobă și tot ce e mai principal, mai rămânea de camuflat și ceva puțin de făcut în interior. Seara, după ce am mâncat, am plecat cu Y spre sat, eu spre Vicov, iar el spre Sucevița, după alimente pe iarnă. Am venit paralel cu drumul Șoarecului până la fabrică, iar de la fabrică am trecut drumul și am mers pe marginea satului Huta spre toloacă, până sus la observator. Mi-e frică să merg pe drumul Hardicului, să nu fie pază. De la observator, am mers vreo 500 metri pe Obcina Hardicului cu Voievodeasa și am făcut puțin foc în pădurea întregă și de la ora 12 noaptea, de cum am ajuns, am dormit până în

zori de zi, la ora 6 dimineața. Ai bine zis, mai rău m-am trudit decât am dormit. Sunt foarte obosit și mă simt slab, mă dor și picioarele.

Sâmbătă 25 octombrie 1952. După ce m-am sculat la orele 6 dimineața, am plecat de la vârful Hardicului și am venit paralel cu hotarul, mai pe cărare iar pe de-a-ntregul până în poienile Horodnicului¹⁸⁷. În timp ce îmi făceam rugăciunile la izvor, în poiana Horodnicului, a apărut un necunoscut care a luat o sticlă cu apă. După câteva minute, străinul și-a luat traista și a plecat prin poiană. Nu știu dacă m-a zărit sau nu, că am fost după un fag, lângă izvor. După ce am mâncat, am cercetat împrejurimile poienilor Horodnicului. E totul în regulă, numai să fiu sănătos și să mă ferească Dumnezeu de vrăjmași. Două rânduri ce-am scris sub parcela [ilizibil]¹⁸⁸ și în parcela 25 până să mi se limpezească [ilizibil] izvor cu apă la 12 ziua, după ce am mâncat [ilizibil] și am plecat câțiva metri de acolo aud hăituind oile în direcția unde [ilizibil] aproape [ilizibil] doi cetățeni [ilizibil] miraculoasă, era N.H. împreună cu un străin la vânat. Și să mă ierte Dumnezeu [ilizibil] au stat vreo două ore de vorbă, pe urmă au plecat [ilizibil] mi-au promis să organizeze o sălcuță de făină¹⁸⁹, însă ne-am despărțit și ei au plecat spre casă, iar eu am stat puțin [ilizibil] cât mi-am făcut rugăciunile [ilizibil] și am plecat numai când a înserat. Am fost la G.F.2 și a venit și I.S. L-am trimis să-mi [ilizibil] a mers cu A.B. și nu a vrut să mă primească. A mers I.3 la I.S. și a acceptat să mă primească. Tot atunci am plecat de la S. la I.S. Toată noaptea am stat de vorbă cu F.I. și mi-a spus că iarăși a fost chemată soția la Securitate și i-au pus în vedere să mă scoată. S-au purtat foarte căinos cu ea. Au înjurat-o și persecutat-o foarte aspru și au avertizat-o că dacă nu mă scoate din pădure pe [ilizibil] prin [ilizibil] Vlăsiei, tata și mama. Tata de supărare, e tare bolnav. A adus medicul. Și soția este bolnavă. A fost la spital. Iarăși chinuri și suferințe, persecuții și dări grele¹⁹⁰.

Duminică 26 octombrie 1952. Toată ziua stau în podul șurei la I.S. A venit I.S. pe la mine, am stat de vorbă cu el. Seara a venit și I.3 pe la mine și am stat iarăși mult de vorbă și mi-a adus și mâncare. Seara am plecat spre Hardec cu greutate mare în spate. La ora 12 noaptea am ajuns la S.I. și am dormit între două căpițe de fân. Peste noapte am dormit puțin mai prost, frig. Încă era întuneric când am plecat, a început să plouă, mi s-a făcut greu pe linie sub Poiana cea Lungă.

¹⁸⁷ A nu se confunda Horodnicul cu Hardicul.

¹⁸⁸ Urmează câteva fragmente indescifrabile atât în copie cât și în original.

¹⁸⁹ O sălcuță de făină înseamnă un săculeț de mălai (G.V.).

¹⁹⁰ N.H., G.F. 2, I.S., A.B., I.3, S., F.I. sunt nume codificate. Securitatea a făcut presiuni asupra rudelor apropiate, ca acestea să-l scoată din pădure, adică să-l convingă să se predea.

Luni 27 octombrie 1952. Mi-am continuat drumul de acum cu drumul din Hardec, de la Poiana Horodnicului, am traversat drumul ce merge la Huta, m-am aflat în pădure spre toloaca Hutei, de la vale de drum. Am făcut foc și stau în așteptare să vină seara, să trec la Șoarecul [ilizibil] la foc și mă uitam la teren [ilizibil] seara mi-am continuat drumul peste toloaca Hutei am trecut sub pădure de la vale de fabrică prin luncă și paralel cu drumul Șoarecului până la Pescărie¹⁹¹. La ora 10 seara am ajuns la colibă, pe frați i-am găsit la colibă, totul bine.

Martți 28 octombrie 1952. Toată ziua am stat la bordei, în repaus.

Miercuri 29 octombrie 1952. Până la amiază am stat la bordei. I a plecat ieri spre sat, iar eu cu G. ne pregătim pentru marș spre H. După masă am și plecat spre H. Am trecut drumul Șoarecului pe partea stângă și am trecut paralel cu drumul până din jos de fabrică, am trecut sub pod pe la ora 7,30 seara, am plecat în jos paralel cu Marginea, pe țarină până la observatorul de pe țarina Marginei, colțul pădurii Codrul Voievodesei și de la colțul pădurii ne-am continuat drumul spre Horodnicu de Jos tot pe marginea pădurii Hardec. Am trecut prin Teicioara, am trecut drumul Hardecului și peste ogoare până ce am trecut șoseaua. De la șosea, peste toloacă până la ora 10 seara am fost la N.H. L-am găsit acasă. Ne-a găzduit și era [ilizibil]. În schimb au venit și X și Y. Ne-au făcut [ilizibil] ne-au dat făină neagră cam 40 kg de făină de porumb și de grâu, 2 kg gaz și mâncare. Totul se prezintă bine. Prin faptul că sunt iarăși fugit în pădure, crește moralul și starea de spirit a locuitorilor din Horodnic și împrejurimi. Discuții până la ora 1,30 noaptea, când am plecat foarte mulțumit de cele petrecute. La ora 3,30 am fost la administrație, sub T. Hardec, unde am dormit sub un stog de fân până la zi.

Joi 30 octombrie 1952. Toată ziua am târlit-o¹⁹² prin Hardec la foc. Seara ne-am continuat drumul ca de obicei pe Șoarecu până la Pescărie. La ora 24 am ajuns la colibă.

Vineri 31 octombrie 1952. Toată ziua stăm la bordei.

Sâmbătă 1 noiembrie 1952. Idem.

Duminică 2 noiembrie 1952. Tot ca de obicei. A venit Y de acasă. Nimic nou afară, decât Miliția și Securitatea, fac razii serioase. Peste noapte a căzut zăpadă.

Luni 3 noiembrie 1952. M-am sculat de dimineață și până s-a făcut ziuă am plecat în Drăgoșin [ilizibil]. Seara am venit înapoi la colibă, fără nimic. Văd că vine iarna, iarăși cad pe gânduri și iarna nopțile-s mari, frământări, planuri și gânduri negre mă mănâncă.

¹⁹¹ În apropiere de Putna era o crescătorie de păstrăvi. Se pare că au existat și alte pescării (G.V.).

¹⁹² Am târlit-o = am trăit, am stat mai mult (G.V.).

Marți 4 noiembrie 1952. Toată ziua am târlit-o pe lângă bordei. Zăpada se topește. Noptile trec foarte greu, mai mult gânduri decât cu somn.

Miercuri 5 noiembrie 1952. Cam tot același program. Seara a plecat spre sat.

Joi 6 noiembrie 1952. Peste zi, fiind vânt mare, am mai amenajat bordeiul, astupând toate găurile și pregătindu-ne de iarnă. Seara plec în fața fabricii de cherestea, pentru întâmpinarea fratelui, să-i mai ajut să aducă ceva alimente, ora 4,20. Până la ora 12 noaptea am ajuns la bordei. Venind pe Șoarecu de la deal de Bida, în două locuri am văzut porci mistreți, rămând pe țarină, foarte aproape de noi. Nu am tras, că ne încurcam direcția.

Vineri 7 noiembrie 1952. Toată ziua stăm toți la bordei.

Sâmbătă 8 noiembrie 1952. Până la amiază am stat toți la bordei, ne pregătim de drum. Eu cu G. mergem la H.N. iar I. pleacă în Sucevița. La ora 3 de ziua am plecat de la bordei. Când a înserat am plecat din gura Hașcăi. La ora 5,30 seara, am venit tot pe Șoarecu. E foarte întuneric. Am trecut peste toloaca Hutei prin Hardec. Ne-am rătăcit, am tras un foc de armă. La ieșirea drumului din Hardec ne-am întâlnit iarăși. La ora 10,40 noaptea am ajuns la N.H., foarte oboșiți. Ne-a primit cu răceală și nu ne-a dat decât câteva kg de făină de orz și ceva fasole. Am dat bocancii buni din picioare pentru mâncare. I-am dat ca-n apă. Nu știu de ce boală zace, că nu ne-a dat aproape nimic. Am făcut un drum așa lung și de greu, doi inși pentru câteva kg de orz. Amară viață mai trăim, că nici cu plată nu-ți dă. Nu știu cum nu i-a fost rușine, că s-a culcat cu noi în casă. Să nu-și fi luat angajamentul că ne dă făină. Mare „patriot”! Nu-i pasă nimănui de traiul și de viața noastră. Dar bun e Dumnezeu, și de foame nu vom muri. După ce am ieșit de la N.H., eu am plecat spre Vicov. Cum să mă duc la bordei cu traista goală? La ora 1 noaptea m-am pornit din Horodnic și la ora 3 dimineața am fost la F. M-am băgat la el cu prețul vieții. Mi-a făcut imediat mâncare și mi-a dat 27 kg făină de la niște cetățeni. Nici nu a avut-o de-a lui. Mi-a dat mâncare de drum. Tot e mai aproape cămașa decât haina. La ora 4 dimineața am plecat de la F. și la ora 6 dimineața am fost în Hardec, dar atât sunt de obosit și fărâmat încât mă împiedic și cad jos, nu mai pot rezista să merg mai departe. Cele mai amare zile din viața mea le trăiesc eu astăzi. Numai am intrat puțin în pădure și am făcut puțin foc, însă fiind un vânt mare l-am stins. M-am tras încet până la toloaca Hutei. Bate vânt puternic.

Duminică 9 noiembrie 1952. Sună sirena la fabrică în Sucevița, e fumărie mare pe Hardec. Mi-am adunat puterile și o iau cu rucsacul cu făină la deal, spre toloaca Hutei, să văd unde arde. Mi-e frică să nu se fi aprins pădurea Hardecului sau toloaca și să-mi încurc direcția. M-am suit în vârful toloacei, se vede în fund, peste Huta, în Sucevița. Vin mașini multe pe șosea,

de la Rădăuți. Restul până în seară stau și îmi plâng păcatele și zilele amare. De la deal de drum, spre marginea toloacei Hutei, într-o desime, e foarte frig, prinde să ningă, foc îmi este frică să fac. Stau în așteptare, să vină noaptea, să plec la bordei. E ora 3 dimineața. La ora 5, 30 seara am plecat din marginea pădurii Hardecului spre bordei, pe Șoarecu, pe fânețe, paralel cu drumul. La ora 8 am fost la soață. Șoarecu, casa silvică, pietrele Muierii. La ora 9,30 seara am ajuns la bordei, zdrobit de oboseală. Nu am găsit pe nimeni, mi-am făcut mâncare, am mâncat și m-am culcat. La ora 5,30 dimineața a venit Y din sat. Mi-a spus că a ars pădurea de la Rotari în jos. A adus ziare, veste bună că a luat generalul frâiele U.S.A. A reușit în alegeri¹⁹³. Miliția și Securitatea până în Sucevița.

Luni 10 noiembrie 1952. Aproape toată ziua am dormit. După amiază a venit și fratele G., bolnav.

Mărți 11 noiembrie 1952. M-am sculat la orele 5 dimineața. Când s-a făcut ziuă, am plecat singur după vânat în Dragoșin. Am fost prin fundul Dragoșinului în șlag la Terfălăi¹⁹⁴. Înapoi în fundul Dragoșinului, pe față la Pietrele Dragoșinului. Stau la soare și scriu aceste rânduri. E ora 1 după amiază. Seara trebuia să fiu la punctul de întâlnire cu G.F., dar nu pot să plec, sunt prea obosit, mi-e frig, dar zăpadă încă nu a căzut. Am văzut doi câpriori în care am putut trage, pentru a le lua lâna și pielea ca să o dau la casa din Dragoșă a fraților K.¹⁹⁵ Sunt atins de răceală. Mă simt bolnav.

Miercuri 12 noiembrie 1952. Cu toate că sunt bolnav, m-am sculat de dimineață. Mi-am făcut mâncare, am mâncat și când s-a făcut ziuă am plecat după vânat. De la bordei am trecut în pârâul Scurtu pe aproape de bordeiul unde i-am dat foc. M-am suit sus, în gruietul Pinului, am făcut vreo două ore jumate pândă în niște preluci, a fost ceva, dar a trecut pe alături de mine și nu am văzut ce a fost. După ce a trecut ce a fost, am luat-o pe partea stângă a pârâului Pinului, la deal. Am mai trecut pe la glodul unde am împușcat țapul când am venit prima dată aici, apoi am trecut iarăși în Scurtu. Mi-am dat drumul la cărare și în cărare am venit până la gruiet, la grădina unde stau pe coastă în fața Soarelui și scriu aceste rânduri. Până aici nu am văzut nimic, e foarte aspru și eu, bolnav, stau și aici la pândă până ce se întunecă, la niște preluci. Sunt foarte amărât și G. e tot bolnav, el stă la pat. Toată ziua cât am umblat nu am văzut nimic. Seara am venit la bordei. I a plecat în sat.

¹⁹³ Se referă la alegerea generalului Eisenhower.

¹⁹⁴ Corect șleag = parchet de pădure tăiat recent. Terfălăi = poreclă a familiei Zaremba din Sucevița (G.V.).

¹⁹⁵ Frații Chiraș (K.) au avut un bordei, nu casă, în Drăgoșinu, sub poiana Târșiciorilor (G.V.).

Joi 13 noiembrie 1952. De dimineată a început să ningă din gros. Cu toate că pământul e acoperit cu zăpadă, am plecat după vânat în Dragoșin¹⁹⁶. În Dragoșin, urmărind doi căpriori am găsit în pârau urme de bocanci și urcându-mă la deal, sub șlag, la Terfălăi, sub poiana de la căsuță, am găsit urme de bocanci coborâte, venind la vale în pârau. Miliția dă târcoale prin pădure. Am trecut eu cărarea Grafului până la colibele cărbunariilor, de am amestecat și încurcat urmele. Am mai văzut doi țapi, dar nu am putut trage în ei și seara am venit la bordei, ud tot și foarte amărât. Din obcina Dragoșinului până la bordei am astupat urmele pe distanță de 1 km. Peste noapte a căzut zăpadă multă.

Vineri 14 noiembrie 1952. Toată ziua stăm în bordei.

Sâmbătă 15 noiembrie 1952. A venit I. din sat, a făcut urme. Stăm cam cu grijă. Husarciuc Ion¹⁹⁷ ne urmărește la milimetru. Securitatea în fiecare seară e în Sucevița. Până la orele 24 am citit Sfânta Biblie.

Duminică 16 noiembrie 1952. Zăpada s-a muiat. Stăm în repaus. Noptile iarăși nu pot dormi, frământări și gânduri negre.

Luni 17 noiembrie 1952. De dimineată am plecat iarăși după vânat. Zăpada s-a petecit. Am fost prin făgetul din pâraul Pădurețului, în șlag, la cacina Ursoaia, apoi am trecut în Dragoșinu și am venit pe cărarea Grafului, până la colibele cărbunariilor, unde scriu aceste rânduri. Sunt foarte amărât, mă doare capul și sunt răcit. Până aici nu am întâlnit nimic. Ora 4 seara, de aici plec spre bordei. Noaptea am petrecut iarăși plină de frământări și gânduri negre.

Marți 18 noiembrie 1952. Încă întuneric. Ne-am sculat, am făcut mâncare și am plecat împreună cu fratele G. după vânat în Ursoaia. În făgetul din pâraul Pădurețului am văzut un cetățean cunoscut, V.B. din Suceava. L-am lăsat să plece fără să ne arătăm la el. În timp ce mergeam să prind ca să hăituim șlagul la Caciuc, au venit doi căpriori speriați de V.B. și am împușcat unul ca o căprioară, care era la distanță mare. A venit și G. la mine. Nu am mai hăituit. Am jupuit căprioara și am plecat cu ea prin Ursoaia. Nu am văzut nimic la lespezi. În Ursoaia am găsit un glod [ilizibil] iar spre seară ne-am tras la șlagul de lângă bordei. Mă doare capul într-una.

Miercuri 19 noiembrie 1952. Ne-am sculat încă în întuneric, încă nu era făcută ziua bine, când am plecat toți trei. I a rămas să caute purcelul care poate o fi căzut, iar eu cu G. am plecat, în Dragoșinu, în care am făcut două hăitașuri la fundul Dragoșinului. La al doilea hăitaș umblat am trecut pe coastele Dragoșinului, nimic. Seara am venit la bordei. L-am găsit la bordei pe G¹⁹⁸. Toată ziua m-a durut capul. Peste noapte am mai dormit puțin.

¹⁹⁶ Pericol din cauza urmelor.

¹⁹⁷ Husarciuc Ion era pădurar și agent al Securității (G.V.).

¹⁹⁸ G. era bolnav.

Joi 20 noiembrie 1952. Ne-am sculat. Încă arată întuneric. Când s-a făcut ziuă, am plecat împreună cu ei. Pe G l-am lăsat la bordei. I-a pierit gustul de plecat la vânat. Am făcut un hăitaș în fața bordeiului, nimic. Când scriu aceste rânduri sunt în post, sub poiana Târșiciorilor, aștept să vină hăitașul, ora 10 dimineața.

Vineri 21 noiembrie 1952. De dimineață am plecat la vânat. Toată ziua am umblat prin Dragoșinu și Ursoaia, Făgetu și parcela Sfredelu, fără să văd nimic. Seara, când veneam la bordei, am auzit un foc de pistol în Dragoșinu. Noaptea am petrecut-o plin de gânduri și cu amărăciunea în suflet.

Sâmbătă 22 noiembrie 1952. Nu am plecat nicăieri, am stat la bordei, a venit Gh. din sat. Eu m-am certat cu moșneagul. Pe lângă că suntem din cale afară de amărâți, mai avem și neînțelegeri. Moșneagul e foarte rău, ambițios și încăpățânat și nu se ține de regulile partizanului. Face foc ziua etc. După masă a plecat în sat, foarte furios. Am avut o grenadă de la el și mi-a luat-o. Mi-e foarte teamă să nu ne trădeze. Noaptea nu am dormit aproape deloc. Stau gata echipat și cu armamentul la îndemână până s-o alege un capăt cu moșneagul. Peste noapte a căzut zăpadă mare.

Duminică 23 decembrie 1952. Toată ziua stau amărât și cu atenția mărită. Citesc în Biblie, ca de obicei. Toată noaptea stau de strajă și echipat.

Luni 24 noiembrie 1952. Sunt necăjit din cale afară. Toată ziua cu atenția încordată și gata de luptă, păstrăm o liniște desăvârșită. Peste zi mi-am pus la punct arma și cartușele. Peste noapte stau tot echipat și nu dorm până la ora 11 noaptea. Am programat ce avem de făcut pe la vară.

Marti 25 noiembrie 1952. Toată ziua stau în stare de alarmă, nu m-am descălțat și dezbrăcat de sâmbătă. Până la ora 3 d.m. nimic.

Miercuri 26 noiembrie 1952. Idem.

Joi 27 noiembrie 1952. Toată ziua stau cu atenția mărită. Fratele Gheorghe a plecat spre sat. Restul nopții nu am dormit aproape deloc.

Vineri 28 noiembrie 1952. În zori de zi mi-am făcut mâncare și am ieșit afară, deasupra bordeiului și stau de strajă cu echipamentul lângă mine. Spre seară, fiind vânt, și peste noapte mi-am strâns lemne, căci se vede de [fiind] lună. Peste noapte am dormit ca mort, fiind foarte obosit. Nici nu m-am putut scula să-mi fac mâncare, așa că peste zi am rămas fără mâncare.

Sâmbătă 29 noiembrie 1952. Toată ziua stau pe afară. Am astupat urmele ce le făcusem peste noapte. Zăpada s-a luat cu totul, e iarăși gol. [pământul]

Duminică 24 noiembrie 1952. I.1 mort. Toată ziua am stat la bordei și mi-am scris programul [pentru] când voi scăpa liber. Pe la ora 10 noaptea a venit Gh. din sat. E frig. Peste noapte a căzut zăpadă.

Luni 1 decembrie 1952. Toată ziua stăm în bordei. E zăpadă și ninge într-una. Noaptea iarăși frământări și gânduri negre.

Marți 2 decembrie 1952. Idem.

Miercuri 3 decembrie 1952. Zăpada se menține și e frig. Programul ca în toate zilele și viață de vizuină.

Joi 4 decembrie 1952. Idem.

Vineri 5 decembrie 1952. Tot la fel, ca în toate zilele de iarnă, când nu poți mișca nicăieri și totodată stau toată ziua și noaptea încordat, cu atenția mărită din cauza moșneagului, că are două săptămâni de când e plecat la sat și nu vine și stau ca pe foc. Dacă știam că nu e om de înțelegere, mă lipseam de toate și stam singur prin părțile Vicovului și nu-mi rupeam spinarea aducând alimente în spate din Vicov până pe Șoarecul. Și-a arătat moșneagul prostia și năravul tocmai în iarnă. Regret foarte mult că am venit cu Chirășenii. M-a avertizat moșneagul că m-a ținut șase luni cu făină și că acum, când mi-am strâns mâncare și m-a apucat iarna, pot să mă desfac de ei, după ce i-am pus la punct cu bordei, alimente, încălțăminte și tutun. Acum n-are moșul nevoie de mine, mă otrăvește, nu altceva. Nu cred să pot rezista până la primăvară, pe când el îmi știe bordeiul în pădure și el stă în sat acasă. Dacă nu aș avea nădejde în Dumnezeu, care m-a scăpat din ghearele comuniștilor, tot în acest ceas aș pleca, cu toate că e zăpadă și frig.

Sâmbătă 6 decembrie 1952. Sf. Nicolai. Tot la bordei, stau într-o încordare nemaipomenită din cauza moșneagului. Toată ziua m-a durut capul și peste noapte. Seara nici nu am putut să mănânc.

Duminică 7 decembrie 1952. E ger, tot cu atenția mărită și gata echipat stau toată ziua. Au trecut două săptămâni de când nu pot să stau liniștit, când știu că unul dintre noi stă în sat.

Luni 8 decembrie 1952. Toată ziua stau în încordare, mă doare iarăși capul. Seara, Gheorghe a plecat la sat. Și acesta se găsește să meargă la sat tocmai acum, pe zăpadă, să facă urme. Oameni nepăsători! Am constatat că la ei e tot una, nu sunt hotărâți. De pot să stea în pădure, bine. De i-ar zări urma, tot la fel. Moșul a umblat toată vara.

Peste noapte frământări și gânduri negre. Nu pot să dorm, peste noapte stau echipat, acum când am timp și cărare la bordei, peste noapte mai scriu, mai plâng, mai fac diferite planuri să-mi treacă noaptea.

Marți 9 decembrie 1952. Am pierdut rostul zilelor, așa că nu mai știu ce-i astăzi. Numai presupun că ar fi marți. Toată ziua stau la bordei îngândurat. Seara a plecat fratele Gheorghe la sat, nu ieri, dar am numărat zilele cu una în urmă.

Miercuri 10 decembrie 1952. În zori de zi a venit Gheorghe din sat. Nu știu ce a avut, că spune de a venit într-o noapte înapoi. Creștinii aceștia m-au băgat la idei. Toată ziua și toată noaptea stau ca pe foc. Nici cel puțin nu mi-a spus ce e cu moșneagul, cu toate că sunt la începutul iernii, dar aproape că sunt

hotărât să-i las și să mă duc unde mă va îndrepta Dumnezeu. Mi-e frică de acești oameni să nu-mi facă bucată, căci lor nu le pasă deloc. De când a căzut zăpada, nici nu s-au încălțat nici într-o zi¹⁹⁹. Zi și noapte stau și dorm.

Joi 11 decembrie 1952. În zori de zi am făcut mâncare și am mâncat. Gheorghe s-a culcat, iar eu am ieșit să stau de strajă afară, de la deal la bordei. Zăpada se menține și e frig. Peste noapte nu am putut dormi. Îmi caut de lucru, ca să-mi treacă timpul.

Vineri 12 decembrie 1952. M-am sculat cam târziu. După ce am făcut mâncare, am ieșit afară, să stau de strajă deasupra bordeiului. Toată ziua m-a durut capul de gânduri și frământări. Noaptea, tot ca și cele petrecute de până acum. Frigul m-a răzbit. Peste noapte nu am putut să dorm aproape deloc. Toată noaptea m-am frământat și m-am decis să-l părăsesc și pe fratele Gheorghe din cauza moșneagului. Este a treia săptămână și el tot la sat o târleşte, așa că păcat să nu mai am odihnă nici zi nici noapte. Mai bine mă duc unde mă va îndrepta Dumnezeu, cu toate că sunt cum mai rău, căci numai m-am așezat pe iarnă și mi-am adunat alimente aduse de la zeci de km și acum le iau iar și le duc în altă parte. Trebuie să-mi mănânc bucățița de mămăligă cu lacrimi, trudă și mare necaz.

Sâmbătă 13 decembrie 1952. Zi de mare întristare sufletească pentru mine, căci trebuie să o iau din loc pe zăpadă. Toată ziua m-am pregătit de mers. Seara pe la ora patru am plecat de la bordei. Am o greutate de 70 kg în spate. Pe Șoarecu, în vale, deocamdată, până voi ajunge în marginea codrului Voievodesei. De acolo mă va îndrepta Dumnezeu. Numai vreo 300 m am venit și sunt foarte obosit, dar vreo 20 km sau mai mulți, ce voi face? Aștept să se facă noaptea, căci se aud oameni la lemne pe pâraul Sfredelu.

Ora cinci seara. Abia la ora 6,30 am ajuns de la vale de casa silvică. La ora 12 noaptea am trecut planul de la vale de fabrică. La ora 2 am ajuns în marginea pădurii Hardec. Numai am intrat în pădure și am mers câteva sute de metri și am căzut jos de oboseală, nemaiputând merge nici un pas. De când sunt, încă nu am fost niciodată așa de zdrobit de oboseală. Până la ora patru dimineața, cu greu mi-am făcut foc și mămăligă să am pe a doua zi. De la ora patru până dimineața am dormit pe zăpadă, ca căprioara. Picioarele mi-au amorțit de sus și aproape că nu pot să merg.

Duminică 14 decembrie 1952. M-am sculat la ora 7 dimineața, sleit de puteri.

Am lăsat pe locul unde am dormit mai mult de jumătate din bagaj și cu restul de jumătate am venit pe drumul Hardecului, căci nu m-am bizuit să mai

¹⁹⁹ Regulă. Din motive de prudență, partizanii erau obligați să stea în permanență, ziua și noaptea, încălțați și echipați, cu arma și rucsacul lângă ei, spre a fi gata oricând de acțiune. Așa dormeau săptămâni de-a rândul și se schimbau prin rotație, cu sentinelă afară.

merg prin luci și foarte încet, tot pe drum am venit până în parcela 23, cam 2 km în jumătate de zi și am lăsat și restul de bagaj pe pata la Bătcuță într-un brad, sus, și am plecat cu traista goală, dar tot greu, spre Vicov. De la Bătcuță până la Vicov la 2F. am făcut patru ore. Nu puteam să pășesc mai mult de o palmă. Am tras la 2F., am stat în grajd până i-au plecat musafirii, pe urmă m-am dus în casă de m-am încălzit. Cât am stat în casă m-am tuns și am dat barba jos. Au venit alți musafiri cu rachiu pe la el și am trecut în altă cameră până au plecat, apoi până dimineața am dormit în pat, cu capul pe pernă. Așa ceva pentru mine e neobișnuit, că de aproape patru ani am dormit cu capul pe rucsac sau pe o rădăcină.

Luni 15 decembrie 1952. Toată ziua am stat în podul șurii și m-am uitat prin crăpături în sat. Seara m-a dus iarăși în casă. A venit S. pe la mine, mi-a adus ciorapi de lână și mâncare și mi-a spus și de soție că e bănuită foarte tare de Securitate și le-au luat date de la ai noștri și le-au spus că-i ridică dacă nu mă scot. Noaptea, până la ora 4,30 am dormit în casă, când am ieșit de am plecat spre Stânișoara, la colibuța de la Arșița Hacıungului.

Marti 16 decembrie 1952. Aici am găsit neschimbat ce am lăsat când am fugit a doua oară, în luna mai 1952, când am adormit două nopți. La ora 9,30 am plecat de mi-am adus din bagajul ce l-am lăsat în Hardec, la „23”. Am ajuns la orele șase seara. Sunt foarte obosit. Numai un foc am făcut decuseară și m-am culcat. Peste noapte am dormit foarte bine, cu toate că a fost frig și am dormit fără foc. Zi și noapte stau și dorm.

Miercuri 17 decembrie 1952. M-am sculat de dimineață și am luat fundul cantonului Vițeu în recunoaștere, să-mi caut un loc de adăpost. La Pietrele Scorușului am găsit un loc sub stâncă, bun de ținut alimentele și altele.

În fundul Prislopului²⁰⁰, la Gh.S., am găsit două locuri foarte bune de adăpost. Seara am venit la colibuța de la Arșița Hacıungului, mi-am strâns lemne și le-am rupt, că nu am cu ce să le tai. Pe înserat am auzit de la deal de colibuță un zgomot neobișnuit. Stau cu foarte mare atenție. Mi-e frică să nu fi auzit cineva zgomotul când am rupt lemne. După ce s-a înnoptat am făcut foc și stau la foc și scriu aceste rânduri. Ora 7,25 seara. Peste noapte am dormit ca mort, fiind foarte obosit.

Joi 18 decembrie 1952. M-am sculat de dimineață și am făcut mâncare. După ce am mâncat am plecat iarăși în Hardec, după restul de bagaj ce l-am lăsat când am venit din Șoarecu. Sub Bâta Mare am văzut un cerb. La ora două d.m. am ajuns unde am lăsat bagajul. Am luat iarăși măgăreața în spate, sub 40 de kg greutate și am luat pieptiș vârful Hardecului. Când s-a înnoptat, cu ajutorul lui Dumnezeu, am fost la izvor, la Poiana Pietroasei. De

²⁰⁰ La toate apele, capătul dinspre amonte se numește „fund” (G.V.).

la Poiana Pietroasei am venit noaptea, pe sub Bâtca Mare, prin Hacıung, prin Poiană. M-am uitat unde era să-mi rămână zilele în Poiana Hacıungului anul trecut, când m-a prins Miliția. Când trec prin locul acela, mă iau fiori. La ora 7,30 am ajuns la colibuța de la Arșița Hacıungului. Am găsit totul cum am însemnat. Peste noapte am dormit fără foc, căci nu m-am putut scula, de obosit, să-l fac.

Vineri 19 decembrie 1952. Am dormit până târziu, fiind foarte obosit. Mâncare nu am făcut, că m-am sculat ziua.

La ora 11 înainte de amiază am luat iarăși samarul în spate și unelte de făcut bordeiul și am plecat la Gruiețul cu Stână (Fundul Prislopului, Putna). La ora trei d.m. am ajuns unde am găsit locul de bordei. Cum am ajuns, m-am apucat de lucru, ce se putea lucra, fără zgomot. Seara mi-am tăiat bârne de bordei, am jupuit niște coajă de pe un molid căzut, iar peste noapte mi-am săpat groapa de trei metri lungime și unu și jumătate lățime și un metru adâncime, iar a doua dimineață am terminat de săpat groapa. Până în zi mi-am cărat cu spatele lemnele. Amară viață mai duc, însă cel puțin nu am frica care o am să lucrez la lumina zilei. Aștept să tai bucăți de lemne grele, iar noaptea să le duc unde am săpat groapa. Le-am suit mult și le-am cărat la deal peste noapte [neciteț]. Peste noapte am lucrat la bordei. Pe la unu noaptea am terminat acoperișul. Acum îmi voi face iarăși alt bordei. În cel de la Șoarecu nu am avut fericirea să stau decât o lună. Mă întreb singur câteodată. De ce unii oameni, de când se nasc și până mor, nu trăiesc decât bine și nu știu ce este suferința și unii, de când se nasc și până mor își sfârșesc zilele numai în suferințe, lipsuri, necaz și o viață pe care au trăit-o fără ca să cunoască fericirea vreodată și de multe ori mă întreb de ce? De ce e așa le-a rânduit Dumnezeu Ziditorul Cerului și al Pământului, pe oameni fără ca să-l cunoască pe el, căci omul numai la necaz și suferință își aduce aminte de Dumnezeu. Cât trăiește, omul tot uită de Dumnezeu și crede că lui însuși le datorește toate. Oare așa de mult să fi păcătuit eu înaintea lui Dumnezeu ca să nu am parte nici de lumina zilei de care se bucură toți păcătoșii?

Ori numai cu noaptea să-mi câștig pâinea cea de toate zilele, noaptea să o aduc, să o mănânc cu lacrimi și pe sub copaci? Tot noaptea să o și pregătesc, noaptea să o și mănânc, ca noaptea să-mi fac adăposturi, noaptea să-mi tai lemne și tot noaptea să și dorm? Dar când? Și ziua să mă păzesc să nu-mi ia viața vrăjmașul care mă urmărește pas cu pas?

După ce voi muri, mă voi odihni și voi scăpa de asupritor și de toate necazurile. Cu aceasta mă mângâi. Oare de ce nu am fericirea să trăiesc cel puțin în sat sau să mai am pe cineva cu mine, să nu fiu singur, că stau în pustiu împreună cu fiarele pădurii, că duc viață de pustnic la vârsta de 32 de ani, să mă conformez regulilor partizanatului, cele mai greu de suportat. Să ascult

toată frunza cum mișcă și să stau zi și noapte cu urechile ciulite și somn iepuresc. De multe ori mă întreb pentru cine le sufăr eu toate astea și pentru ce??? Oare dacă voi scăpa, voi avea eu vreo răsplată? Căci e foarte greu de imaginat toate lipsurile, suferința, durerea sufletească și cea trupească, căci nici bolnav n-am timp să fiu. Frigul, foamea, lipsa de îmbrăcăminte și toate cele ce are nevoie un om le-am închipuit dar pentru cine le suferi?

Și totuși mă rog lui Dumnezeu, păzesc poruncile lui și nu cârtesc împotriva lui, căci este spre binele meu, căci omul prin suferință ajunge la cunoștință de Dumnezeu.

Sâmbătă 20 decembrie 1952. Toată ziua am lucrat la bordei, fără să țin seamă prea mult de zgomot. Spre seară m-a ajuns o slăbire de nu mai pot să fac nimic. Le-am lăsat toate baltă și mi-am căutat cetină. Și după ce am rupt cetina ca să dorm, apoi 24 de ore de muncă forțată am reușit să-mi fac bordeiul până la acoperiș și acoperișul l-am pus provizoriu. Astăzi seara am încheiat săptămâna de când am pornit de la Șoarecu. Aceasta a fost săptămâna lipsurilor lungi, a greutateților de dus în spate, a construcției de bordei. De aceea, pentru mine această săptămână a trudei, necazurilor și goanei după bine (sau mai bine zis săptămâna patimilor). Peste noapte am dormit sub un brad, la foc, mai bine zis fără foc, căci am pus capul de cu seară și m-am trezit la ora 2,20, când am mai făcut un foc și am dormit până ziua. Peste noapte mi-a fost cam răcoare. De aceea, din cauza răcorii și ieri noaptea am lucrat dezbrăcat și am fost asudat, acum nu-mi prea este la îndemână, sunt răcit, dar parcă văd că îmi trece la noapte cu o altă răceală.

Duminică 21 decembrie 1952. M-am sculat în zori de am făcut mâncare, iar restul zilei repaus. Când scriu aceste rânduri, la ora 12,25 s-a auzit un foc de armă spre Preluca Prislopului.

Noaptea la ora 11,45 m-am sculat și m-am apucat iarăși de lucru până la ziuă. Mi-am despicat scânduri pentru acoperit adăpostul.

Luni 22 decembrie 1952. Toată ziua am lucrat la adăpost. L-am acoperit cu pământ. Pe la amiază a început să ningă iarăși. Cu toate că e zăpadă, trebuie să plec la sat după alimente, căci sunt pe terminate. Nu am mai ținut cont că fac urme. Foamea nu știe de urme. Istovit și fără putere, seara la ora 7,25 am ajuns la F.2. Peste noapte am dormit la el. Tocmai seara când am ajuns le-a venit ordin să se prezinte la Securitate.

Mărți 23 decembrie 1952. Peste zi am stat tot la F.2. Seara a venit și tata de la Securitate cu ordinul ca să-mi spună să mă predau, că de ce m-am speriat de judecata de la Iași și i-au spus tatei că mama și fratele Gheorghe mă întrețin cu mâncare. Iarăși s-au pus criminalii pe capul familiei. L-au avertizat pe tata că ei sunt oameni buni, dar știu ei ce ni se cade nouă! Sunt foarte amărât pe de o parte că îmi presează familia, pe de altă parte că sunt

izgonit tocmai acum, în iarnă; pe de altă parte amărăț sufletește de cele ce am auzit de la F.2. Am rămas uimit și zic: „tot mai fericit sunt cu cât stăpânesc pădurea decât să stau în sat și să aud înjurăturile nelegiuitorilor”. Eu zic că e lumea stricată din toate punctele de vedere, așa cum prevede Biblia.

Mi-a adus M. cam vreo 10 kg de făină, câteva poame și două pâini. Aceasta îmi este hrana de sfintele sărbători ale Crăciunului 1952. F.2 a avut porc tăiat, dar nu l-au lăsat îngerii să-mi dea măcar o înghițitură de carne. Mi-a dat de am mâncat cât am stat la el, dar să-mi dea și mie de sfintele sărbători o bucățică de carne, să mă îndulcesc și eu în pădure, nu a vrut. El a uitat că acesta este al patrulea Crăciun petrecut în pădure și cu foame. Sătulul pe un flămând nu-l crede. Așa că am venit cu ce mi-a dat, cam trist și supărat de cele întâmplate. E zăpadă mare și continuă să ningă. La ora două noaptea am ieșit de la F.2. Fac urme. În Stânișoara am dat de o turmă de porci mistreți. La ora șase dimineața am ajuns la colibuța de la Arșița Haciungului, cu foarte mare greutate și zdrobit de oboseală, am făcut puțin foc și am adormit.

Miercuri 24 decembrie 1952. M-am trezit la ora 9,30 și mi-am luat bagajul ce l-am lăsat aici și cu o greutate de aproape 70 de kg în spate, am pornit spre adăpostul din Gruiețul cu Stână ... La ora trei am ajuns la adăpost. Am lăsat bagajul jos și m-am apucat de lucru. Mi-am strâns lemne cât am văzut de ziuă, iar noaptea, până la ora 12 mi-am terminat de făcut adăpostul. Am făcut foc, dar afumă de nu pot să stau în adăpost. Mă doare capul. Pe la ora două noaptea m-am culcat, după ce am stins focul.

Joi 25 decembrie 1952 – Crăciunul. M-am culcat la ora unu noaptea spre ziua de Crăciun și m-am trezit seara la ora șapte, înghețat de frig. Am mâncat o coajă de pâine goală, am făcut un foc de m-am încălzit și iarăși am adormit până în zorii zilei a doua de Crăciun când m-am sculat, am făcut mămăligă și am mâncat cu poame și brânză și m-am culcat iarăși și am dormit până la ora unu.

Vineri 26 decembrie 1952. După ce m-am sculat, mi-am făcut rugăciunile obișnuite și m-am apucat iarăși de lucru. Am făcut foc, dar tot afumă. Mă doare capul de zilele acestea. Mai bine n-aveam foc, decât să mai ajung asemenea zile. Seara, la ora 3,30, am scris aceste rânduri în adăpostul din Gruiețul cu Stână, după ce s-a potolit fumul în adăpost. Peste noapte am dormit tot fără foc.

Sâmbătă 27 decembrie 1952. Sfântul Ștefan. Până la amiază am mai amenajat adăpostul. După amiază am plecat spre sat. Când am coborât în pârau, cam la 600 m de adăpost, am găsit două urme de bocanci suite la deal, la Pietrele Ferigii. În Cracii Prislopului erau oameni la lemne. M-am suit pe la colibuța de la Arșița Haciungului, nu a mai venit F.2 ca să-mi astupe urma. Am plecat direct acasă la soție. Cam la ora șase seara am fost acasă. Nu s-a

putut să intru măcar în casă. Sunt părăsit de toți. Sunt privit și de ea mai rău decât un străin din cauza persecuțiilor criminalilor de la Securitate. Nu mi-a dat nimic, în afară de o pâine și m-a trimis unde mă va îndrepta Dumnezeu. Aproape că nici nu vrea să stea de vorbă cu mine. Sunt părăsit de toți. De la ea m-am dus la G.A. M-a primit în casă, mi-a dat de mâncat, dar ca să stau și peste mâine nu a vrut să mă primească, cu toate că sunt foarte obosit. A trimis după I3. A venit tot atunci, noaptea. I-am spus să-mi scoată ceva de-ale mâncării la F.2. La ora unu noaptea am ieșit de la G.A. Când am plecat, mi-a dat o pâine. M-am dus la F.2 și mi-a dat cam 4 kg de slănină. Tot e mai aproape cămașa decât haina, dar s-a temut să mă primească și peste zi.

Obosit peste măsură, abia târându-mi picioarele, am plecat de la F.2 la ora două noaptea, spre adăpostul de la Arșița Haciungului cu chin, cu necaz. La ora șase dimineața am ajuns la colibuța de la Arșița Haciungului.

Duminică 28 decembrie 1952. Cum am ajuns, la șase dimineața, am făcut foc, m-am uscat și am adormit până la ora nouă dimineața. După ce am mâncat o coajă de pâine, am plecat spre Gruiețul cu Stână, la adăpost. Când m-am coborât în Vițeu, am văzut peste pârâu o urmă de ciută sau capră, de-abia peste 350 metri după turmă, care era lovită la un picior, așa că m-am lăsat lipsit de ea și m-am coborât înapoi în pârâu, pe unde am sărit pârâul înainte de Crăciun. Am găsit urmele ce le-am văzut pe pârâu de la vale de adăpost că s-au uitat la urma mea, pe unde am sărit drumul. Urma de bocanci cu măsele una și una, la călcăie avea ținte în loc de potcoave și amândouă urmele erau cu ținte pe talpă. Bănuiesc că Miliția sau pădurarii, dar de ce nu s-au luat după urma mea nu știu, că urma era din a doua zi de Crăciun. Cu toate că eram obosit, am luat la urmărit urmele să văd de unde sunt venite și unde sunt duse și ce anume au căutat. Mi-e frică să nu mă înconjoare. Urmele s-au suit pe drumușorul de la Pietroaiele Ferigii. Sus, la Pietre, am găsit o pagină din ziarul Scânteia recent și un cocean de măr. Unul s-a suit sus pe pietre, apoi s-a coborât în vale. Înainte de a se sui la pietre au dat pe la bursucărie, au făcut foc la găuri și probabil au făcut un hăitaș pe fața Ferigii. După cum am văzut urmele lor când au traversat urma mea, nu prea au fost interesați de urmele mele, așa că după cele constatate de mine, bănuiesc să fi fost mai degrabă braconieri sau pădurari. După ce m-am coborât în pârâu, paralel cu urmele vechi, de-andarătelea, ca să fac urmele coborâte în vale, am venit la adăpost ca vai de mine, obosit și flămând. Am ajuns la ora unu p.m. După masă [*amiază*] am făcut mâncare și am mâncat. Peste noapte am dormit tot fără foc, din cauza fumului.

Luni 29 decembrie 1952. Peste zi, cu mare atenție și fiind și vânt, mi-am modificat adăpostul. Poate nu are să afume așa tare. Seara mi-am căutat

lemne, căci se vede de lună, am făcut foc, tot afumă, dar nu așa tare. Peste noapte am dormit foarte puțin.

Marți 30 decembrie 1952. M-am sculat la ora trei dimineața și fiindcă se vede de lună, mi-am căutat lemne. Când s-a făcut ziua, am auzit gălăgie de oameni în pârau, la o sută de metri de adăpost. Stau ca pe foc, nu fac nici o mișcare, sunt oameni veniți la lemne. Mi-e frică să nu dea peste adăpost, căci încă nu l-am terminat de făcut și să-l părăsesc? Ora 12 ziua. Peste noapte mi-am căutat lemne, timpul s-a încălzit, zăpada se topește.

Miercuri 31 decembrie 1952. Peste zi, cu mare atenție am lucrat la camuflarea adăpostului. Seara mi-am căutat iarăși lemne și le aduc complet, așa că odată cu terminarea anului 1952 mi-am terminat și adăpostul.

Joi 1 ianuarie 1953. M-am sculat și neavând ce face toată ziua, m-am culcat din nou și am dormit până pe la ora 1 d.m., apoi până noaptea târziu am citit din Biblie.

Vineri 2 ianuarie 1953. M-am sculat înainte să se facă ziua, mi-am făcut mâncare, am mâncat, am făcut rugăciunile și dacă mi-o ajută Dumnezeu, după masă am să pornesc spre sat, căci timpul s-a încălzit și zăpada s-a luat. Aproape peste tot e gol. Până ce voi pleca, îmi adusei piatră pentru sobă, căci de vatră de foc afumă tare. La ora 1 d.m. am plecat spre Vicov. La ora 6 seara am fost la F.2. Cam pe la 6,20 în timp ce stam de vorbă cu F.2, am văzut fulgerând de două ori. Astăzi după amiază a plouat ca vara. Plită nu mi-a făcut, în schimb mi-a dat mâncare și la ora 9 seara am plecat de la F.2. Am venit toată noaptea. Înainte de a ajunge la colibă, cum am trecut pârau de la Ferigă, am adormit sub un molid. M-am trezit înghețat de frig. La ora 4 dimineața am ajuns la colibă, mi-am făcut mâncarea, am mâncat și m-am culcat și m-am trezit la ora 3 d.m.

Sâmbătă 3 ianuarie 1953. M-am sculat la ora 3 d.m., mi-am căutat lemne și seara le-am tăiat. Până târziu, noaptea, am citit un ziar și în Biblie.

Duminică 4 ianuarie 1953. Repaus. Peste zi am dormit, iar seara, ca de obicei, după ce am făcut mâncare, citesc în Biblie. Peste noapte a căzut zăpadă, dar foarte puțină.

Luni 5 ianuarie 1953. Toată ziua stau în colibă și-mi caut să am ceva de lucru, să mai înlătur gândurile negre care mă frământă. Apoi seara mi-am tăiat lemne, iar noaptea, până târziu, până ce mă cuprinde somnul, citesc în Biblie. Biblia îmi este mângâierea în necazul meu.

Marți 6 ianuarie 1953. Înainte de a se face ziua, m-am sculat de-am făcut mâncare, am mâncat, am făcut rugăciunile obișnuite. Restul zilei citesc în Biblie și mă frământ cu gândurile. E frig, toată ziua stau în colibă. Peste noapte nu am putut să dorm aproape deloc, de atâtea frământări și gânduri negre. Mă doare capul, am căpătat nervi, nu mă mai pot apuca de nimic, nu

mă ține capul, nici să citesc, plâng și mă frământ și mă gândesc la viața pustie pe care o petrec singur, fără nici o mângâiere din partea nimănui. Zilele încă par lungi și nopțile de asemenea fără sfârșit. Toată noaptea mi-am oblojit capul cu comprese cu apă rece, dar în zadar, tot mă doare.

Miercuri 7 ianuarie 1953. Am stat trântit pe pat în colibă. Tot mă doare capul și nu am făcut nici mâncare. Sunt foarte amărât și deznădăjduit. Noaptea, ca de obicei, citesc în Biblie cam până la orele 12 noaptea. Aceasta este mângâierea mea în necazul meu.

Joi 8 ianuarie 1953. Viața ca și înainte.

Vineri 9 ianuarie 1953. Idem.

Sâmbătă 10 ianuarie 1953. Peste zi, până la amiază, am dormit. Ninge într-una. Seara, ca de obicei, până la ora 12 noaptea, am citit Biblia. Peste noapte am dormit fără foc, cu toate că este frig, din cauza fumului.

Duminică 11 ianuarie 1953. Repaus, citesc, mă gândesc, mă frământă viața de vizuină. Toată ziua nu ies din colibă că este frig, este zăpadă mare. Așa îmi trăiesc viața, până s-o îndura Dumnezeu să mă scoată din întuneric la lumină. Noaptea, ca de obicei, am citit în Biblie până la orele 11, iar de la 11 la 2 am compus niște versuri, să-mi mai treacă din timp. Nu știu ce să mai fac cu viața mea de pustnic, de ce să mă mai apuc, să treacă timpul, să nu mă doboare întristarea și gândurile negre. Până la ziuă puțin am dormit, mai mult m-am frământat.

Luni 12 ianuarie 1953. M-am sculat când s-a zărit de zi și mi-am făcut mâncare și rugăciunile obișnuite. E frig și stau toată ziua cu picioarele în cenușa caldă din vatra focului și-mi plâng păcatele, croind la planuri și idei care mai de care mai îndrăznețe și aproape fără nici un rost, numai ca să-mi treacă timpul. Cad pe gânduri și îmi imaginez viața și pustnicia mea cu gânduri deșarte. Câte nu mi-au trecut prin minte în aproape 4 ani de când nu știu cum e libertatea! Cred că dacă s-ar aduna toate la un loc și să le pot să le port în slovă tipărită, aș face o bibliotecă de cărți. Dacă aș aduna truda, necazul, boala, pâinea câștigată noaptea și mâncată cu lacrimi și mare necaz, gândurile care mă frământă din cauza familiei, **temnița, lanțurile și celulele întunecoase de la București, Făgăraș și Sibiu**, moartea pe care am văzut-o cu ochii de atâtea ori, iarna gerul, vara ploile, care mi-au băgat boală în oase, **declarațiile false pe care le-am dat comuniștilor, faptele de patriotism pe care le-am făcut, sabotajele de la Sibiu și Făgăraș**, a treia etapă de prigoană, când m-a scăpat Dumnezeu din ghearele comuniștilor, credința în Dumnezeu care a fost arma mea cea mai puternică, căci datorită credinței lui Dumnezeu, am fost în stare să trec peste toate aceste lucruri. Viața trăită la un loc cu fiarele pădurilor, căci nu cred să fi rămas metru pătrat din cantoanele Pietroasa, Vișău, Strujinoasele de sud și nord, Streja, Putnișoara, Codrul

Voievodesei, aproape tot e călcat de picioarele mele la metru pătrat. Mai pe scurt, ocoalele silvice Putna, Straja, Falcău, parte din Brodina, Moldovița, Marginea (Sucevița), Solca și Codrul Voievodesei²⁰¹, toate aceste păduri le cunosc la perfecție și n-a rămas gruiet, coastă, pârâu, pe unde să nu fi călcat picioarele mele. Cele peste 200 de fiare împușcate și câte altele, nu mi-ar ajunge 100 de file din acest caiet carnet să le dau numai titlurile la toate, prin câte am trecut, văzut și s-au depănat prin mintea mea, în acești ani de prigoană și viață amară. Singura distracție în necazul meu a fost vânatul și tragerea cu arma, mângâierea sufletului meu a fost Biblia de care sunt hotărât să nu mă despart până la sfârșitul zilelor mele. Peste noapte, până la ora 2, am citit Biblia și am compus versuri. După ora două am adormit până la ziuă.

Marți 13 ianuarie 1953. Trist și amărât ca totdeauna, toate ca de obicei și mersul zilelor. Ninge mereu, zăpada este mare, mi-e frig și stau zgribulit ca vai de mine și frământat de gânduri negre. Stau toată ziua cu picioarele în cenușă caldă, peste noapte i-am mai tras cu gândurile căci nu pot să dorm. Dacă aș mai putea dormi aș dormi zi și noapte să-mi treacă necazurile, dormind. Dar nu pot să dorm, mă doare iarăși capul. M-am culcat la trecutele ore 2 după miezul nopții.

Miercuri 14 ianuarie 1953. Tot la fel ca și în zilele trecute a stat din ninsoare și este ger. Peste noapte am tot făcut planuri și schițe ca să-mi treacă timpul. E ora 2 noaptea când scriu aceste rânduri. Încă nu m-am gândit la dormit. M-am culcat la ora două, după ce s-a stins focul, căci cu focul nu pot să dorm din cauza fumului. Aproape zilnic mă doare capul din cauza fumului.

Joi 15 ianuarie 1953. Tot la fel ca în zilele trecute, numai că este mai frig și eu trebuie să dorm fără foc. Seara nu mă mai strânge în spate când mă gândesc că vine noaptea, căci noaptea îmi trece foarte greu și nu pot să dorm. Peste zi am mai dormit până ce m-a străbătut frigul, iar peste noapte, tot ca de obicei, compun versuri, citesc, fac la schițe, diferite planuri, ca să-mi treacă timpul. Când scriu aceste rânduri e ora 1 noaptea. Eu cred că la această oră doarme lumea liberă, dar eu, robul veacului al XX-lea, de acum să mănânc. Până acum mi-am pregătit mâncarea pentru mâine. După ce voi mânca, mai citesc în Biblie. La această oră eu cred că nu mai face nimeni rugăciuni și să cerceteze cuvântul Domnului.

Vineri 16 ianuarie 1953. Toată ziua stau în colibă și ca în zilele trecute citesc în Biblie. Ca în toate zilele, seara, îmi tai lemne pentru 3 zile. Peste noapte, frământat de gânduri negre, m-am culcat la ora 4 dimineața.

²⁰¹ Vezi harta. Strujinoasele sunt pâraie situate între Bâta Corbului și Obcina Mare și curg spre Putna (G.V.).

Sâmbătă 17 ianuarie 1953. Peste zi mi-am cârpit bocancii, iar seara, ca și în toate serile, mi-am terminat otrava de fumat. Acum fiindcă nu am, am hotărât să-l las de fumat.

Duminică 18 ianuarie 1953. Am citit în Biblie. Tot plin de gânduri negre și frământări, am petrecut și ziua de astăzi. Acum nu mai am nici țigări, mai greu îmi trece timpul, e frig și noaptea trebuie să dorm fără foc.

Luni 19 ianuarie 1953, marți 20, miercuri 21 ianuarie. Tot cu aceleași obiceiuri am petrecut și aceste 3 zile, cu frig, gânduri, plâns, căci toate grelele apasă asupra sufletului meu chinuit. În fiecare noapte mă culc la ora 3 dimineața și dorm fără foc, mă dor tare șalele și mă prinde a înțepa iarăși șira spinării. Marți a nins toată ziua, mi-am căutat lemne și am astupat urma făcută. Astăzi, miercuri, este ger, se aude gălăgie la o moară în plai, probabil că răfânul de la poiană. Atât sunt de amărât, că aproape sunt ajuns la culmea disperării. Când mă gândesc la lumea liberă, cât ar fi de greu de trăit, dar stă sub un acoperiș și doarme noaptea la căldură, nu la frig, ca mine. Cine este liber și trăiește în sat, se bucură de soție, copii, de bogăția și sărăcia pe care o are, dar eu cu ce să mă bucur de frig, de fum, sau de pustnicia pe care o trăiesc și viața călugărească de care am parte, în mijlocul vieții, când este viața mai frumoasă de trăit. Când mă gândesc la toate acestea, îmi vine să urlu ca lupul. Niciodată în toți acești patru ani de prigoană nu mi-a trecut așa de greu timpul ca acum. Mă frământă gândurile de-mi vine să înnebunesc sau altfel.

Joi 22 ianuarie 1953. Toată ziua am stat în vizuină, frământat de gânduri negre. Peste noapte mi-am tăiat lemne. M-am culcat spre ziua.

Vineri 23 ianuarie 1953. Toată ziua a nins. Peste zi am mai dormit. Gândurile mă omoară. Aș vrea să nu mă mai gândesc și mai caut tot timpul de lucru, dar în zadar, tot cu gândurile am de lucru. Peste noapte mi-am tăiat lemne. La ora 2 noaptea, după ce am terminat de tăiat lemnele, am scris aceste rânduri. La trecut de 3 m-am culcat.

Sâmbătă 24 ianuarie 1953. Foarte amărât și plin de gânduri, am petrecut și această zi. Mai că îmi venea în gând să zbor la sat, peste zi, iar când mă gândesc să fac urme, stau pe loc, căci mai am mâncare pe 7 zile și trebuie să merg la Șoarecu, să-mi aduc de acolo. Peste noapte am mai citit Biblia. E ora 12 noaptea când am scris aceste rânduri.

Duminică 25 ianuarie 1953. Dacă este într-adevăr duminică nu sunt sigur, căci am pierdut iarăși rostul zilelor. Aud sirenele la fabrici sunând²⁰² și nu sunt sigur dacă astăzi este sâmbătă, duminică sau luni. Toată ziua am stat abătut, făcând la planuri, plin de gânduri. Nu știu ce să fie, dar în fiecare

²⁰² În zonă erau fabrici de cherestea la Sucevița, Putna și Falcău. La Putna au fost fabrici de sticlă și de ciment (desființată înainte de război) (G.V.).

noapte mă visez la tata acasă și parcă sunt liber. Noaptea, ca în toate nopțile, dorm fără foc, amărât și chinuit de frig.

Luni 26 ianuarie 1953. Amărât și plin de gânduri negre am petrecut și ziua de astăzi. Noaptea m-am culcat la ora 3 dimineața, am dormit până târziu. E ger, mi-a înghețat apa în (colibă) [bordei]. Până acum nu mi-a înghețat apa.

Mărți 27 ianuarie 1953. E ger. Tot amărât și plin de gânduri, mi-a trecut și ziua de astăzi. Noaptea mi-a trecut tot frământată de gânduri negre. M-am culcat la orele 4 dimineața. Peste noapte a fost vânt mare, mi-am tăiat lemne, am visat că GH. FR. Era cu barbă, cu partizanii.

Miercuri 28 ianuarie 1953. Tot la fel ca și ieri, gânduri și iar gânduri. Gândurile mă omoară zi și noapte. Numai cu ele îmi mai trece timpul. Cu alimentele sunt pe sfârșite și nu știu ce să mai fac, de unde să mai aduc. Vineri trebuie să mai aduc.

Joi 29 ianuarie 1953. Tot la fel ca și în zilele și nopțile petrecute. Mi-am făcut ultimele pregătiri pentru plecare. Am terminat alimentele. Sunt hotărât, doar mi-o ajuta Dumnezeu să pornesc mâine de aici din Gruiețu cu Stână la Șoarecu-Sucevița, că acolo am lăsat alimentele. Peste zi m-am fost bucurat și a fost muiat zăpada, dar peste noapte a căzut alta. Cu toate că este zăpadă, trebuie să plec, că nu am ce să văd. Aceste rânduri le scriu la ora 24.

Vineri 30 ianuarie 1953. Am amânat plecarea spre Șoarecu pe mâine, din cauza timpului. Mai am pe mâine mâncare și de mâine înainte, uite în sus și în jos mâncare numai o dată pe zi. Peste zi am citit din Biblie. Peste noapte, tot ca de obicei, nu pot să dorm. Am mai compus versuri până la ora 10 seara.

Sâmbătă 31 ianuarie 1953. M-am sculat de dimineață, mi-am făcut ultima mea mâncare și la ora 12 ziua am plecat spre Șoarecu, cu ajutorul lui Dumnezeu. Zăpada e mare, pe unele locuri trece de genunchi. Pe Obcina Meselor, am găsit urme suspecte. De la Poiana Meselor până în parcela 17 am făcut aproape o oră. E zăpadă mare și înot pe ea. M-a apucat o durere grozavă de șale. Mă duc în două bețe de durere și nu pot să merg nici 100 metri și stau jos. După masă am trecut apa Berchezei²⁰³. Cu greu mă sui la Ret pe Deia, întregul și prin luncă până la gura pârâului Busca și Sucevița, sub Preluca Lupului, am fost la ora 16 seara. Am trecut apa Suceviței și drumul, am traversat apa și drumul Dragoșinului pe coasta Mesteacănului, apoi am căutat o baracă veche pe care o știam, ca să stau până la ziuă, căci nu pot merge de dureri.

Acestea sunt cele mai amare zile din câte am trăit până acum, să vin bolnav, pe zăpada mare, cu greutate în spate, zi și noaptea din cantonul Vițau

²⁰³ Izvoarele Berchezei se află într-o șa mare, situată între Bâtca Corbului și Obcina Mare și curge spre Sucevița (G.V.). Vezi harta.

(Putna) la Sucevița-Șoarecu. Baraca nu am găsit-o în Mesteacănului și am plecat mai departe urnindu-mi picioarele amorțite din șolduri. Șalele nu le mai simt, mi-au amorțit. În Ursoaia am făcut puțin foc sub cerul liber, că nu mai pot să merg. Am mâncat puțină mămăligă rece pe care am mai avut-o și am plecat mai departe pe Obcina Drăgușinei spre Poiana Târșiciorilor, prin parchetul tăiat de la Făget. Aproape ca să nu mai pot ieși din zăpadă. M-am încurcat în niște loză tăiată și m-am încurcat în zăpadă. Cu chiu și vai, mai mult mort decât viu, am ajuns la bordeiul din Sfredelu-Șoarecu la ora 1,20 minute noaptea. Am găsit pe Gheorghe Chiraș singur, moșneagul cum s-a dus astă toamnă, nu a mai dat pe aci. Încolo totul bine, nu a dat nimeni peste bordei. A stat foarte bine numai că eu am suferit de frig și foame și m-am mâncat fumul.

Duminică 1 februarie 1953. Am dormit până târziu. Spre seară a venit și moșneagul. Nu știu cum s-a nimerit de a venit și el odată cu mine. El a venit cu mâncare. Numai eu nu am nimic și nici un sprijin de nicăieri. Trăiesc din mila Domnului. Până seara târziu, discuții. Până la ora 3 după masă m-am culcat.

Luni 2 februarie 1953. Ne-am sculat târziu, cum ne e obiceiul. În urma noastră a căzut zăpadă groasă și continuă să ningă într-una. Seara tot cu același program.

Marți 3 februarie 1953. Tot ninge. După masă a stat. E ger cumplit.

Miercuri 4 februarie 1953. Tot cu același program. E ger.

Joi 5 februarie 1953. Idem.

Vineri 6 februarie 1953. Gerul s-a mai muiat peste zi. Mi-am făcut un calendar în carnet. Seara tot ca de obicei, m-am culcat târziu.

Sâmbătă 7 februarie 1953. Toată ziua stăm în bordei. A început să ningă din nou.

Duminică 8 februarie 1953. Idem. Toată ziua și toată noaptea a nins.

Luni 9 februarie 1953. Idem. Continuă să ningă. E ger. Zăpada e un metru.

Marți 10 februarie 1953. Ni s-a aprins un perete la bordei. A trebuit să sfărâmam cahla²⁰⁴ la sobă. Am stins peretele și am făcut altă cahlă. Din nou e ger și așa am lucrat. Gheorghe e bolnav de câteva zile. Noaptea, ca de obicei mă frământă gândurile. Mă visez în toate nopțile acasă și mă culc totdeauna disperat. Mizerabil mă simt.

Miercuri 11 februarie 1953. E frig. Toată ziua stăm în bordei. Spre seară am căutat lemne. Noaptea, tot ca de obicei, plin de gânduri, mă culc după miezul nopții.

²⁰⁴ Cahlă = olanul pe unde iese fumul din sobă.

Joi 12 februarie 1953. M-am sculat târziu. Timpul s-a muiat, zăpada se topește. Peste zi mai citesc în Biblie. Durerea de șale m-a mai lăsat. Peste noaptea ca de obicei.

Vineri 13 februarie 1953. La fel ca și zilele trecute.

Sâmbătă 14 februarie 1953. A început să cadă zăpadă. Iarăși a nins toată ziua și toată noaptea. Plin de gânduri, nu am putut să dorm toată noaptea. Ne-am culcat la orele 5 dimineața.

Duminică 15 februarie 1953. E frig și ninge într-una. Zăpada a trecut mult de un metru și continuă să ningă și peste noapte. Plin de gânduri și amărât din cale afară m-am frământat toată noaptea. M-am culcat înspre zi.

Luni 16 februarie 1953. E frig și tot ninge. E potop, nu altceva. Toată ziua stăm în bordei. Peste noapte zăpada ne-a astupat fereastra și ușa la bordei. M-am culcat la ora 3 dimineața.

Marți 17 februarie 1953. A nins până după masă. După masă a încetat. A încetat și vântul, am ieșit să adun lemne. Zăpada e aproape de doi metri! Prin zăpadă înot ca prin apă. Numai capul se vede din zăpadă. S-a lăsat ger seara, și noaptea tot ce e de obicei.

Miercuri 18 februarie 1953. Timpul e friguros și iarăși a nins puțin toată ziua. Stăm în bordei. Noaptea tot la fel ca și de obicei.

Joi 19 februarie 1953. Gerul pare că s-a mai muiat. Bate vânt, mă mai plimb puțin pe afară restul zilei și noaptea, ca de obicei, triști, tăcuți și îngândurați.

Vineri 20 februarie 1953. Timpul s-a muiat. Până aproape de amiază am dormit. După masă am ieșit să caut lemne. Noaptea, tot ca de obicei, mă frământă gândurile până după miezul nopții și nu pot să dorm.

Sâmbătă 21 februarie 1953. Amărât și plin de gânduri am petrecut și această zi, când văd că zăpada e de 1,5 m grosime și mă gândesc că nu se va mai lua, să scap la iarbă verde. Noaptea, tot ca de obicei, mă frământă gândurile, nu pot ca să dorm.

Duminică 22 februarie 1953. La fel ca și în toate zilele.

Luni 23 februarie 1953. A mai nins puțin, tot e frig.

Marți 24 februarie 1953. Amărât din cale afară îmi petrec aceste zile. Pot să spun că sunt cele mai triste din viața mea. Zăpada e mare, nu pot să mișc nicăieri. Mâncare puțină, niciodată nu mănânc ca să mă satur. Pe lângă toate neajunsurile, mai am de lucru și cu oameni scârboși, acești frați Chiraș. Mă otrăvesc cu totul cu gesturile lor. De-ar da Dumnezeu să se subție zăpada, să mă duc să stau singur pe pustiu și nu-mi trebuie tovărășie. Mai bine stau singur, decât să văd și să aud pufniturile și gesturile lor. Aceștia nu sunt oameni de tovărășie și suferință. Așa gen de oameni încă nu am întâlnit în viața mea. Trist, flămând și supărat, stau într-un vârf de fag și scriu aceste

rânduri. E amiază și încă nu am mâncat, căci unul din ei se scoală la miezul nopții, își face mâncare și doarme până la amiază. Moșneagul, după ce a mâncat de cu seara, se culcă și se scoală de cu dimineața și mănâncă și eu stau și bat din buze, toată noaptea și toată ziua. Mi-aș face singur mâncare se șifonează. Mai bine rabd și tac, până se va subția zăpada și să le împușc un țap pentru partea de ceapă și varză cât am mâncat dintr-a lor și pe urmă mă duc să stau singur, să nu mă înălesc cu sufletul. De o bună bucată de vreme mă visez în fiecare noapte acasă la tata, la ai noștri.

Miercuri 25 februarie 1953. Tot același program.

Joi 26 februarie 1953. Idem.

Vineri 27 februarie 1953. Mi-am căutat și tăiat lemne.

Sâmbătă 28 februarie 1953. Amândouă zile a căzut iarăși zăpadă moale. Toate aceste zile, de marți încoace, a fost timp urât, mai mult am stat în bordei. Trist și bătut de gânduri negre, zilele trec greu și nopțile și mai anevoios, căci nu pot să dorm.

Duminică 1 martie 1953. Timp posomorât. A încetat din nins. Toată ziua stau îngândurat în bordei.

Luni 2 martie 1953. Se arată a fi vreme frumoasă. E cald, peste zi am mai ieșit pe afară. De la amiază până aproape de seară am stat într-un vârf de fag și mă uit peste codrii încărcăți de zăpadă. Seara și noaptea, ca de obicei, trist și îngândurat, m-am culcat la orele 3 dimineața.

Marți 3 martie 1953. Tot ca și ieri, am dormit până târziu. Vremea se arată a fi friguroasă. E soare, dar zăpada e tot mare. Trece de un metru. Peste zi tot stau în vârful fagului, de unde scriu aceste rânduri.

Miercuri 4 martie 1953. Tot același program, ca în toate zilele. Timpul se menține friguros, zăpada e mare, noaptea nu am dormit deloc.

Joi 5 martie 1953. Idem, iarăși ninge. Suntem pe terminate cu alimentele, brânza am terminat-o, iar de acum pe post: cartofi, ceapă și din acestea cu economie, căci zăpada e mare și nu ne putem deplasa nici la sat, nici după vânat. Peste zi e vânt. Am căutat lemne. E frig și ninge în toate zilele. Peste noapte, ca de obicei, trist și îngândurat.

Vineri 6 martie 1953. Toată ziua stau în bordei. Ninge și e frig. Peste noapte nu am putut [*dormi*] deloc.

Sâmbătă 7 martie 1953. La orele 7 dimineața, cu ajutorul lui Dumnezeu, am plecat după vânat, cu toate că zăpada trece de un metru. Am plecat, căci am terminat tot pe lângă făină. De la bordei am trecut în pârâul Scurtu, unde am găsit mistreț mâncat de lupi. M-am dus până unde am avut bordeiul, în Scurtu. Nu-i nici o mișcare, afară de urme de jder. M-am suit în

Gruiețul Pinului²⁰⁵, unde am găsit o urmă veche de cerb. Deodată merg pe urma cerbului. E foarte greu de umblat, căci zăpada e scorțoasă și pe unele locuri te afunzi până la brâu. În Gruiețul Pinului stau și ascult. În acea coastă lucrează la lemne, și scriu aceste rânduri. E ora 12,00. Un km și jumătate am parcurs în jumătate de zi. La orele 1,00 după amiază am fost la bordei, fără să văd nimic. Peste noapte, fiind obosit, am dormit bine, cu toate că m-am culcat cu stomacul gol.

Duminică 8 martie 1953. M-am sculat cam târziu. Moșneagul a plecat spre sat. El nu vrea să rabde de foame. După masă a început iarăși să ningă. Restul zilei și nopții am petrecut trist, frământat și îngândurat și neliniștit din cauza moșneagului, care a plecat la sat și a făcut urme pe [zăpadă]. Ora 4,00 noaptea. Nu am putut să dorm deloc.

Luni 9 martie 1953. Iarăși ninge, toată ziua. Stau în bordei flămând și îngândurat. Peste noapte am fost foarte neliniștit. Toată noaptea mereu sunt pe acasă la tata și în sat hăituit de Miliție.

Marti 10 martie 1953. I.D.N.I.H. Sânt. Iarăși ninge și este frig. Peste zi am mai ieșit pe afară. Stau foarte atent și pregătit gata de luptă. Mi-e teamă că a plecat moșneagul în sat. Cu mâncarea o ducem greu, mai mult flămând decât sătul, dar nu am ce face, că zăpada e mare. Trece de un metru. Trist, îngândurat, atenția mărită și flămând, am petrecut și această zi și noapte cu frământările și grozăviile viselor.

Miercuri 11 martie 1953. Tot la fel ca și în ziua de ieri, am petrecut și ziua de astăzi. Numai că în loc să se încălzească, este mai frig și ninge mereu.

Joi 12 martie 1953. Tot ninge, e frig, e potop, nu altceva. Mâncare, mai nimic. Noi ne mândrim cu foamea. Peste zi m-am apucat de lucru, scobind un căuș, să-mi treacă timpul și foamea. Zile amare mai trăiesc în această vreme. Peste noapte, tot la fel, cu gândurile și amărât, mă scol spre ziua.

Vineri 13 martie 1953. Peste zi am făcut o hartă (chip de plan director) a Ocolului silvic Putna, pentru orientarea fraților care sunt cu mine. Timpul e tot friguros și ninge într-una. Peste noapte, ca de obicei.

Sâmbătă 14 martie 1953. La ora 4,00 dimineața am auzit sunând alarmă sirena fabricii de cherestea din Sucevița. Nu știu ce să fie. Peste zi mi-am mai continuat cu lucrul, toată ziua stăm în bordei, căci e vreme rea. Spre seară a venit moșneagul din sat care ne-a spus că a ars fabrica de cherestea din Sucevița și că a murit Grohanul din Moscova²⁰⁶. Ne-a adus ziare, care ne-au făcut puțin curaj.

²⁰⁵ Gruiețul Pinului este mai mare decât Bâta Corbului.

²⁰⁶ Grohan = porc. Aici este vorba de moartea lui Stalin, la 5 martie 1953.

Duminică 15 martie 1953. După 2 săptămâni de vifor și negură, astăzi s-a arătat soarele. Bate vânt și tot e rece peste zi. Mai puric ziarele ce le-a adus moșneagul. Peste noapte, tot ca de obicei, am adormit trist și îngândurat și cu gândul la mâncare, cu toate că și-a adus moșneagul mâncare pentru el și pentru frate său, dar eu tot flămând, mă scol de la mâncare, căci nu-mi merge bucățița de mâncare pe gât când văd gesturile lor.

Luni 16 martie 1953. Amărât și iar amărât, flămând și iar flămând, am petrecut și această zi. Frații de suferință mănâncă slănină, iar mie mi-au repartizat niște brânză mai iute decât cea mai fină pulbere de pușcă. Trebuie să mă feresc de foc, căci am grijă să nu mă aprind. Peste zi mai stau într-un vârf de fag, dar e frig, cu toate că e soare cu dinți. Cred că nu s-ar mai lua odată zăpada să scap și eu la iarbă verde și să-mi văd de necazurile mele și nu-mi trebuie tovărășia nimănui, căci astăzi e lucru mare să fii om și să crezi pe om când este în suferință și nu are nici un sprijin de la nimeni, afară de Dumnezeu care ne rabdă.

Martți 17 martie 1953. Zăpada e mare și e frig. Aproape toată ziua stau în bordei și mai cioplesc în lemne, făcând căușe, să-mi treacă timpul. Noaptea, ca totdeauna, adorm târziu adâncit în gânduri negre.

Miercuri 18 martie 1953. Timpul s-a mai încălzit puțin, e soare peste zi și stau în observator, în fag și privesc peste codrii încă amorțiți, unde domnește liniște și soarele cald al primăverii. Nu se aude nici o mișcare, numai adierea înceată a vântului de primăvară. Parcă totul a adormit. Nu mai aud nici sirenele fabricilor din împrejurimi. Aproape în fiecare noapte mă visez liber, prin sat și prin Rădăuți. Dacă nu am fericirea să mă bucur de libertate în realitate, cel puțin mintea băjbăie în bezna nopților negre, năzuind spre lumină și libertate, un dor în suflet de copilăș legat de părinți și frați. În zbciumul vieții mele chinuite în negura pădurilor și a nopților și gândurilor fără sfârșit, trăiesc clipe în gând și în nălucirile viselor de noapte, năzuind spre libertate și viața fericită în mijlocul familiei mele, făcând și ticluind la planuri care de care mai îndrăznețe până ce, de atâta trudă, mă simt istovit și adorm pradă visurilor nopții. Câtă luptă, trudă și gânduri deșarte se războiesc în sufletul meu, e greu să imagineze mintea omenească. Aproape nu e zi să nu mă doară capul. Când văd că zăpada e de un metru și jumătate, cred că nu s-ar mai sfârși această iarnă, să scap, să văd pământul negru. Aceste rânduri le-am scris pe-un vârf de fag, pe o zi cu soare și miros de primăvară și cu speranța în suflet că în această vară voi scăpa liber.

Joi 19 martie 1953. Tot ca și ieri, e cald și zăpada se topește. Eu sunt trist și îngândurat, stau în vârful fagului și scriu aceste rânduri. Peste noapte, copleșit de gânduri, nu am dormit aproape deloc.

Vineri 20 martie 1953. Cu toate că e zi cu soare, e frig și bate vânt. Trist, îngândurat, umblu pe afară măsurând zăpada de groasă, parcă nu mai am răbdare să văd pământul negru. După masă m-am suit pe un fag înalt și mă uit la satele din vale. Este încă totul îmbrăcat în haina albă a zăpezii.

Sâmbătă 21 martie 1953. E prima zi de primăvară. Se aud trecând păsările călătoare, dar e frig și zăpada se topește anevoie, cu toate că e soare. Peste zi, am stat sub un brad, unde e puțin loc gol, la soare, și am făcut un plan de clădire pe când voi scăpa liber. Pentru restul zilei și până noaptea, tot cu gândurile și planurile am de lucru până ce adorm.

Duminică 22 martie 1953. E cald și frumos. Zăpada prin față se topește. După masă am plecat cu moșneagul pe față²⁰⁷ pârâului Scurtu, dinaintea bordeiului, în fața soarelui. Stăm jos, pe un petec de pământ gol, sub un brad, în fața soarelui. Mă sui într-un copac și mă uitai la țară. Încă e totul alb. Spre seară am venit la bordei. Înaintea bordeiului, peste urma noastră când ne-am suit la deal, au trecut căpriori. Până ce asfințește soarele, stau în fagul de lângă bordei și scriu aceste rânduri.

Luni 23 martie 1953. M-am sculat dimineața și m-am dus în fag, unde am stat până la amiază și mi-am făcut schițe de case pe când voi scăpa liber. Restul zilei îmi petrec flămând și amărât, fac schițe și planuri și visez la viață liberă. Cu aceasta mă iau să-mi treacă de foame. Timpul este posomorât. Seara am mâncat mămăligă goală și m-am culcat.

Mărți 24 martie 1953. M-am sculat de dimineață, am mâncat, am luat o bucată de mămăligă și trei cepe și am plecat, cu ajutorul lui Dumnezeu, după vânat, căci terminasem alimentele de o bună bucată de vreme. Ne chinuiam mai mult cu mămăligă friptă, cir și ceapă, căci zăpada, pe unele locuri, încă trecea de un metru. De la bordei de la grădină am plecat la Stâncile Sfredelului pe față, căci se vede gol. Aceste rânduri le scriu chiar pe Stânca Sfredel, la soare. Cântă sturzul și păsările de primăvară. Astăzi am auzit sturzul întâi și chiar când scriu aceste rânduri pe stâncă, un fluturaș roșu saltă jucăuș în jurul meu, povestindu-mi bucuria primăverii. De la Stâncile Sfredel plec spre făgetul pârâului Pădureț²⁰⁸. E cald și frumos, adevărată zi de primăvară. Când scriu aceste rânduri, aud bătând un țap pe coasta Pădurețului. Mă face atent că el e prezent, gata de pus în oală. Cum am plecat de la stânci spre făget, am simțit cerbul, am găsit urma trecută în Ursoaia. Tot la Sfredel, în pădure, am tras un foc de armă pe la orele dimineții într-o pricăjită de căprioară. Fiindcă nu am avut vizibilitatea bună și fiind prea dorit de carne, nu am lovit-o. Din Făget am trecut în Ursoaia. În sleag¹²⁸ la Tcaciuc

²⁰⁷ Se prefera să se circule „pe față”, adică pe partea văzută de soare.

²⁰⁸ Parchetul era pădure tăiată, parcela era pădure netăiată. Parchetul și pârâul Pădureț era spre Solca (G.V.). Vezi harta.

m-am pus în fața soarelui, m-am dezbrăcat de cămașă și haină cu blană, gol și mi-am uscat rufe, am plecat în Gruiețul Pădurețului, unde stau la soare și scriu aceste rânduri. De la orele 12 ziua, după ce mi-am uscat rufe, fiind ude. E cald și frumos. Zăpada se topește. După ce mi-am uscat rufe, am plecat de-a lungul pâraului Pădurețul, pe coasta cu trasul, în al doilea gruiet am mai făcut vreo trei ore de pândă. Urmă este multă, am găsit o păsărică înghețată de frig din astă iarnă. Din Pădurețul am plecat în Ursoaia. Am găsit o urmă de bocanc suspectă prin sihla coborâtă în vale de pâraul Ursoaia. Am plecat de unde venea urma, m-am dus cu ea până la baraca din Ursoaia, unde lucrează feciorii lui Ifrim a Babei din Voievodeasa, am făcut pândă puțin să văd ce mișcare este la baracă. M-am coborât în marginea pâraului Ursoaia, unde trage lemne Negru, am făcut pândă la marginea pâraului până ce au trecut cu lemnele la vale, fără să mă arăt la ei. Foarte obosit m-am dus de am dat târcoale la baracă la Negru, fiindcă înghețam de frig, vărsam venin verde și mă durea grozav capul. M-am dus de la baracă fără să mă simtă cineva, flămând, bolnav și amărât. Am început să plâng și în acele momente eram bucuros să mă șteargă Dumnezeu de pe pământul celor vii. De la baracă de la Negru m-am dus pe coasta Ursoaiei și fără nimic, am făcut puțin foc de m-am încălzit la picioare. Pe lângă tot necazul și durerea mea, am mai ars și pătura. După ce m-am încălzit, pe la 24 noaptea, am plecat mai la deal, căci îmi era frică să nu se vadă focul din drum. Nu puteam să stau jos, căci mă duceam pe coastă la vale. Puțin mai la deal mai făcui puțin foc, am tras cetină pe zăpadă și având lemne pe foc și obosit, am adormit pe zăpadă ca căprioara, fără foc, până în zori de zi.

Miercuri 25 martie 1953. (Buna Vestire) Când s-a făcut ziuă m-am dus la Z și mi-a dat o pâine de casă și cam o jumătate kg de brânză. Aceasta este cea mai mare binefacere, la cele mai negre zile ale vieții mele de pribeag. Am mâncat pâinea toată, era mai bine de un kg și de brânză, nefiind mâncat deloc de ieri dimineață. Am fixat prin „Z” întâlnirea cu „C” în seara zilei de 4 aprilie. De la el m-am dus pe coasta Ursoaiei la deal. Cu trasul nu am mai văzut nimic, afară de urmă multă și lupi și oasele porcului mistreț mâncat de lupi l-am găsit tot pe coasta Ursoaiei. M-am întors înapoi din drum și am venit pe coasta Pădurețului la [ilizibil] unde scriu aceste rânduri, până la orele 1,30 d.m. Timpul e călduros, bate vânt, m-am descălțat și dezbrăcat și așezat la soare.

De pe coasta Pădurețului am venit iarăși la Sredof pe față, am plecat cu trasul²⁰⁹ pe obcina Sfredelului pe făgetul spre Dragoșin, nu am văzut nimic. Seara, foarte obosit, am venit la bordei, dar nu le-am spus Chirașilor nimic

²⁰⁹ A pleca cu „trasul” = a merge încet, ca pisica (G.V.).

despre întâlnirea mea cu S, căci nu e nevoie să știe ei cu cine mă întâlnesc eu. Cu o grijă am mai puțin, căci nu știu ce mintea îi ajunge, sau cad, și pe urmă suferința. În Cenușă aveam încredere și îi spuneam tot ce aveam pe suflet și până la urmă a spus tot ce a știut și el. Peste noapte am dormit foarte bine, fiind obosit.

Joi 26 martie 1953. M-am sculat cam târziu. După ce am mâncat mămăligă și cu varză fiartă, am plecat sub un brad lângă bordei, unde este un loc gol de mi-am cârpit bocancii, până aproape seara. Timpul e frumos, e cald, zăpada se topește peste tot, cântă păsări de primăvară.

Prind viață și sufletele noastre, chinuite de foame, frig și nevoi. Peste noapte am dormit, fiind încă obosit de ieri.

Vineri 27 martie 1953. M-am sculat de dimineață și, împreună cu moșneagul, am plecat iarăși la vânat.

La numai 200 m de bordei, în dos, am găsit făcute bârne de ieri. Când ne suiam pe coasta Sfredelului, se suiau pe pârâu, la deal, doi cetățeni tineri, după port păreau a fi din Marginea sau Frătăuți.

Am prins în dos la Sfredel și pe moșu' l-am trimis să-mi hăituiască pe sub stâncă la Sfredel și să vie pe dosul Sfredelului. Am așteptat trei ore să vină și nu a mai venit. Văzând că nu vine, am plecat pe coasta Pădurețului la deal, am mai stat și l-am așteptat în gruietul Pădurețului și nu dă semne de viață. Am scos capul în pădurea întregă, în Vicșoiaia numai am trecut pe Gleoglie Casciuc, am trecut în Făget și stam în gruiet, poate voi vedea ceva, flămând și obosit. Abia îmi trag picioarele, căci cu mâncarea numai îmi omor zilele. Stând la pândă în gruietul Făgetului, l-am auzit pe moșneag în parchetul tăiat tușind și pornind, pe la ora 5 seara, adică probabil sta și el la pândă la țapii cei suri din Sfredelului, căci l-am auzit de la 500 m, cum își sufla nasul²¹⁰. Până aici nu am văzut nimic, afară decât că am găsit oasele unui țap mort în șleag la Casciuc.

Timpul e călduros, zăpada se topește, dar pe la dosuri e încă de un metru de groasă zăpada. Azi am auzit cântând și porumbelul sălbatic și mierla tărcăind. Timpul s-a înnourat. Cerul e acoperit cu nori, dar tot e cald. În Gruiețul Făgetului, scriu aceste rânduri pe la ora 5 seara, stând la pândă. Din Gruiețul Făgetului am venit pe parcela Sfredelului, unde am avut o bucată de mămăligă azvârlită de marți, am luat-o, am curățat-o și am mâncat-o cu poftă, căci nu mi-am luat mâncare, fiindcă nu aveam ce. Când eram liber nu mâncam mămăligă rece, iar acum mănânc de 4 zile făcută și stricată. E pe înnoptate când pornesc spre bordeiul de la Sfredel.

²¹⁰ De regulă, Ion și Gheorghe Chiraș evitau să meargă la vânătoare (G.V.).

Când am ajuns la bordei am găsit pe Gheorghe singur, moșneagul de cum l-am trimis să hăituiască probabil că s-a dus hăituid toată Sucevița până la sat. El nu vrea să rabde de foame. El e mai sigur pe sat decât pe vânat.

Peste noapte am dormit foarte bine, fiind obosit.

Sâmbătă 28 martie 1953. Toată ziua stăm în bordei. Ninge și e zloată, parcă se întoarce iarna înapoi. A mai căzut iarăși zăpadă de vreo două degete. Mâncarea am terminat-o cu totul. Seara am făcut un cir, am mâncat și ne-am culcat fericiți, adormind cu gândul la mâncări grase. Peste noapte a fost liniște și frig, a înghețat.

Duminică 29 martie 1953. Floriile. M-am sculat de dimineață, am făcut mâncare, am mai avut o mână de fasole pe care le-am fiert și le-am mâncat, mi-am făcut bagajul și mi-am luat o bucată de mămăligă și două cepe și am plecat la drum victorios, cu direcția Putna-Prislop (Gruietul cu Stână-Vițau). Dacă mi-a ajuta Dumnezeu, mă voi întoarce după Paști la frați să le fac carne, dar deodată am plecat cu totul. Mi-am luat toată zdrențăraia din Gorciac. Aceste rânduri le scriu la 11 ziua, pe față la Sfredel. După aceea voi pleca cu Dumnezeu [*spre*] Urm, Ursoaia, Fund Negru, Dragoșinu, Terma, G. Ruscăi, Bercheza, Parcela 17, Voievodeasa, Mese, Prislop, Gruietul Ars, Gruietul Stânei²¹¹.

La ora 7 seara m-am pornit de pe marginea pădurii de la Neagu, am trecut apa Dragușinului, apa Suceviței. Am trecut-o pe pod și apa Ruscăi. Am găsit o scândură mare. Mi-a scos-o Dumnezeu înainte și am trecut Rusca, altfel nu puteam să trec²¹², m-am suit pe Arșița și paralel cu satul, pe marginea pădurii până în pâraul Niculăuș; de la Niculăuș am venit pe cărare, dar foarte greu, că zăpada e mare și moale și mă afundam. La ora 11,45 noaptea am tras la o baracă în Bercheza. Sunt foarte obosit, am greutate în spate și în mâini. M-am uscat, mi-am făcut mâncare, pe la ora 1 m-am culcat și am dormit până la ora 3,10 dimineață.

Luni 30 martie 1953. M-am sculat și am plecat spre parcela 17, unde am stat odată cu vitele. Mi s-a făcut ziuă urcând la deal. În [*parcela*] 17 m-am suit în parchetul tăiat la deal. Pe traseu este foarte multă urmă de oițe mari. Aceste rânduri le scriu în parcela 17, când răsare soarele, în cântec de păsărele și miros de primăvară. Am venit unde am stat cu vitele în 17, mi-am făcut foc și mâncare, că nu mai pot de oboseală și foame. Zăpada e mare, înot prin ea pe unele locuri până la brâu. La ora 9,20 am plecat spre poiana Meselor. Atât e de mare zăpada, că distanța de 400 m am venit o oră cu foarte mare greutate. Pot să spun că de când sunt, nu am mers așa greu prin zăpadă.

²¹¹ Toate arată itinerarul spre Vicov; Motrescu se îndrepta spre sat (G.V.).

²¹² A trecut apa Ruscăi pe o punte improvizată cu acea scândură.

Zăpada presată și moale și te afunzi și cu greu mai poți ieși, așa că din parcela 17 distanța de 1 km am venit aproape în 2 ore. În Arșița Meselor²¹³ am stat la soare. Am văzut ghiocei înfloriți în Poiana Meselor.

De la Arșița Meselor, pe plai, nu e nici o urmă până la Gruiețul Ars. Aici am găsit o urmă de vreo câteva zile de bocanc și dusă spre Putna, pe Obcină. Cu popasuri dese și cu foarte mare greutate am venit de la Mese până la colibă [*corect bordei*]. Am făcut 2 ore pe la Gruiețul Ars. Așa am slăbit de tare, încât nu mai puteam să merg, am prins a plânge și eram bucuros să-mi ia Dumnezeu zilele, să nu mă mai chinuiesc. Tare cu greu din plai până la colibă am venit, nici că se mai cunoștea că e colibă. Totul era astupat cu zăpadă, am dat zăpada de pe colibă, am găsit totul nesmintit, cum am însemnat acum două luni. Am făcut foc, am făcut și un cir, am mâncat. De cum am făcut focul, curge apa „Dunăre” în colibă. Din 10 în 10 minute trebuie să o scot afară cu fandela. La ora 9 seara m-am culcat și culcat am fost până dimineața, cu toate că am dormit fără foc deloc.

Marti 31 martie 1953. M-am sculat înghețat de frig, mi-am făcut focul, m-am încălzit, mi-am făcut mâncare, am mâncat și am ieșit mai la deal de colibă și stam la pândă la urme, căci pe aici, prin Gruiețul Stânei, zăpada e mare și am făcut o urmă și pe plai. Timpul e frumos, cald, zăpada se topește și pe aici un pricăjit de țăpușor a trecut pe de la deal de colibă, dar nu l-am văzut. De la deal de colibă stam la pândă la urmă și scriam aceste rânduri. Ora 10 până în seară, am citit în Biblie. Seara am făcut un cir și m-am culcat. Peste noapte am dormit tot fără foc. E cam răcoare, timpul a fost frumos, zăpada se topește.

Miercuri 1 aprilie 1953. M-am sculat de dimineață, m-am spălat, mi-am făcut rugăciunile obișnuite, mi-am luat pătura și am ieșit la soare. Timpul se menține călduros și zăpada se topește. Tot stau la pândă, în preajma urmei pe unde am venit peste zi, citesc în Biblie, iar restul zilei până în seară am făcut o capcană de prins șoareci, căci mi-au făcut mare pagubă în lipsa mea. Mi-au ros săculețele de făină, și mi-au scos sămânța de ardei și au mâncat-o. Seara începe să ploaie câte puțin. Pe la ora 6,45 seara mi-am făcut un cir, apoi m-am culcat.

Aceste rânduri le-am scris la foc, în coliba de la Gruiețul Stânei, așteptând să se răcească cirul, ora 7,20 seara. Peste noapte a plouat și tunat.

Joi 2 aprilie 1953. M-am sculat de dimineață, am făcut mâncare și rugăciunile obișnuite și am plecat de am stat în preajma urmei. M-am suit într-un fag de m-am uitat în poiana Hacıungului. Încă se văd pete de zăpadă, încă nu s-a luat toată nici pe aici. Până la amiază am citit în Biblie, iar după

²¹³ Acolo arsele pădurea (G.V.).

amiază mi-am adunat lemne și mi-am aranjat colibița²¹⁴. Timpul se menține înnourat. Spre seară s-a arătat și puțin soare.

Seara am mai făcut un cir, l-am mâncat, apoi m-am culcat tot fără foc.

Vineri 3 aprilie 1953. (Vinerea Paștilor). Amărât și plin de gânduri am petrecut și această zi. De cum m-am sculat, am ieșit la soare și citesc în Biblie și mă gândesc că vin Sfintele Paști și eu sunt aici. Paște petrecut în necaz. Sunt disperat și fără nici o nădejde, trăiesc și eu din mila Domnului, până se va îndura Dumnezeu și mă va strânge după pământul celor vii.

Stau la soare și mă gândesc la cei dragi de acasă, cum de Paști, orice suflet, cât de sărac și tot se bucură, cel puțin de libertate și e la un loc cu toți oamenii. Numai eu stau pe Rustii și îmi plâng păcatele singur și fără nici o mângâiere, flămând, trist, deznădăjduit, cu mintea încordată, acuzând și iertând tovarășii de viață și pe toți vrăjmașii sufletului meu.

Cât necaz, câtă trudă, durere, suferință, oboseală și gânduri fără nici un rost, am întâmpinat în acești 4 ani de prigoană, temniță și captivitate. Trupul meu e istovit și mintea mi-a obosit. Nu există ființă de om pe fața pământului să-și poată imagina viața mea de câine pe care am trăit-o în acești 4 ani. Iacă, se împlinesc la 10 aprilie. Spre seară am mai dat o raită în jurul colibeii, m-am suit în gruiet, că zăpada pe față s-a pleșit. În vârful gruietului, pe un fag, am găsit scris numele meu, încă din 1944 toamna, de când stam fugăr pe aceste meleaguri de frica rușilor. Și atunci am trăit tot greu, dar nu ca acum.

Atunci eram prigonit de ruși, acum sunt de frații mei, de români. Da, stau prigonit de frați trădători, care și-au vândut țara și sufletele lor tracilor din Rusia pe un kg de zahăr și o litră de ulei și-au adus țara în suferință, căci acum simte și pruncul din fașă că trăiește în „raiul” bolșevic. Peste noapte mi-am tăiat lemnele, m-am culcat la ora 24.

Sâmbătă 4 aprilie 1953. M-am sculat dimineață și mi-am făcut mâncare, am mâncat și cu ajutorul lui Dumnezeu, am pornit spre sat. La ora 9 dimineața am plecat de la colibă și mergând spre Vicov totodată am mers și cu trasul, poate văd ceva. Am trecut pe cărarea Grafului pe la pietrele Scurtului până la glod și tot cu cărarea pe coasta Hacıungului până la Sihăstrie, de unde m-am suit în [*fragment indescifrabil*] preluca III-a m-am suit în Obcina Hacıungului, am trecut în Pietroasa, în Parcela 40 și am mers cu cărarea roată pe fața dealului Slatinei până la șleag la Leon. Acolo am văzut două ciute, dar la distanță și nu am putut trage în ele. Am vrut să mă trag mai aproape, dar m-au simțit și au trecut în Gruietul Poni. De la șleag la Leon am venit prin Altonca Pastaieta [?] și în cot la Petrea lui Anton stau și scriu aceste rânduri, uitându-mă peste țarina

²¹⁴ Motrescu s-a referit frecvent la „colibiță”, „colibuță” sau „colibă”. În realitate, adăpostul său era un bordei.

dezbrăcată de zăpadă. Trist, amărât, dau târcoale pe afara pe marginea satului, așteptând să vină întunericul să mă duc să găesc o bucată de pască și un ou roșu și tot noaptea să mă întorc înapoi și să le mănânc cu lacrimi în văgăunile munților. Acestea sunt Paștile anului 1953, al cincilea Paște petrecut în prigoană. Timpul s-a răcit, vântul rece, ora 3,30 d.m. Când a înserat, am pornit spre sat. Când a întunecat am fost la punctul IV. A venit F.2 și mi-a adus pască, făină, slănină, un ulcior cu untură, zahăr, bomboane, prăjituri și altele de ale mâncării și două cămași curate și o izmană. Atâta bucurie am și eu la sufletul meu de Sfintele Paști. Dacă am ce mânca și o cămașă curată, parcă toată lumea e a mea. Simt și eu că sunt pe la Paști. Numai a uitat să-mi aducă ouă roșii. N-am mai avut răbdare să stau mult cu el, când am văzut că mi-a umplut cu bunătați rucsacul și o traistă. Mi-am luat merindele și m-am dus pe Groapa Ploștei și mi-am împachetat din nou și-am mâncat și eu pe săturate pască și smântână. Mi-a adus și mere și săpun de spălat. Acestea sunt cele mai bogate din cele 5 Paști petrecute în prigoană. Cred că acestea sunt cele de la urmă.

M-am pornit de la Groapa Ploștei. A început să ploaie și un întuneric de nu vezi nimic. Mă duc pluta, înotând prin glod, secând băltoacele și făcând salturi prin șanțuri și gropi. Nu țin seama de acestea, sunt fericit că sunt sătul și am două traiste cu mâncare în spate. La G.C. m-am dus de am băut apă și i-am făcut un semn pe fereastră. Dormea creștinul, așa că nu l-am mai sculat. De la el m-am dus la bordei la Ciuntu, la Slatina, să stau de ploaie cu creștinul acolo și m-am ferit să nu fac zgomot și am plecat mai departe spre Stânișoara, mai poposind din loc în loc și clipocind pe sub copaci. Atât era de întuneric că m-am trezit lângă căsoaia din Pietrosu, lângă gardul grădinii. Încet m-am retras să nu fac zgomot, să nu mă simtă câinii. Foarte cu greu am ieșit de la deal de Onari în drum și am luat-o pe drum cu popasuri. La Găvan am stat o oră și m-am hodinit și făcut foc și iarăși am mâncat, căci se apropie de zi. S-a făcut ziuă, am ajuns în Stânișoara. Aceasta este noaptea Învierii a domnului nostru Isus Hristos, Paștele anului 1953.

Toată noaptea m-a plouat și am făcut la salturi prin glod, sărituri și gropi. Dar totuși mă simt fericit când mă gândesc la cei de prin temnițe, că mulți ar dori să aibă fericirea aceasta, cu toate că eu nu o doresc să aibă nici vrăjmașii mei.

Duminică 5 aprilie 1953, (Sfintele Paști). Din Stânișoara mi-am continuat drumul pe Obcina Hacıungului până la Arșița. M-am coborât în vale, la colibă, cu toate că ploua și sunt obosit. Și nu mă lasă inima să mă duc și totodată nici nu e lucru curat cu colibița de la Arșița Hacıungului. Când am trecut pe lângă ea mi-a venit miros de tutun și astăzi, în ziua de Paști, și chiar în zori de zi, și pe vreme așa de rea, e imposibil să fie cineva în pădure. Lucru

hotărât că este post fix în preajma colibei, așteaptă ca să mă duc la ea, să-mi dea „Hristos a înviat” Securitatea.

Bănuiesc că ori a dat cineva de colibița asta iarna, căci am făcut multă urmă pe zăpadă și tot în trecere am dat pe la colibă de am făcut foc și am stat câte o zi – două. Să păzească până or înnebuni! Până la anul de Paști, tot la coliba de la Arșița Haciungului să stea. M-am coborât pe la Preluca Grafului, în Cracii Prislopului²¹⁵. E zăpada mare, și nu e nici o urmă, așa că trebuie să ocolesc prin scoruși (arbori din familia rozaceelor). Din Cracii Prislopului m-am suit în Cărarea Grafului și merg cu cărarea. A început să ningă, îi dau zor, am trecut iarăși pârâul Prislopului, pe unde am trecut și ieri și la ora 9 dimineața am ajuns cu Paștele la coliba din Gruiețul Stânei. Cum am ajuns, am făcut foc. E ceață și ninge mărunț, mi-am făcut rugăciunile și zdrobit de oboseală am adormit și m-am trezit la ora 6 seara. Am făcut foc și am mâncat și m-am culcat iarăși și am dormit până dimineața. Peste noapte am visat că m-a luat Miliția într-o mașină, dar am scăpat și că soția mea mi-a ieșit înainte și mi-a spus că e bolnavă tare.

Luni 6 aprilie 1953. A doua zi de Paști. E vreme frumoasă, m-am sculat de dimineață, mi-am făcut un ceai și am mâncat cu pască și am stat trântit pe pat toată ziua, nici nu m-am încălțat. Peste zi am mai dormit puțin, tot parcă mă simțeam obosit. Seara iarăși am mâncat răcitură cu pască și mai stau înțolțit pe pat și mă gândesc la lucrurile de pe pământ. Peste noapte am dormit bine și până târziu.

Marți 7 aprilie 1953. A 3-a zi de Paști. Până la amiază am stat în colibiță. Nici nu m-am încălțat, iar după amiază am ieșit afară și am mai citit în Biblie. Iar spre seară m-am suit în plai la Pârâul Alb, la Mesele Soldaților, am umblat încoace și încolo pe plai. Până la Pârâul Verde²¹⁶ nu-i nici o urmă, nici zgomot de nimic. Liniște ca de mormânt domnește peste codrii scăpați de sub mantia albă și grea a zăpezii care se mai vede pe unele locuri prin față, iar prin dosuri și pâraie e încă cum e oul.

Am petrecut cu ajutorul lui Dumnezeu și aceste Paști în liniște și statul în miros de floricele și cântec de păsărele. Ora 6 seara, timpul a fost frumos. Peste noapte nu prea am dormit.

Miercuri 8 aprilie 1953. M-am sculat cam târziu. După ce am făcut mâncare, pe la ora 10,30 dimineața am plecat după vânat, căci a început să bureze de ploaie. La Ferigă am dat peste ciute, vreo 6-7 bucăți. Cerbul era foarte mare, dar nu am putut să trag în el, căci m-au simțit și pe cerb puțin l-am

²¹⁵ Preluca Grafului era un loc în care se afla o căsuță a grafului (un prinț austriac al pădurilor). Cracii Prislopului sunt o bifurcație a pârâurilor numite Prislop (G.V.).

²¹⁶ Pârâul Alb ca și Pârâul Verde sunt afluenți ai Putnei. Mesele Soldaților e un loc unde, în timpul războiului, soldații ași făcuseră mese pe pari bătuți în pământ (G.V.).

văzut. Am venit cu șaful pe sub stânele Ferigii. Sub stânci, între niște molozi²¹⁷, am găsit porcul mistreț împușcat de mine acum 4 ani. S-au împlinit de când am făcut un hăitaș²¹⁸ împreună cu N. Tapic și G. Coroamă când am fost și am adus alimentele lui Cenușă la Poiana Crucii. De unde am dat în el, a mai mers 120 m și noi nici nu l-am căutat dacă nu a căzut din pocnet. I-am luat colții. Așa porc nu am împușcat niciodată. Un colț are o palmă, 20 cm. M-am suit pe la stânca lui Darie și pe la Baionetă. De la Baionetă am plecat pe coastă pe de la vale de unde am avut coliba în 1944 și de acolo am venit la colibă. Am strâns rășină, dacă nu e cărare. Seara mi-am mai căutat lemne, mi-am cârpit pantalonii etc.

Timpul a fost înnourat și moale. Peste zi a plouat puțin; peste noapte iarăși nu am putut să dorm, frământat de gânduri negre.

Joi 9 aprilie 1953. M-am sculat de dimineață, am făcut mâncare și, după ce am mâncat, m-am încălțat cu opinci și am plecat după vânat în Pârâul Verde. Unde învălește cărarea, aproape de pădurea întreagă, am împușcat pe la ora 10,20 dimineața o căprioară. A căzut pe loc. Dar am considerat că este o crimă a împușca o căprioară la această vreme. Am găsit doi iezi încă. Iată că am nimicuit numai în acest an trei bucăți. Acesta înseamnă braconaj și de aceasta sunt căprioare așa puține. Fiară (afară de mistreți și cerbi care se mai găsesc) nu am fost niciodată. Eu m-am hotărât deci să nu mai împușc niciodată și nici pe aceasta nu aș fi împușcat-o, dar sunt lipsit de hrană. Am luat capra și am venit la colibă. Pe drum spre colibă am dat pe la glod, pe la șjinetul ars e umblat de șaful. Peste noapte am fierț capra și fierbând capra am adormit.

Vineri 10 aprilie 1953. Astăzi am împlinit 4 ani de când sunt prigonit și nu știu cum e viața liberă. La ora 10,30 am plecat spre Vicov, să duc mai bine de jumătate din carnea de capră, să o dau pe făină²¹⁹. Vreau să mă duc la U.T. De la colibă am coborât în drumul Prislopului și am venit pe drum până la grădină. M-am suit în pârâul Stânișoarei la deal până la deal vâna cu Goionă [?] în Poiană. Din Poiana Stânișoarei, am trecut în dealul Slatinii și fiind spre seară am mâncat, mi-am făcut rugăciunile de seară și când a înserat am plecat spre sat. Pe drumul din Crivețe, peste toloacă, ca la o jumătate de oră după ce am înnoptat am ajuns la U.T. M-a primit cu multă bunăvoință, m-a dus în casă, la căldură. Dar nefiind obișnuit cu căldura a început să mă doară capul. Mi-a spus noutăți, vești și încurajare. I-am dat carnea de capră și în schimb mi-a dat 10 kg de făină, 5 ouă, o bucată de slănină, mâncare pentru drum, poame uscate și cartofi, așa că am făcut o încărcătură de peste 20 kg. La ora 24 am plecat de

²¹⁷ Un amestec de apă, pământ, nisip și pietriș, mocirlă (G.V.).

²¹⁸ Hăitaș = hăituială, goană vânătorească.

²¹⁹ Una din metodele prin care partizanii au obținut cele necesare traiului a fost schimbul în natură: carne de vânat pentru alimente.

la U.T. Cum am ieșit de la el a început să ploaie. E foarte întuneric, cad în gropi și șanțuri și sec bălțile de apă. În Crivete am stat sub un brădănel, dar tot mă plouă. Am plecat mai departe și pe Dealul Babei am tras de am stat de ploaie la un bordei părăsit, într-un șopron și m-am băgat într-o grămadă de gunoaie și nu știu ce gândaci suiau pe mine și mă înțepau de parcă stam în furnicar. Înspre ziuă a venit și un dihor și s-a cuibărit lângă mine, dar când m-a simțit a fugit speriat și revoltat că i-am ocupat locuința. Se apropie de ziuă și tot plouă, din ce în ce mai tare. Pe ploaie am ieșit din bârlog și m-am dus la U.A.F. și am strigat. Dar probabil că nu m-a cunoscut și i-a fost frică și nu mi-a dat drumul, căci dacă îmi dădea drumul, eram hotărât să stau la el peste zi, căci plouă foarte tare și îmi udă făina. Acum de mine nici nu e vorba, că sunt ud și la măduva oaselor. Am văzut că cetățeanul umbla zăpăcit prin casă. L-am lăsat și am plecat, căci se face ziuă și mă apucă lumina prin sat.

* * *

În continuare Motrescu relatează cum a fost capturat de milițieni în ziua de 28 iunie 1951 și cum a fost anchetat la Miliție și Securitate.

Amărât de chinurile familiei mele și de suferințele celor ce m-au susținut și pe deasupra mi s-a încuibărit o boală insuportabilă în trup. Deznădăjduit și fără speranțe, după 2 ani de suferințe și chin a trebuit să închin steagul fără voința mea, intrând în tratative cu Miliția. Mi-a întins o cursă în poiana Hacıungului Mare. Fiind la strâmtoare, a trebuit să cedez și odată profitând de ocazia că am stat de vorbă cu Miliția, nu am deschis foc. Cu toate că nu m-am opus, un criminal de milițian a dat drumul la pistol în pieptul meu, fără ca pistolul lui să ia foc. După ce m-au legat, mulțumeau lui Dumnezeu că nu m-au luat pe suflet. Aceasta este ziua de 28 iunie 1951, seara, pe la orele 4, când mă trăgeam la sat după rezultate. Când am trecut legat prin comuna Voitinel, fețe de oameni schimonosite de durere și frică erau părtașe la suferințele mele. După ce am ajuns la postul de Miliție, un sfert de oră, au apărut călăii și schingiuatorii neamului nostru cu o bucurie ce nu cunoștea margini și priveau plini de încredere căderea mea. După un scurt interogatoriu la postul de Miliție Voitinel, m-au dus la postul de Miliție Vicovu de Jos, unde m-au dus să-mi văd copiii. Soția a fugit, un unchi de-al meu, Motrescu Ștefan și Motrescu Simion cum au auzit că sunt prins și-au luat vaea în locul meu, lucruri auzite la ei, la post. Au adus cetățeni luați de pe drum să le spun palavrele politicii lor comuniste. Când mi-au adus copiii, am crezut căăștia îmi îndeplinesc mie ultima dorință, înaintea morții. Noaptea spre 29 iunie 1951 m-au dus la Miliție la Rădăuți, unde deocamdată au început a curge pelerinaje prin fața mea. Fel de fel de mutre civile și militare se perindau prin fața mea cu zâmbetul pe buze și plini de

bucurie că au văzut „banditul” în ghearele lor. Spre zi a început interogatoriul. Unul mă lăsa, altul mă întreba, pe care vroiam să-l ocolesc sau le dam răspunsuri false, sau mă adânceam în discuții despre felul cum am trăit și procedat în pădure, dar toate câte erau posibile le spuneam false, în special felul meu de viață cum am trăit în pădure și procedeul ce-l întrebuițam le spuneam false de la un capăt până la celălalt. Cu ajutorul lui Dumnezeu îi duceam până a doua zi. Am trecut cu bine peste cele ce m-au întrebat, dar fiind mulți și cu diferite întrebări și eu lungeam discuțiile bucurat de valoare sau de vreo însemnătate oarecare în ce privește partizanatul nu au scos de la mine. Către seară mi-au pus cătușele pe mâini, m-au urcat în tren însoțit de o gardă socotită și m-au dus la Direcția Generală a Miliției la generalul Cristescu. Bucurie și tãmbãlãu printre comuniști. Pe unde treceam, tot aceleași cuvinte ce am rostit și în fața generalului Cristescu, pe care le știam eu. Domnul general, socotind că am luat o atitudine cam hotărâtă și văzând că eu ocolesc ceea ce mă întrebă, a dat ordin să mă pună în fiare. Așa că pus în fiare m-a avertizat că mai are și alte metode dacă eu nu sunt sincer. M-a zăvorât bine în celulă, legat de mâini și picioare și singur în celulă îmi petreceam timpul puțin pe care îl stam în afara declarațiilor, mai bine spus a întrebărilor lor, căci timp de trei săptămâni nu au reușit să scoată de la mine nici un fel de declarație privitoare la orice voiau ei să știe afară decât versiuni false inventate de mine și bine ticluite, așa că timp de aproape o lună cât am stat la D.G.M. nu au reușit să scoată decât activitatea lui Cenușă de la mine și acestea în parte false, căci Cenușă era încă în pădure. Timpul cât am stat în celulă, care-l petreceam plin de gânduri, ticluind versiuni ce aveam să le spun a doua zi. Când mi-am văzut „libertatea” de picioare și gardianul întrebându-mă dacă mă strâng „cerceii”, începusem a plânge ca copiii și halul în care am ajuns, sub pretext că m-am fâstâcit cu întrebările și mă intimidă când îi văd. Mi-au dat hârtie și creion să scriu singur în celulă, nestingherit de nimeni. În loc de declarație, scriam versuri, luându-mi angajamentul înscris, ca să scap de declarație. Iată câteva versuri compuse de mine în aceste zile de strâmtoare, în care au rămas înduioșați înșiși călăii neamului.

Amăgit de libertate

Amăgit de libertate
Și de chinul vieții mele
Astăzi stau în închisoare
Și mă uit printre zăbrele.
De pe pajiștea-nverzită
Din pădurea sunătoare
Stau cuprins de spaima morții

Pentru mine libertatea
S-a dus pentru totdeauna.
Bucovină, Bucovină,
Dacă-ți sărutam pământul
N-ajungeam în lanțuri grele,
Mai bine-mi găseam mormântul!
[lipsă un vers]

Și cu lanțuri pe picioare.
Dintre ziduri reci de piatră
Aud cum freamătă lumea

Și n-aveam nici o căință
Căci suntem prin aspra viață
Condamnați la suferință.

București, M.A.I. – iulie 1951.

Aceste versuri și cu un angajament în scris, adresat generalului și C.C. [al P.M.R.] că regret foarte mult de ceea ce am făcut și de acum înainte am să fiu de folos societății și Republicii lor, i-am determinat să-mi ia lanțurile de pe picioare și cătușele de la mâini noaptea și să-mi dea câteva țigări pe zi. Câteva zile mai târziu, în urma angajamentului, am fost ridicat de la D.G.M. de [către] Securitatea București – D.G.S.P. (Ministerul de Interne).

De la D.G.M. la Ministerul de Interne m-au scos cu ochelari de tablă pe ochi, m-au suit într-o mașină, mi-au dat un ziar în mâini întors invers și mă întreba locotenentul Mareș: „Ce scrie despre petrolul din Iran?” în bătaie de joc, căci eram cu ochii legați și cu toate că erau 100 de metri de la G.G.M. până la Securitate, m-au purtat cu mașina câțiva km, nu știu pe unde, ca să mă dezorienteze și să bage panica în mine. Tot cu ochii legați m-au purtat pe lifturi, sucindu-mă și învârtindu-mă pe la toate colțurile și pe la toate felurile de aparate care zbârnâiau și pocneau, după care m-am deșteptat și am văzut lumina întunericului într-o celulă cu un bec albastru și unul galben, zăvorât mai bine decât la D.G.M. Tovarăși la celulă aveam pe un colonel pensionar din București, un funcționar evreu din Ministerul de Interne și un fost gardian de pe timpurile legionarilor din București.

- ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4312, vol. 6, f. 2598-2602.

* * *

Sâmbătă 11 aprilie 1953. E potop de ploaie, nu altceva și eu trebuie să plec spre pădure, căci de sat în aceste vremuri eu nu am parte. Sunt ud complet și eu și făina. Cred că e gata plămădeală de turte, numai sare să-i pun. Mă gândesc mereu pe ploaie să am o foaie de cort, sau cel puțin 4 draniți deasupra capului. În pădurea Horodnicelor am tras sub o iesle de pus fân la țapi, am rupt câțiva țapari și-am stat sub ea o oră. Ploua într-una și doar n-o să stau aici toată ziua. M-am dus mai afund în pădure, tot pe ploaie, la șleag la Leon și am făcut foc și am mâncat. Am stat și aici o jumătate de oră și am plecat tot pe ploaie, am trecut prin Stânișoara, Vițau, pe la colibă. Dumnezeu m-a întărit și mi-a dat putere, mi-a făcut picioarele ca de fiară și am ajuns la colibă în mai puțin de trei ore din Vicov la Gruiețul Stânei.

Duminică 12 aprilie 1953. Am terminat hârtia de scris. M-am sculat de dimineață, am făcut mâncare, am mâncat și am ieșit afară, la soare, să se

usuze hainele pe mine, mai bine zis zdrențele, că astăzi e zi frumoasă și nu seamănă cu cea de ieri. Peste zi mai citesc în Biblie, apoi toate se petrec după vechile ordine, ca Soarele pe cer. Mă simt foarte moale după eforturile de ieri. (Am plănuit ca pentru ocrotirea vânatului ar fi cel mai nimerit să se facă o casă de pază a vânatului în preluca de la Gruiețul Ars, ca teren de hrană pentru paznic Preluca Prislop și Mesele) și pe Bâtca cu Plaiul Ars ar fi bun de o căsuță de vânătoare. Peste noapte am dormit puțin. Mi-am pregătit mâncarea pentru a doua zi.

Luni 13 aprilie 1953. Amărât și plin de gânduri, am petrecut și această zi. Spre seară mi-am căutat lemne, m-am hotărât ca mâine să plec acasă la soție, cu ajutorul lui Dumnezeu. Peste noapte mi-am tăiat lemne.

Marți 14 aprilie 1953. M-am sculat de dimineață, mi-am făcut mâncare și am plecat după vânat. Am amânat plecarea spre sat. Am fost pe la Scoruș, la glod. Am împușcat o ciută în greutate de aproape 150 kg, la o distanță de cca 300 m unde am împușcat capra săptămâna trecută. Am luat șoldurile dinapoi și apoi am venit la colibă. Când a întunecat am ajuns la colibă.

Cât am vânat, am împușcat numai cu arma militară: căpriori 143, cerbi 6, ciute 81, porci mistreți 21, (8 mistreți răniți și găsiți pe urmă), bursuci 4, vulpi 3, iepuri 10, lupi 1, jderi 2, gâscă sălbatică 1, ulii 2, veverițe 23, rațe sălbatice 4, porumbei albi 1.

Miercuri 15 aprilie 1953. M-am sculat la ora 4 dimineața și am plecat de am dus o parte din vânatul împușcat. Am avut de lucru cu carnea până seara, mi-am pus o bărbântă de carne pe zăpadă, ca hrană de rezervă. Noaptea am stat până la ora 24 de mi-am pregătit mâncarea.

Joi 16 aprilie 1953. M-am sculat de dimineață, am făcut mâncare și am plecat spre sat cu carne, cu ajutorul lui Dumnezeu²²⁰.

Pentru conformitate,
Căpitan (ss) indescifrabil
L.S.²²¹

* * *

²²⁰ În perioadele 17 aprilie – 11 iunie, 15 iunie – 19 iulie, 24 iulie – 2 septembrie și 5-20 septembrie nu există însemnări din următoarele motive: 1. Motrescu a terminat hârtia de scris. 2. La 22 aprilie i s-a descoperit bordeiul de la Gruiețul cu Stână din Poiana Prislopului-Vițau și Securitatea a intrat în posesia jurnalului. Au urmat însemnări sporadice în 12-14 iunie, 20-23 iulie și 3-4 septembrie 1953, în funcție de existența hârtiei.

²²¹ După însemnarea din 16 aprilie 1953, un căpitan de securitate semnează indescifrabil pentru conformitate și aplică ștampila „R.P.R. – Ministerul Afacerilor Interne – Direcția Regională Suceava”.

Vineri 12 iunie 1953. În zori de zi am fost la „Poieni”, însă mi-am strâns [*indescifrabil*] cireși mulți la capătul [*indescifrabil*] pe „gruieț” [*indescifrabil*]. M-am culcat. Dar altceva [*indescifrabil*] peste mine nu am putut să fac foc. M-am culcat, după ce am ostenit cărând lemne până hăt târziu [*indescifrabil*] și tot nu am putut să-l fac. M-am culcat fără să-mi fac mâncare. Timpul a fost cald și frumos.

Sâmbătă 13 iunie 1953. M-am sculat în zori de zi și m-am dus la bordei, după chibrite și după vase, să-mi fac marmeladă din cireșe [*indescifrabil*]. După masă m-am dus de am strâns o căldare de cireșe, mai mult de 15 kg. Peste noapte le-am fiert în căldarea de apă, s-au afumat, au scăzut și m-am chinuit până ziua pentru [*indescifrabil*].

Duminică 14 iunie 1953. În zori de zi m-am sculat [*indescifrabil*] e cald tare [*indescifrabil*]. Urmează pe verso un calendar.

* * *

Luni 20 iulie 1953. Toată ziua a plouat și toată ziua am stat în colibă, mai citesc în Biblie, mângâierea sufletului meu amărât.

Martți 21 iulie 1953. Toată ziua am stat pe lângă colibă, mi-am spălat zdrențele ce mi-au mai rămas, căci nu le-am spălat de luni de zile, nu le mai pot suferi pe trup. Mi-am amenajat coliba, căci plouă în ea. Mi-am ascuns din vase, căci le-am adus degeaba aici. Restul zilei, seara și noaptea, trist și îngândurat, cu gândul numai la libertate. Timpul a fost frumos.

Miercuri 22 iulie 1953. După ce mi-am strâns din boarfe, am plecat prin pădure. Nici eu singur nu știu unde să mă mai duc, am venit pe la „Poieni” prin 25, pe la fagul cu pânda, apoi m-am coborât la Portița, mai stau la pândă la cărare și scriu aceste rânduri. Am trecut pe la Slatina seara, iar peste noapte am dormit în cot la „Păsărică”.

Joi 23 iulie 1953. M-am sculat, încă era întuneric, d.i. 780 [?] și am venit la Pătrășteni, unde stau până seara. Am venit în pârâul Slatina, din pârâul Slatina m-am tras ziua până la sat [*indescifrabil*] întâlnire cu M-2, toate bune, au mai slăbit cu urmărirea și pânde, cică comuniștii și în special Securitatea s-a purtat cu blândețe cu soția. Seara m-am dus la G.1.-a. M-a tratat cum se poate mai bine, mi-a dat mâncare și o cămașă și izmene. Peste noapte am stat la el. G.1.-a ultima [*indescifrabil*] de a mea, singurul care mă privește cu bunăvoință. Mare răsplătire va avea [*indescifrabil*] de mă va scăpa Dumnezeu. *Mi-a procurat hârtie* și tot ce am nevoie, mai mult decât un frate.

* * *

Joi 3 septembrie 1953. M-am deplasat de la Bâtea Mică la Colții Cremenei²²², mi-am adunat materialul pentru bordei grămadă, cu ajutorul lui Dumnezeu, că văd că americanii nu vin nici anul acesta. Seara, ca de obicei.

Vineri 4 septembrie 1953. De prin împrejur, de la barăci părăsite, de la mari distanțe de unde vreau să fac bordeiul, aduc material. Alte păcate pe capul meu, sunt cam bolnav, răcit și mă dor tare dinții. După masă am descoperit pe aproape de locul bordeiului urme de bocanci și dâră de mulți oameni. Dacă mă vede cineva, vai și amar de capul meu, nici nu am început bine și nu știu ce să mă fac!

* * *

Luni 21 septembrie 1953.

Marți 22 septembrie 1953.

Miercuri 23 septembrie 1953.

Joi 24 septembrie 1953. Toate zilele de luni până vineri, după amiază, am lucrat în bordei. Timpul cald și frumos.

Vineri 25 septembrie 1953. După amiază am plecat spre sat, la punctul „H.X. și V.” Mi-au adus mâncare și de îmbrăcat. La întoarcere am luat câteva barabule de pe un ogor de pe „groapă”. Fiind foarte obosit, am adormit în marginea unui drumușor, în pădurea Horodnicenilor și am dormit până aproape de zi. Timpul cald și frumos.

Sâmbătă 26 septembrie 1953. În zori de zi am pornit de la Horodniceni, am trecut și pe la Bâtea Pietroasei²²³, unde mi-am lăsat din bagaj. Venind de la Bâtea Pietroasei la Bâtea Mică, mi-am pierdut săculețul cu cartușe și cuțitul. De două ori m-am coborât până în pârâu și am amețit căutând până le-am găsit, în pârâu. Mi-am făcut mâncare și m-am culcat.

Duminică 27 septembrie 1953. Repaus. Am citit în Biblie. După amiază am plecat pentru [*indescifrabil*] văd că lucrează un cetățean, taie lemne ca în toate zilele. Stau la pândă la baracă, ori e un criminal de comunist fără Dumnezeu, ori e un pocăit care ține sâmbăta. Odată cu seara m-am tras la baracă. Într-adevăr, nu m-am înșelat, e un cetățean pocăit și cu fiul său. Tot ce e cu frica lui Dumnezeu e mai cu inimă și nu gândește la rău. Mi-a făcut mâncare, mi-a dat de am mâncat și m-a asigurat că nu anunță nicăieri. Pe astfel de oameni am nădejde. Am stat de vorbă cu el până după miezul nopții. Mi-a dat lămuriri cu privire la calea Domnului. De la el am plecat și mi-a

²²² Colții Cremenei se află în pădurea Vicovului (G.V.).

²²³ Bâtea Pietroasei se află în Muntele Pietroasa, spre Voitinel.

adus scânduri pentru bordei, de două ori. Toată noaptea nu am dormit deloc. Când s-a făcut ziuă, am și sosit cu scândurile la bordei.

Luni 28 septembrie 1953. Fiind foarte obosit, până la amiază am dormit. După amiază am acoperit bordeiul, i-am luat apa²²⁴. Seara am venit la colibă, unde am și dormit toată noaptea.

Marți 29 septembrie 1953. Am plecat spre sat. M-am tras ziua la F.1.M. De la M.1.F. am plecat la G.1.-a. *Mi-a dat 5 caiete*, usturoi, și restul mi le aduce el pe deal. De la G.a.1. am plecat la Tan, unde am dormit peste noapte în poclit²²⁵.

Miercuri 30 septembrie 1953. Toată ziua stau prin țarină, în Poiana Cerbului²²⁶. Mi-am făcut mâncare, m-am coborât în Pătrășteni, unde stau peste zi. Seara m-am tras la șură, unde mă aștepta M.1.F. Am stat vreo oră, mi-am luat o bucată de sac de barabule. Toată noaptea am plecat la S.1.A. la bordei, unde stau de vorbă până aproape de zi.

Joi 1 octombrie 1953. Încă era mult până la ziuă când am plecat de la bordei de la S.1.A. Înainte de amiază am ajuns la colibă. Fiind foarte obosit, am adormit până seara. Seara am plecat iarăși la vale. Noaptea am ajuns la bordei la S.a.1., unde am și dormit peste noapte.

Vineri 2 octombrie 1953. Toată ziua am stat în preajma bordeiului, am făcut o vârșă de prins pește. Seara m-am tras la H. Mi-a dat mâncare și făină, am lăsat bagajul la el și am plecat la „izvor” să mă întâlnesc cu F.1.M. Nu a venit. Mi-am luat iarăși o bucată de sac de barabule și am venit la punctul H, de unde mi-am luat bagajul și am venit la bordat S.1.a. Până la zi am dormit chiar în bordei cu I.a.B.

Sâmbătă 3 octombrie 1953. În zori de zi am plecat de la bordei cu o greutate foarte mare în spate. La cascadă la Gruiețul Popii²²⁷ am pus vârșă, apoi am venit la colibă la Bâta Mică. Sunt zdrobit de oboseală. Aceasta a fost săptămâna marșurilor și a greutăților. Seara am adormit ca mort.

Duminică 4 octombrie 1953. M-am sculat de dimineață, am mâncat și am plecat în pârau la 37, unde îl aștept pe P.C.P. Iată că nici în ziua Domnului nu am odihnă, nu mă prea simt bine, sunt cam beteag, am stat aproape două ore, dar nu a trecut nimeni. De la 37 m-am dus unde am pus vârșă, am găsit în ea doi păstrăvi, am pus-o iarăși și am plecat la bordei, la S.a.1., de unde mi-am luat bărbânța cu lapte, niște barabule și m-am întors înapoi. Am căutat iarăși în vârșă și am mai găsit un păstrăv mare. Am mai prins 3 păstrăvi cu mâna, am căutat din nou în vârșă după cca o jumătate de

²²⁴ I-am luat apa = am camuflat izvorul de apă (G.V.).

²²⁵ Poclit, poclid = țol de acoperit carele țărănești. (Lazăr Șăineanu)

²²⁶ Poiana Cerbului se află în pădurile Vicovului (G.V.).

²²⁷ Gruiețul Popii și Poiana Popii se află în pădurile Vicovului (G.V.).

oră și am mai găsit un păstrăv, de toți 7 păstrăvi de la Dumnezeu și aceasta ca să-mi prind dorul de pește. Când am trecut drumul de la vârșă, când mă suiam pe drumul [*neciteț*] am fost văzut de un om și un copil. Azi erau după râșcovi²²⁸. Foarte bucuros că am ieșit la [*neciteț*] cu pește și lapte. După amiază am ajuns la Bâta Mică. Până în seară citesc ziare. Timpul a fost cald ca vara.

Luni 5 octombrie 1953. Înainte de amiază am plecat spre sat. La șleagul lui Leon am împușcat o căprioară. a.1.S.1.a. De la amiază a început să ploaie. Până ce am ajuns în sat m-a plouat într-una. În dealul Slatinei, sub un brad, am stat puțin la foc de am fript maiul și am mâncat. Seara m-am tras la G.a.1., am stat puțin și am plecat și de la el. La el am chemat și pe S.F. și am lăsat carnea. Așa, pe negură și zloată am pornit, am căzut prin șanțuri, pe râpe, prin gropi, toate șanțurile, bălțile și gropile le mășor de adânci. Ploaia a stat, dar bate un vânt rece de mă arde. Cu mare greutate am ajuns în secătură la Poclid, la Leonid Hrișcă. M-am suit ca să dorm, dar în loc de somn, chin ca de moarte, toată noaptea nu am închis deloc ochii. Mi-au fost dinții în concurs. Timpul deodată s-a răcit și eu sunt gol și ud complet și vai de capul meu și a vieții pe care o trăiesc.

Marți 6 octombrie 1953. Băiatul azi a împlinit 6 ani. În zori de zi am plecat din Poclid cu [*neciteț*] pe afară să mă încălzesc. O vulpe m-a văzut la Piciorul Porcului²²⁹. Am venit pe la Gheorghe, la Leon și [*neciteț*] și am venit [*indescifrabil*]

Miercuri 7 octombrie 1953. Toată ziua am lucrat la bordei, am cărat piatră cu ranița, sacul cu merinde, în bordei nu plouă [*indescifrabil*] mă mir cum de nu m-am îmbolnăvit. De luni noaptea, seara și peste noapte rage cerbul într-una la Bâta Pietroasei [*indescifrabil*]. Seara am stat târziu de tot și fierb mâncare pentru mâine. Timpul a fost frumos.

Joi 8 octombrie 1953. Peste zi am rămas la bordei, am cărat cu ranița piatră pentru sobă. Mai am de făcut soba, ușa, peretele. Seara am plecat la Bâta Mică, unde am dormit și peste noapte. Peste zi și noapte a fost frig. Acum nu mai pot să dorm fără foc. Nu mai aud cerbul răgând [*indescifrabil*].

Vineri 9 octombrie 1953. M-am sculat, încă era mult până la zi. Mi-am făcut de mâncare și am plecat în zori de zi pe la Bâta Mare²³⁰, de unde mi-am luat burlanul, fiare și cuie de la adăpostul unde am stat în 1950/1951. Am venit și prin Lazăr, de unde am luat alte fiare lăsate de mine în 1952, pe când am fugit a doua oară. Din Lazăr am plecat la „Ferigă”²³¹, la stâna lui Darie,

²²⁸ Râșcov = ciupercă comestibilă, portocalie, în pădurile de brad și fag (G.V.).

²²⁹ Piciorul Porcului se află în pădurile Vicovului (G.V.).

²³⁰ Bâta Mare se află între Vicov și Putna (G.V.).

²³¹ La Ferigă = loc în care erau multe ferigi (G.V.).

de unde am luat o fereastră și niște [*indescifrabil*]. De la Ferigă am venit pe la O.C. și mi-am luat niște scânduri, ultimele pe care îmi mai trebuia și e frig și se necăjește să ningă. După amiază am ajuns la bordei [*indescifrabil*] mi-am adus de două ori [*indescifrabil*].

Sâmbătă 10 octombrie 1953. Până la amiază am lucrat la bordei, iar după amiază am plecat spre sat. De la H. să mă întâlnesc la pârâul Slatinei pentru a aștepta pe F., dar nu a venit. Am adormit la S. peste noapte. E frig și noaptea brumă.

Duminică 11 octombrie 1953. Am împlinit 33 de ani din viață. Spre mirarea mea au venit și [*fragment indescifrabil*] (rezultă că s-a întâlnit cu cineva – nota Securității).

În drum am urcat pe la vârșă. Am prins [*neciteț*] păstrăvi. Pe la amiază am ajuns la bordei. După amiază am lucrat la bordei, am făcut soba. Spre seară a trecut cineva la vale, peste pârâu, la barăci. Toată noaptea, până ce s-a luminat de ziuă, am lucrat la bordei. Timpul este frigos și noaptea brumă.

Mărți 13 octombrie 1953. În zori de zi, zdrobit de oboseală, după ce lucrasem toată noaptea, mi-am făcut mâncare, m-am culcat și am dormit până la amiază. După amiază, în timp ce mă pregăteam să plec spre sat, în apropiere, am descoperit o urmă de bocanci drept pe lângă bordei, pe înapoia bordeiului, la 5 metri. După constatările mele, după cum arată bordeiul, nu l-a văzut. Or fi trecători – după amiază –, m-or fi auzit lucrând. După aproape două luni de muncă la bordei să vină vremea să-l las? În nădejdea și cu speranța și credința la Dumnezeu, am să stau mai departe aici. Am astupat ușa, am lăsat toate în bordei, am pus semne și am plecat spre sat. Cum s-o îndura Dumnezeu! În marginea pădurii, la Horodniceni, am așteptat să vină întunericul. Noaptea m-am dus la S. și am așteptat, dar nu a venit nimeni. Peste noapte am dormit în șură.

Miercuri 14 octombrie 1953. Toată ziua am așteptat în șură să vină F. la mine. Am stat până seara, am făcut o zi foame. Nu am nimic de mâncare. Nu știu ce să fie de nu a venit la întâlnire. Seara m-am dus la punctul H. Am luat ce mi-a dat și am venit în pădure la Horodniceni, unde am dormit și peste noapte, sub un copac, fără foc.

Joi 15 octombrie 1953. În zori de zi m-am sculat și am pornit spre Colțul Cremenii. Spre amiază am ajuns în pârâu și apoi la bordei, unde am lucrat fără zgomot și toată noaptea am lucrat până aproape de zi.

Vineri 16 octombrie 1953. În zori de zi m-am culcat și am dormit până la amiază. După amiază am lucrat iarăși la bordei. Spre seară m-am dus la B. de mi-am adus un bagaj. Noaptea iarăși am lucrat aproape toată, până aproape de zi.

Sâmbătă 17 octombrie 1953. În zori de zi m-am culcat și am dormit până aproape de amiază. După amiază am făcut ultimele lucrări la bordei. Mi-a

mai rămas camuflajul și amenajarea interiorului. Cu ajutorul lui Dumnezeu, l-am terminat după o muncă de aproape 2 luni de zile (m-am apucat de lucru la 1 septembrie 1953). Seara, ca de obicei, fac mâncare liniștit în locuință nouă și rugăciuni de mulțumire lui Dumnezeu să mă ferească de vrăjmași și să stau tihnit până la liberare în acest loc. Am citit o carte și niște ziare la lumina opaițului și m-am culcat. Timpul a fost în ultimele zile și în general frumos și cam răcoare. Azi a fost mai călduros ca de obicei.

Duminică 18 octombrie 1953. Repaus. Am dormit până târziu, iar restul zilei, până în seară, am citit ziare. Timpul a fost frumos. Seara, ca de obicei, iar noaptea lucrez la amenajarea bordeiului înăuntru.

Luni 19 octombrie 1953. Toată ziua am stat la bordei, noaptea lucrez înăuntru. Timpul s-a schimbat, e ceață și frig.

Marți 20 octombrie 1953. Cu toate că plouă, am plecat la coliba din Hardec și totodată după vânat, că timpul e moale și plouă. E ceață după amiază. M-am întors, însă nu am văzut nimic.

Miercuri 21 octombrie 1953. M-am sculat încă mult până la zi, m-am pregătit cu mâncare pentru ziua și am plecat după vânat. E ceață și timpul e moale. Poate o fi de vânat, am deschis cărarea „grafului” pe tot dosul „Șoarecului”. La „Ferigă” pe [la] amiază, am împușcat o căprioară, a 152-a. Spre seară am venit la bordei. Noaptea m-am culcat târziu. Timpul s-a îndreptat, e senin și rece.

Joi 22 octombrie 1953. Am stat la bordei. După amiază, iar mi-a trecut cineva pe lângă bordei. Nu mai mult de 5 pași. S-a dus cu Dumnezeu, nu a observat nimic. În urma lui, am plecat spre sat. La Oleteanu²³² am văzut un țap. Seara m-am tras la H.I., i-am dat carnea, apoi am plecat de mi-am luat barabule din „Cireșei” apoi m-am întors, mi-am luat și varza de la C., am venit prin Bahnă²³³ de mi-am luat barabulele din stog²³⁴ și am intrat în pădure, de unde mi-am continuat drumul pe traseul obișnuit până la Colțul „Cremenii”. După miezul nopții am ajuns la bordei, mi-am făcut mâncare, am mâncat, apoi [neciteț].

Vineri 23 octombrie 1953. M-am sculat înainte de amiază. Peste zi am stat la bordei. Seara mi-am căutat lemne.

Sâmbătă 24 octombrie 1953. Am stat la bordei toată ziua, mi-am cârpit un bocanc. Spre amiază am musafiri dinaintea bordeiului, la 30 metri. Păreau, ca de obicei, pregătiți pentru lucru [neciteț].

Duminică 25 octombrie 1953. M-am sculat înainte de a se face ziua și am făcut mâncare. Restul, repaus. După amiază am plecat spre sat.

²³² Oleteanu este un loc în pădurile Vicovului (G.V.).

²³³ Bahnă, *ibidem*.

²³⁴ Stog = grămadă mare de fân, cu vârful conic.

Luni 26 octombrie 1953. Dimineța am venit din sat, am dormit până la amiază, iar după amiază m-am tras iarăși la sat, m-am tras la Diana I [*indescifrabil*] cu nimic. Vine iarăși la P.T. Seara mi-am luat cartofi din șură și am plecat la deal, am mers aproape toată noaptea. Spre seară am ajuns cu greu.

Marți 27 octombrie 1953. Am dormit până la amiază. După amiază adun lemne. La bordei.

Miercuri 28 octombrie 1953. Am lucrat la bordei. Am camuflat pământul dinaintea bordeiului.

Joi 29 octombrie 1953. Până la amiază am stat la bordei. Abia după amiază am plecat spre sat. Peste noapte am dormit în poclid, la Slatina.

Vineri 30 octombrie 1953. Întâlnire cu Diana I. Nu mi-a dat nimic, am rupt relațiile. M-am tras la „H” Nicu²³⁵. Răsplăți va avea acest creștin binefăcător [*neciteț*] ultima speranță [*neciteț*] cu o greutate că nu ai vreme de dus, am pornit cu greu spre pădure. Nu sunt destul antrenat [*neciteț*]. A trebuit să mă întorc înapoi, căci mi-am uitat cleștele. Am venit toată noaptea, am căzut cu greutatea peste mine și aproape să-mi rup un picior, mă doare [*neciteț*].

Sâmbătă 31 octombrie 1953. Spre ziuă am ajuns la bordei, am făcut foc și mâncare și m-am culcat și am dormit până aproape de seară. Spre seară m-am sculat și mi-am căutat lemne, apă etc.

De duminică încoace am fost de trei ori la vale și am adus alimente și alte materiale în greutate de peste 150 kg.

Timpul, în toată săptămâna de duminică încoace a fost frumos ziua și noaptea brumă.

Astăzi s-a schimbat timpul, e frig tare și se necăjește să ningă. Încă nu a căzut zăpadă până astăzi.

Duminică 1 noiembrie 1953. Repaus. Peste zi am citit puțin în ziare²³⁶, restul zilei am dormit aproape până seara. Seara, ca de obicei, tai lemne și peste noapte trebuie să-mi amenajez soba, căci iese fum. Timpul e frig și stă așa, cade câte un fulg de zăpadă.

Luni 2 noiembrie 1953. Până la amiază am stat la bordei. După amiază am plecat spre sat, să-mi aduc barabulele ce le-am lăsat sub stog. Am venit foarte greu. După miezul nopții am ajuns la bordei. Sunt foarte obosit. După ce am făcut mâncare m-am culcat și am dormit până târziu.

Marți 3 noiembrie 1953. Până aproape de amiază am dormit. După amiază, treabă pe lângă bordei, ca de obicei. Timpul se menține gol și frig.

²³⁵ H. Nicu este numele codificat al lui Calancea Nicolae din Horodnic. El îl va trăda pe Vasile Motrescu.

²³⁶ Ziarele pe care le citea Motrescu proveneau de la unii din prietenii săi și ajungeau la el foarte rar.

Miercuri 4 noiembrie 1953. Până la amiază am stat la bordei. După amiază am plecat la Tei U. M-am întors înapoi după miezul nopții. După ce am făcut mâncare, m-am culcat și am dormit până târziu. Timpul e frig și gol.

Joi 5 noiembrie 1953. Înainte de amiază m-am sculat, cu toate că sunt foarte obosit, trebuie să plec la H. La H. tot cu greu mă duc, la vale cu greu, cu lemne în spate, iar la deal cu alimente. Pe seară s-a lăsat ceață și plouă. H. m-a menajat mai mult decât un frate. Mi-a dat făină, fasole, poame uscate, de toate soiurile, mi-a făcut toci, mi-a dat o sticlă cu smântână, 1 kg de var și altele. Mare răsplată va avea acest creștin binefăcător. De la el aproape că nu pot duce cât îmi dă, aproape mi-a umplut sacul. De la el am ieșit târziu, e ceață și întuneric și plouă. Vin foarte greu. În zori de zi am ajuns la bordei, zdrobit de oboseală.

Vineri 6 noiembrie 1953. Azi nu am putut să fac nimic. Aproape toată ziua am dormit, timpul e cețos și îi tare frig.

Sâmbătă 7 noiembrie 1953. M-am sculat mult până să se facă ziua, mi-am adus de două ori lemne, apoi am plecat după material la vale. Am venit foarte greu, cu greutate aproape peste puterile mele. E ceață, dar fără ploaie. Spre seară am ajuns la bordei. În grabă am făcut pregătiri pentru ziua Domnului. Mi-am camuflat izvorul.

Această săptămână a fost a poverilor, trudei și greutăților. În această săptămână am făcut patru drumuri în care am venit cu greutate, în jurul a 50 kg și unele chiar și mai mari. Mă mir mult cum de îmi dă Dumnezeu atâta forță și putere de duc aceste greutăți și fac atâtea drumuri. Niciodată în aproape 6 ani de prigoană nu am făcut atâtea drumuri pe săptămână. În trecut, pe săptămână făceam un drum sau cel mult două. Acum fac patru drumuri pe săptămână și după o zi de odihnă sunt iar la loc, tot cu aceeași forță și putere. Numai câteodată mă străpunge o durere grozavă de șale, dar trece. Nu pot găsi cuvinte să mă exprim la truda, suferința, necazul, foamea, frigul și lupta sufletească ce se zbate în trupul meu destul de istovit, dar plin de energie, putere și forță morală și sufletească. Dacă nu aş avea aceste bucurii și nădejdi, aş fi pierit de mult. Partizan V. Motrescu.

Duminică 8 noiembrie 1953. Repaus. M-am sculat de dimineață și am făcut mâncare și rugăciunile obișnuite. Apoi m-am culcat și am dormit până aproape de amiază. După amiază citesc în Biblie și repaus. Seara, după ce ies stelele, din nou pe lucru. Restul, ca de obicei. Timpul s-a îndreptat, e senin și frig. Încă până astăzi nu a căzut zăpadă.

Luni 9 noiembrie 1953. De dimineață am plecat spre Rusca. Nu e nici o lucrare în legătură cu nevoile mele. Peste noapte am dormit sub Obcina Ciumârnei, aproape de Husău²³⁷, într-o baracă unde nu era nimeni. La baracă

²³⁷ Husău este un pârâu în pădurile Suceviței (G.V.).

am găsit un kg de făină și o haină uzată, lăsate de muncitori și le-am luat, tocmai mi-a prins bine, că sunt gol. Timpul se menține gol și rece.

Marți 10 noiembrie 1953. Încă era întuneric când am plecat de la baracă, am venit în Rusca, unde cară grănicerii lemne și mi-au dat patru cetățeni din Sucevița de-ale mâncării. E imposibil să mă anunțe, e și cazul. De la ei am plecat automat la Colțul Cremenii. Seara am ajuns, sunt foarte obosit. Timpul a fost frumos și gol.

Miercuri 11 noiembrie 1953. De dimineață am plecat după vânat, am umblat toată ziua fără să văd nimic, e tare aspru, afară de cât am auzit trei răbufnituri de grenadă spre Rusca. M-au și luat din urmă; până or ameți să mă urmărească! Seara am venit la bordei. Seara și peste noapte, ca de obicei, totul normal și cu mai mare siguranță.

Joi 12 noiembrie 1953. Toată ziua am stat la bordei. Am căutat lemne. Peste noapte, tot ca de obicei, lucrez câte ceva. Timpul a fost frumos amândouă zile.

Vineri 13 noiembrie 1953. Până la amiază am stat la bordei, iar după amiază am plecat spre sat, la H. Nicu. Peste noapte m-am întors înapoi.

Sâmbătă 14 noiembrie 1953. Toată ziua am stat la bordei. Seara pregătire pentru ziua Domnului. Toată noaptea m-am visat cu copiii. I-am visat poate de 15 ori într-o noapte, nu știu ce să fie.

Duminică 15 noiembrie 1953. Repaus. (Intrat pe iarnă). Citesc în Biblie, iar după amiază am scris o scrisoare pe care vreau să o trimit mârlanului de la Suceava. Peste noapte iarăși lucrez la amenajarea bordeiului înăuntru. Astăzi a plouat, dar nu e frig. Peste noapte a căzut zăpada. S-a pornit vânt mare. E prima zăpadă căzută în acest anotimp.

Luni 16 noiembrie 1953. E totul îmbrăcat în haină albă, am terminat cu drumurile, cu vânatul și cu toate. Acum trăiesc viața ursului din vizuină. Toată ziua am stat în bordei. Îmi mai caut de lucru, să-mi treacă timpul. Continuă să ningă și bate vânt. Noaptea am stat până târziu de tot.

Marți 17 noiembrie 1953. M-am sculat în zori de zi de am făcut mâncare și am mâncat. Restul zilei trândăveală. Timpul se menține ca și ieri. Ninge câte puțin și bate vânt. Seara, ca de obicei, citesc în Biblie.

Miercuri 18 noiembrie 1953. Toată ziua stau în bordei și-mi caut de lucru, să-mi treacă timpul. Viață de cușcă. Mi-am alcătuit cu mare greu un ciubăr. Seara am făcut o baie și m-am spălat peste tot corpul, căci nu eram spălat de aproape doi ani de zile. Mi-am spălat corpul și m-am ușurat, dar am dat de altă belea. Nu pot să dorm din cauza unor paraziți foarte mici care mi se urcă pe față și pe corp și mă mănâncă. Trebuie să-mi ispășesc păcatele,

chinuit, înfrânt, lipsit de plăcerile vieții și mâncat de gujulii²³⁸ până ce se va îndura Dumnezeu să mă scape, ori cu viii să trăiesc, ori cu morții să mă odihnesc. Numai trei zile am stat numai în bordei și îmi vine rău, dar până la primăvară? E zăpadă.

Joi 19 noiembrie 1953. Aproape toată ziua mi-a trecut cu spălatul zdrențelor. Seara mai citesc în cărți de geografie. Nu știu ce să fac să omor timpul și să mă trudes. Zăpada se menține.

Vineri 20 noiembrie 1953. M-am sculat de când s-a făcut ziuă și fiindcă am scăpat de s-a făcut ziuă, trebuie să stau flămând până deseară. Ziua nu pot face mâncare. Toată ziua am ciocârtit în lemne. Seara și noaptea ca de obicei. Timpul e moale.

Sâmbătă 21 noiembrie 1953. Toată ziua am stat în bordei și am citit Geografia. Seara pregătesc pentru ziua Domnului. Plouă, zăpada se topește.

Duminică 22 noiembrie 1953. Repaus. Toată ziua la cușcă. Iarăși mă frământă gânduri negre. Mă doare capul. Zăpada s-a dus, plouă.

Seara m-am apucat de lucru, mi-am tras o piele de căprioară din care vreau să-mi fac o căciulă. M-am culcat târziu de tot, aproape de ziuă.

Luni 23 noiembrie 1953. M-am sculat înainte de a se face ziuă. Mi-am făcut mâncare, rugăciuni, apoi m-am apucat de lucru. Toată ziua mi-a trecut până ce mi-am făcut căciula. Seara aduc apă, lemne, tai, și după ce fac mâncare citesc în cărți până mă cuprinde somnul.

Marți 24 noiembrie 1953. M-am sculat ca de obicei înainte de a se face ziuă și după ce am făcut mâncare m-am apucat iarăși de lucru. Mi-am tras altă piele de căprioară, din care vreau să-mi cârpesc cojocul și vreau să-mi fac mănuși. Toată ziua mi-a trecut cu acest lucru. Seara fac iar de mâncare, fără nici o schimbare. Toate merg ca un ceasornic. Timpul, în amândouă zilele a nins și e foarte frig.

Miercuri 25 noiembrie 1953. Toată ziua mi-a trecut cu amenajarea bordeiului înăuntru. Mi-am cârpit soba cu lut. Mi-am dat-o cu var și mi-am dezinfecat și pereții, căci mă omoară cu mâncărimea paraziții. Seara citesc în cărți. Timpul e geros.

Joi 26 noiembrie 1953. Peste zi am făcut curățenie generală în bordei, iar seara îmi caut câte ceva de lucru, dacă nu citesc. Peste noapte mi-am făcut o cupă de luat făina. M-am culcat ca de obicei târziu de tot. Timpul se menține frigos. Zăpada e puțină, dar e frig tare.

Vineri 27 noiembrie 1953. M-am sculat înainte de a se face ziuă, după care mi-am făcut mâncare și rugăciuni. M-am apucat de gătit și mi-am făcut o mănușă din piele de căprioară. În fiecare zi îmi caut de lucru, atât ziua cât și

²³⁸ Gujulie = insectă, găză (Dicționar L. Șăineanu).

noaptea, ca să-mi treacă timpul și să nu mă cuprindă întristarea. Noaptea nu pot să dorm. În fiecare noapte mi-am regulat somnul și dorm între orele 3 și 5 dimineața, să pot dormi. Aș dormi zi și noapte. Timpul se menține frig. Cerul e senin și noaptea ger.

Sâmbătă 28 noiembrie 1953. M-am sculat înainte de a se face ziuă și mi-am făcut mâncare și rugăciunile obișnuite, apoi m-am apucat de lucru, cârlesc, dreg, prefac ce am făcut, stric iarăși, numai să nu stau degeaba. Cu chiu cu vai am alungat și această săptămână. Timpul e frumos. M-am suit într-un copac și m-am uitat la țară și văd că e gol²³⁹, nu ca aici, zăpadă. Seara pregătire pentru ziua Domnului.

Duminică 29 noiembrie 1953. Repaus. Citesc în Biblie. Planuri și gânduri negre. Mă doare capul aproape în fiecare zi. Ieri dimineață, ca și azi, am avut dureri de cap și hemoragie. Timpul se menține frumos, zăpadă e puțină.

Luni 30 noiembrie 1953. Toată ziua am stat nerăbdător la bordei, căci văd că zăpada se topește, aproape totul e gol. M-am dus la hrana de rezervă. Parte din brânză s-a stricat. Și sărac și fără noroc! Nu am aruncat nimic din ea. Am mai pus sare și am s-o mănânc așa. Spre seară a început să ploaie puțin. Peste noapte s-a pornit vânt, moină, plec cu Dumnezeu prin pădure după vânat.

Mărți 1 decembrie 1953. Încă era mult până la zi când m-am pregătit de plecare. Am așteptat mult în poiană până s-a făcut ziuă, timpul e nefavorabil pentru vânat mare. Toată ziua am umblat [*pe la*] toate gruițele, fără să văd nimic, decât se cunosc urme multe pe plaiuri și pe cărări umblate când a fost zăpadă. Umblă criminalii (mârlanii) urmărind. Seara mi-am adus un braț de lemn din poiană. Peste noapte am dormit bine, fiindcă nu mă mai muncesc gândurile.

Miercuri 2 decembrie 1953. M-am sculat tot ca și ieri dimineață, încă era mult până la zi și am plecat după vânat. Toată ziua am umblat, fără să văd nimic. Urme sunt numai de cerbi și porci, țapi nimic. Seara am venit la bordei. Timp frumos, cald ca în septembrie.

Joi 3 decembrie 1953. În zorii zilei am plecat după vânat. Prin zona adăposturilor părăsite, urme de cerbi și țapi, că tare-i aspru. Pe [*la*] amiază am tras spre Colțul Cremenii. Nu am văzut nimic. Seara, ca de obicei. Timp foarte frumos, e totul gol. E cald și frumos atât ziua cât și noaptea. Cer senin.

Vineri 4 decembrie 1953. M-am sculat mult până la zi și încă era întuneric când am plecat după vânat. M-am tras la vetre, nu am văzut nimic, e aspru. Am venit pe la Stânișoara și Obcina Arșiței. De la Stânișoara am venit spre sat, mai mult împins de duhul că nici nu-mi trecea prin minte să vin la

²³⁹ E gol = neacoperit cu zăpadă (G.V.).

sat. În Poiana Cerbului²⁴⁰ am stat aproape toată ziua de m-am uitat în sat. Seara m-am tras la Crai, am vorbit cu Diana. O pază grozavă peste tot, G.A.1. La el am dormit și peste noapte. Timpul foarte frumos.

Sâmbătă 5 decembrie 1953. Toată ziua am stat la G.A.1. M-a menajat foarte bine. Seara am plecat de la el. Diana nu a venit la întâlnire. Seara m-am dus de am dormit în poclid, la Voitinean. Noaptea am trecut pe lângă un post de pândă, la 30 [de] metri. L-am simțit, a călcat pe vreascuri. Văd că lucrează și criminalii, cu toate că nu știu cine să le fi indicat acest punct de mare importanță. Astă primăvară am simțit după mirosul de rachiu, iar acum, pentru a doua oară, i-am găsit fixați tot în acest punct. Calm și sigur m-am depărtat încet de punctul periculos și mi-am văzut de drum. M-au simțit și [ei] pe mine, dar de la distanță și e întuneric, nu se lasă de pază, în cinstea zilei de 20 decembrie. Nu le ajută nimic, chiar dacă aș fi singur, în Slatina să păzească. Eu sunt cu Dumnezeu și cred în el, și Domnul mă ferește. Peste noapte am dormit bine în poclid, până încă era mult până la zi. Când am pornit de la poclid la izvor, a dat un porc peste mine. Era întuneric tare.

Duminică 6 decembrie 1953. Mi s-a făcut ziua în Dealul Slatinei. După ce am ajuns la bordei, a început să ploaie, încât s-a lăsat ceață și plouă mărunț. E cald, vremea e moale, cam de mult nu s-a apucat Sf. Nicolae. Peste zi am dormit, iar seara m-am dus de mi-am adus material de lucru. Noaptea am stat până târziu. Mâine sper să plec la vânat.

Luni 7 decembrie 1953. Am stat la bordei toată ziua, nu m-am dus nicăieri. Timpul e frumos, e cald, e ceață prin văi.

Marți 8 decembrie 1953. Încă era mult până la zi când m-am sculat. Am făcut mâncare și rugăciune și în zorii zilei am plecat după vânat. Aspru toată ziua. Am umblat ca un bezmetic, fără să văd nimic. Seara, după regulile obișnuite și noaptea program de citit până după miezul nopții.

Marți 9 decembrie 1953. Iar am plecat prin pădure, e timp frumos, nimic important. Seara, ca de obicei. Timp foarte frumos.

Joi 10 decembrie 1953. Tot ca și ieri, am plecat la plimbare prin pădure, pe aproape de bordei.

Vineri 11 decembrie 1953. Idem.

Sâmbătă 12 decembrie 1953. Toată ziua am stat în bordei și am scris amintiri de când eram copil și câte altele, să omor timpul. Toată ziua am scris, de dimineață până seara. Timpul a fost frumos. Toată săptămâna gol și cald. Seara pregătire pentru ziua Domnului.

Duminică 13 decembrie 1953. Repaus, toată ziua am stat în bordei. Timpul s-a mai răcit, pământul îngheață peste noapte, e brumă, dar zăpadă nu-i

²⁴⁰ Obcina Arșitei și Poiana Cerbului se află în pădurile Vicovului (G.V.).

de fel. Noaptea mi-am modificat căciula, apoi m-am pus pe citit până am adormit.

Luni 14 decembrie 1953. M-am sculat ca de obicei, înainte de a se face ziua, am făcut mâncare, apoi m-am apucat de cojocărie. Mi-am făcut o mănușă din piele de țap. După amiază [*trec*] pe la rezervă, să-mi aduc hârtie de scris. Timpul se menține frigos, fără zăpadă, pământul e gol. Venind de la H. rezervă, m-am suit puțin de m-am uitat peste sate, în vale, apoi spre seară am venit la bârlog, unde trăiesc viața ursului. Seara, după amiază lucrez câte ceva, iar târziu, ca să mă cuprindă somnul, program de citit.

Marți 15 decembrie 1953. Toată ziua am stat la bordei. Învăț cojocăria, toată ziua am cusut, croit și descusut. Peste noapte mi-am tăiat lemne, restul alte lucruri neînsemnate.

Timpul se menține gol și frig.

Miercuri 16 decembrie 1953. Toată ziua am lucrat la cojocărie, cârpind, cosând și descosând. Peste noapte lucrez la fierărie. Mi-am făcut dălți, burghiuri și alte obiecte de fier. Am lucrat aproape până spre zi. Timpul se menține frigos și cade câte un fulg de zăpadă, dar pământul e aproape gol.

Joi 17 decembrie 1953. M-am sculat de dimineață de am făcut mâncare și rugăciuni, apoi m-am culcat iarăși, fiind obosit de peste noapte. Am adormit puțin, apoi m-am sculat și m-am apucat de meserie, de cârpit și fac mănunchiuri [*mânere*] la dălțile făcute ieri. Toată ziua stau în bordei, e frig și ninge câte puțin, dar pământul e gol, nici frunza nu e acoperită.

Vineri 18 decembrie 1953. Toată ziua am lucrat diferite obiecte din lemn ce se pot face fără zgomot. Seara, ca de obicei, iar peste noapte lucrez cu zgomot, îmi fac scule tot din lemn. Noaptea mi-am făcut programul cititului.

Sâmbătă 19 decembrie 1953. Peste zi am lucrat, seara pregătire pentru ziua Domnului. Seara am citit din Biblie. E gol, pădurea încărcată și e ger.

Duminică 20 decembrie 1953. Peste zi am citit în Biblie. Planuri și gânduri rele. Seara îmi tai lemnele și ca de obicei îmi planific toate planurile pentru o săptămână. E gol și ger.

Luni 21 decembrie 1953. Peste zi am lucrat câte ceva, iar restul stau trist și îngândurat. Aproape nu e zi să nu mă doară capul. Timpul se menține frigos și gol, e numai brumă groasă.

Marți 22 decembrie 1953. Ca și în toate zilele, fără nici o schimbare, vremea e tot la fel.

Miercuri 23 decembrie 1953. Idem.

Joi 24 decembrie 1953. Toată ziua am stat plin de gânduri și amărăciuni în bordei. A nins puțin de tot, nici frunza nu e acoperită. Toată noaptea m-am luptat cu gândurile.

Vineri 25 decembrie 1953. Parcă e Crăciunul. M-am sculat târziu și nu am mai făcut mâncare. Am mâncat o strachină cu cir rămas de aseară. Trist și îngândurat mi-a trecut și al 5-lea Crăciun, făcut în necazuri și prigoană. Poate la anul îl voi face liber. Cu aceasta mă mai iau. Și ieri și azi am auzit multe focuri de armă înspre sat. Nu știu ce să fie. Seara ca de obicei, și noaptea lucrez. Zăpadă e puțină și e frig.

Sâmbătă 26 decembrie 1953. Toată ziua am stat ca ursul în vizuină, frământat de gânduri negre. Nu mă pot prinde nici de lucru, nici de citit, de nimic, parcă așa sunt de nerăbdător de libertate. Toată ziua și toată noaptea mă frământă gândurile. Se menține frigul și zăpadă foarte puțină.

Duminică 27 decembrie 1953. Tot la fel ca și ieri, fără nici o schimbare, numai că peste noapte am mai lucrat puțin, dar mă cuprind gândurile și întristarea, nefiind bun de nimic. De o bucată de timp, nu știu ce să fie, în fiecare noapte mă visez acasă cu tata.

Luni 28 decembrie 1953. M-am sculat înainte de a se face ziuă, mi-am pregătit mâncarea, apoi m-am culcat din nou. Am dormit până târziu. Restul, amărât și plin de gânduri negre, care mă frământă neîncetat. Timpul se menține friguros și zăpadă puțină. A trecut și al 5-lea Crăciun de când sunt prigonit.

(Urmează schița unei case cu dependențele unei gospodării țărănești [și] notă de materialul necesar pentru construcție).

Mărti 29 decembrie 1953. Toată ziua lucrez, numai să nu stau degeaba și să-mi mai treacă întristarea și gândurile rele. Timpul se menține gol și frig.

Miercuri 30 decembrie 1953. Peste zi, tot ca și ieri. Afară de timpul obișnuit, cu rugăciunile, lucrez câte ceva. Noaptea mi-am mai făcut scule de lucru și am lucrat până la zi, căci mi-a pierit somnul. A început să cadă zăpadă și ninge într-una.

Joi 31 decembrie 1953. În zori de zi am ațipit puțin, apoi m-am sculat și ca să nu mă apuce disperarea și gândurile, lucrez. E frig și ninge într-una, e zăpadă mare.

Cu ajutorul lui Dumnezeu am lăsat în urmă și am ieșit și din acest an, 1953, plin de trudă și durere. În anul care s-a scurs, prin multe grele am trecut și pot să spun că acest an a fost pentru mine cel mai greu din toți anii trăiți până acum. Am văzut moartea cu ochii și am fost pe marginea gropii, gata să cad în tăcerea pământului. Dar Dumnezeu cel mare m-a apucat de mână și m-a scos viu până în ziua de astăzi. De aceea am pus de gând că dacă m-a scăpat Dumnezeu din această greutate și m-a păzit de vrăjmași, am să păzesc poruncile Domnului meu până la sfârșitul vieții mele, căci eu sunt răscumpărat de dânsul, lui îi datorez viața, suflarea și tot ce mai am azi.

Dumnezeu m-a scăpat de groapă și m-a scos din ghearele vrăjmașului din temniță. Dumnezeu meu care m-a scos la loc larg în grădina lui, mă

călăuzește și mă păzește de cel rău și de vrăjmaș. Dumnezeuul meu care mă poartă de mână de atâtea ori mi-a arătat groapa și moartea, m-a ocolit de ea și m-a scos viu și sunt în acest al 6-lea an de prigoană.

Dumnezeul meu care mi-a dat putere și sănătate oaselor mele zdrobite și antrenate, el care nu m-a lăsat să umblu gol și să sufăr de foame, tătucul oamenilor și a Domnului Isus Hristos să fie laudat și slavă în veci.

Vineri 1 ianuarie 1954. [Anul Nou 1954]. Cu ajutorul lui Dumnezeu și în numele Domnului Isus Hristos am pășit în anul 1954, an de care nu m-am gândit să-l ajung când eram în suferință, în ghearele vrăjmașului. Seara, ca de obicei, mi-am adus apă, am stat de am ascultat puțin afară, poate voi merge la vânat, dar e vreme rea și nu cade nimic. Tot e în tăcere, totul pare trist, numai eu sunt suflare cu viață în liniștea de mormânt a munților și a codrului amorțit. De trei zile ninge mereu. Pădurea e încărcată de cidie [chiciură] și e liniște mare. Ies afară să mă uit la copacii plecați cu vârfulurile în jos spre pământ și la mestecănul de lângă bordei care pare mai evlavios decât toți copacii cu crengile plecate, s-a plecat cu smerenie deasupra izvorului. Zăpada e mare și ninge într-una. Stau parcă sunt gălbejit când văd oceanul cu zăpadă și liniștea de mormânt dimprejur. Traiul obișnuit ca și până acum am pășit în acest an, dar parcă mai luminat, cu gânduri mai puține și cu speranța întrebătoare că anul acesta mă va scoate Dumnezeu și pe mine din întuneric la lumina zilei. În bordei e cald. Seara, după ce am făcut mâncare și rugăciunile obișnuite, m-am pus pe patul cu fân, cu capul spre sobă și mai citesc din Biblie. Nu am putut să citesc mult, numai pe leacă și m-a cuprins o moleșeală. Mă doare iarăși spinarea și piciorul drept îmi părea de o greutate enormă. Îl mișc și îl împing, dar parcă e de lemn și așa, parcă descărcat de o povară, întins în pat cu fața în sus, fără gândurile negre ce mă frământau până acum, privesc încăperea locuinței mele subterane și la scândurile ce mucegăiesc și la căciula de țap ce atârnă deasupra capului, la vitrina cu cărți de pe poliță, la cele două săculețe cu făină spânzurate deasupra capului și lumina plăpândă a opaițului de pe laiță [care] parcă ar fi vie și mi-ar șopti: „Anul acesta scapi de necazuri”. Și așa, stând pe pat, îmi privesc pe rând sărăcia și parcă totul îmi pare altfel de când era înainte în acest ajun de an nou. Toate îmi par mai vesele, iar imaginația mea, mă înșeală când privesc pereții plini de mucegai și chiar toate lucrurile îmi par altfel. Cu toate că sunt obiecte moarte, mie îmi par mai vesele, mai promițătoare de libertate și chiar lumina opaițului și focul în sobă pâlâpâie mai voios ca până acum. În bordei, la prima vedere, e totul în sărbătoare. Mă gândesc. Acum, în sat, oare tot e atâta bucurie, veselie și voie bună, colindătorii cutreierând ulițele și înfruntând poienele, [talăngile], buhaiul, capra [indescifrabil], pomul de anul nou [indescifrabil] când îmi părea seara de anul nou cea mai frumoasă seară

din toate serile anului când eram liber acasă. Oare acum tot așa să fie? Nu cred. E prea mare liniște. Totuși cred că Georgică și Sofioara mea vor fi umblând cu clopoțelul pe la megieși și neamuri și acum vor fi numărând banii, nucile și darurile agonisite în această seară. Sau poate nu s-or fi dus nicăieri [*indescifrabil*] sau poate că nici nu sunt prin Vicov. Poate să fie ridicăți de comuniști. Oare să aibă ce să mănânce? Oare să fie acasă? Dar tata, mama, fratele Gheorghe să nu fie luat, Ion sau Costică [*indescifrabil*]. La anul hotărât [*sunt sigur*] că voi face anul nou liber în sat. Focul în sobă s-a potolit, piciorul mă supără rău, am răsuflat parcă mai ușor, parcă mi-au pierit din gândurile negre ce se țineau scai de sufletul meu. M-am întors cu fața la perete și cu mâna am stins opaițul. Toate au dispărut, obiectele voioase s-au ascuns și stau cuminți, fiecare la locul ei. E întuneric. Iad. Numai pe peretele din fund se vede strălucind, parcă luminate într-un oraș la mare depărtare, o bucată de putregai cu licurici. Privind în golul negru, pentru o clipă au dispărut toate din mintea mea, apoi iarăși, cu acea viteză se înșiră prin mintea mea. Libertatea [*indescifrabil*] sănătatea, suferințele, chinuri grele, [*indescifrabil*] răsplata pentru ele, dacă scap mă pocăiesc, calea Domnului e viața și așa am adormit pradă dihăniilor, visurilor în somn, mă trezesc pe acasă drept cu Miliția înspăimântătoare [*indescifrabil*].

La 1 ianuarie 1954, partizan Motrescu Vasile, Pietroasa, pădurea Codrul Voievodesei, comuna Vicovu de Jos, județul Rădăuți.

Sâmbătă 2 ianuarie 1954. Toată ziua stau în bordei ca ursul în vizunie; noaptea aproape toată lucrez să-mi mai treacă timpul și necazul [*indescifrabil*]. A stat de nins și e ger socotit.

Duminică 3 ianuarie 1954. Tot cu același program ca și ieri, nimic schimbător și timpul la fel, e ger cumplit; peste zi am plănuțit și citit în Biblie, iar noaptea lucrez.

Luni 4 ianuarie 1954. Peste zi lucrez fără zgomot, iar noaptea cu zgomot; sunt trist și amărât și zilele trec greu, iar nopțile îmi par nesfârșite. De dormit dorm foarte puțin, 2-3 ore în 24 de ore. Mi-a pierit somnul. Aș mai vrea să scriu ceva, să compun versuri, dar nu mă mai ajută capul, nu-mi stă mintea la nimic, decât la libertate; când închid ochii mă visez acasă, liber. Cam de vreo două săptămâni înainte de sărbători mă visez acasă toată noaptea. E ger.

Marti 5 ianuarie 1954. Trist și amărât, cu gânduri multe, mi-a trecut și ziua de astăzi. E ger noaptea, citesc și mai lucrez.

Miercuri 6 ianuarie 1954. M-am sculat în zori de zi și mi-am făcut mâncare, apoi m-am culcat iarăși și am dormit foarte puțin. De multe ori, nici nu pot să lucrez. Parcă sunt în așteptare la ceva. De mâncat, de multe ori, mănânc numai o dată pe zi; am depășit ceanul de făină de 10 zile, altă

mâncare nu am decât puțină brânză și fasole, poamele le-am terminat. Timpul se menține ger. Peste zi am lucrat, am făcut o furcă de tors.

Joi 7 ianuarie 1954. Viața e aproape în toate zilele la fel, fără nici o schimbare, afară de zilele de duminică când nu fac nimic; restul, de cum mă scol până adorm lucrez, citesc și scriu, mă cuprind gândurile, stau așa ore întregi, întins pe pat cu fața în sus, adâncit în gânduri negre de tot. Dacă nu s-a îndurat Dumnezeu să mă scape anul acesta, pe la anul nu mai ajung. M-a cuprins și slăbiciunea și boala.

Nu știu ce să fie, că e la culme. Nu închid ochii, [cã] mă visez acasă și în sat cu ai noștri. Trudă și durere. E ger.

Vineri 8 ianuarie 1954. Tot la fel, ca și ieri, fără nici o abatere.

Sâmbătă 9 ianuarie 1954. Peste zi am lucrat, iar seara mă pregătesc pentru ziua Domnului. Timpul se menține geros și pădurea încărcată de cidie.

Duminică 10 ianuarie 1954. (Notări pe coperta caietului nr. 1.): „Trăiască M.S. Regele Mihai, jos barbarii comuniști!

Plin de revoltă și mânie voi fi până ce voi închide ochii pe acești nemernici și trădători de țară care-și vând neamul, înstrăinează limba și tot ce e românesc, moștenit de veacuri din moși-strămoși, se târăsc pe brânci în fața străinilor și ling colbul de pe cizmele asupritorilor de la Moscova. Drumuri în obidă și restriște, pedeapsă de la Dumnezeu venită pe capul acestui popor. Partizan Vasile Motrescu, 10 ianuarie 1954”.

Seara am stat de am citit în Biblie și gânduri negre până târziu de tot. Dimineața m-am sculat târziu de am făcut mâncare, apoi m-am culcat iarăși. Nu pot nici să dorm. Stau trântit pe pat și învelit, că în bordei se răcește și e frig tare la picioare. Afară e frig. Restul zilei citesc, scriu și nu știu ce să mai fac să omor vremea. Noaptea lucrez.

Luni 11 ianuarie 1954. Tot la fel în toate zilele, fără nici o schimbare. Viață de vizuină. Zăpada e mare și azi a început să ningă iarăși. Timpul s-a muiat, nopțile nesfârșite, mă satur și de lucru și de citit. (scris și pentru ziua de 12 ianuarie).

Miercuri 13 ianuarie 1954. Făcut planuri și mă cuprinde întristarea și gândurile negre. Am încercat să mai compun o poezie și văd că acum nu mă ajută capul, nu-mi stă mintea la nimic. Numai să scap liber. Zi și noapte mă visez acasă la tata și cu ai noștri și pe toți morții din sat și împreună cu cei morți în război, așa îmi petrec toate zilele și nopțile. Timpul de luni 11 ianuarie până azi 21 a fost amestecat, ninge, frig mare și vânt, de toate. Numai eu și viața mea rămân neschimbate, mereu cu aceleași rosturi ca și mersul unui car. În ziua de 19 ianuarie, spre seară, m-am suit în observator și am auzit un foc de armă militară înspre centru. De mâncat mănânc prea puțin, nici nu prea am ce; mămăligă fac numai o singură dată pe zi, seara, dar în

multe zile nu fac deloc. Dacă nu mă va scăpa Dumnezeu anul acesta, pe la anul nu mai ajung. Mă distrug definitiv.

Capul mă omoară, junghiuri în spate și șira spinării, mă doare într-una piciorul drept și câteodată și degetele la mâini mă dor de la încheieturi. Cu alte cuvinte nu mai e nimic sănătos în mine. Așa îmi petrec zilele până se va îndura Dumnezeu să mă strângă de pe pământul celor vii.

(Scris până în ziua de 21 ianuarie 1954).

Vineri 22 ianuarie 1954. Tot la fel ca și în zilele trecute, stau îngrozit că ninge mereu și alimentele se apropie. De mai bine de două săptămâni mănânc în multe zile numai o dată pe zi și acum țin regulat într-o zi o dată și în a doua de două ori pe zi. Toată ziua stau închis ca în cușcă. Ninge și ninge mereu, zăpada e mare²⁴¹, timpul l-am împărțit regulat, în toate zilele ger, nu mă mai scol decât să fac mâncare, fiindcă am renunțat la mâncare la o dată pe zi, nu mai am la ce mă scula.

De obicei seara îmi aduc apă, fac rugăciunile obișnuite, citesc în Biblie, apoi până târziu citesc în alte cărți sau scriu, apoi fac focul și mă pun pe citit până aproape de zi. Îmi fac mâncare, mănânc și mă culc și adorm pradă visurilor și după începutul nopții mă visez acasă la tata și cu ai noștri.

Sâmbătă 23 ianuarie 1954. Seara, ca de obicei, iar peste noapte citesc, ninge mereu. De nins a încetat și s-a lăsat ger.

Duminică 24 ianuarie 1954. S-a lăsat un ger groaznic. Cu toate că toată noaptea am ars foc, în bordei e frig. Peste zi stau învelit în zdrențe. Numai în iarna anului 1949, când am iernat la Straja, a mai fost așa un ger. Iarăși m-au cuprins gândurile nebune. Toată noaptea m-am frământat și nu am putut dormi deloc peste zi și m-a durut capul.

Luni 25 ianuarie 1954. Seara s-a lăsat un ger grozav; totul e înghețat în bordei. Noaptea, ca de obicei, citesc și nu știu ce să mai fac. Aproape că sunt pierdut.

Martți 26 ianuarie 1954. Nici nu știu ce am făcut și cum mi-a trecut timpul. Nu mai știu, că e ger.

Miercuri 27 ianuarie 1954. Peste noapte am lucrat, poate voi putea alunga gândurile și amărăciunea ce mi-a copleșit sufletul. E un ger teribil; s-a prins gheața și pe izvor. De câțva timp mă aflu într-o stare cum nu am fost niciodată de când sunt pribeag. Sunt copleșit de gânduri, mă doare capul aproape în fiecare zi, parcă sunt mereu în așteptare, sunt mereu neliniștit, nu pot nici să dorm, nici să citesc, zi și noapte umblă și defilează în mintea mea fel de fel de năluciri și gândurile fără nici un rost. În bordei peste zi se face frig, foc nu pot să fac deloc, decât noaptea. De va ține mult această stare de

²⁴¹ Zăpezile din 1945 au paralizat țara.

frământare sufletească, nu cred să ajung primăvara. Nu pot să țin nici regulile stabilite de legea partizanului. Fără voința mea mă trezesc cântând și fluierând. În noaptea de [spre] 28 ianuarie scriu aceste rânduri; mă doare capul.

Joi 28 ianuarie 1954. Nu mai pot nici să lucrez; gândurile mă înnebunesc. Timpul s-a mai muiat, dar tot e frig. Peste noapte *am citit istoria USA*. Dacă mă va ajuta Dumnezeu și voi scăpa din prigonirea aceasta sănătos și nu-mi voi putea să-mi realizez planurile, m-am hotărât în inima mea că nici un ceas nu voi mai sta în acest pământ, ci voi *pleca în America – „țara libertății”*.

Vineri 29 ianuarie 1954. M-am sculat târziu. Peste zi nu am făcut nimic; sunt gânditor ca întotdeauna.

Sâmbătă 30 ianuarie 1954. Seara, nu știu ce vânt și dor m-a apucat; mă apuc de compus poezii, am modificat conținutul la câteva din poeziile capturate de comuniști și am scris altele noi. Astfel mi-a trecut toată noaptea. Mă gândeam că nu mă va ajuta capul și văd că încă mai merge, nu știu până când. Sunt foarte satisfăcut sufletește de meseria mea, căci mă gândeam că nu o mai pot practica. Din gânduri mi-au mai părăsit și acum mă ocup cu poeziile.

Duminică 31 ianuarie 1954. Repaus. Frig și ger mare. Zăpadă formidabilă.

Luni 1 februarie 1954. Seara ca de obicei iar peste noapte m-a apucat iarăși patima poeziilor. Așa că toată noaptea până la zi am compus și modificat la poezii. Am alcătuit 13 poezii de toate, puse la punct, dar și din materialul vieții, adunat și contopit cu sentimentele și gândirea mea. Și totodată mai am în pregătire material pentru altele noi. Am ajuns cu poeziile la culme, dar le fac să-mi treacă timpul; mă doare capul și tot m-am apucat de compus. Îmi cântă într-una o muzică. E ger, în bordei e frig și ninge mereu. Zăpada e prea mare, văd că nu se lasă de obiceiul acesta. Peste zi am dormit.

Mărți 2 februarie 1954. De seara și până aproape de zi iarăși cu versurile am avut de lucru, le modific și purific mereu. Sunt tare tulbure de cap, dar nu mă pot dezbăra de ele. Aș vrea să le uit acum, dar cad pe gânduri și e versul gata. În zori, obosit, am adormit; capul mă doare și îmi cântă ca o muzică. Peste zi am dormit cu versurile mele, mi-am modificat și viața și somnul. Ziua nu rămâne absolut nimic, numai noaptea m-am pus pe economie, când e sacul la fund. Aproape că depășesc două săptămâni un cean de făină. Mă simt slab și mă supără șira spinării. E ger și ninge mereu.

Înștiințare din partea Domnului.

Azi 2 februarie 1954 am visat un vis pe care l-am socotit de mare importanță. Asemenea visului [neciteț]. Am visat că eram pe un munte foarte înalt, mai înalt decât toți munții de pe pământ și în partea de miazănoapte – apus, era un [neciteț] cu pomi și păduri, iar în partea de miazănoapte – răsărit era o prăpastie, un abis fără fund, o prăpastie goală numai pietre și pământ gol și era o cărare care mergea în prăpastie și erau urme pe zăpadă de oameni

scoborâte în prăpastie. M-am dus și eu pe urme până la o strâmtoare, unde nu mai era timp de scăpare și eram gata să mă duc în prăpastie, dar am zis că vreau să mă trezesc ca să nu cad și zicând aceste vorbe m-am trezit. V. Motrescu.

Miercuri 3 februarie 1954. Seara mi-am tăiat lemne, apoi până aproape de ziuă am citit din Biblie și pe un caiet cu versete.

Joi 4 februarie 1954. Ca și în fiecare zi, fără nici o schimbare. Noaptea până la zi am avut de lucru cu poeziile. Timpul se menține friguros, e ger, zăpada mare.

Vineri 5 februarie 1954. Seara am tradus [tălmăcit] versete din Biblie, iar mai târziu m-am apucat de proză. Poeziile îmi par că prea mă chinuiesc. Am visat copiii și pe mama, fel de fel de forme de ispite în timpul somnului. Starea sufletească foarte zdruncinată. Spre seară am auzit gălăgie de oameni de la vale de bordei, pe pârau. Timpul friguros, dar gerul a mai slăbit. Ziuă nu mănânc absolut nimic – economie.

Sâmbătă 6 februarie 1954.

Duminică 7 februarie 1954.

Luni 8 februarie 1954.

Mărți 9 februarie 1954.

Miercuri 10 februarie 1954.

Joi 11 februarie 1954. Toate aceste zile de sâmbătă până astăzi le-am trăit ca de obicei, ca ursul în vizuină, copleșit de gânduri și frământări și neliniștit, ca tot timpul de viață amară și gânduri negre. Aseară abia am răsuflat puțin, căci timpul s-a muiat și am ieșit de am stat la observator, aproape două ore. Noaptea arătate mai sus mi-au părut polare. Noaptea, ca de obicei, mai lucrez puțin. Traduc versete din Biblie, citesc, dar acum am mai avut câteva cărți de clasa a 7-a primară. Le-am citit și răsцит pe toate; cu poeziile și proza am terminat. Mă înnebunesc cu totul, mi-am căutat alte ocupații, felurite gânduri mă frământă. M-am gândit și chiar m-am hotărât, dacă m-ar ajuta bunul Dumnezeu să scap sănătos, oricare ar fi situația afară, numai dacă capăt ceva pământ și casă nu plec, dar dacă nu capăt nimic, nici un ceas nu mai stau pe apele acestea, căci pentru mine s-au dovedit a fi tare amare. Îmi iau soața și pruncii și direct în America, că aici nu mai am ce păzi. Aceasta este hotărârea pe care am luat-o în sufletul meu și totodată și o dorință a mea de a mă stabili în țara libertății.

Aștept îndurarea de la Dumnezeu, hotărât că în vară sunt liber, așa îmi spune inima și totodată mă visez de câte ori închid ochii, în sat, liber și în special cu tata și acasă la noi. De puțin înainte de an nou mă visez mereu.

Cu alimentele stau cam prost. Fac mămăligă o dată la două zile și mănânc numai noaptea, ziuă nu mănânc. Zăpada e mare și nu mă pot mișca

nicăieri. Foame ca acum și lipsă de mâncare am dus numai în primăvara anului trecut și în 1951 spre primăvară; cu greu dacă l-aș putea urni pe februarie. Fasole am puțină și rămân numai pe varză și făină și aceasta ca din ochi. Aseară m-a apucat o durere de spate că aproape am dat în leșin, parcă îmi băga prin șira spinării și șale 1000 de volți; noroc că nu mă țin mult, dar rămân ca fiert în oală, așa îmi fierbe ca oala la foc șira spinării, mă supără rău. Toate trec!

Vineri 12 februarie 1954.

Sâmbătă 13 februarie 1954. Îngândurat, flămând și amărât am petrecut aceste două zile. Timpul s-a muiat, ziua stau în observator; ieri mi-am curățat bordeiul de zăpadă, noaptea frământări și gânduri negre.

Duminică 14 februarie 1954. Peste zi am stat în observator, timpul e cald și frumos.

Luni 15 februarie 1954. Seara și noaptea, ca de obicei. Mai multe gânduri și frământări. Nu știu ce va fi. Mi-am pus la punct observatorul. Mi-am tăiat lemne, iar spre zi m-am urcat în observator. E frig.

Marți 16 februarie 1954. Toată ziua am trândăvit în bordei, frământat de gânduri negre.

Miercuri 17 februarie 1954. Idem, ninge și e frig.

Joi 18 februarie 1954. Toată ziua stau în bordei și tremur de frig. Mă omoară frigul la picioare. S-a lăsat un ger grozav. Pe izvor s-a prins gheață. Toate zilele [*neciteț*] gânduri negre, planuri de nădejde și speranță. Ieri și azi am auzit rafale de arme automate; atât ziua cât și noaptea se aud și tunuri în jos, poate fac porcii tragere. Cu alimentele sunt pe sfârșite. Azi am mâncat ultima mâncare de brânză, alimentul de bază de astă toamnă și până acum. După cum mi-am planificat, în decembrie, numai cu o zi nu am ajuns până la 20 februarie; astfel am mâncat în fiecare zi din 4 kg [*timp de*] două luni și o zi, mai am fix o mână de fasole și ca 5 kg de cartofi, puțină varză și puțină făină; cu cea mai mare economie, să am pe 7 zile. Ziua tot nu mănânc nimic, numai noaptea o dată sau de două ori. Zăpada e mai mare, de ger e ger, gol sunt, urmă fac, afară pleznește și gemete. Dumnezeu mă va îndrepta și pe mine, dacă nu cu viii, cu cei morți. Nu mă pot prinde de nimic, nici de lucru, nici de cărți. Într-una mă visez liber și cu copiii și ai noștri, dacă nu liber în realitate, cel puțin în somn am fericirea.

Vineri 19 februarie 1954. Seara ca de obicei, iar peste noapte am terminat de tradus [interpretat] versete din Biblie, restul citesc despre America și studiez geografia; cu aceasta mă mai amălesc, mi-a intrat în suflet, ceea ce am aflat despre America; dacă voi muri nu voi pleca dar, dacă scap sănătos, mă pierde România de mușteriu. Bine îmi pare că nu capăt casă și pământ. Am considerat USA patria libertății globului pământesc.

Peste zi am stat în bordei învelit în zdrențe, căci e un ger teribil cum n-a fost toată iarna; foc nu pot să fac, mi-e frică că trece cineva și atâta îmi trebuie.

Sâmbătă 20 februarie 1954. Seara tot același program. [*indescifrabil*].

Duminică 21 februarie 1954. Seara rugăciuni și peste noapte citesc în Biblie. E ger grozav. Am pus la foc ultima mâncare de fasole. Peste zi am citit în toate cărțile câte le-am avut.

Luni 22 februarie 1954. Seara ca de obicei, după ce am făcut rugăciunea obișnuită, frământări și gânduri negre... Trebuie să ies să-mi caut lemne. Am tăiat ultimele bucăți adunate de astă toamnă. E ger și nu mai pot sta. M-am culcat târziu de tot. M-am sculat de dimineață și am plecat la rezervă, de mi-am adus și restul de alimente ce le-am avut puse deoparte pentru vremuri grele²⁴². Zăpada e mare și cu greu am mers; foarte greu și la dus și la venit. Prin pădurea pustie nu am văzut nimic, decât urme de jderi și lup. Pe la amiază m-am întors înapoi foarte obosit și flămând. Ziua nu mai mănânc absolut nimic. Până în seară mi-am pregătit bagajul, să-l am la îndemână în caz că dau criminalii de urmă. De acum stau cu grijă. Ninge într-una și mărunț. Ține și Dumnezeu cu mine, ca să mai astupe urma. Mi-am pregătit totul la îndemână, până și sârmă și dispozitive în caz dacă părăsesc bordeiul îl minez și să mai poftescă criminalii să se mai apropie de bordei. Seara și noaptea mi-am făcut mâncare, de două ori am mâncat, dar nu pe săturate. Târziu de tot mă culc, mi-am mai căutat [*neciteț*] apoi m-am culcat.

Martți 23 februarie 1954. Peste zi am stat în bordei, trist și îngândurat; e ger și ninge.

Miercuri 24 februarie 1954. Seara ca de obicei, iar noaptea am stat până târziu și mai compun versuri; le mai înfloresc pe celelalte vechi etc.

Joi 25 februarie 1954. Și seara asta toată ca și noaptea tot [*neciteț*].

Vineri 26 februarie 1954. seara mă mai ocup de tehnică, până se fierb cartofii, apoi citesc peste noapte târziu.....

Timpul s-a mai muiat.

Sâmbătă 27 februarie 1954. Peste noapte mai citesc, am mai compus și înflorit poeziile și peste zi literatură. M-am mai urcat în observator, căci timpul s-a mai încălzit. [*indescifrabil*].

Duminică 28 februarie 1954. Peste noapte mai citesc în Biblie, apoi m-am culcat, iar peste zi am ieșit afară și am stat în observator. Timpul se menține moale.

Luni 1 martie 1954. Dacă [*indescifrabil*] această zi pe calendar [*indescifrabil*] Dar, eu îl [*indescifrabil*] zilnic [*indescifrabil*] februarie de 29 zile. Peste noapte mi-am tăiat lemne și am compus versuri (Oda Bucovinei).

²⁴² Prudenți, partizanii ascundeau alimentele și alte obiecte în locuri diferite.

Ziua am ieșit în observator, căci e cald și zăpada se topește. Toată ziua am stat în observator și m-am ocupat cu literatura. Mi-am pregătit îndreptar pentru formarea unui document de seamă, pe care vreau să-l trimit la comuniști la momentul potrivit [*indescifrabil*] asupra lor asemenea [*indescifrabil*]. Ziua afară îmi trece mai repede și seara mă simt obosit. Cu ajutorul lui Dumnezeu am lăsat în urmă pe cea mai periculoasă lună din acest an. Să-mi ajute Dumnezeu, că am pășit plin de speranță și fără gânduri în acest an.

Marți 2 martie 1954. Seara mi-am făcut mâncare, am mâncat bine, căci văd că zăpada se topește și e moale. Când îmi fierb fasolele, îmi fac ocupație cu literatura, apoi răzbit de somn, m-am culcat. Peste noapte a fost cald, toată ziua am stat în observator și mă ocup cu literatura.

Miercuri 3 martie 1954.

Joi 4 martie 1954.

Vineri 5 martie 1954.

Sâmbătă 6 martie 1954. Toate aceste zile le-am petrecut fără nici o schimbare. Noaptea, până într-un târziu citesc în cărți și compun poezii și mă ocup de compunerea unui document însemnat pe care vreau să-l trimit la comuniști când se va face vară, căci acum mi-e frig. Așa că toată săptămâna de la 1 martie la 5 martie numai cu acest document am avut de lucru, ziua cât și noaptea. Se apropie căldura și vreau să-i scormonesc. De altfel nici nu știu cum a trecut această săptămână, mai multe zile nici nu am mâncat de abia căci atât de mult m-am ocupat cu literatura. Timpul a fost cald toată săptămâna, zăpada se topește, în fețe e gol. În această săptămână [*indescifrabil*].

Duminică 7 martie 1954. Seara, ca de obicei, mi-am făcut mâncare și apoi am citit în Biblie, apoi m-am culcat. Noaptea m-am visat acasă și cu toți părea că sunt liber, tata era acasă. Peste zi citesc în Biblie, de [*indescifrabil*] și altele tulburări sunt trist că m-am întors înapoi [*indescifrabil*].

Luni 8 martie 1954. E ceață și liniște. Peste noapte am lucrat până târziu. Dimineața eram treaz. Stam și cugetam în inima mea, căci am făcut o pocăință Domnului, și se dă în sufletul meu lupta cu ispita; eram gata să-mi calc cuvântul, dar am luat o hotărâre tare; nu m-am lăsat pradă poftei și am adormit din nou și am visat că eram într-o casă și în ea erau oameni, în casă era lumină, au fost în ea niște câini negri [*pe*] care i-am scos afară și i-am aruncat în întuneric și am încuiat ușa; dar deodată a venit un om mare, urât grozav de mare ce era și urât, cu el a intrat și aghiotantul lui, unul mai mic și omul cel mare a venit la mine și mi-a zis: Tu știi ce-i pocăința? Lumea pentru mine a fost foarte rea, stăpână peste ea. Eu sunt Hristosul! Dar eu tăceam, plin de groază și am cunoscut că e satana. De aceea oamenii nu se băgau și se țineau numai de bine și mă chinuia grozav, într-un chin ca moartea [*indescifrabil*] și atunci i-am zis: Înapoia mea satană! Te jur în numele Domnului Isus Hristos să

nu mă chiniești! Și atunci el nu a mai zis nimic și s-a făcut mic și s-a băgat sub masa lângă care stam, iar celălalt sta lângă masă și așa m-am trezit, ca fiert în oală. Am adormit din nou și parcă eram pe un munte mare și iarbă uscată și un om s-a suit pe munte cu un topor să taie un mesteacăn verde, dar eu i-am zis: „Pe cel verde lasă-l și taie pe cei uscați” și m-am trezit.

Comunismul a apărut în forma de la început într-o țară pentru a putea înșela lumea. Îți face impresia de [*indescifrabil*] călăuza orbilor, în realitate el fiind foarte slab, plin de slăbiciuni. Se folosește și lucrează în colaborare cu mișcările politice [*neciteț*] ce își lichidează slăbiciunile în parte și se întărește apoi treptat, treptat și desprinde [*neciteț*] și apare în forme [*neciteț*] adevărate tinzând mereu [*neciteț*] pe nesimțite pentru a evita mișcarea revoluționară. Comunismul, în forma lui de la început, foarte ușor de zdrobit și lichidat, dar odată înscăunat și cuibărit tot atât de greu e de înlăturat, asemenea unei boli contagioase. Partizan V. Motrescu.

Comunismul fără colaborarea și sprijinul extern nu poate viețui sub nici o formă. Partizan V. Motrescu.

Comunismul pe spezele lui nu trăiește nici o zi. Propaganda făcută de comuniști în afara hotarelor lor e o reclamă țipătoare de bâlci. Partizan Motrescu Vasile.

Comunismul este o armată de criminali bine instruiți și hrăniți din sudoarea oamenilor muncii, pentru a supraveghea, urmări, constrânge prin forță, înșela prin minciuni și a atrage lumea de partea lor cu diferite momeli, pe panta colectivelor. Pentru ca să fie statul stăpân pe toate mijloacele de producție, omul unealtă de muncă, iar ei supraveghetori și călai. V. Motrescu.

Comunismul a apărut într-o formă imediată și înșelătoare, fără Dumnezeu [*indescifrabil*] căutând prin șiretlicuri și diferite crime să molipsească, asemenea unei boli contagioase pe oameni [*indescifrabil*]

Comuniști!

Răspundeți poporului pe care îl călăuziți: Cât grâu ați plătit pentru armamentul adus din Cehoslovacia și reforma din Rusia ca să vă înarmați, să fiți mai cu putere, mai autoritari, ca să puteți asupra după plac poporul?

Câte vagoane de grâu, stors cu sila din sudoarea prostitului popor ați plătit la cehoslovaci pentru o mașină de lux Tatra, ca să umble repede și în confort comuniștii?

Câte vagoane de grâu ați plătit la cehoslovaci pentru dube Praga, ca să puteți transporta „coletele” [*deținuții*] bine, nevăzute de nimeni? Răspundeți, asupritorilor!

Câte zeci de mii de vagoane de cherestea, petrol, grâu, vite și alte materii prime ați dat de pomană la ruși ca să [*le*] puteți câștiga încrederea?

Câte alte zeci de mii de vagoane și vapoare de petrol, grâu, materii prime și alte materiale ați dat rușilor stoarse [*neciteț*] din gura pruncilor și din lacrimile poporului [*neciteț*].

Răspundeți poporului!

Câte zeci de milioane de lei, storși de pe spinarea nenorocitului popor, s-au cheltuit în vânt pentru propagarea comunistă printre [*neciteț*].

Câte milioane de lei se varsă ca în apă pentru așa numitele fonduri speciale și „problema bandelor”?

Câte milioane de lei iau drumul străinătății pentru propagandă comunistă?

Răspundeți, criminali de comuniști, poporului care vă cere socoteală!

Răspundeți, făuritorilor de belșug și fericire și de ridicarea nivelului vostru de trai și de [*neciteț*] a poporului?

Dar aceste lucruri nu le vede poporul rob și legat cu mâinile de gard.

Frați români, [*neciteț*] să-i gonim din țară afară, libertate să avem iară!

Mărți 9 martie 1954. Peste noapte am lucrat puțin, apoi până târziu am citit. Peste zi am stat în observator. Am lucrat fără zgomot. Circulație până la 30 de metri de bordei. Iarăși stau ca în clește [*indescifrabil*] e ceață [*indescifrabil*] alimentele [*indescifrabil*] cartofii i-am terminat; mai am mâncare [*indescifrabil*] și apoi [*indescifrabil*].

Miercuri 10 martie 1954. Peste noapte am lucrat până târziu, am citit etc. Peste zi am citit din observator. Am lucrat, cu toate că e frig, dar nu mai pot să scriu, din cauză că mi-e greu de inimă [*indescifrabil*].

Joi 11 martie 1954. [*indescifrabil*]

Vineri 12 martie 1954. [*indescifrabil*]

Sâmbătă 13 martie 1954. Peste noapte mi-am tăiat lemne, apoi m-am culcat și am visat că [*indescifrabil*] cu Gheorghe, iar Gheorghe sufla dintr-o trâmbiță, am visat [*indescifrabil*] și o mulțime de vedenii umblau prin mintea mea, ceva neobișnuit, nu știu ce să fie, poate se apropie libertatea. Scriu aceste rânduri înspre ziuă. Simt ceva neobișnuit.

Duminică 14 martie 1954. Seara aceasta e cu totul [*indescifrabil*] de toate [*indescifrabil*] citesc în Biblie [*indescifrabil*] în minte vedenii, în timpul [*indescifrabil*] ceva neobișnuit. Nu știu ce să fie [*indescifrabil*].

Luni 15 martie 1954. Seara, ca de obicei; a doua zi am lucrat [*indescifrabil*] timpul e frigos și cețos.

Mărți 16 martie 1954. Seara am lucrat, apoi peste zi am ieșit în observator și mă mai ocup cu literatura. Timpul s-a îndreptat, e frumos; seara e cam frig.

Miercuri 17 martie 1954. Seara, ca de obicei, iar ziua am stat în bordei, căci e frig și ceață. Mai lucrez câte ceva.

Joi 18 martie 1954. Seara am stat puțin, apoi m-am culcat. Peste noapte am avut visuri interesante; parcă eram în câmp, era primăvară, pe vremea semănatului și am văzut cum a venit dinspre miazăzi trei avioane învăluite în ceață și cu cruce neagră [*indescifrabil*] și se roteau pe deasupra satului, iar în urma lor au venit o mulțime de păsări străine, necunoscute la noi, de mărimea vulturilor, roșietice, pestrițe la pene [*indescifrabil*] lăsându-se jos pe câmp, pe ogoare [*indescifrabil*].

Vineri 19 martie 1954. [*neciteț*]

Sâmbătă 20 martie 1954. Toată ziua am stat la bordei și am lucrat [*neciteț*].

Duminică 21 martie 1954. Seara am citit până târziu în Biblie și ieri noapte și astă noapte m-am visat [*neciteț*] și pe câmpii. Peste zi am mai citit în Biblie. E frig [*neciteț*].

Luni 22 martie 1954. Peste noapte am mai lucrat puțin. Restul nopții până târziu frământări și gânduri negre. Peste zi mi-am cârpit zdrențele și mă pregătesc de plecare pentru mâine la sat, căci am terminat toate alimentele, nu mai am nimic. Marți voi pleca cu ajutorul lui Dumnezeu dacă nu mi-a sta vremea împotriva. Am făcut 4 luni în cap în cușcă, fără să ies nicăieri. O viață de chin, frământări, gânduri și fiori.

Marți 23 martie 1954. M-am pregătit și am plecat la sat, căci am terminat toate alimentele. Amară, mai amară decât toate iernile a fost această iarnă, pot să spun că am trecut cu ceva peste 30 kg făină, am trăit 4 luni de zile în cap, fără să mișc nicăieri. Sunt slab și obosesc repede. Încet, pe coastele goale mă trag spre sat.

Miercuri 24 martie 1954. Am tras la N. Nimic nou, toate cum le-am lăsat, numai că Securitatea umblă zvârcolindu-se în toate părțile, căutându-mă cu metode cum le aplica cu partizanii din Făgăraș. Zădarnice zvârcoliri, m-au scăpat la iarbă verde. De acum eu sunt tare, restul bune. În zori de zi m-am întors înapoi, obosit cum n-am fost aproape niciodată, și din cauza foamei și din cauza amorțirii în care am zăcut patru luni de zile. Am pierdut și rostul zilelor; după calendarul meu am rămas cu o zi în urmă. Fiind obosit, toată ziua am dormit.

Joi 25 martie 1954. [*Buna Vestire*]. Seara m-am sculat, mi-am făcut mâncare și până târziu citesc evenimentele petrecute peste iarnă. Puțină speranță și nădejde, ca în toți anii trecuți. Toată ziua am stat în observator. Timpul e potrivit [*indescifrabil*] și pare că ar încerca să ploaie; zăpadă încă este destulă prin desişuri și [*indescifrabil*], în fețe gol.

Vineri 26 martie 1954. Tot la fel ca și în cealaltă zi. Stau în observator și ascult cântecele păsărilor. Timpul e frumos.

Sâmbătă 27 martie 1954. Aproape toată ziua stau în observator, e cald. Seara pregătire pentru ziua Domnului.

Duminică 28 martie 1954. Toată ziua a nins. S-a pus iarnă din nou. Toată ziua am stat trist și îngândurat în bordei.

Luni 29 martie 1954. Peste noapte am mai lucrat, iar ziua planuri și gânduri. E cald și zăpada se topește. E mare ziua. După amiază au trecut de la apus spre răsărit avioane cu reacție americane [?]. În rest mai stau în observator. Cam peste o oră și jumătate s-au întors înapoi avioanele spre apus, cât le-am auzit. Acum văd că merg [*neciteț*].

Mărți 30 martie 1954. Înseamnă zile fără nici o schimbare.

Miercuri 31 martie 1954. La fel ca întotdeauna. Timpul e frumos, zăpada se topește, toată ziua stau în observator. Am terminat hrana. Nu mai am pe ce să scriu deloc. Zăpadă mai este la dosuri și pe pâraie.

Joi 1 aprilie 1954. Toată ziua am stat în bordei, e cald și frumos.

Vineri 2 aprilie 1954. Am plecat spre sat [*neciteț*].

Sâmbătă 3 aprilie 1954. În zorii zilei am ajuns la bordei, sunt zdrobit de atâta oboseală. Toată noaptea am venit. Vremea a fost caldă.

Duminică 4 aprilie 1954. Repus. Odihnă. Toată ziua am stat la bordei, în rugăciuni și citesc în Biblie. Plouă.

Luni 5 aprilie 1954. De dimineată am plecat și am dat o raită prin pădure. Am fost pe la coliba unde am stat astă vară. Nu a dat nimeni peste ea. Am tăiat 4 oiști și 7 cozi de greble și am venit la bordei, căci a început să ploaie.

Mărți 6 aprilie 1954. De dimineată am plecat spre Hacıung. Pe coasta Hacıungului, de la Preluca „Caprei” am tăiat 4 carâmbi de ulm, iar de la Preluca „Caprei”²⁴³ am plecat spre sat. Seara am plecat la „Dorobanțu”. Toate în regulă. Peste noapte am dormit lângă un stog din poiana „Cerbului” [*indescifrabil*].

Miercuri 7 aprilie 1954. M-am sculat și am plecat la Sigor, unde am stat toată ziua. Seara am plecat de m-am întâlnit cu Diana 2. Toate în regulă. Timpul frumos. Ici-colea oamenii ară. Un avion a trecut paralel cu creasta munților spre miazăzi, venind dinspre Cernăuți cu dâră de ceață artificială. Ora 12 ziua.

Joi 8 aprilie 1954. Noaptea am dormit tot în poiana „Cerbului”, lângă stog. Peste zi m-am dus tot la Sigor, unde am stat toată ziua. Am văzut un țap. Seara m-am dus de m-am întâlnit cu Diana 1. Timpul s-a schimbat, ceață, vânt, frig, plouă.

²⁴³ Preluca Caprei este o poiană situată în pădurile Vicovului, pe muntele Hacıungu Mare (G.V.).

Vineri 9 aprilie 1954. De la Diana 1 am plecat în mod automat spre „Colții Cremenii”, căci văd că se pregătește de zăpadă. Cu greutate în spate, am luat-o automat și merg până la istovire, cât mă ajută puterile, până cad jos. E întuneric beznă, ceață și rece. Vine zăpadă. Cu mici popasuri, zdrobit de oboseală, mă silesc să ajung la bordei, să nu mă prindă zăpada pe urmă. De pe alături de mine, în două locuri, am simțit că a trecut ceva speriat de mine. E întuneric beznă și nici lumină nu am. Picioarele nu le mai simt și sunt istovit peste măsură. Aceasta e una din acele nopți negre și pline de trudă din cele 1830 de nopți de când stau prigonit. Am ajuns la bordei, în ce hal, nu găsesc cuvinte să descriu cum am ajuns. Numai știu că am ajuns tremur și nu mă mai pot ține pe picioare. După ce mi-am revenit, mi-am făcut mâncare și m-am culcat și m-am trezit la amiază. Afară e alb, a căzut zăpadă, toată ziua ninge. Toată ziua am stat în bordei, e frig. Amară viață mai trăiesc!

Sâmbătă 10 aprilie 1954. Azi am împlinit 5 ani de când stau prigonit. Azi am împlinit 5 ani de când nu știu ce înseamnă libertatea. Am presimțiri că scap liber cât de curând. Toată ziua am stat în bordei. A venit iarăși iarna în lege și continuă să ningă. E frig.

Duminică 11 aprilie 1954. Toată ziua am stat în bordei. Am mai compus versuri, dar nu mă mai ajută capul nici la acestea, căci am presimțiri că scap în libertate. Sunt foarte agitat. Nu mă pot apuca de nimic. Toată ziua am stat în bordei. Afară s-a lăsat frigul, e zăpadă.

Luni 12 aprilie 1954. Toată ziua am stat în bordei și am alcătuit poezia „Haiducii”, compusă din 25 strofe. Am terminat-o noaptea târziu. E una din cele mai reușite și frumoase poezii compuse de mine. E zăpadă și frig.

Marți 13 aprilie 1954. M-am sculat târziu și după ce am mâncat m-am apucat de transcris poezia „Haiducii”. Pe miază iar au trecut avioane spre apus, probabil cu reacție. E ceva neobișnuit.

Miercuri 14 aprilie 1954. Toată ziua m-am ocupat de literatură, cu transcrierea versurilor și modificarea unor strofe. Spre seară am plecat la rezervă, de mi-am adus caietul cu poeziile alcătuite astă iarnă. Peste zi timpul s-a muiat, zăpada se topește. Aproape de bordei, după amiază, a venit o turmă de mistreți, făcând revoluție. Am auzit și porcei mici guițând, ceea ce înseamnă că scroafele sunt fătate.

Joi 15 aprilie 1954. Seara a început să ningă iarăși, e zăpadă peste tot. Am găsit o strofă formată din 4 versuri și succind-o și învârtind-o a ieșit din ea încă 10 strofe a câte 4 rânduri și am botezat-o „Dezleagă-te române”, poezie cu un conținut bogat. Poezie revoluționară și îndemn la luptă, am dat-o gata în mai puțin de două ore. Târziu, mi-am tăiat lemne, apoi m-am culcat.

Vineri 16 aprilie 1954. Am plecat spre sat. După amiază, mergând pe un drumușor, am găsit 15 lei. Am tras la Nicu. Zăpada [*indescifrabil*].

Sâmbătă 17 aprilie 1954. Toată noaptea am venit până la „Colții Cremenii”; până în ziuă am ajuns la bordei. Cum am ajuns, a început să ningă. Se vede hotărât că Dumnezeu ține pe loc zăpada până ajung la bordei, ca și rândul trecut. Zdrobit de oboseală, m-am culcat și am dormit până după amiază. E iarăși zăpadă peste tot. Zolește într-una.

Duminică 18 aprilie 1954. Seara, ca de obicei, pregătire pentru ziua Domnului, iar peste zi, toată ziua am zăcut pe pat. Plouă într-una și e ceață.

Luni 19 aprilie 1954. Seara până târziu și peste zi am compus o poezie interesantă pentru copii „Micul cercetaș”. Toată ziua a plouat și e ceață. Pe lângă toate nenorocirile pe care le trag, mă mai supără și pieptul, de cum am ieșit din iarnă, boală neobișnuită pentru mine (asta-mi mai lipsește și sunt în regulă). Trebuie să părăsesc bordeiul. Mă omoară mucegaiul și putoarea. La închis nu mai pot suporta. Presimțiri că scap în libertate. Am visat că mă suiam pe munte înalt de tot și prăpăstios și mă cățaram pe el, în sus, cu mâinile și cu dinții mă țineam să nu cad în prăpastie. Se suiau și Gheorghe și Ion, dar ei au ajuns în vârf și eu am ajuns tot aproape de vârf, la câțiva metri numai și deodată s-a făcut un prag dinaintea mea și Gheorghe mi-a dat o frânghie să mă țin de ea ca să ajung în vârf. Frânghia era cam slabă și suindu-mă pe prag, m-am trezit (e curios vis), să vedem. Și iarăși am visat că pologeam fân la Pătrășteni²⁴⁴, cu tata și Maria, cu greblele făcute în pădure și prășeam păpușoi; deodată la nașul Vasile în livadă cu mama și cu tata și Gheorghe îmi zicea să mă duc la el la lucru. Soldați germani, alte uniforme de armată, în kaki, echipați de război, voioși, defilau pe un drum în Putna și câte alte năzdrăvănii nu visez.

Dar tot mai visez că mă gonește Miliția și Securitatea și eu nu pot fugi, dar din toate visez că scap la munte; în Docina [?] mă visez mereu. Aștept cu o mare nerăbdare să scap în libertate, parcă de pe o zi pe alta.

Marți 20 aprilie 1954. Am plecat spre sat. Tot timpul m-a plouat. Sunt ud complet. Seara m-am tras la JEB.

Miercuri 21 aprilie 1954. Tot seara m-am întors înapoi și am dormit până în zori de zi în Poiana Cerbului, lângă un stog de fân. Peste noapte a căzut puțină zăpadă, peste zi m-am dus în partea Putnei, apoi am trecut încoace, la Măgura, unde am stat până seara. Seara m-am dus de m-am întâlnit cu Diana.

Joi 22 aprilie 1954. De la Diana am plecat tot în Poiana Cerbului. Fiind foarte obosit, am dormit tot sub stog, până în zori de zi. În zori de zi m-am tras spre bordei. M-a plouat tot timpul cât am venit. Pe [la] amiază am ajuns la bordei. Până seara am dormit.

²⁴⁴ La Pătrășteni = loc din țarină, unde sunt numai fânețe (G.V.).

Vineri 23 aprilie 1954. [*Sfântul Gheorghe, ziua fratelui și a fiului*]. Post. Seara m-am culcat devreme, fiind obosit. Am dormit până târziu. Plouă într-una. Pe creste e zăpadă. Spre seară mi-am căutat lemne și mi-am pregătit de-ale mâncării.

Sâmbătă 24 aprilie 1954. Peste noapte mi-am tăiat lemne și pregătesc mâncare. Peste zi am dormit, ca de Paști. Plouă, ninge și e zloată, pe creste zăpadă. Posomorâte Paști. Spre seară mi-am făcut o mămăligă, ca de Paști, am mâncat, mi-am încălzit în bordei, în viața tristă, neagră, mizeria în care trăiesc în ajunul acestor Paști care sunt al șaselea Paști trăit în prigoană. Sunt cele mai sărace dintre toate. Sunt hotărât ca aceste Paști sunt cele din urmă pentru mine, care le trăiesc în mizerie și necaz. De aceea m-am lipsit de ele. De aceste Paști, și în special în seara aceasta, la sat e pază și posturi instalate pe marginile pădurii, cum n-a apucat niciodată Vicovul. De aceea mă lipsesc de ele. Mă mai despart două ore și intru, după legea creștinească, în ziua de Paști. Pentru mine, în mod deosebit, nu desparte această zi de sărbătoare și bucurie de restul celorlalte zile. Cred și nu mă înșel, că în cel mai sărac cămin tot se arată ceva sărbătoare. Dacă nu mâncare și băutură, cel puțin curățenie, libertate, o zi de repaus și câteva clipe de reculegere sufletească. Afară ninge cu fulgi mari, parcă ar fi începutul zilelor de iarnă. Acum, în ziua de 24 aprilie 1954, în ajunul Paștilor, molizii sunt îmbrăcați cu veșmântul alb al zăpezii. Vârful Hacıungului îmi pare că urlă ca unul ieșit din minți. Vârtejuri de vânt trec pe deasupra bordeiului și se răsfrâng în văi. Valea huieste și coastele sună. Crengile desfrunzite ale fagilor și alunilor se bat unele de altele când se împleticește vântul printre ele, ca în zilele Dochiei. O scroafă, un mistreț, a venit să-mi țină de urât în apropierea bordeiului. Numai peste pârâu își mustră cu un grohot scurt, poruncitor, micuții vârgați ce au ieșit pe lume tocmai în aceste zile viforoase de zloată și ploioase. În mizerabilul meu bordei, nici un aspect sărbătoresc cum era în seara anului nou asupra [*neciteț*] ca de obicei vin două păsărele deosebite una de alta și ciocănesc în geam [*neciteț*] de mămăligă, ciugulesc când una când alta, apoi pleacă. În urma lor vin șoarecii nesățioși și strâng ce a mai rămas după ele. N-am ieșit nicăieri din pământ. În patru pereți și un pod căptușit de mucegai, [*văd*] desenate pe pereți și scândurile de acoperiș, în pete mari, albe, de munți uriași acoperiți de zăpezi, continente uriașe crestate de fiorduri necunoscute și insule de mărgean și [*neciteț*] fel de fel de forme caracteristice și ciudate, se lătesc petele de mucegai peste care se preling șiroaie mici de apă și le brăzdează întocmai ca niște râuri și [*neciteț*] fluvii mari. Aerul e greu și îl respir ca unul care se sufocă când ronțăitul [*neciteț*] care alunecă pe petele de mucegai, hrănindu-se din ele. În bordei e fum și nu prea cald. E timpul să cânte păsările de seară, dar nu aud nimic. Păsările pe care le hrănesc zboară jucăuș

pe lângă fereastră, scoțând niște țipete scurte, ascuțite, de parcă ar fi și ele nemulțumite de starea timpului. Deschid ușa și mă uit. Haina albă a zăpezii a îmbrăcat iarăși pădurea, ca pe o mireasă. Seara și peste noapte rămân gânditor și trist, ca vremea de afară.

Duminică 25 aprilie 1954. Paștele. Uitat am fost și sunt de lume și nimeni nu știe al meu necaz. De voi fi mort sau viu de sunt, habar nu are nimeni; de sunt sătul, de sunt flămând, știu numai eu și bunul Dumnezeu care nu-și face milă să mă șteargă de pe pământul celor vii. Mizerie e viața și zilele negre de amar, de necaz. Amare Paști! Peste zi m-am dus pe coastă în Z și m-am uitat în sat. Un bursuc a venit pe lângă mine, întru întâmpinare. N-am stat mult, până m-a alungat zăpada. Ninge și vine furtună de zăpadă, se întunecă pădurile. Sunt foarte amărât, îngândurat, trist și parcă am o greutate pe inimă. Acestea sunt cele mai triste Paști din viața mea. Stau în bordei și zac, cuprins de supărare.

Luni 26 aprilie 1954. Încă dormeam când am fost trezit de zgomot de avioane de bombardament și trageri de artilerie antiaeriană, până aproape de amiază am auzit avioane și tunuri. Așa ceva până acum n-am mai apucat. Nu știu ce poate să fie. Hotărât lucru că au venit americanii cu pască. Am mai prins puțin curaj și am un pic de speranță. După amiază plec la rezervă, să mai aduc din alimente. Plouă într-una până la amiază, cald.

Marți 27 aprilie 1954. Noaptea până târziu m-am frământat, bântuit de gânduri amare. Peste noapte a nins și toată ziua, e zăpadă mare. E iarnă în regulă. Toată ziua stau în bordei, ca ursul în vizuină.

Miercuri 28 aprilie 1954. Toată ziua stau la bordei, e încă zăpadă.

Joi 29 aprilie 1954. Până la amiază am stat la bordei, iar după amiază m-am dus în Z. și m-am uitat în sat. E frumos, zăpada se topește. Am văzut un bursuc.

Vineri 30 aprilie 1954. Toată noaptea m-am frământat și nu am putut să dorm deloc. Peste zi am stat la bordei. Timpul frumos.

Sâmbătă 1 mai 1954. Am plecat spre sat. Noaptea m-am întors înapoi, în Poiana Cerbului, unde am stat cu Diana. Timpul frumos.

Duminică 2 mai 1954. Peste noapte am stat cu Diana. Până după amiază, apoi am plecat spre bordei. Pe drum m-a prins o ploaie torențială, cu descărcări electrice. Spre seară am ajuns la bordei, ud complet și foarte întristat de soartă = X. Venind la G.P., am văzut un cârd de ciute și nu am tras. E sfânta duminică.

Luni 3 mai 1954. Peste noapte am dormit bine. Ziua am stat la bordei. Spre seară a trecut un cârd de mistreți, la câțiva pași de bordei. Am împușcat o scroafă cam de 100 kg. Nu avea porci. Mi-a dat Dumnezeu carne lângă bordei, fără oboesală și la numai 50 m de bordei. Nu mă mai gândesc să fac

opinci și Dumnezeu mi le-a și dat, mi-a răsplătit că nu am ridicat arma să trag în cireada de ciute duminică.

Marți 4 mai 1954. Toată noaptea am jupuit scroafa, la lumina lămpii. N-am dormit deloc. Ziua am plecat spre sat, cu marfa. Timp frumos.

Miercuri 5 mai 1954. M-am tras la Diana înspre ziuă și i-am lăsat carne. Până la zi am tras la Pătrășcenii. Toată ziua am stat cu X.6. Timp frumos.

Joi 6 mai 1954. Seara m-am dus de am lăsat pe X.8 la V. Apoi am plecat la Nicu și de la el la bordei, dar n-am putut să ajung. Sunt obosit la disperare și nedormit de multe nopți deloc. Numai m-am lăsat jos și aproape în cămașă, nici nu am apucat să mă îmbrac, că am și adormit sub un molid, pe pământul gol. M-am trezit și am plecat spre bordei. La 6 dimineața am ajuns. Când am ajuns m-am apucat de lucru, am ras pielea de păr și am pus-o la uscat. Abia mă țin picioarele de obosit. Timp frumos.

Vineri 7 mai 1954. Noaptea am stat de am fiert capul de mistreț. Nu am dormit absolut toată noaptea. Azi e a 8-a zi în care am dormit numai o singură noapte. Peste zi plouă. Am ajuns la culme cu somnul. Nici peste zi nu am dormit deloc. Am avut de lucru.

Sâmbătă 8 mai 1954. Am plecat spre sat. Plouă. Diana seara.

Duminică 9 mai 1954. Seara întâlnire cu Diana 4. Am venit în Poiana Cerbului, unde am dormit peste noapte. Plouă și iar plouă. Apele mari. Peste zi m-am întors înapoi la bordei, pe Hacıung. La S.F. am văzut un țap tare de aproape, ud complet. Am ajuns la bordei. Până seara am dormit.

Luni 10 mai 1954. Seara mi-am pus pieile la tăbăcit. Peste zi am stat în bordei. Plouă.

Marți 11 mai 1954. Noaptea mi-am făcut o troacă pentru pus sare la fiară; vreau să pun la glod, la Hacıung. Am lucrat până târziu noaptea. Am mers de am așezat troaca cu sare [*indescifrabil*] și ciută.

Miercuri 12 mai 1954. De dimineață am plecat spre Bâtcă, unde am făcut [*indescifrabil*] și am pus sare în ea, sub Bâtcă. Timpul e frumos.

Joi 13 mai 1954. Toată ziua am stat în bordei și mi-am cârpit zdrențele. Am scos pieile din dubală și mi-am croit opincile, de toate 8 perechi. Plouă.

Vineri 14 mai 1954. Aproape toată ziua am stat în bordei, repar și cârlesc la zdrențele de pe mine. Spre seară am plecat de mi-am adus lemne. Iarăși m-a cuprins întristarea și gândurile urâte și negre, mă omoară. E frig și se chinuiește să ningă. Amară viață mai trăiesc! Mai amară decât toate amarurile că sunt pe lume, e viața mai tristă și îngândurată și lipsită de bucurii. Suflet stingher, rămas fără o mângâiere și uitat de toți, ajuns de groază pentru ai mei cei de aproape. Suflete uitat de lume, până când te chinuiești?

Sâmbătă 15 mai 1954. Plecat sat. După amiază am plecat spre sat (Diana). Seara Diana 2 și peste noapte frig. Noapte bună.

Duminică 16 mai 1954. Toată noaptea nu am dormit. Peste noapte brumă și frig. Dimineața am ajuns la bordei extrem de obosit. Peste zi am dormit. Ziua a fost frumos și cald.

Luni 17 mai 1954. Înainte de amiază am plecat spre sat. La Pr. am văzut doi țapi foarte de aproape, la câțiva pași. I-am cruțat, nu am ridicat arma asupra lor. Puteam să-i împușc pe amândoi. Am trecut la Atacama²⁴⁵. În timp ce stam și poposeam, a venit la mine un țap cu coarne foarte frumoase. L-am împușcat pentru frumusețea coarnelor. Cu o greutate extraordinară, am venit până la Diana și Tonga Nicu. Foarte mulțumit sufletește de tratamentul ce mi-l acordă Nicu. Mi-a dat pe deasupra și mai bine ½ litru de rachiu. La Păsărica am mai văzut doi căpriori, nu mai am ce face cu ei. Azi a fost ziua de manevră a țapilor. De toți am văzut cinci țapi. Cald.

Mărți 18 mai 1954. Toată noaptea am venit până la bordei. Dimineață am ajuns. Pe plaiul țapilor am găsit puține semne, probabil bănuieli (părăsit direcția) și punctul Pop, schimbat peste zi. Am dormit puțin. Cald.

Miercuri 19 mai 1954. Peste noapte stau târziu. După amiază am plecat spre sat. Plouă. La Leu am văzut un țap.

Joi 20 mai 1954. Seara a venit Diana. Suspectat punctul Gor, încurc direcția. Plouă într-una. Nu mai e chip de plecat mai departe. Am tras în S.P. și am stat vreo două ore, apoi am plecat. Am mers toată noaptea. Dimineață am ajuns la bordei, amărât și chinuit din cale afară. Sunt disperat și mi se urăște câteodată și de viața pe care o trăiesc. Toată ziua a plouat ca din coafă. A ieșit apă și în bordei și stau mai rău ca în iadul iadului. Seara mi-am spălat rufe.

Vineri 21 mai 1954. Am stat toată ziua în bordei. Plouă. Îngurzesc opincile²⁴⁶. Sunt foarte amărât și disperat.

Sâmbătă 22 mai 1954. Tot la fel ca și ieri. Ploaia a stat.

Duminică 23 mai 1954. Trist, amărât și îngândurat, mai rău decât astă iarnă. Am mai plecat prin pădure. E cald. Sunt la nebunie când stau degeaba și nu am ce să lucrez. Îmi pare ziua cât un an.

Luni 24 mai 1954. Seara mă apuc de lucru, stau aproape toată noaptea și lucrez. Peste zi am stat la bordei. Am îngurzit opincile și am camuflat tot pe lângă bordei, că dacă mi-a ajuta Dumnezeu, mâine voi pleca spre Straja. M-am săturat de stat pe aici. După amiază a plouat.

Mărți 25 mai 1954. Noaptea pregătire pentru marș. De dimineață plec spre Straja.

Înainte de amiază am plecat la drum, cu ajutorul lui Dumnezeu. Sub Bâta Pojarului am făcut încă o troacă pentru fiară și am pus sare. La Prislop

²⁴⁵ Atacama era un loc în pădure (G.V.).

²⁴⁶ A îngurzi = a încreți opincile (Dicționar Lazăr Șăineanu).

urmă proaspătă de bocanci. La Tufiş am poposit în Glod, la Fereastră. Urme multe de şap. Seara am tras la Cracul Sec²⁴⁷, unde am făcut o colibă de scoarță și am dormit peste noapte. Spre seară a plouat.

Miercuri 26 mai 1954. (Primejdie de moarte). Peste noapte a plouat. Toată noaptea am fost chinuit și nu am putut să dorm, cu toate că sunt obosit. Dimineată m-am sculat și am plecat mai departe la Cracul Sec, pe cărarea de sus, în linie. Sub Poiana Bulaiului²⁴⁸, am dat peste moarte, dar Dumnezeu m-a scăpat și de data aceasta. Anul trecut, tot pe vremea aceasta, am dat peste moarte. Luna lui mai pentru mine e periculoasă. Pe [la] amiază am trecut pe la S.t.r. Spre seară am ajuns la coliba din Brodioara²⁴⁹. Am găsit totul însemnat, cum am lăsat anul trecut prin iulie. Mi-am adus cetină proaspătă și am strâns câteva lemne în grabă, căci m-a apucat o durere de cap soră cu moartea [*indescifrabil*] și-mi este rău grozav. Nu mi-am făcut nici de mâncare. Toată ziua a fost cald și frumos. Pe aici abia acum înfrunzesc fagii.

Joi 27 mai 1954. Toată noaptea m-am chinuit cu moartea. În zori de zi m-a lăsat durerea de cap [*indescifrabil*] până aproape de amiază. Peste noapte și ziua a plouat. Citesc în Biblie și mai cârlesc din zdrențe. Toată ziua stau la colibă și am mai reparat.

Vineri 28 mai 1954. Peste noapte am stat până târziu. Plouă. Ziua stau la colibă.

Sâmbătă 29 mai 1954. Noaptea am stat până târziu. Peste zi am compus poezia „Moartea”. Și astăzi a plouat puțin.

Duminică 30 mai 1954. Pregătire pentru ziua Domnului. Peste zi m-am tras la S.t.r. Am stat toată ziua acolo. Noaptea m-am întors înapoi la colibă. Plouă.

Luni 31 mai 1954. De dimineată mi-am luat tot din coliba din Brodioara și am luat-o iarăși, hoinar pe munți. Sub Poiana Oglinzii²⁵⁰ scriu aceste rânduri. Seara am tras la Cracul Sec, unde mi-am făcut o colibă de scoarță și am dormit peste noapte. De la Oglinda la Cracul Sec m-a plouat aproape într-una. Apele mari.

Marți 1 iunie 1954. Peste noapte am dormit la Cracul Sec. Pe la Varnița și M.D. am trecut la Fereastră²⁵¹, unde am pus sare la Glod, Preluca Prislopului. Suspectă și Obcina Meselor. Probabil este post de pândă în

²⁴⁷ Cracul Sec este un pârâu pe care curge apa numai când plouă (G.V.).

²⁴⁸ Poiana Bulaiului se află în pădurile Vicovului (G.V.).

²⁴⁹ În apropiere de Brodina se află pârâul Brodioara și pădurea Brodioara, care are mai multe parcele (G.V.).

²⁵⁰ Poiana Oglinzii se află în pădurile dintre Putna și Vicov (G.V.).

²⁵¹ Varnița este un loc în pădurile Vicovului, în apropiere de Putna. La fel Fereastră. (G.V.).

Prelucă. Am venit pe la Glodul de la Bâta Pojarului²⁵². De la Fereastră până ce am ajuns la [neciteț] plouă într-una. Azi am încheiat săptămâna de când am plecat de la Maria. Hoinar pe munți. Acum e codrul încheiat și frumusețe de admirat. De pe Cindrel²⁵³ mă uit peste codri la sate și poieni.

Miercuri 2 iunie 1954. Toată ziua am stat la bordei. Spre seară am plecat la Rez. De dimineață plouă.

Joi 3 iunie 1954. Toată ziua am stat în bordei. Plouă²⁵⁴.

(Pe coperta caietului sunt notate pretențiile lui la stat și fragmente dintr-o poezie. Până la data de 13 iunie lipsesc notările). [În paranteză este nota Securității]

Duminică 13 iunie 1954. Stat la bordei la Marna²⁵⁵.

Luni 14 iunie 1954. Plecat spre sat și dat peste două posturi de pândă ale Securității. Dumnezeu m-a scăpat și de data aceasta.

Am fost văzut de posturi, de amândouă. Stau și se uitau la mine, dar nu puteau să facă nimic. Am renunțat la hram și m-am întors, îngrozit, înapoi în pădure, unde am dormit la Gr. Maței până în zori.

Marți 15 iunie 1954. De la Gr. Maței am plecat la Pop, unde am stat la pândă câteva ore și am încercat să prind pește. N-am prins nimic. Flămând ca un câine am plecat la bordei. Am pus semne și mi-am luat ce am mai avut, puțină făină, și am plecat spre Harfag²⁵⁶. Alt post de pândă pe Gruieț, la 37 și Poiana Pietroasei. Aceștia se [apărau] de țăntari cu frunze [neciteț]. E cald și frumos cum n-a fost până acum. Am plecat la Harfag cu gândul să-mi fac o colibiță acolo și ceva vânat. La fagul cu pândă în 25 am dat de alt post de pândă, un pic de nu era să-mi găurească blana. Am aruncat cu pietre în ei și am fugit. E culmea. Nu știu unde să mă mai duc și ce să fac. La Poiana lui Miron mi-am mai ascuns din bagaj și am plecat noaptea să trec în partea mai puțin asigurată.

Miercuri 16 iunie 1954. Peste noapte am dormit în 37 fără foc, sub cerul liber. Dimineața am plecat spre Pungărat²⁵⁷; 20 de milițieni veniseră în margine. Flămând și obosit, cu toate boarfele în spate, am suit-o spre

²⁵² Bâta Pojarului se află în pădurile Vicovului, hotar cu Putna (G.V.).

²⁵³ Cindrel se află în pădurile Vicovului (G.V.).

²⁵⁴ Urmează o perioadă de 9 zile, între 4 și 12 iunie 1954 inclusiv, în care nu există însemnări. Nu știm motivul. O notă a Securității este cuprinsă în paranteză rotundă.

²⁵⁵ La 1 iunie 1954, dactilografatul Securității a copiat: „Azi am încheiat săptămâna de când am plecat de la Maria”. Cine sau ce a fost „Maria” nu știm, deși Motrescu menționase pe unde a trecut în 25-26 mai. La 13 iunie notează: „Stat la bordei la Marna”, un loc din pădurile Vicovului. Apreciem că „Maria” a fost „Marna”, întrucât în context nu era loc de aventuri, iar graba copierii a permis confuzia (G.V.).

²⁵⁶ Grigore Maței, Pop și Harfag sunt locuri din pădure numite în acest fel (G.V.).

²⁵⁷ Poiana lui Miron și Pungărat sunt locuri din pădurile Vicovului (G.V.).

Golgota²⁵⁸, umblat de oi. Doi creștini de lucrători mi-au dat o bucată de pâine și o pilă și informații serioase. Nu anunță nicăieri.

Joi 17 iunie 1954. Seara am dat peste alte două suflete ale lui Dumnezeu, oameni săraci și amărâți. S-au lăsat ei flămânzi și mi-au dat mie mâncare. Am stat cu ei toată noaptea. De la Cioflâne mi-am luat un braț de draniță și mi-am făcut colibă la Cornul Țapului²⁵⁹. A plouat peste zi.

Vineri 18 iunie 1954. Peste noapte am dormit în coliba de la Cornul Țapului. Peste zi am stat la Glod, la Cornul Țapului. Nimic. Spre seară am tras la creștinii de la Cioflâne și mi-au dat acest caiet și mâncare. Au adus de acasă. Peste zi frumos.

Sâmbătă 19 iunie 1954. Am stat de ploaie, peste noapte, în baraca de la Cioflâne, de unde mi-am scos și cuie și mi-am luat draniță și scânduri pentru colibiță și ladă de alimente. Toată noaptea nu am dormit absolut deloc. Peste zi am dormit. Peste noapte a plouat și trăznete puternice. Spre seară mi-am strâns lemne și pregătire pentru ziua Domnului.

Duminică 20 iunie 1954. Seara, după ce mi-am făcut mâncare, m-am culcat și am dormit până târziu. Peste zi citesc în Biblie, mâncare nu am făcut deloc. Încă o zi de foame. Se pregătește de ploaie. Noaptea a trecut o fiară pe lângă colibă și a luat vânt. E coliba drept în hățișuri.

Luni 21 iunie 1954. Peste noapte a plouat tare. Toată noaptea am lucrat de mi-am făcut o ladă pentru alimente. Dimineața am plecat după vânat, prin apropierea colibeii [*prea*] departe nu pot merge, că am slăbit din cauza foamei. Mănânc numai o dată pe zi, seara. De diseară înainte rămân numai pe cir. Stau și mă mut de ici-colo, poate că s-o îndura Domnul să pot vâna ceva. Stau la Glod de amiază, la Cornul Țapului. Seara [*neciteș*].

Mărți 22 iunie 1954. Peste noapte dorm la coliba de la Cornul Țapului. Peste zi plec spre Poiana Crucii. Azi am făcut încă o zi de foame. Sub poiană am făcut un cir, l-am mâncat și am plecat cu gândul să stau la pândă la poiană. În Prelucă, stână suită de curând și pază severă de Securitate la ea. Automat am trecut în Rusca. Patru creștini amărâți din Poieni mi-au făcut mâncare și mi-au dat și câte puțin de drum. Nu anunță nicăieri. Din Rusca am trecut în Bercheza, unde am dormit peste noapte sub un copac, fără foc.

Miercuri 23 iunie 1954. Azi a împlinit Sofia 8 ani. Încă era întuneric când m-am așezat la pândă la un hăitaș de cerbi. Cam pe la ora 5 dimineața, în locul cerbului a venit un țap cu coarne frumoase. Imediat l-am împușcat. Acum văd că cu adevărat e Dumnezeu cu mine și nu mă lasă să sufăr. Din 7 Bercheza am trecut la Cornul Țapului, la colibă. În lipsa mea, porcii și ciutele

²⁵⁸ Golgota era un loc numit așa de Motrescu (G.V.).

²⁵⁹ Cioflâne și Cornul Țapului sunt locuri din pădurile Vicovului (G.V.).

au venit până la câțiva pași de colibă. Am împărțit țapul în patru și l-am pus în ladă. M-am dus la Cioflâne de două ori cu țapul. Acum am iarăși de toate. Acesta este al 155-lea țap împușcat de mine. Plouă.

Joi 24 iunie 1954. Peste noapte am stat târziu de mi-am fiert carne. Apoi m-am culcat și am dormit până târziu. Peste zi am stat la colibă de mi-am reparat cuțitul. Mi-am recunoscut alt loc de colibă, căci mâine sunt hotărât să mă mut de aici. Pare că astăzi e sărbătoare, că nu aud lucrând. A plouat și azi puțin.

Vineri 25 iunie 1954. Seara stau iarăși până târziu de îmi fierb carne. Peste zi mi-am strămutat coliba la Izvor. Plouă tare. Am plecat la Cioflâne. Mi-am procurat toporașul, am mai adus drăniți și scânduri pentru colibă. Seara am venit ud complet.

Sâmbătă 26 iunie 1954. Peste noapte am stat târziu de tot, am mai lucrat la colibă și m-am uscat. Toată ziua am lucrat de mi-am făcut coliba. E aproape pe terminate. Izvor de apă cum am aici, numai pe Băta Mare am mai avut. Mi-am adus lădița cu carne și am pus-o la Izvor. Seara pregătire pentru ziua Domnului. Timp frumos.

Această casă²⁶⁰ e a 19-a de când sunt prigonit.

Duminică 27 iunie 1954. Peste noapte am stat de mi-am fiert carne. Ziua am mai citit în Biblie și am dormit. Timp frumos a fost toată ziua. Spre seară m-am dus prin împrejurimile colibei și am descoperit două urme de bocanci coborâte la vale, pe la 100 metri de colibă. Urmele sunt după părerea mea de ieri. Mi-e frică să nu mă fi auzit ieri lucrând la colibă. Nu știu ce să mai fac și unde să mă mai duc, să scap de nelegiuții aceștia.

Luni 28 iunie 1954. Peste noapte am stat târziu de mi-am fiert carne și am dormit puțin și încă era întuneric când m-am sculat și am plecat la pândă la drumul Bz. Am stat cam până la orele 8, apoi am plecat după vânat. Urme multe de tot felul de fiare în Cahla Cărbunarilor, pe unde am împușcat țapul. E o căldură grozavă. Am venit unde am împușcat țapul și stau la pândă la hățaș²⁶¹ până seara. Vine ploaie mare spre seară. Seara m-am tras la colibă. Am făcut un cir și l-am mâncat. Sunt mulțumit și de aceasta. Nu a plouat.

Mărți 29 iunie 1954. Peste noapte am stat de mi-am fiert carne. Am dormit puțin. În zori de zi m-am sculat de am făcut mămăligă, am mâncat, apoi m-am culcat iarăși. După amiază am plecat de mi-am strâns fragi până seara. Mi-am mai scos cuie, am trecut la Groapa Vulpii²⁶², de unde mi-am adus un braț de scânduri.

²⁶⁰ Corect: adăpost.

²⁶¹ Cahla Cărbunarilor este un loc în pădure, iar hățașul căprioarelor este o potecă pe unde circulă ele prin pădure (G.V.).

²⁶² Groapa Vulpii este un loc din pădurea Vicovului (G.V.).

Miercuri 30 iunie 1954. Seara iarăși un cir cu fragi. Mi-am pus la foc ultima bucățică de carne. Peste noapte stau de o fierb. De un timp încoace, de câteva luni, de câte ori dorm, mă visez cu ai noștri, ori cu tata, mama și frații, ori cu Maria și băieții. Hotărât că nu e mult până la liberare. Ieri am visat că coseam iarbă cu flori galbene. Trebuie să fie pornită iarăși o campanie asupra mea și pază severă peste tot. Presimțirile mele și nu mă înșel. Să păzească, că eu stau la fund. Am schimbat mâncarea. O dată pe zi mămăligă și seara cir, carne de țap și fragi [*indescifrabil*].

Peste noapte am stat târziu de tot. În zori m-am sculat de mi-am găsit toporașul, căci îl pierdusem când veneam cu scândurile. Peste zi mi-am făcut o lădiță pentru alimente. Timpul peste zi frumos și cald.

Joi 1 iulie 1954. Seara mi-am făcut un cir, l-am mâncat, apoi la hodină cu Dumnezeu. Peste zi am plecat prin împrejurimile colibeii. Mi-am scos cuie de la o baracă. Restul, aproape jumătate de zi până noaptea, mi-am strâns fragi de pe Golgota. Timpul cald și frumos, ca în iulie.

Vineri 2 iulie 1954. Seara am făcut mămăligă și am mâncat cu fragi. Peste noapte am visat pe tata, cu mama Mariei și frații ei. Peste zi am stat la colibă, după amiază plouă.

Sâmbătă 3 iulie 1954. În zori m-am sculat și am plecat după vânat. În zori m-am sculat, am văzut aproape de colibă o turmă mare de porci, dar n-am avut timp să trag în ei [*că*] m-au simțit. Am făcut ocolul cantonului prin Fundoi, n-am văzut nimic. Am găsit locuri tainice, bune de iernat. Am venit la TC²⁶³, de unde mi-am scos un kg de cuie. Peste zi am mâncat fragi și mi-am strâns și pentru mâine și pentru diseară. Acum trăiesc în stare sălbatică în ce privește hrana și viața de toate zilele. După amiază și până seara a plouat într-una. De ploaie acum nu mai țin seama. Mi-am scos cuie și am strâns fragi. Seara am venit la colibă, ud și sufletul în mine.

Duminică 4 iulie 1954. Seara am făcut mâncare și fiind obosit m-am culcat și am dormit până la amiază. Am ajuns la culme cu visurile. În fiecare noapte și ori de câte ori dorm, mă visez cu tata, mama, frații, Maria și copiii. Poate s-o îndura Dumnezeu și mă va scăpa să nu mai încap pe iarnă. Restul zilei citesc în Biblie și repaus. E cam frig după această ploaie. Toată ziua am stat în colibă.

Luni 5 iulie 1954. Seara mi-am făcut mâncare și m-am culcat iarăși. M-am visat cu ai noștri, cu frații, tata și mama. Peste zi am stat la colibă. Timpul s-a îndreptat.

²⁶³ Fundoi este un loc în pădure, iar TC o baracă părăsită de muncitorii forestieri (G.V.).

Marți 6 iulie 1954. Seara am făcut un cir, l-am mâncat și la hodină cu Dumnezeu. Iarăși m-am visat cu ai noștri, m-am visat acasă la tata. Pe Sofia am visat-o și pe tata cu dinții de aur. M-am visat că plângeam. Peste zi am plecat pe Golgota de mi-am strâns fragi, căci alta nu am nimic în afară de fragi și puțină făină. Pe amiază a trecut un avion cu reacție, sus de tot, de la apus spre răsărit, și după o oră s-a întors înapoi. Am mai prins puțin curaj. După amiază plouă tare. Seara am venit ud la colibă.

Miercuri 7 iulie 1954. Seara am făcut un cir și am mâncat cu fragi. Peste zi am stat la colibă și m-am ocupat cu versuri toată ziua. După amiază plouă. Cam ușor la cingătoare, numai cu fragi și cir, dar pentru versuri e potrivit.

Joi 8 iulie 1954. Seara iarăși ca în toate serile. Un cir gol și odihnă. Mâine probabil voi pleca în căutare de hrană. Peste zi am stat la colibă flămând. Nu e dezlegare pentru plecare. Mă doare capul de foame. Nici nu știu cum să mă mai duc, atât de mult am slăbit de putere. Mai citesc în Biblie și compun versuri. Am modificat „Nebunia”. La versuri merge și flămând.

Vineri 9 iulie 1954. Dimineața un cir și am plecat de la Cornul Țapului spre Marna. Am găsit venind prin Gruiețul [*indescifrabil*] Coadă Porcului, Gloduri, troacă veche. M-a apucat ploaia și până a ajunge la bordei și plouă până în seară și e ceață. La bordei am găsit tot cum am lăsat numai că totul e alb de mucegai. Spre seară am plecat la Rez.²⁶⁴ de mi-am adus ultimele 2 kg de găină ce o aveam de zile grele. E de nesuportat să stau în bordei din cauza mucegaiului.

Sâmbătă 10 iulie 1954. Seara am făcut mâncare, am mâncat pe săturate, căci în această săptămână am mâncat numai cir cu fragi. Peste noapte am visat că comuniștii i-au dat drumul lui Cenușă liber și eu stau de vorbă cu el și zice că mă pune și pe mine în libertate. Înainte de amiază am pornit de la bordei spre Cornul Țapului. Cald și tare frumos și stau la pândă la drumul de pe pârâul Lupului. M-am suit în gruietul Lupului și pe pârâul Vulpii²⁶⁵, la Cornul Țapului. Spre seară mi-am strâns lemne, iar după rânduială, pregătire pentru ziua Domnului.

Duminică 11 iulie 1954. Seara am făcut un cir, apoi alt cir pentru mâine și m-am culcat și am dormit până târziu. În zori de zi a început să ploaie tare. Peste zi stau la colibă și citesc în Biblie.

Luni 12 iulie 1954. Seara nu am mâncat nimic. În zori de zi am plecat spre Marna și la Rez. De la Marna am trecut la Bâtca Pojarului, la Fundu Prislopului [*neciteș*] unde am stat vreo 4 ore la pândă. E pază de Miliție la barăci. Am trecut la Mj. Dealului și pe Coasta Stejei, sub Obcina Huțanilor.

²⁶⁴ Coadă Porcului și Gloduri sunt locuri din pădure; la Rez ținea probabil rezerva de alimente (G.V.).

²⁶⁵ Pârâul și gruietul Lupului și pârâul Vulpii se află în pădurile Vicovului (G.V.).

Stau și pândesc la o baracă. Aceasta e cea mai neagră și mai întunecoasă din toate zilele vieții mele. Flămând de abia mă țin pe picioare, mă doare capul, am călcat pe puțin 35 km ca să-mi câștig o bucățică de mămăligă. A înnoptat și încă nu mi-am câștigat-o. Am trecut pe lângă trei stâne, le-au pus criminalii rând una lângă alta, drept în potecile mele și trag cu trâmbița de sună codrii. Peste zi timp frumos.

Marti 13 iulie 1954. Mă trag după ce întunecă la o baracă în fundul Stejei. Am stat până târziu, până ce au venit din vale cu alimentele, mi-au făcut mâncare, am stat la ei până spre ziuă. Mi-au dat vreo 10 kg făină, 2 kg de slănină și alte alimente și mâncare de drum. Dumnezeu are grijă de mine și m-a îndreptat la oameni binefăcători. Am aflat de la ei că criminalii iar chinuiesc pe oamenii care mi-au dat mâncare înainte de 3 săptămâni. Sunt [*în anchetă*] la Iași. Nu se știe de soarta lor nimic. M-am dus în drumul militar, m-am pus jos să mă odihnesc puțin și am adormit și m-am trezit ziuă. De la poiana Crucii am venit la Cornul Țapului. Peste zi am dormit puțin și citesc ziarele primite de la creștini. Timp frumos.

Miercuri 14 iulie 1954. Odată cu seara a început să plouă cu găleata. Văd că Dumnezeu e într-adevăr cu mine ca să-mi piardă urma. Peste zi mi-am cârpit opincile, iar restul zilei citesc în ziare și Biblie. Plouă și astăzi după amiază. Spre seară, citind în Biblie, am adormit cu capul pe Biblia deschisă la Tesalonicieni și parcă mă rugam Domnului, zicând: Doamne, fie-ți milă de mine și am simțit cum o putere a intrat în mine prin cap până la brâu. Ceva neobișnuit până acum la mine. Văd într-adevăr că duhul Domnului e cu mine.

Joi 15 iulie 1954. Noaptea am stat până târziu de mi-am fiert fasolele primite de la creștinii din Vicovu de Sus și Putna. Toată ziua am stat la colibă și citesc. Plouă. Nu trece nici o noapte să nu mă visez acasă și cu ai noștri.

Vineri 16 iulie 1954. Seara am făcut mâncare și am mâncat. M-am culcat și am visat că a murit Sofioara²⁶⁶. Dimineața mi-am făcut mâncare și foarte întristat am pornit spre sat. Am venit la Rez. și de aici unde mă va îndrepta Domnul.

Aceasta este ultima însemnare din Jurnalul lui Motrescu Vasile, care ne-a parvenit.

[*Partizan Vasile Motrescu*]

- ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4314, vol. 1, f. 318-349.

²⁶⁶ Sofioara este fiica lui Vasile Motrescu.

Observații

Vasile Motrescu, țăran care avea ca studii numai 7 clase primare, și-a scris jurnalul pe caiete dictando, cu creionul, citeț și caligrafic. Din însemnările care ne-au parvenit, am văzut că el se referă la întâmplările zilnice la care a participat direct și descrie cu lux de amănunte viața de partizan în pădurile Bucovinei, acțiunile reușite dar și eșecurile, sentimentele provocate de singurătatea în mijlocul naturii, de foame, de frig, de boală și de teama că s-ar putea întâlni cu dușmanul în orice moment. Este firesc să ne punem întrebarea cum a reușit să supraviețuiască ani de zile în aceste condiții extrem de vitrege. Puterea de a rezista i-a venit din credința în Dumnezeu și din conștiința că este un om liber, care luptă pentru o cauză dreaptă.

A fost ajutat, după posibilități, de rude și alți oameni cu suflet, deși erau săraci, fără excepție. Iar riscul lor era mare. Acesta este motivul pentru care Motrescu nu le dă numele în clar, ci îl codifică, din prevedere. Inutil, pentru că Securitatea a reușit să pună mâna pe jurnal și i-a identificat pe toți, prin metodele cunoscute. Se pare că, tot din motivul de a-l proteja, el nu-l menționează pe Gavril Vatamaniuc decât o singură dată, în trecut.

Nu știm cum aprecia ora, uneori și minutele. Gavril Vatamaniuc afirmă că Motrescu nu avea ceas. Se pare că punea ora după inspirație. Mai remarcăm faptul că partizanii desfășurau o mulțime de activități noaptea, la adăpostul întinericului, iar în perioada de iarnă nu ieșeau afară din bordei, pentru a nu lăsa urme pe zăpadă, urme care le-ar fi trădat prezența.

Adăposturile partizanilor erau de două feluri: coliba pentru vară și bordeiul pentru iarnă. Nu iernau niciodată de două ori în același bordei. Fiind părăsit primăvara, el putea fi descoperit în lipsă de către potere, care puteau lăsa un post fix de pândă în bordeiul părăsit, devenit capcană. Pe de altă parte, apa de ploaie se infiltra în bordei și îl făcea inutilizabil. În fiecare toamnă, partizanii își construiau un alt bordei, pe care îl camuflau bine și îl aprovizionau cu alimente pentru cel puțin șase luni de zile, întrucât nu mai ieșeau din adăpost decât după topirea zăpezii.

Există unele mici deosebiri între textul original și copiile dactilografiate, întrucât în jurnal se întâlnesc o mulțime de toponime și regionalisme pe care funcționarul Securității nu le-a cunoscut. Uzura hârtiei a făcut și ea imposibilă citirea unor fragmente, implicit înțelegerea unor

idei. Explicațiile din notele de subsol le-am întocmit cu ajutorul lui Gavril Vatamaniuc, prieten bun cu Vasile Motrescu, alături de care a acționat în aceeași zonă.

La 21 februarie 1959, la Securitatea Suceava, au fost distruse, prin ardere, 49 caiete și 9 carnețele cu însemnări, găsite cu ocazia capturării lui Vasile Motrescu, în noaptea de 13/14 ianuarie 1958, în locuința soților Gavril și Valeria Sfichi din Gălănești. Considerând că înscenarea unui alt proces lui Motrescu era inutilă, el fiind deja condamnat la moarte, aceste corpuri delictive au rămas fără valoare pentru Securitate și au fost arse. Pentru noi ar fi fost o sursă de informații de neprețuit.

Adrian Brișcă

Scrisorile partizanului Vasile Motrescu

Până la proba contrarie, Vasile Motrescu este primul român și singurul partizan anticomunist care a avut curajul de a se adresa în scris organelor din conducerea statului și a explica cinstit situația sa, sperând să fie înțeles. A scris pe hârtie ce gândește, ce vrea și chiar a îndrăznit să dea unele sfaturi pentru îndreptarea situației din țară. Motrescu este singurul care și-a asumat răspunderea de purtător de cuvânt al țărănimii, în special al celei din Bucovina. Impresionează sinceritatea totală, mesajul patriotic, luciditatea și caracterul ferm și integru de care a dat dovadă în cele nouă scrisori, pe care le reproducem integral.

1. 1951 aprilie 10, Codrul Voievodesei. Scrisoarea partizanului Vasile Motrescu, destinată organelor superioare de Miliție, în care explică de ce a luat calea codrului²⁶⁷.

Copie

10 aprilie 1951

Către Organele de Miliție din R.P.R.

Rog a se înainta la organele superioare.

(ss)Vasile Motrescu

Declarația partizanului MOTRESCU VASILE

1.- Subsemnatul MOTRESCU VASILE din comuna Vicovu de Jos, jud. Rădăuți.

Având în vedere că sunteți nedumeriți din ce cauză am părăsit comuna și am plecat în partizanat și totodată cu ocazia aniversării a doi ani de când trăiesc prigonit, țin să vă declar următoarele:

Ce m-a determinat să părăsesc comuna?

În vara anului 1944, luna iulie, venind într-un concediu de pe front, m-am înscris voluntar în grupul de informație și partizani de pe lângă comandamentul german din Dorna, jud. Câmpulung, unde am făcut școală timp de 4 săptămâni până în ziua de 23 august 1944. A doua zi când s-a încheiat armistițiul am părăsit grupul și am plecat împreună cu agentul Dvs. COSTICĂ GH. COROAMĂ, în comuna Dorna Cândreni, unde am stat 3

²⁶⁷ ASRI, Fond „P”, dosar nr. 3820, vol. 1, f. 349-354.

săptămâni pe munții Dornei. După aceste 3 săptămâni m-am înapoiat singur în comuna Sadova, când au apărut oștile U.R.S.S.-ului. Întors în comună odată cu părinții din refugiu, am stat acasă o săptămână, liber.

După o săptămână am fost pus în urmărire de către comandantul rusesc de la Putna. Fiind înștiințat din timp, am luat calea codrului, în ziua de 21 septembrie 1944 și am stat fugit până în iulie 1945.

După plecarea comandantului rusesc de la Putna, am ieșit în sat și am stat liber până în 1949, luna aprilie, ziua 10, când am fost informat din nou că sunt pus în urmărire și [sunt trecut] pe lista de ridicare, împreună cu fratele GHEORGHE, PRECOP ȚUGUI, GHEORGHE ȚUGUI și alții etc.

Cu toate că în anul 1948 m-am înscris în partid²⁶⁸, nu am avut nici o considerație, eram privit ca ceva bănuitor, cu toate că sufletul meu era curat și corespunzător cerințelor partidului. În vara anului 1948 am lucrat 3 luni, cu elan, la fabrica de cherestea din sat. După 3 luni am fost concediat, sub motiv că nu am vechime în domeniul forestier. Toamna am plecat la lucru în Putna, la fasonatul lemnului de foc, m-am pus pe muncă și aici. Împreună cu fratele făceam zece metri steri pe zi și la plată m-am ales tot cu același preț, ca și cel leneș. M-am lăsat de lucru și mi-am făcut o cerere pentru câțiva metri cubi de draniță, am timbrat-o și mi s-a spus de către autoritățile comunale să o pun în geam. Am așteptat un timp, nici un rezultat. Am mai făcut o cerere și iarăși timbre și mi s-a spus tot ca înainte, că acum se aprobă și să o pun tot în geam. Aștept rezultat, tot nu s-a aprobat.

Am mai făcut una tot cu același conținut și D-l primar VASILE ȚUGUI mi-a făcut observație că de ce am scris „Tovarășe Administrator” că eu nu sunt tovarăș. Dacă nu sunt tovarăș eu, fără casă, fără vite sau alte mijloace ca să-mi pot construi un cămin, după cum se vede astăzi în ce situație a rămas soția cu cei doi copii, tot la fel eram și atunci. Toate aceste lucruri întâmplătoare de care vă puteți singuri să vă informați și cu cele de care v-am scris mai sus, m-au pus în situația de am prins urgie de partid. Cu o zi înainte de ridicarea fratelui [meu] GHEORGHE și a celor mai sus menționați, am luat iarăși calea codrului, în ziua de 10 aprilie 1949.

Venind la o săptămână în sat și auzind că fratele este ridicat, m-am înflăcărat și am prins o și mai mare urgie pe partid.

Vă întreb, domnilor comuniști, eu, V. Motrescu: Ce a făcut fratele [meu] Gheorghe, căci în anul 1944 era un copil, ce a făcut moș Precop Țugui în vârstă de aproape 70 ani? Ei nu și-au făcut decât datoria față de acele vremuri! Ce crime sau ce jafuri au făcut de i-ați considerat criminali de război? Pentru acestea m-ați făcut tot dvs. de am luat calea codrului! Că uitam

²⁶⁸ A fost înscris în Frontul Plugarilor condus de Petru Groza.

să vă scriu: în toamna anului 1948, deși eram membru de partid, D-l SCHIPOR NICOLAE m-a avertizat să ies afară eu și fratele Gheorghe din localul public (cooperativă), sub motiv că se ține ședință.

M-ați scos afară din cooperativă, eu am ieșit și din sat și acum vă declar că vă sunt vrăjmaș și vă spun răspicat că *iubesc mai mult „libertatea” decât viața!* Și vă spun că nu voi ceda niciodată, dar niciodată, poate să țină regimul comunist 50 de ani și eu nu voi ceda, nu voi trăda, nu mă voi preda decât mort!

Iarăși vă întreb, că Dvs. îmi doriți mie binele și îmi promiteți libertatea. Atunci dacă îmi doriți mie binele, de ce mă urmăriți și de ce m-ați condamnat la un timp așa de mare de închisoare²⁶⁹?

2.- Căci pentru mine nu există cadre pregătite, spioni, trădători, să aibă posibilitatea să mă prindă viu. Puteți Dvs. să întrebuințați toate mijloacele și metodele sovietice de schingiuire, amenințare, deportare sau temniță, și chiar de ați executa toată familia mea, toate rudele și toți [pe] care credeți Dvs., eu, partizan V. Motrescu, nu voi ceda niciodată viu. Poate că mă veți întreba că e păcat să mă omorâți nevinovat, dar eu vă spun că vinovat-nevinovat eu nu cedez și nici *nu voi trăda pe frații mei de suferință*, care au aceeași soartă ca și mine. Puteți să-mi garantați libertatea și să-mi încredințați cel mai înalt post de răspundere din R.P.R. și chiar să fiu și sigur de libertate nu voi ceda și nici nu voi trăda, că simt în suflet datoria și porunca sfântă a Voievodului de la Putna, de a nu pleca capul în fața vrăjmașului, când a lăsat pe patul morții, urmașului său Bogdan, aceste cuvinte:

„Iar dacă vrăjmașul vostru v-ar strâmtora cu rușinoase închinări, atunci mai bine muriți prin paloșul lui, decât să fiți privitorii împilării și ticăloșiei țării voastre. Dumnezeuul părinților voștri însă se va îndura de lacrimile slugilor sale și va scula dintre voi pe cineva care îi va așeza iarăși pe urmașii voștri în libertatea și puterea de mai înainte”.

Aceste cuvinte jur că le voi ține până la cea din urmă suflare de viață!

Frați milițieni, dacă nu vă mustră testamentul lui Ștefan cel Mare, atunci urmăriți-mă și luați-mi viața, căci *pentru mine e o cinste să mor ca un erou*, decât să mă predau ca un mișel și să mă torturați, să mă chinuiți și apoi să mă faceți evadat, ca să mă omorâți mișelește.

Știu și cunosc foarte bine politica Dvs. mincinoasă despre așa zisa libertate, de care vă bucurați numai Dvs., membrii de partid, iar restul omenirii suferă durerile nașterii. Prin jertfe vă bucurați astăzi Dvs. de libertate și tot prin jertfe vom dobândi libertatea și noi, cel puțin pentru copiii noștri dacă nu pentru noi, care suntem astăzi prizoniți și amărâți cu sufletul, căci noi

²⁶⁹ Fusese condamnat, în contumacie, la un total de 31 ani de închisoare.

avem un fundament după care ne călăuzim: „Biblia” și credința în Dumnezeu. Asta e speranța noastră, iar „libertatea” noastră este scrisă cu litere de foc.

Eu nici nu am adus la cârma țării Românești Partidul Comunist și nici nu-l pot îndeprta! Aceasta nu stă în puterea mea. Chiar de aș depune toate eforturile, nu vă pot dărâma. Dar nici nu pot să vă zidesc.

Dvs. mă considerați ca extrem de periculos? Nu oare tot Dvs. m-ați pus în situația de sunt periculos? Da, sunt, dar nu extrem! Dvs. ați umblat doi ani de zile împreună cu toată șleahta de agenți și spioni să-mi luați viața, nevinovat de pedeapsa cu moartea, pentru o mână de arginți, înaintare în grad, serviciu, decorații, etc.

Vă întreb, de ce n-ați reușit cel puțin un cartuș să trageți după mine? Pentru ce? Pentru că eu nu am căutat și nici nu caut să iau viața la nimeni, cu toate că am avut posibilitatea de sute de ori. Când ați stat la pândă, am stat și eu lângă Dvs., foarte aproape. De ce fumați în pândă? Noaptea de ce umblați cu grămada? Cu o singură grenadă v-aș ucide pe toți. Umblați cu pistoalele automate și cu câinii de ață și când v-a așezat în vara lui 1949 între Poiana Stănișoara și Aluniș prietenul meu COSTICĂ COROAMĂ, eu unde eram? Tot lângă Dvs. Iar noaptea, de atâtea ori, pe C.F.F.²⁷⁰, Putnișoara, Stejea, Hașca și pe toate pâraiele pe unde ați umblat, nu mi-ar ajunge toată hârtia aceasta să vă scriu de câte ori v-am văzut ziua, noaptea, călare pe cai, etc. Spre rușinea Dvs. o spun, că și eu am stat sub un acoperământ cu Miliția. Frați milițieni, nu vă fie frică să veniți în pădure, în misiune, că din partea mea un păr nu are să vă cadă din cap. *Suntem români, frați, nu trebuie să ne ucidem.* În decurs de doi ani de zile nu am tras un cartuș după Dvs. Să nu vă fie frică, fraților. Veniți în pădure, e vară, e frumos, trăiți în cântecul păsărelelor și te îmbată mirosul florilor. E o plăcere să dormi pe cetina verde. Îndrăzniți, fraților, să nu vă fie frică de mine, căci *eu atât timp cât nu sunt atacat nu voi folosi arma.* Dar în cazul când voi fi atacat, folosesc din plin și cu cea mai mare precizie armamentul pe care-l posed.

Îl avertizez pe D-l plutonier major CEAUȘU de la postul Vicovu de Jos să-și instruiască agenții și spionii în spiritul marxism-leninismului proletar, că divulga tot, se lauda că sunt agenți secreți, umblă în urmărirea mea fâțiș, culeg informații în orb de printre oameni, îi întrebă cam pe unde aș putea să trăiesc și câte altele. Eu aș sfătui pe acești oameni, foști prieteni ai mei și tovarăși de vânătoare, să se lase de acest sport și să-și mănânce pâinea muncind, să nu se lăcomească la o sută mii lei ca să-mi verse sângele, că vor fi trași la răspundere, că sângele meu e scump.

²⁷⁰ Calea ferată forestieră.

3.- Și iarăși vă întreb, domnilor comuniști: De ce m-ați condamnat la un termen așa de lung de închisoare, dacă spuneți că nu am făcut nimic vrednic de pedeapsă? Și de ce mă urmăriți cu atâta înflăcărare dacă îmi doriți libertatea? Renunț și refuz această libertate pe care mi-o doriți Dvs.

Desigur că ieșeam singur, fără plocoane, dacă vedeam că nu mă urmărește nimeni. Dar Dvs. m-ați pus în urmărire din primul pas pe care l-am făcut. În 1945 am ieșit singur, fără invitație. Dacă am văzut că nu mă urmărește nimeni, ce rost mai avea să mai stau în pădure?

Și totodată vă spun că nu fac parte din nici o organizație subversivă sau de subminare a R.P.R. La activul meu nu am decât ceea ce știți și Dvs.: dezbrăcarea inginerului IOJA TOADER și [a] celor doi studenți și a organelor silvice din ocolul Marginea, cantonul Voievodeasa. Și aceasta am făcut-o din lipsă de îmbrăcăminte, iar manifestarea cu amintiții am făcut-o din dragoste [față] de partidul comunist. Dvs., dacă ați fi în situația mea ați face mai rău decât mine. N-am jefuit, n-am omorât pe nimeni, nu am băgat mâna forțat în traista nimănui, iar când m-am despărțit de CENUȘĂ, mi-am câștigat existența prin mijloace cinstite, lucru de care v-ați convins și Dvs., că nu am luat de la nici un muncitor mâncarea. Atunci Dvs. poate veți crede că am mâncat mâncare cinstită de acasă, de la părinți sau de la rude, dar eu vă spun că nu de acasă, ci m-am aprovizionat, lucru de care v-ați convins și Dvs. În decurs de un an de când pândiți și urmăriți la milimetru soția, părinții, frații, rudele și [pe] cei care credeți Dvs. că mă puteau aproviziona.

Domnilor, eu vă declar just și clar, că sunt vânător iscusit din fragedă copilărie, am împușcat ce mi-a ieșit în cale și toate acestea cu cartușe reduse și dvs. arareori dacă auzeți un foc de armă, am făcut carne și fac în prezent, că pot să vă țin cu carne aproape toată miliția din județ, lucru de care sunteți convinși. Puțini cetățeni din comuna Vicovu de Jos care nu au mâncat carne făcută de mâna mea, și poate veți zice că nu pot mânca carne goală. Da, și eu spun că nu. Nu se poate trăi numai cu carne. Dar eu cred că pe 30 kg carne, orișicine îmi dă 10 kg făină. Nu, schimbul acesta nu-l fac nici cu rudele, nici cu părinții, frații sau soție, căci lor le este acru sufletul de carne și de mine. Așa că Dvs. luați și vă odihniți în liniște, nu mai pierdeți atâtea nopți de pomană, fără nici un rezultat, căci vă spun clar că eu nu mă duc acolo unde păziți și vă închipuți Dvs. că vin eu, la case mărginașe, unde este potera. Vicovu de Jos e destul de mare, Vicovu de Sus la fel, Voitinel, Horodnic de Sus și de Jos, etc. Sunt oameni înstăriți și doriți de carne sălbatecă, dar vă spun că nu numai oamenii înstăriți mă sprijină, ci și cei săraci 90 la sută sunt cu mine, iar 10 la sută cu Dvs. și aceste elemente, cele mai corupte, vă susțin pe Dvs. De asta nu mă puteți prinde, că nu ascuțiți vigilența și nu duceți muncă de lămurire. Dvs. știți starea de spirit a populației din această regiune?

Eu cred că v-ați lămurit în privința asta în această iarnă, în timpul cât ați făcut pază pe barăci, ați putut constata starea de spirit a muncitorilor și de felul cum sunt aprovizionați, cu slănină stricată, brânză și făină alterată.

Dvs. credeți că dacă membrii de partid înfocați, miliția, funcționarii și codițele de măturoi sunt bine plătiți, băuți, mâncați, bine îmbrăcați, lămuriți de partid, umflați cu minciuni și promisiuni, credeți că toată lumea e ca Dvs.? Înșiși muncitorii sunt nemultumiți. Eu nu sunt codiță de topor, nici unealta lui Tito, dar nici coadă de măturoi nu sunt. *Am iubit și iubesc libertatea mai mult decât viața* și vă spun în încheiere că niciodată nu veți reuși să mă prindeți, dar niciodată. Atunci mă veți prinde, când va fi toată lumea plătită, îmbrăcată și lămurită, așa cum sunteți Dvs. Deocamdată vă urez spor la muncă și mai odihniți-vă până la iarnă. Vă salut în numele libertății!

Partizan (ss) V. Motrescu.

2. 1951 aprilie 10, Codrul Voievodesei. A doua scrisoare, adresată organelor silvice.

Copie

10 aprilie 1951

Rog a se înainta la organele superioare.

(ss)Vasile Motrescu

Către Organele Silvice

Rog organele silvice să nu se mai ostenească în urmărirea mea, că dacă nu au avut rezultate favorabile astă iarnă, acum, vara, se trudesesc în zadar. Să nu se mai obosească să mai pună semne pe plaiuri după metoda sovietică, diferite pietricele lunguiețe puse în poziție verticală, bețe încrucișate, frunze lipite, pietre puse pe rădăcini și toate scamatoriile pe care le așează, etc. Îi sfătuiesc să-și vadă de serviciu că eu semnele nu le stric, le ocolesc, și urmă nu fac și dacă vor umbla mult, aceste urme vor da rezultate rele.

Domnilor, mai aveți o singură nădejde în astă vară de a mă distruge, dați otravă pe la stâni, și la muncitori sau țigări cu morfină, dar și pentru acestea am leac. Am o pisică [sic!] care face analiza mâncărilor și tutun lăsați. Dar Dvs. știți unde am stat astă iarnă? Ce credeți, am stat în pădure? Ori în sat la adăpost, căldură și ascultam Vocea Americii? Și Dvs. stați și tremurați de frig pe la barăci!

Pentru conformitate,

Șeful Serviciului Judiciar

Locot. de Miliție

(ss) Th. Rusu

- ASRI, Fond „P”, dosar nr. 3820, vol. I, f. 354.

3. 1951 iunie 13, Codrul Voievodesei. Scrisoare adresată de partizanul Vasile Motrescu comandantului Raionului de Miliție Rădăuți.

13 iunie 1951

D-lui Comandant de Miliție al Raionului Rădăuți²⁷¹

D-le comandant, adânc mișcat de faptele și mijloacele înjosoare pe care le întrebuințați, atât cu soția cât și cu părinții și frații [mei], sunt obligat de [a] lua iarăși contact cu Dvs.

Recurgeți la mijloace care nu pot să fie o dovadă de acțiune polițienească. Metodele pe care le întrebuințați nu pot să aducă cinste partidului, și dovada de superioritate [a] organelor de Miliție. D-le comandant, ce secrete, ce descoperiri tainice ați aflat de când v-ați bătut joc de soția mea? Oare atâta capacitate aveți Dvs. ca să credeți că prin soție, frați, prieteni și femei corupte veți reuși să-mi luați viața, sau să mă prindeți?

Credeți că schingiuirile pe care le întrebuințați au să vă aducă la vreun rezultat? Nu faceți decât să se întipărească în sufletul meu o ură sălbatecă și dacă continuați cu asemenea metode, mă puneți în situația ca să renunț la viață și atunci, lucru hotărât, să știți că vor râde cei mai buni fii ai poporului. Vă rog din suflet, D-le comandant, să nu mă puneți în astfel de situație. Oare nu mi-am îndreptat eu purtarea de când m-am despărțit de CENUȘĂ? Ce crime am comis eu? Ce jafuri? Sau a umblat Miliția și membrii de partid în nesiguranță din cauza mea? Ce piedici am pus eu în dezvoltarea industriei? Ce sabotaj am făcut? Pe cine am dezarmat sau dezbrăcat? Sau ce piedică am pus în calea desfășurării programului Partidului? De un an și patru luni încoace, **cum să mă port mai frumos**, Dle Comandant?

Oare nu am eu destulă durere că mănânc o bucată de mămligă din cerșit și udată cu lacrimi? Oare am fost fabricant, moșier, chiabur? Ce industriei ne-a naționalizat Statul, sau ce moșie ne-a expropriat de m-a făcut Partidul să fiu ce sunt? Oare n-am fost [în]scris în Partid, ori n-am fost corespunzător Partidului? Oare cine m-a pus în acea situație? Nu tot Dvs.? Oare nu pentru că iubesc libertatea și de frica deportării am pus mâna pe armă și dacă o port, cui am făcut vreun rău? Oare nu este arma existența mea? Și acum vreți să mă predau pentru că mi-ați necinstit soția și îmi chinuți părinții și frații? Nu, nu mă voi preda decât mort, dar viu niciodată. Și chiar mort de-mi

²⁷¹ Căpitanul Cantor Dumitru.

va fi soarta, dar voi muri ca un erou. D-le Comandant, să știți că aveți de-a face cu un vrăjmaș drept, nu cu un laș.

O lăsați Dvs. moale, o las și eu. Începeți cu închisoarea și tortura, încep și eu. Și pe care voi pune ochiul, îi vine numai numele din păduri, sau indiferent pe unde ar umbla. Ce aveți cu mine? Dacă credeți Dvs. că situația nu se va schimba, împușcați-mă când mă veți vedea și dacă veți reuși, dar să știți că veți fi trași la răspundere. Oare de ce mai face atâta zarvă presa comunistă, că imperialiștii își bat joc de oamenii progresiști, îi chinuiesc și nu se bucură de libertate? Oare Dvs. nu faceți același lucru și tot cu aceiași oameni? Nu ați sugrumat ultima fărâmbă de libertate? Dacă aș avea posibilitatea să-i spun tov[arășului] Dej eu, V. Motrescu, cum se bucură poporul român, pătura de jos, de libertate! Nu chiaburii, nu i-ați strâns bine în chingi, că tot bine trăiesc. N-am întâlnit nici pe unul la muncă. Tot acel sărac și obidit îți împarte bucățica de mămăligă din porumb încins, brânza poate să țină locul prafului de pușcă și slănina nici câinii nu o mănâncă.

Așa tratează Partidul Comunist pe muncitorii forestieri din această regiune. L-ați impus pe sărac și cu cotă, hrană proastă, nici de libertate nu se bucură și lacăt la gură i-ați pus! Și vreți să mă puteți prinde? Oare să știe tov. Gh. Gheorghiu-Dej de toate aceste lucruri petrecute în acest colțișor al țării? Nu cred să știe. Eu, dacă aș fi un corespondent al Scânteii, ar afla tov. Dej cum glăsuiește poporul și de ce nu se înscrie la colectiv.

Domnilor comuniști, dacă pădurea și toate bunurile sunt ale poporului, de ce nu se bucură poporul de bunurile lui? Nu vorbesc despre mine și de chiaburi, [ci] de poporul muncitor. Eu nu sunt omul imperialiștilor și nici reprezentantul burgheziei. Pe mine nu mă susține burghezia, că are teamă, [ci] tot acei săraci. Sau m[ă]-ntrețin pe mine și familia mea englezii, de poate credeți că le apăr interesele? Câți chiaburi ați descoperit că mi-a[u] dat mie mâncare?

D-le comandant, să simțiți în suflet și Dvs. și împreună cu Dvs. toți membrii Partidului Comunist ceea ce am [simțit] eu!

D-le Comandant, vă rog să-l avertizați pe Plut[onierul] Maj[or] Ceașu, de la Vicovu de Jos, să nu sape atâtea gropi, că va cădea el în ele. Suntem toți oameni și fiecare dorește să trăiască în libertate!

Vă salut,

(ss) Partizan V. Motrescu.

- ASRI, Fond „P”, dosar nr. 3820, vol. 1, f. 355-356.

4. 1951 iunie 15, Codrul Voievodesei. Încă o scrisoare adresată de partizanul Vasile Motrescu comandantului Raionului de Miliție Rădăuți.

Domnului Căpitan de Miliție Cantor

D-le Căpitan, să mă scuzați că v-am scris în a doua scrisoare, cu privire la soție, părinți, cuvinte nesăbuite, care nu corespund realității, fiind informat în mod fals, tot de agenții Dvs. Stând mai multe nopți în șir la pândă, lângă locuința soției mele ca să pot pune mâna pe ea și să-i iau viața, luând-o sub armă în mod forțat de acasă și în urma unui lung interogatoriu, m-a convins că chestiunile nu sunt așa de grave după cum mă așteptam. Sunt mulțumit în suflet că m-am putut abține până în prezent de a nu comite crime și să urmez mai departe îndemnul Biblic, căci n-am fost hotărât să pun credința la o parte și să urmez pe o cale care nu mi-ar fi adus decât pierderea vieții mele și a altor omeni nevinovați. După cum mi-a spus soția, nu pot accepta părerea Dvs., căci tot sunt stăpânit de o oarecare teamă²⁷². Dar lăsați-mă mai liber, să nu fiu așa urmărit și constrâns și aveți să îmi vedeți purtarea mea de azi înainte. Vă declar că dacă mă lăsați în libertate și să pot intra în câmpul muncii, pentru faptele pe care le-am făcut eu și ca despăgubire, donez statului tot pământul pe care îl posed eu și soția mea, exclusiv 14 prăjini pe care să-mi fac un cămin.

D-le căpitan, mie nu-mi trebuie serviciu, căci nu sunt pregătit pentru așa ceva. Nici nu am pus mâna pe armă pentru așa ceva sau în alte scopuri, numai pentru simplul motiv de libertate, pe care o iubesc mai mult decât viața.

D-le căpitan, așa este firea și sângele meu, că eu nu pot suporta ca să fac temniță, sau să fiu la strânsoare, lucru de care vă puteți convinge de la părinți cum am fost de mic copil. În caz că acceptați propunerea mea, eu vă declar că de azi înainte nu voi mai face nici un fel de propagandă, agitație, calomnii sau tot ce ar putea să fie dăunător pentru Partid și pace, iar după ce veți afla că eu am intrat în câmpul muncii și mai fac lucruri mai sus menționate și nu voi fi în slujba păcii, atunci să mă executați pe mine și familia mea fără nici un fel de judecată.

Dacă mă lăsați un timp și nu mă urmăriți sau mă ademeniți prin alte mijloace ca să mă băgați la temniță, atunci eu vă trimit tot ce am asupra mea, hărți, busolă, actele inginerului și studenților, afară de haine care nu mai sunt decât zdrențe, și toată armătura pe care o posed, două arme, pistol, grenade și cartușele necesare. Iar dacă veți umbla cu alte mijloace, atunci eu stau pe poziția pe care v-am scris-o în cele două scrisori.

²⁷² Se pare că i s-a făcut propunerea de a se preda. Teama lui s-a dovedit ulterior a fi fost întemeiată.

D-le căpitan, vă rog din suflet să trimiteți această scrisoare, sau toate trei la tov. Gh. Gheorghiu-Dej, căci Domnia sa e din pătura de jos a poporului și cunoaște suferința, necazul, foamea și dorința de libertate²⁷³.

Să trăiți, domnule căpitan!

(ss) Vasile Motrescu.

Și totodată vă rog, domnule căpitan, să trimiteți și situația [mea] materială pe care o cunoașteți foarte bine.

- ASRI, Fond „P”, dosar nr. 3820, vol. 1, f. 357-358.

5. 1953 mai 15. Scrisoarea partizanului Motrescu Vasile adresată comandantului Securității Rădăuți. Caiet transmis la 22 iunie 1953, prin muncitorii forestieri de la cabana I.F.E.T. Brodioara, comuna Brodina.

Înaintat copie cu nr. 349.414 din 3.VII.1953.

Tov. comandant al securității raionului Rădăuți

Rog să se înmâneze Organelor superioare ale Direcției Generale a Securității Republicii Populare Române

și

Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român

și

Să ne hotărască ori moarte, ori libertate și dreptul la viață.

(ss) V. Motrescu

I

Tovarăși,

Împrejurările prin care am trecut și totodată ținând seama și de voința poporului din această regiune, m-au silit să vă aduc la cunoștință aceste lucruri, prin prezenta scrisoare, ca să puteți cunoaște clar situația mea și ceea ce m-a făcut de am plecat iarăși în munți și am luat calea codrilor. Și totodată veți cunoaște prin mine adevărata stare a lucrurilor, frământările poporului și dorința lui, pe care dumneavoastră nu o puteți cunoaște de la oamenii dumneavoastră, pentru că astăzi fiecare se ferește să spună ce are pe suflet la cei din casa lui, cu atât mai mult nu se va manifesta în public sau la trimișii dumneavoastră .

²⁷³ Scrisorile nu au ajuns la Gheorghiu-Dej, ci în dosarul penal, drept corpuri delictive.

În primul rând situația mea: vrând, nevrând m-am predat sau m-ați prins! Nu știu cum să vă scriu, să vă fie mai pe plac.

În anul 1951, luna iunie, când l-ați pus pe GRIGOREANU din Marginea în libertate, l-ați dus în Fabrica de cherestea Sucevița și, față de o lume de oameni, i-ați dăruit libertatea și tot atunci un tovarăș din cei ce erau de față și-a dat cuvântul, în numele Partidului și Guvernului R.P.R., că pe mine, ca și pe GRIGOREANU, mă puneți în libertate, numai să ies din pădure.

Tot în numele Partidului, Guvernului și Mitropolitului Țării, au întărit aceleași cuvinte și tovarășii milițieni cu care am stat o noapte întregă de vorbă în casa lui MOTRESCU NISTOR, înainte ca eu să fiu în mâinile dumneavoastră.

Tot tovarășii care au stat de vorbă cu mine și m-au lămurit, au spus tot ca și mie, tot în numele Partidului și Guvernului, și dacă vreau, ei le aduc și în scris de la conducerea Țării, lui CENUȘĂ și PĂTRĂUCEAN, numai dacă se predau. Eu n-am avut nevoie de cuvânt în scris, ci m-am bazat pe cuvântul verbal. Am renunțat la propunerile mele dintâi și m-am predat, și tot cu aceeași dorință și tot pe același „cuvânt” s-au predat și CENUȘĂ și PĂTRĂUCEAN, și acum vă întreb eu, Motrescu Vasile, și în special pe tovarășii de la Miliție, unde este „**cuvântul** Partidului, Guvernului și Mitropolitului țării”? Unde e libertatea atât de mult dorită de sufletele noastre? Unde e CENUȘĂ, PĂTRĂUCEAN și ceilalți care s-au ținut de mână cu ei? Și pentru cine? Și ce fapte, ce crime au făcut acești oameni de i-ați condamnat atât de greu? Pentru acești oameni sunt revoltat și plin de mânie și vă spun sincer, o dată pentru totdeauna, că 70 de pistoale să descarce în pieptul meu și eu nu voi ridica mâinile în sus, niciodată.

Dacă nu-i veți pune în libertate, sau dacă își va pierde viața unul din ei, eu am să răzbun pe acești oameni. Cu atât mai mult, ați promis întărit prin „cuvânt” că în legătură cu noi nu vor suferi oamenii pe care vi i-am declarat. A fost „întărit” cuvântul prin fapte, cu câte 8 luni de închisoare! Și iarăși vă întreb: unde e „cuvântul Partidului” și cine l-a sabotat? Unde e GRIGOREANU și unde sunt eu, unde sunt frații CHIRAȘ și GAVRIL VATAMANIUC? Căci ei aveau să se predea numai dacă aveți să ne puneți și pe noi în libertate deplină. Și acum vă întreb: ce pretenție aveți și ce vreți de la mine?

Mi-ați spus: „Vasile, fii sincer, că te punem în libertate” și m-am lăsat încântat de promisiunile, de felul tratamentului, de bunătatea și blândețea tov. Lt. Mareș și a celorlalți tovarăși. Căci și astăzi, cu toate că sunt cum sunt, dar tot parcă privesc cu bunătate la figurile blânde, ce nu le voi uita niciodată, a tovilor de la Direcția Generală a Securității R.P.R.

Dar „cuvântul”? Căci pe mine nu m-au mișcat deloc banii pe care mi i-ați dat. Puteați să mă cântăriți cu bani și eu tot același eram, care sunt și astăzi. Căci pentru mine libertatea fără condițiuni, dreaptă și nepătată, valorează mai

mult decât tezaurul țării. Căci atunci, cât eram de dornic de libertate, ce sacrificii prin muncă nu aş fi făcut eu? Şi nu ştiu cu ce aş fi fost în stare să răsplătesc libertatea, dar cinstit! Şi să revenim iarăşi despre ceea ce eram să vă spun în legătură cu sinceritatea mea: Da, într-adevăr, „Vasile” a fost sincer la D.G.S. R.P.R. şi v-am făcut o declaraţie sinceră, de 49 pagini de hârtie. Dar eu întreb pe cei ce şi-au dat „cuvântul”, de ce nu au fost sinceri, cum am fost şi eu în luna iulie 1951? Cel puţin faţă de lume, în faţa căreia v-aţi dat cuvântul! Nu aveam pretenţie faşă de mine, un „bandit”. Într-adevăr, în privinţa tratamentului, nu pot spune nimic.

Dar dumneavoastră aţi urmărit cu mine alte scopuri, şi aceasta tot vorba dumneavoastră de prin ziare, că aţi vrut să scoateţi castanele din foc cu mâinile mele, dar v-aţi fript tot dumneavoastră. Ca să nu mai lungim vorba: mi-aţi trâmbiţat libertatea pe toate tonurile. Dar cine m-a văzut pe mine liber, umblând prin sat? Cine m-a văzut pe mine prăşind pe ogor? Câinele ținut de lanţ nu se poate numi liber... Aşa că în primul rând am văzut cuvântul şi sinceritatea dumneavoastră. Prima dată la D.G.M., când în loc de libertate m-au băgat la celulă şi mi-au pus lanţurile pe picioare. Şi a doua oară când se ducea muncă de lămurire cu Cenuşă şi Pătrăucean şi le promiteaţi şi lor „cuvânt” şi „libertate” şi pe de altă parte se dădeau instrucţiuni să fie curăţat duşmanul poporului, sărac lipit pământului, pârjolit de flăcările războiului şi cu o clasă primară. Da, acesta este Cenuşă şi celălalt Pătrăucean, care calcă pe urmele lui Cenuşă, şi eu în frunte la amândoi. Cine sunt eu, de trebuie astăzi să stau fugar? Şi Cenuşă şi Pătrăucean în temniţă? De ce nu vine o comisie de la Partid şi dacă va găsi la soţie mai multă avere decât să pună într-o traistă, afară de ce e pe dânsa şi pe copii, luaţi-i şi faceţi cu ei ce ştiţi şi eu să fiu considerat adevărat duşman al poporului. Casă nu am, masă nu, bucate adună soţia de la Iaşi, cu traista, şi îşi hrăneşte copiii. Vacă nu-i, porc nu-i, oi nu-s, haine nu-s. Nu sunt sigur încă dacă are o găină sau două şi pentru cele mai bine de 2 ha de pământ slab impozit să plătească, cotă să dea, încă mare, că e soţul „bandit”, drepturi nu are nicăieri. Şi dumneavoastră nu ştiţi că ultima băsmăluţă ce o avea de pus pe cap a vândut-o şi a plătit dările către Stat şi acum a dat Dumnezeu şi s-a încălzit şi a ieşit colţul verde şi a ieşit la păscut, cu tot cu copii şi a umblat cu capul gol, ca doamnele şi pe deasupra la toate mai poftiţi de o întrebaţi de bărbat, o târâţi pe drumuri şi-i puneţi fel de fel de curve să o ispitească. Dacă nu o veţi lăsa în pace, într-o bună zi îşi va lua lumea în cap şi va călca şi ea pe urmele mele!

Vă rog să lăsaţi toate deoparte şi să simţiţi durerea unei mame şi a unui tată pentru copii. Eu astăzi aproape nu mai sunt bun de nimic, după 4 ani şi o lună de suferinţă, nevoi, necazuri şi alte rele. Fără să mai pun la socoteală cât am stat în 1944 şi 1945 din pricina mult iubitorilor fraţi ai dumneavoastră ruşi.

Cine sunt eu? Și ce am făcut de mă urmăriți iarăși cu atâta mânie? M-ați scos din sat și nu pot să trăiesc la un loc cu oamenii. Lăsați-mă cel puțin să trăiesc la un loc cu fiarele! Ce dacă așa-i firea mea? Dumneavoastră vreți să mă scoateți din nărav? Iată că v-am scris ce m-a făcut de mi-am călcat jurământul meu încheiat cu dumneavoastră în ziua de 10 aprilie 1951. Și iată ce m-a determinat de stau iarăși fugar și vă scriu aceste cuvinte prea dojenitoare. Și dacă am văzut că așa procedați cu mine, m-am mâhnit și mi-a părut rău, că mi-am călcat jurământul. Și dacă am văzut aceste lucruri, atunci Vasile a început să nu mai fie sincer, ci fățarnic. Și mai înainte de toate, dumneavoastră m-ați făcut să stau iarăși fugar și acum n-are de ce să vă fie necaz. Eu am ieșit o dată din munți. M-am gândit că dacă am apucat o dată pe acest drum, nu mai vreau să stau în pădure. Și după predarea lui Cenușă am venit la București, hotărât să fac închisoare și să-mi ispășesc păcatele, sau să mă duc la Canal și să mă reabilitez prin muncă, căci sunt dornic de a munci.

Dumneavoastră ați vrut să mă folosiți în alte scopuri, m-ați trimis pe munții Argeșului și ai Făgărașului, cu oameni tot atât de sinceri ca și dumneavoastră! Am dat faliment?...

Vă spun sincer, că rol de „curvă” nu pot să joc!

Dumneavoastră înțelegeți ce vă scriu? Eu nu am simpatizat nici un regim politic, nici în trecut și nici în prezent nu simpatizez pe nimeni, și nici pe dumneavoastră. Eu simpatizez „libertatea și dreptatea”, până la moarte! Să nu vă pară prea tăioase cuvintele mele.

Nu mă lasă conștiința să fiu în slujba comunismului! De asta am fugit de la dumneavoastră. De cât să fiu prieten fățarnic, mai bine dușman drept!...

M-ați ținut la Sibiu și Făgăraș aproape 9 luni de zile și n-ați văzut în mine decât un țăran bun de făcut cizmele tov. căpitan Cârnu²⁷⁴. Dar cât am stat la Sibiu și la Făgăraș am luat seama la toate câte am văzut și auzit și am citit și răsцитit toate cărțile cu conținut politic și civil și militar și mi-am îmbogățit cunoștințele și am avut interes să treacă iarna și odată cu topirea zăpezilor de pe munți, să iau iarăși calea codrilor.

Să nu vă cuprindă mirarea că v-am spus adevărul. Așa, ca să nu sufere nimeni din tovii de la București, Sibiu sau Făgăraș, căci dacă nu veneam la Botoșani, aveam să plec în Miliția de la Făgăraș, ca pe urmă să vin pe creasta munților până în Bucovina. Și lucrul acesta avea să se întâmple odată cu suirea stânelor pe munți și atunci putea să aibă fuga mea urmări grave.

Toate aceste lucruri pe care vi le-am scris m-au determinat de am fugit iarăși în munți și vă rog să nu vă trudiți umblând pe urmele mele, căci

²⁷⁴ Vestit pentru atrocitățile săvârșite pe raza Regionalei Pitești.

umblați fără folos și vă trudiți degeaba. Odihniți-vă, timpul s-a scurtat. Cât că mi-ați găsit adăpostul nu e de mirare, căci aceasta a fost o slăbiciune a mea. Căci dacă m-ați fost slăbit cu urmărirea, nu mă prea păzeam nici eu. Și încă mă gândeam ca la vară să ies la coasă. Și dacă aceasta a fost o slăbiciune a mea pe care am lichidat-o odată cu găsierea colibe și documentelor mele, de acum înainte Vasile va fi vigilent. Cu lumânarea de veți căuta, nu veți mai găsi adăposturile lui Vasile, și nici nu voi face ce am făcut. Singur am să stau, până la moarte. Iar în ce privește documentele, e interesant pentru dumneavoastră ca să cunoașteți zi cu zi și ceas cu ceas truda mea, necazurile, foamea, goliciunea, frigul, somnul, gândurile, starea sufletească, frământările, năzuințele, bucuriile și întristările unei ființe scoase din rândurile oamenilor și traiul ei între fiarele pădurilor.

Fraților, dacă ați fi dumneavoastră în locul meu, ce ați face? Ați face mai bine? Vă rog să judecați la rece. Sunt și eu om! Oare v-ați purta mai bine ca mine? Căci acum eu nu fac rău la nimeni. Eu cât pot, mă feresc să nu fac rău și să nu iau viața la nimeni. Ci doar atât caut, cât să-mi pot ține zilele, așteptând de pe o zi pe alta libertatea și să răsară soarele și pentru mine.

Iar de pe baza scrisorilor, inițialelor conspirative, să nu chinuiți pe nimeni, cu atât mai mult familia, căci nu sunt secrete care să dăuneze Securității R.P.R., ci doar un nume de om, care mi-a dat o bucată de mămăligă.

Și dacă veți lua-o iarăși cu constrângerea și arestările, într-un moment dat vă veți trezi cu efectivul sporit al celor fugiți în munți, căci acum lumea este înfuriată și să știți că orice constrângere veți răsplăti-o cu sânge, căci acum la oameni nu le mai arde de ceea ce gândiți dumneavoastră. Lumea așteaptă „libertatea”. Lăsați-o mai moale, că veți trăi mai mult, altfel luați foc și n-ar fi cazul, că toți suntem oameni, cu toate că dumneavoastră sunteți de o structură deosebită, după cum am citit. Luați seamă să nu cădeți cu toată structura!

Cât pentru mine, prea puțin îmi pasă. Eu sunt sigur pe victorie. De a trăi este un chin, dacă nu te îndoiești după cum bate vântul. Totul e nobil, porunca e grea și nu se poate... trebuie să ții pieptul la toate zloatele. De-o fi să mor, îmi voi da viața cu drag, ca o jertfă pe altarul libertății și aceasta pentru mine este o datorie, exemplul meu să vă însuflețească pe toți.

Și eu aș îndemna pe tovarășii de la Miliție să-și vadă de treburile lor și să nu se țină morțiș de coada mea, căci eu cu Miliția nu am nici în clin și nici în mână. Miliția m-a înșelat prima dată cu „cuvântul”, Miliția mi-a pus lanțurile pe picioare, Miliția mi-a chinuit în trecut familia, Miliția a vrut să-mi ia viața, Miliția mi-a pus părintele la curent electric și și-a bătut joc de soție. Aș face un rău dacă aș scrie toate câte a făcut Miliția cu mine. Acestea nu se vor șterge niciodată din sufletul meu și acum tot Miliția mă urmărește, îmi întreabă soția și mi-a luat și zdrențele. De aceea îi îndemn să înceteze

urmăririle și să se atingă de familie ca de foc, căci să vă iasă din cap la toți că dacă îmi veți constrânge familia veți reuși cu ceva. Nu, niciodată! Eu cunosc absolut toate metodele dumneavoastră și pot să spun că dumneavoastră pe ale mele nu le cunoașteți deloc, cu toate că aveți material și experiență. Eu nu trăiesc sub talpa casei, ci în codrii Bucovinei și pentru fiecare pas am o metodă. Lăsați-o moale, că o las și eu, căci altfel va fi rău. Acum nu mai sunt Vasile din trecut, ci sunt întrecut de toate necazurile și de toate relele și să știți că aveți de-a face cu un Vasile hotărât. Vă mai spun încă o dată, retrageți-vă trupele și scoateți agenții din funcțiile pe care i-ați pus și nu vă irosiți timpul degeaba, căci dacă nu m-ați putut prinde înainte, până să mă predau, și ați umblat 2 ani și 3 luni de pomană, cu atât mai mult acum, când am fost la dumneavoastră la școală și practica pe teren de 4 ani de zile, plus că sunt născut și crescut în pădure.

Și munca de lămurire sau șantajul nu vă ajută nimic, chiar Dzerjinski de ar fi pus în problema mea, nu ar reuși cu nimic. Lenin și Stalin de s-ar scula din morți să mă lămurească pe mine, tot nu m-ar lămuri. Eu m-am lămurit singur, timpul cât am stat între dumneavoastră și vă cunosc la perfecție fundamentul politic și metodele dumneavoastră.

De aceea îi îndemn și pe tovii îmbrăcați cu haine albastre și cu bască, care umblă ambițios, cu mâinile la spate pe lângă bordeiele „bandiților”, să umble mai atent și să deschidă ochii bine, că are să găsească și bordeiu și pe mine a doua oară și s-ar putea nimeri ca, fără să vreau, să-l șterg de pe pământul celor vii, căci dumneavoastră știți bine că sunt vânător de precizie și vă rog să mă lăsați să fiu vânător de fiare, să nu mă puneți în situația de a fi vânător de oameni, că atunci are să fie rău și eu nu aș dori acest lucru.

De aceea le spun și la tovii de la Fabrica Sucevița, care se chinuiesc prin ulucile cailor, să plece înapoi de unde au venit și să nu-și strice somnul. Tot la fel îi îndemn și pe cei de la Post, ca și pe cei din Casa Silvică și pe cei care stau la oameni de încredere, să nu aibă grija mea și nici a celorlalți „bandiți”, că se trudes degeaba și pe degeaba le plătește Republica deplasările, ci mai bine îi îndemn ca să studieze „Problemele Leninismului” și „Secretul Militar” și să nu vină nepregătiți pe teren. Tot aceleași cuvinte le spun și celor de la Putna și celor din posturile de pândă, să bea mai puțin rachiu, că miroase prea departe. Ce și celor ce se obosesc umblând noaptea pe ulițele glodoase ale Vicovului, ca și celor doi tovi ofițeri îmbrăcați în ținută de grăniceri, să n-aibă grija mea, că eu nu vărs sânge, după cum au zis ei, să n-aibă grija familiei și a rudelor mele, că noi avem necazurile noastre.

Și aș ruga și pe cei „bravi milițieni”, care își dau ifose de a semăna cu „Pericle Viteazu” al grecilor antici, le-aș zice să bată în retragere și să vorbească mai încet de „Motrescu” și aș ruga conducerea să nu-i trimită doi

câte doi, ca pe vremea când umblau apostolii Domnului Isus Hristos, propovăduind credința pe pământ.

Și totodată v-aș zice să-mi dați înapoi zdrențele pe care mi le-ați luat, căci sunt gol și sărac, iar dacă nu vreți să mi le dați înapoi, să se îmbrace cu ele tov. comandant al Miliției Rădăuți și să defileze cu ele de 23 august, iar Vasile își va procura altele, prin mijloacele „necinstite”.

Și la toată urma, ce pericol prezint eu pentru societatea comunistă? Știu că dumneavoastră vă călăuziți după deviza lui Lenin că „Cine nu merge cu noi, este împotriva noastră” și dacă cineva nu merge cu dumneavoastră, înseamnă că nici nu trebuie să trăiască? Oare așa de periculos sunt eu, de mă păziți noaptea pe la toate potecile? Acum v-ați convins că eu nu mă leg de dumneavoastră, cu toate că mă strigați „Ia vino încoace, mă!” Ați văzut că eu fug și vă ocolesc. De ce vreți numaidecât să mă omorâți și să-mi rămână copilașii orfani? Al cui reprezentant sunt eu? Sau de care clică aparțin și ale cui interese le apăr? Sunt eu, oare, subvenționat din suma alocată de 100 milioane dolari? Sunt eu unealta și sprijinul chiaburilor? Am eu moșii expropriate, bănci sau fabrici naționalizate, de mă zbat astfel? Fac eu parte din organizațiile subversive sau de subminare a Republicii Populare Române? Veți spune că nu, după cum prea bine știți. Atunci de ce nu mă lăsați să trăiesc? Lăsați-mă să mor în pădure. Oare poate un om să trăiască o viață încordată? Oare nu poate să trăiască un răzvrătit între 13 milioane de oameni așezați? Sau ați vrea acum numaidecât să mă puneți bine după atâția ani de chinuri și viață amară. Și dacă vreți numaidecât să vă războiți cu mine, țăran sărac, care iubește mai mult libertatea decât viața, nu vreți decât să ne războim, eu singur pentru libertate și dreptate și dumneavoastră cu toată țara pentru interesele directorilor de la Moscova. Poate vă închipuiți că sunt sprijinit de unii chiaburi din sat, sau credeți că sunt ațâțat de cineva de vă scriu cuvinte așa de tăioase, de turte dulci nu le scriu! Sau dacă aș avea sprijin de undeva, nu s-ar zbate soția și copilașii în cea mai neagră mizerie și să stea claie peste grămadă într-un bordei și îmbrânciți mereu din cauza mea. Eu nu cer milă de la nimeni și nici de la dumneavoastră, dar lăsați-mă să trăiesc.

De ce nu vă găsiți nimeni vreodată să întrebați soția dacă are ce mânca sau cu ce face față nevoilor? Dacă eu sunt sărac și dumneavoastră dreptți în țara dreptății, o întrebați dacă nu știe de bărbat și dacă nu cumva m-ar aproviziona ea. Nu ar fi cazul să vă spun cu ce m-ar putea aproviziona soția? Sau credeți că dacă îmi veți tăia orice mijloace de trai, voi ieși la drum și voi muri, cum ați găsit pe cetățeanul din Clit, mort de foame pe drumul Șoarecului? [A fost un caz. S-a așezat pe o stivă de bușteni și acolo a murit, mort de foame.]

Pentru mine, și pe piatră seacă găsesc mâncare. Sau credeți că dacă veți chinui pe cineva pentru mine că îmi dă mâncare, eu gata, stau flămând? În primul rând sunt vânător și la nevoie trăiesc cu carne. Și dacă îl strângeți pe unul care mi-a dat mâncare, mă duc la altul, îi veți strânge pe toți? Mă veți ține dumneavoastră? La cabană și stână se găsește hrană din belșug și Vasile nu moare de foame.

Și n-aș dori să fac acest lucru, să ies și să știe lumea că eu sunt fugar. Ci mai degrabă lăsați-mă în pace și țineți-mi titlul de „agent secret al Securității” ca să prind pe chiaburi când ar îndrăzni să fugă în munți, căci va fi mult mai bine atât pentru mine, cât și pentru dumneavoastră. Căci vă spun clar, că dacă îmi veți chinui familia sau pe alți oameni în legătură cu mine, are să știe țara întreagă, și pruncii din fașă, că Motrescu Vasile a fugit din nou în munți, căci prezenta scrisoare nu v-o trimit în mod deschis, ci printr-o mână secretă, care nu va divulga la nimeni nimic în legătură cu mine.

Iar cele ce urmează nu prea s-ar cădea să le spun, cu toate că sunt prea adevărate, dar totuși vreau să vă fac cunoscut ce zace în sânul poporului din această regiune. Iar dacă veți continua cu urmărirea și veți constrânge pe cineva, atunci vom lua legătura în mod deschis și prin copii de școală vă voi trimite necazurile poporului, toate puse în versuri trimise din mână în mână și citite de toți. Și atunci au să fie prea usturătoare versurile mele pentru dumneavoastră, căci eu n-am de îndeplinit nici cincinal și nici de răsturnat norme [lipsă în textul dactilografiat] țaran, eu îi știu boala și leacul ei, că eu de copil mic în necaz, suferință și neajunsuri am trăit până în ziua de astăzi.

Și dacă nu veți face lucrurile pe care le-am scris cu privire la mine, se vor năruși toate balivernele pe care le-ați lansat printre oameni cu privire la mine.

V. MOTRESCU

II

CUVÂNT ÎNAINTE

Tovarăși!

După cum v-am arătat în partea întâia a scrisorii mele, vreau să vă fac cunoscut numai o părticică din necazurile, năzuințele, lipsurile și greutățile ce le întâmpină și frământă pe muncitori, țărănimea săracă și mijlocașă din această regiune și totodată vă voi arăta „dragostea” nețarmurită a muncitorilor și țăranilor ce o poartă față de conducătorii clasei muncitoare, „grija” muncitorilor pentru avutul obștesc, „atașamentul” și „dragostea” ce o poartă țărănimea săracă și mijlocașă pentru invincibila Uniune Sovietică,

„consimțământul” țăranimii la noua alcătuire a „Istoriei Noi” și totodată voi arăta adevărata stare sufletească și moralul ridicat ce predomină peste poporul Regiunii Suceava. Aș dori să știu ce va răspunde tov. Gheorghiu-Dej muncitorilor și țăranilor din Regiunea Suceava [în calitate de] conducător al clasei muncitoare, care zice că vrea să ridice nivelul de trai și să înflorească țara. Căci chiar muncitorii nu sunt deloc împăcați cu acest nivel de trai. De exemplu, cum poate să trăiască la nivelul de trai dorit de tov. Gheorghiu-Dej, un muncitor dintr-o fabrică de cherestea din Regiunea Suceava cu 12 lei pe zi, pe când kilogramul de mălai urcă peste 4 lei și acesta, așa scump, de multe ori nu se găsește? Cum poate face față un muncitor cu familie grea cu 12 lei pe zi? Pentru muncitor, nimic de zis, are cantină la fabrică și pentru acei de acasă are cartelă. Oare crede tov. Gheorghiu-Dej că poate un muncitor să trăiască și să facă față nevoilor numai după cartelă și de alta nu mai are nevoie de nimic? Sau se satură pruncii unui muncitor numai de pe cartelele tov. Gheorghiu-Dej? Sau încă nu s-a ajuns la nivelul de trai dorit, la 9 ani după război? De ce mănâncă poporul pâine pe cartelă în țara grâului? Sau poate crede tov. Gheorghiu-Dej și ceilalți tovarăși de la conducerea țării, că dacă ei sunt în belșug și sătui, tot poporul e la fel cu ei?

Sau crede tov. Gheorghiu-Dej că, clasa muncitoare îl iubește, așa cum se manifestă prin gură la câțiva aleși ai domniei sale și prin ziare? Pentru că îl iubesc muncitorii și pentru că fabricile sunt avutul poporului, raiul, pâinea și fericirea, a ars fabrica de cherestea din Sucevița? Și când ardea, muncitorii își dădeau coate și se încălzeau. Pentru că e fabrica poporului, a ars hala gaterelor în plină iarnă, până la temelie? Pentru că e fabrica poporului nu au muncitorii drept la o scândură sau să iasă cu o țăndărică de lemn din ea? Și câte altele, pe care nu pot să le scriu. Am amintit doar atât, căci mi-ar trebui prea mult timp să amintesc și de nemulțumirile muncitorilor forestieri, cu 4 lei pe metru cub muncitorii de la Putna și cei de la Codrul Voievodesei cu 2 lei pe metrul cub și un braț de vreascuri, și pe lângă toate nenorocirile mai sunt și flotanți și nu au drept la cartele. Oare știe tov. Gheorghiu-Dej cum se face un metru cub de lemne? Oare știe că doi muncitori nu pot face mai mult de 6 metri cubi de lemne pe zi? Oare câți metri cubi trebuie să facă un muncitor, să-și cumpere 10 kg de mălai, căci am amintit cât costă 1 kg de mălai în regiunea Suceava? Câte zile îi trebuie unui muncitor de la fasonat lemne să muncească și să-și cumpere o traistă de mălai mai ieftin, cu 2,20 lei de prin părțile Iași-ului – Moldovei? Și această traistă adusă cu mari sacrificii până în Bucovina. Oare este și acum foamete, ca în anul 1947, de se zbuțuie lumea astfel? Ce va răspunde poporului din Bucovina tov. Gheorghiu-Dej, care zice că vrea să înflorească țara și să ridice nivelul de trai?

Oare dumneavoastră știți că nu suferă chiaburul, ci tot acel sărac? Chiaburul spune că atâta timp cât are el de unde da cotă, dă! Îi va fi mai rău când îi va da altul lui. Acesta este cuvântul chiaburului. Dar la țăranul sărac și mijlocaș, vreți să-i luați și cenușa din vatră, numai să-l puteți îndemna la colectiv. Și prin ziare pălăvrăgiți despre fericirea din colectiv și despre „liberul consimțământ”. Ar fi mult mai potrivit să scrieți prin ziare articole din „Lumea copiilor”, decât să-l înăcriți pe țăran cu fericirea și bunăstarea din colectiv.

Cu toate procedeele dumneavoastră nu veți face niciodată pe țăranii din regiunea Suceava să renunțe la bucățica de pământ, chiar de ar da cotă tot ce are, și tot nu va renunța la el. Se va mângâia cu cât îl va lucra și la colectiv tot nu se va duce, [lipsă în textul dactilografiat] de ogor și să-l desfacă de familia lui, să îndrăznească!... Va scutura el, țăranul, odată din cap și-i va trece pofta aceluia de luat pământ la colectiv, care ar îndrăzni să-i calce ogorul!

Acesta este răspunsul țăranilor din Bucovina sfâșiată. Dacă nu se vor lua măsuri de îndreptare, ne vom îndrepta noi! Avem destulă putere, cu toate că astăzi răbdăm. Dar până când? Noi știm că muncitorul e legat de munca lui și trăiește din ea. Țăranul e legat de pământ și trăiește de pe el și nimeni nu-l poate despărți. Funcționarul e legat de funcția lui și trăiește din ban, chiaburul să-și apere pielea lui, cu el n-avem nimic de împărțit. Pentru boieri n-avem cuvinte de laudă și nici de părtinire, căci eu am văzut că boierul e tot boier, ori pe unde s-ar duce, și țăranul e tot rob și poartă povara după cap. Că boierii, de când sunt ei boieri, au tras focul la oala lor, iar pe a țăranului au lăsat-o să fiarbă pe vatra goală. Că ori de câte ori a venit restriștea asupra țării, boierii și-au luat soața și pruncii, cățeii și purceii și s-au dus dracului în bejanie, la locuri ferite și prin țări străine, fără să-i pese de țăran și să fie părtaș la amarul și necazul țăranului. Țăranul a rămas să se descurce singur, să-și apere singur pielea lui. Și acum pentru ce l-ați face pe țăran să-l lipsiți de ogorașul lui? El, care l-a stropit cu sudoare, lacrimi și sânge și îl are din moși- strămoși, cu testamente întărite!

Țăranul vrea să fie stăpân pe mult, pe puțin, pe cât are, fie că mănâncă mult, fie că mănâncă puțin, fie că e în belșug sau în sărăcie, lui îi place să trăiască liber și să nu fie nimeni stăpân peste capul lui. După cum au cântat în versuri poezii trecutului nostru, că românașului îi place sus la munte, la izvor, liber și să fie în pace, al naturii domnitor. Și acum pentru ce ați vrea să aduceți înapoi pentru țăran acele vremuri de obidă de sub domnia otomanilor și vremurile stăpânirii fanarioților? Numai pe acele vremuri își luau oamenii lumea în cap și se duceau să locuiască în creierul munților, stăteau pribegi și erau nesupuși boierilor. Astăzi am ajuns la fel acele vremuri trecute, ca să fie oameni fugari pe munți și ascunși pe sub talpa casei. Și acum nu de frica stăpânilor turci, nici de frica boierilor și călugărilor greci, ci aceștia stau ascunși de frica

„fraților lor buni”, vânduți pentru bani stăpânirii de la Moscova. Da, acești „frați” vor să ne înstrăineze țara și să ne prăpădească neamul.

Cu lacrimi în ochi vă scriu aceste rânduri. Oare pentru interesele rușilor vă prigonți pe frații voștri? Pentru interese străine ați umplut temnițele și lagărele de muncă cu frații voștri? Pentru interesele dictatorilor de la Moscova ați lipsit poporul român de libertate și drepturi? Dumneavoastră spuneți că astăzi a dispărut ura de rasă? Da, a dispărut ura de rasă și a apărut ura de frați, și vreți să întipăriți în sufletele oamenilor cu de-a sila dragostea și atașamentul față de aceia ce ne-au jefuit și ne-au lipsit de Nordul Bucovinei și Basarabia.

Și acum faceți propagandă prin ziare și modificați istoria țării și spuneți că e pământ sovietic (cel puțin nu spuneți lucrul acesta ca să otrăviți cu totul pe oameni). Și ziceți că ați luat pământul de la boieri și l-ați dat la țărani. Foarte bine ați făcut, și eu sunt de acord cu aceasta, dar acum de ce-l siliți pe țaran să intre în colectiv cu bucățica de pământ pe care i-ați dat-o și nu-l lăsați să se bucure de el și de roadele pe care le strânge, să îl lucreze singur, fără metodele „înaintate” ale agriculturii sovietice? De când lucrați după metodele sovietice domnește în țară lipsa de toate. În țara grâului e lipsă de pâine. În țara petrolului și astăzi la noi, în Bucovina, de multe ori, se aprinde opaițul cu seu al strămoșilor daci.

E destul că am amintit atât. De celelalte eu cred că le înțelegeți și mă mir mult, unde e bunăstarea și belșugul oamenilor muncii atât de mult proslăvite prin ziare? Căci peste toată țara domnește nemulțumirea și spuneți că belșugul și fericirea, adevăratul rai pe pământ este numai în U.R.S.S.! De belșug și fericire, de colaci și mângâiere fug oamenii din U.R.S.S. și cu prețul vieții trec granița dincoace? Cu toate că și aici e același sistem, dar spun că tot nu e așa strânsoare ca în Rusia. Pentru că acum U.R.S.S.-ul construiește comunismul, fug și păsările? Lucrurile acestea le știe tot poporul din preajma granițelor U.R.S.S.: „fericirea”, „belșugul”, „bunăstarea” oamenilor, împreună cu deportările, schingiuirile și lipsa de toate. Așa că nu e nevoie să vă trudiți să scrieți prin ziare și broșuri despre „belșugul” și „bunăstarea” oamenilor din U.R.S.S., pentru că poporul cunoaște realitatea, nu propaganda.

Și la toată urma, ce avem noi de împărțit cu Rusia, de ne ținem la pas cu ea? Am plătit datoriile de război? Suntem provincie rusească sau stat independent? Veți spune că stat independent. Dacă suntem stat independent, redați poporului libertatea și drepturile umane, scoateți lumea de prin închisori și păduri! De ce nu vă dezlegați de Rusia, să avem și noi un guvern românesc, să apere interesele țării și pe ale locuitorilor ei și atunci tot poporul va fi cu dumneavoastră, de la mic până la mare și atunci nu vom avea nevoie nici de dictatura de la Moscova și nici de „binefacerile” americanilor. Să fie

stăpân românul în țara românească, să fie stăpân pe pământul lui și liber în casa lui și atunci tot poporul va fi scut în jurul dumneavoastră!

Dacă veți sta mai departe așa cum ați stat și până acum, dacă veți continua să robiți acest popor necăjit și dornic de libertate, să știți că dumneavoastră nu veți scăpa de judecata poporului.

Nu acei despre care spuneți dumneavoastră. O slugă ținută cu forța de frica bății, cât serviciu îți va face ea? Într-o bună zi îi dă în cap stăpânului și pleacă. Tot așa și noi astăzi suntem slugi și robi, nu stăpâni pe fabrici și colhozuri, după cum ne orbește propaganda mincinoasă, adusă din lădița de gunoi de pe sălile pustii ale Kremlinului, căci nu eu vă osândesc, ci țara, poporul vă osândește și vă condamnă, căci poporul ar striga în gura mare, dacă nu ar avea lacătul la gură. Acesta nu este numai glasul meu, ci glasul întregului popor, care suferă și așteaptă cu nerăbdare dezlegarea cătușelor de pe mâinile lui, a robiei comuniste. Da, acest popor subjugat așteaptă ziua cea mare, „ziua libertății” și scăpării de sub călcâiul cizmei moscovite!

Dacă mă veți urmări mai departe, dacă îmi veți chinui familia și nu le veți da libertatea, ca și întregului popor, îmi voi face să răsunе glasul din Munții Bucovinei și să fie auzit peste Oceanul Atlantic, suspinurile și sughiturile robilor veacului al XX-lea, care trăiesc astăzi aliniați după sistemul din Rusia. Da, acestea sunt cuvintele și simțămintele mele curate de țăran sărac de pe Valea Sucevei. Acestea sunt năzuințele întregii țăranimi din Bucovina, care a ajuns astăzi sub stăpânirea comunistă să nu-și poată spune durerea, pászurile și năzuințele ei, ci trebuie să umble cu capul în pământ, cu lacătul la gură, vorbind singur și calculând mereu cotele.

Poate că veți zice că aceste cuvinte sunt accese de furie, sau de om ieșit din minți. Nu! Nu! Acestea nu sunt cuvinte de nebun, nici străine, nici dictate, nici spicuite sau împrumutate, ci sunt izvorâte din sufletul meu de țăran și prinse de urechea mea din murmurul și jălania poporului! Să nu vă pară prea biciuitoare aceste cuvinte, căci sunt numai o părticică din șoaptele poporului.

V. MOTRESCU

III

Și ce vreți dumneavoastră să așteptați de la această lume înflăcărată, de faceți propagandă că, în caz dacă ar încerca cineva să vă atace, îi veți da o ripostă bine meritată aceluia care ar îndrăzni să arunce privirile asupra dumneavoastră? Cred că le veți da să le treacă pofta, dar poporul? Că tare mă tem că în caz de apărare a „păcii” să nu se împrăștie ca puii de potârniche, oștile armate ale țăpinarului din Bucovina. Căci aud șoptindu-se că în caz de război, codru-i frate

cu românul. Căci din trecut, pe cei ce și-au făcut datoria față de țară i-ați condamnat și i-ați băgat în temniți și prin lagăre de muncă, iar pe dezertori i-ați pus în munci de răspundere și la conducerea țării. De aceasta a intrat boala în popor, căci oamenii spun din istoria trecutului, că după terminarea războiului, sunt mai fericiți dezertorii decât cei ce au luptat pe câmpul de luptă, că țăranul nu-și va da viața pentru colectiv, căci nu-i legat prin nimic de el. Țăranul e legat de ogor și la nevoie știe să și-l apere, iar la muncitori le puteți cunoaște patriotismul de pe acum, când ard fabricile poporului.

IV

Mai aveam o serie de întrebări de pus unor oameni de știință, care muncesc neobosiți la alcătuirea „Istoriei Noi” și despre felul cum le înțelege poporul și în special țăranimea, cu toate că dâșii mi-ar fi răspuns că nu sunt la ora de istorie cu „bandiți”, dar totuși îndrăzneam să-i întreb asupra felului cum înțeleg dumnealor istoria și dacă nu-și mai aduc aminte deloc din trecutul zbuciumat al neamului nostru, dar din lipsă de hârtie, le voi trimite cu o a doua ocazie.

V. MOTRESCU

Scoală-te frate române
Și pune capăt robiei,
Vinde-ți haina și ia-ți pușcă
Și ia calea haiduciei!

Decât să calc răvașul țării
Ce Ștefan Vodă l-a lăsat,
Mai bine las să-mi cadă capul
De sabie tăiat!

Decât plecat și rob la ruși
Și viață cu robie,
Mai bine stau cu fruntea sus,
Haiduc în codrii României.

V. MOTRESCU

Codrul Voievodesei, la 15 mai 1953, Motrescu Vasile, țăran sărac din comuna Vicovu de Jos, raionul Rădăuți, regiunea Suceava.

Aceasta este o adevărată critică făcută fără teamă, pe care trebuie să și-o însușească toții de la conducerea țării, să-și plece urechea și să ia aminte însăși tovarășii conducători la necazurile și nevoile poporului și să lase la o parte metodele sovietice, să nu se mulțumească numai cu fericirea și belșugul de pe hârtie și cu calculele răsturnărilor de norme. Poporul e dornic și setos de

libertate, dar nu-și poate spune cuvântul, căci dacă ar îndrăzni să-și spună cuvântul s-ar trezi numaidecât la Canal, sau ar trebui să stea ca mine acela care ar îndrăzni să-și spună cuvântul. Așadar mai bine tace, suferă, rabdă toate și spune fățarnic că e „bine”, dar citești pe fața lui nemulțumirea și frica de constrângere. Dar în sufletul lui poartă ura a tot ce e comunist și așteaptă în tăcere libertatea și ușurarea vremurilor. Aceasta este adevărata dragoste a poporului față de stăpânirea de astăzi.

PARTIZAN V. MOTRESCU

- ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4312, vol. 7, f. 2845-2859.

6. 1953 iunie 22, Brodina. Scrisoarea partizanului V. Motrescu transmisă prin ciobanul Hasna Ilie, la 23 iunie 1953.

Către Postul de Miliție Straja

Rog să se înmâneze Securității Raionului Rădăuți.

Tovarăși,

Am aflat despre unele lucruri care, pe drept cuvânt, m-au băgat la idei și nu știu ce să mai cred și ce urmăriți cu aceste lucruri pe care vreți să le faceți și de unde sunt venite asemenea dispozițiuni de a scoate afară cu vitele din Poiana Straja pe cetățenii săraci din comuna Straja, raionul Rădăuți. Și în primul rând sub ce motiv? Dacă am dat pe la ei, oamenii și-au făcut datoria de au anunțat autoritățile, așa cum cer legile de astăzi.

Dumneavoastră vă dați seama de ceea ce faceți? Ați venit la fața locului ca să vedeți situația acestor oameni necăjiți și a celor peste 70 de capete de vite pe care le osândiți cu foamea? Dacă îi scoateți de aici cu ce au să le țină? Credeți că vita se ține cu munca de lămurire, ca să nu dea lapte pentru „bandiți”? Nu da lapte pentru mine, nu da nici pentru dumneavoastră!

Poate dumneavoastră nu știți că acești creștini, numai ei știu cum se ține o vită, căci la majoritatea din ei pământul e ocupat de ruși, iar alții arși de flăcările războiului. Și cotă de lapte vreți să vă dea la timp, și laptele să fie bun, să iasă unt mult, să vă îngrășați, ca să-l puteți strânge mai bine pe țaran.

Dumneavoastră știți cât de anevoie și câtă muncă la plantație au făcut acești oameni până au căpătat pășune pentru vite? Cât aveți să-l faceți pe acest țaran amărât să plângă în pumni? Ori acum sunteți satisfăcuți că progresează pacea, de vă puneți din nou cu persecuțiile și greutățile pe țaran? Nu vă bucurați, că cioara e încă în pom, nu e în mână! Cu asemenea lucruri vă pripitiți.

Sau poate că nu vă convine că le iau apărarea și mă exprim în asemenea termeni și cu cuvântul de „tovarăși”? De azi înainte o să vă zic „domni”, căci nu credeți necazurile țăranilor și nici pe ale mele.

V-am scris în puține cuvinte, numai ca să vă aduc aminte că nu faceți bine cum procedați. Căci dacă nu ați fi procedat după metodele sovietice, și eu eram astăzi liber și la rând cu oamenii. Căci cu asemenea metode nu faceți decât să crească ura țăranimii față de partid și de conducătorii clasei muncitoare.

Spuneți dumneavoastră cum să procedeze oamenii în asemenea cazuri? Dacă anunță, nu e bine. Dacă nu anunță, se fac vinovați de călcarea legilor dracului. Să vedem de ce aveți să vă apucați, căci eu mă gândeam să ajungem și noi, ca toată lumea, la o înțelegere, după cum v-am arătat în scrisoarea trimisă prin cetățeanul din Straja. Și dacă pe cetățenii cu vitele îi scoateți din pădure pentru că mă anunță, am să mă duc pe la muncitori și să-i scoateți și pe ei din producție și să rămân numai eu și cei ce mă urmăresc.

Brodina, la 22.VI.1953

(ss) V. Motrescu

- ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4312, vol. 7, f. 2869-2870.

7. 1953 iunie 22, Pădurea Putnei. A doua scrisoare a partizanului Vasile Motrescu transmisă prin ciobanul Hasna Ilie, la 23 iunie 1953.

Tratatul de armistițiu

Înaintat copie cu nr. 349.577 din 1.VII.1953.

TOVARĂȘI!

Subsemnatul MOTRESCU VASILE din com. Vicovu de Jos, în momentul de față fugar. În legătură cu situația mea, vreau să vă aduc la cunoștință, prin prezenta scrisoare, intențiile mele pașnice și ceea ce m-ar determina să fiu la rând cu lumea. Bine înțeles dacă dumneavoastră sunteți de acord cu ceea ce vă propun eu. Și dacă nu acceptați propunerile mele, atunci continuăm cum am început.

Dar ca să nu ziceți că vreau să-mi dobândesc libertatea numai pe calea armelor și nu aveți avizul meu favorabil la lucrările Commonwealthului.

De aceea vreau să fac un efort în vederea soluționării situației mele pe cale pașnică, fără foc și fără muncă de lămurire, numai pe baza faptelor, fără „cuvânt” și în următoarele condițiuni:

1. Să fie puși în libertate prin decret ministerial, publicat în Monitorul Oficial și ziarul „Scânteia” Constantin Cenușă, Cozma Pătrăucean și toți ceilalți în legătură cu ei.

2. Asumarea și garantarea libertății, față de populația Raionului Rădăuți, a respectivilor de mai sus, fără ceremonii politice;

3. Libertate fără condițiuni și fără servicii politice, cu drept de a intra în câmpul muncii;

4. Anularea interdicției și a instanțelor judecătorești, a persoanelor în legătură cu noi.

Dacă sunteți de acord cu aceste patru puncte pe care vi le arăt prin prezenta, nu aveți decât să încetați ostilitățile împotriva mea și să-i puneți în libertate pe respectivii de mai sus, fără a mai intra pe fir și a face legături sau alte chițibușuri, cu familia sau cu alte persoane străine.

După ce voi vedea cu ochii mei aceste lucruri, voi ieși și eu la lumina zilei, dar fără să trec prin filiera de cercetări. Voi ieși și îmi voi vedea de nevoile mele, dar tot sub formele cuprinse în cele patru puncte, numai că timp de un an de zile, nu vă voi preda armamentul, ci voi lucra cu arma lângă mine. Și dacă nu va abuza nimeni în acest timp de libertatea mea, voi preda și armamentul. Altfel mor pentru libertate, pe care o iubesc mai mult decât viața.

Și dacă nu faceți aceasta despre care v-am scris, alte mijloace pentru mine nu găsiți, chiar dacă ați aduna toată armata democrată să mă urmăriți, tot nu mă veți putea prinde, după cum v-am scris în scrisoarea din luna mai anul curent.

Căci pentru mine metodele de șantaj, posturile de pândă, nu au nici o valoare, lucru de care v-ați convins, și nici altele mai perfecționate nu vă ajută nimic. Eu am pășit pe al 6-lea an de prigoană și necaz, și dumneavoastră știți pe unde am umblat. Iar în caz că veți continua mai departe urmărirea sau atingerea de familie și vă va veni în gând să vă răzbunați pe ei, din momentul aflării că v-ați atins de libertatea familiei mele, îmi voi schimba tot în acel moment programul și voi purta cu adevărat titlul de „partizan” și dușman al comunismului și voi urma exemplul Dr. Marinescu și a grupului lui Ion Gavrilă de pe munții Argeșului și ai Făgărașului, după cum v-am scris și în scrisoarea din trecut, că atingerea de familie e foc și iară foc și să nu vă pară glumă, căci când voi prinde a face rău, îi veți aduce cu avionul înapoi în Vicov.

Și dacă nu faceți lucrurile despre care v-am propus cu intenții pașnice, atunci stăm pe pozițiile pe care ne aflăm. Căci pentru mine nu există nimeni pe fața pământului cu metode sovietice să mă scoată din pădure, decât: „moartea și trupele O.N.U.-ului”.

Și acum n-are de ce să vă fie necaz că mă arăt la oameni și cer mâncare. Oare nu tot dumneavoastră m-ați pus în situația de fac aceste lucruri care sunt numai începutul durerilor și oboselii dumneavoastră? Cât pentru mine, eu sunt obișnuit! Căci dacă nu m-ați lăsat să trăiesc cum am început! Mi-ați jefuit mâncarea și hainele? M-am lăsat păgubaș de acestea și am zis că voi trăi mai departe cum am început, să mă pot alimenta din sat și să nu știe nimeni. V-ați

pus pe pază și persecuții și acum nimeni nu mai vrea să-mi dea de mâncare. Mi-au spus-o hotărât, că nu am ce căuta la ei și nici mâncare nu-mi dau, pot să mă vadă mort de foame. Și dumneavoastră știți de ce! Stați și numărați pașii soției și o supravegheați și ziua mare. Cel puțin feriți-vă de oameni, căci vă văd și îmi spun mie! Căci ori să o păziți, ori să nu o păziți, nu reușiți tot nu mă duc la ea. Și dacă dumneavoastră o păziți (spre rușinea dumneavoastră o zic) să nu aibă raport sexual cu mine, aibă cu cei ce o păzesc! Eu nu mă supăr... Eu pot să-mi găsesc alta...Și dacă nu, voi trăi mai călugărește! Ce, eu sunt câine mort? Sau vreți să mă prindeți ca pe un purice în cămașa soției?

Căci cu toate secretele dumneavoastră, eu știu toate mișcărilor, atât în pădure cât și în sat și le cunosc păienjenii ramificat pe care l-ați întins de la Solca la Brodina, ca să mă puteți prinde. Sau poate credeți că mă veți prinde cu partizanii falși, ca cei ce se zoresc prin pădurile Sucevița? Sau prin promisiunile și șantajul fraților Chiraș și Vatamaniuc! Eu de familie mult nu mai sunt cu ei, pe mine nu are cine să mă trădeze. Arma îmi este credincioasă și pe pădure sunt sigur. Și tov. căpitan de la Mănăstirea Sucevița e prea nepregătit ca să mă poată prinde cu asemenea metode. Și partizanii falși se poate să aibă soarta căpitanului Manda Nicolae și a celorlalți doi eroi lipsiți de glorie, care și-au sfârșit misiunea odată cu viața și putrezesc în văile întunecoase ale pârâului Zârna.

Vă rog iarăși să nu mă puneți în situația să trec de la avertizări la fapte, căci mie, în situația în care mă găsesc, prea puțin îmi pasă, după cum v-am mai scris. Eu nu mă chinuiesc pentru dolari și nici nu pot fi pus alături de Rică Georgescu. Eu sunt țăran cu inima curată și îmi voi apăra libertatea, dreptatea și pământul strămoșesc până la moarte. Eu nu milogesc libertatea de la dumneavoastră. O cer cu dreptate și inimă curată și dacă puteți să mi-o dați nemânjită de sânge, o primesc. Și dacă nu, nici nu încercați, căci eu o slovă nu las să cadă din ceea ce v-am scris. Eu v-am scris numai să aveți cu ce să vă treacă timpul și să vă strice ochii. Eu v-am scris, ca și în scrisoarea din luna mai, cuvinte cântărite.

Încetați cu urmărirea, ridicăți posturile de pândă și restricția de la sat și nu mă voi arăta la nimeni și nici nu voi lua nimic de la nimeni. Și eu sunt om! Și eu am dreptul la viață ca și dumneavoastră și mie mi-e drag să trăiesc. Vă rog să nu vă supărați dacă v-am trimis această scrisoare cu puțin alai! Căci împrejurările prin care am trecut și continui să trec și „cuvântul” dumneavoastră mi-au făcut vocabularul sărac în cuvinte de laudă la adresa comunismului.

Pădurea Putnei, la 22 VI. 1953

(ss) V. Motrescu

com. Vicovu de Jos

Raionul Rădăuți, Regiunea Suceava

[în continuare, Vasile Motrescu scrie următoarele versuri]

De amarul vieții mele

De amarul vieții mele
Și de traiul care-l duc
Vă scriu versuri arzătoare
Din viața mea de haiduc.

Partizantul V. Motrescu
Vă întreabă de pe munte:
“Când ne veți da libertate,
Viperi roșii cu stea-n frunte?”

Răsări-va pentru mine,
Oare, zori de libertate?
Ori pe munți să-mi trăiesc viața,
Tot mereu cu arma-n spate?

Libertate dați-mi mie,
Și la cei din închisori
Și luați povarea cotei,
Biruri grele și strânsori!
Să mănânc pâine din milă?
Cât o să mai stau în codru

Oare mult au să mai țină
Vremuri de-obidă și silă?

(ss) V. Motrescu

- ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4312, vol. 7, f. 2860-2863, 2866-2868 și 2871

8. 1954 august 2, cabana Rusca. Scrisoarea partizanului Vasile Motrescu, adresată Direcției Generale a Securității Statului și trimisă prin muncitorul forestier Serafimovici Artemie²⁷⁵.

Către

DIRECȚIA GENERALĂ A SECURITĂȚII STATULUI
BUCUREȘTI

Către

Postul de Miliție Sucevița

[Înregistrat:] Sucevița, la 3 august 1954.

În cinstea zilei de 23 august aștept libertatea

De la: V. Motrescu din Vicovu de Jos (Rădăuți)

Bucovina își spune cuvântul!

²⁷⁵ Scrisoarea, scrisă pe caiet dictando, are anexate și 14 poezii. A fost citită în fața muncitorilor forestieri, deci difuzată în public, apoi trimisă și înregistrată la Postul de Miliție Sucevița.

TOVARĂȘI,

S-a scurs mai bine de un an de zile de când nu v-am scris nimic în legătură cu situația mea și a truiditorilor de pe ogoare. Eu cred că nu sunteți în neștiință despre ceea ce m-a făcut de am stat așa cum am stat, să nu vă amețesc cu epistolele mele. Dar astăzi m-am văzut din nou obligat de a vă aduce la cunoștință o serie de lucruri, nu tocmai plăcute pentru dumneavoastră.

În primul rând cu privire la mine, v-am adus la cunoștință anul trecut: să puneți în libertate pe Cenușă, Pătrăucean și tot ce ține de ei și de mine. Să ne garantați libertatea și nu ar avea nimic ce să mă țină să stau fugăr în munți, să aibă oamenii de ce vorbi și să stânenesc mersul înainte al construirii socialismului în regiunea Suceava. Dar v-ați împietrit inimile și plini de încredere în metodele sovietice și în superioritatea forțelor M.A.I. ați zis că odată sacul legat nu-l mai dezlegați și pe mine mă veți prinde cu metode și pe calea armelor. Poate pe alții... Dar pe mine niciodată. Vă spun hotărât: niciodată! Fără să intrăm în amănunte, vă întreb: ce ați realizat în problema mea, timp de un an de zile, de activitate serioasă? Ați depus toate eforturile, ați întrebuițat toate mijloacele și metodele, v-ați dat peste cap în fel și chipuri, ca în povestea cu „Dracul și Păcală”. Ați prins fire... Ați avut informații precise... Muncă cu tragere de inimă. Și chiar așteptat la sigur!... Acum cade!... În aparență toate bune și promițătoare. Pe drept cuvânt, o „strategie militară” și o ofensivă pornită cu toate forțele și mijloacele posibile, pusă în mișcare cu toate cele trei tipuri de agenți secreți, care au funcționat cu viteza maximă. Cadre devotate Partidului au fost puse în posturi de pândă, posturi capcană, posturi clește, posturi și iar posturi, de toate sărbătorile și de toate soiurile, așezate și puse pe toate căile și la toate punctele principale, așezate cu multă chibzuială, că doar aveți informații precise, material de valoare și multe scrise de însăși mâna mea. „Avem toate șansele să fie prins”, numai trebuie „nițică” pricepere, răbdare și 7 milioane pachete de țigări. „Hotărât că el a uitat ce a scris când a fost la noi și în documentele capturate”. Ați făcut percheziții, vânători de noapte și de zori de zi, scotociri și născociri. E de prisos să mai intrăm în alte amănunte - vă scriu pe scurt, să înțelegeți - aș putea să scriu un roman: „Strategia militară a noului Dzerjinski și ofensiva împotriva dușmanului poporului”. Cred că înțelegeți ce vă scriu. Cu toată tactica și opintirile dumneavoastră nu ați realizat nimic decât trudă și goană după vânt. Nu v-am scris niciodată, dar acum vă scriu și este în folosul dumneavoastră: „Căutați să aveți cu ce vă spăla pe mâini, pe când va veni Eisenhower. Încă un salt și va apare după creastă!” Băgați de seamă să nu vă înșele frații dumneavoastră din Răsărit! Duceți-vă și vă odihniți și nu vă chinuiți prin posturile de pândă de prin preajma poienilor Hacıung, Prislop, Pietroasei, Horodnic, Stânișoara, Parcelele 25 și 37, Slătiori, Remezău, Câmp, Secării, Pâraie și puncte principale.

Pentru dumneavoastră, în situația de astăzi, există alte căi principale și în legătură cu mine și pe plan internațional. Ieșirea din impas și scoaterea basmalei cu fața curată: România întregită, îmbrăcată în haine de sărbătoare, independentă și libertate fiilor ei. Căci acum vă declar deschis și la cei mici și la conducătorii clasei muncitoare, dacă nu există pentru mine căi de punere în libertate, să nu mă apuce Eisenhower în pădure, atunci lăsați-mă să trăiesc așa cum sunt și cum mă găsesc astăzi, și vă voi fi de folos la mulți dintre dumneavoastră. Iar de veți continua cu ofensiva, veți constrânge familia și vă veți apuca iar de schingiuri și arestări, spre nenorocirea dumneavoastră o spun și vă scriu că nu veți scăpa cu obraz curat, fără să fie tras la răspundere cel care îmi va chinui familia și se va mânji pe mâini cu sângele meu.

Dumneavoastră nu aveți ce împărții cu rușii!... ÎMPĂRĂȚIA DICTATURII PROLETARIATULUI SE APROPIE DE SFÂRȘIT. Mă mir mult cum de nu au ajuns la această cunoștință oamenii aleși ai stăpânirii de astăzi. Nu vorbesc de cei care nu reușesc să deosebească dreapta de stânga și se lasă mânați de nuiua nelegiurii, ca niște dobitoace fără minte. Prefer moartea în tot momentul, decât să fiu în slujba străinilor, înhămat la carul încărcat cu propagandă mincinoasă și fățarnică a străinilor care nu au nimic comun cu noi decât să ne robească, să ne mânânce și să ne înstrăineze tot ce avem mai scump și mai drag, să fim cu trup cu suflet și cu tot cu pământ sub ascultarea poruncilor proorocului mincinos, care nu ne dorește decât pierzarea. Uitați-vă, conducători ai clasei muncitoare, la Basarabia și Nordul Bucovinei și vedeți mai mult decât lungul nasului!

Unde este populația băștinașă a ținutului acestuia românesc și prea românesc cu dovezi de milenii? De ce stă scumpa noastră Bucovină tristă și pustie, ca o grădină părăsită? Cum poate să intre în inima și sufletul poporului român dragostea de ruși? Acea dragoste cu care v-ați îndrăgit dumneavoastră de ruși, ca o ibovnică necredincioasă. Ați părăsit poporul și pământul românesc, cu zbuciumata lui istorie milenară și ați îndrăgit pustiile stepe rusești, ținuturile Gruziei, considerate pământ patriarhal, iar Gorki oraș sfânt, venerat de călăuzele oarbe întocmai ca Mecca și Ierusalimul. Acestea nu sunt urmări ale politicii din trecut și nici manifestări dușmănoase ale naționalismului, ci o simt eu, în sufletul meu și o simte astăzi toată gloata ce trudește pe ogoare, ca și orice român adevărat și cu judecată sănătoasă. Știu că aveți să deveniți furioși și au să vă cam tulbure lecțiile și poeziile mele și de datoria mea ar fi bine să mă conformez datinilor rusești și să nu vorbesc, am vorbit! – și nu voi vorbi! – până ce nu voi dobândi libertate sau îmi va amuți glasul – glasul adevăratului fiu al poporului.

Cum vă puteți numi dvs. fiii poporului român, pe când știți câte faceți pentru poporul român? Și pe deasupra la toate, mai învățați pe fiii României

să se lepede de moștenirile din trecut, să învețe rusește, să-și însușească cultura și civilizația barbară și ponosită a hoardelor păgâne din răsăritul Europei. Da, sunteți fiii poporului născuți din curvie, slujiți în interesele străinilor și pentru pânțele dvs., dar nicidecum pentru interesele poporului român, pentru că nu țineți seama deloc de voința poporului român. Sugrumători ai libertății, judecați singuri dacă în ceea ce vă scriu este neadevăr și dacă merit pentru aceste lucruri pedepsele la care sunt osândit și să stau astăzi în situația în care mă găsesc!

În câteva cuvinte, revin din nou la „strategie”. Vă rog să nu vă supărați de cele ce vă scriu, că doar ați zis că sunt nebun și le scriu și eu la nebunie. Am și dreptul [după] atâția ani trăind prin codrii pitorești ai munților Bucovinei. Cu privire la nereușita ofensivă, mă adresez noului strateg-operator în problema bandelor și conducător de noi insuccese, să găsească alte mijloace corespușătoare, nu numai d-sale ci o nouă: amnistierea și garantarea libertății și se vor pune capăt la toate poeziile și la comedioasa ofensivă a domniei sale. Să lase ambiția de cocoș la o parte și să nu-și lase cadrele pradă țăntarilor, afumându-se cu ziare prin posturile de pândă, chinându-se la foc pe timp de ploaie, având de înfruntat toanele furioase ale naturii și bombardamentele mele cu piatră, jucându-mă cu ei ca pisica cu șoarecul. Să nu mai stea acum ca un câine bătrân, cu botul pe labă, hărăind și să latre la lună, luând-o iarăși de unde a lăsat-o, trimițându-și cățelușii care umblă noaptea buimaci pe ogoare, petrecând nopți și zile în șir, umblând nesătui, când pe ici, când pe colo ... Poate că se va brodi ... Poate că se va întâmpla ... Dacă nu s-a întâmplat până acum ... De acum fiți pe pace, nu se întâmplă și nici nu se brodește ... Dvs. fiți atenți la cele ce vă scriu: 6 ani de activitate – experiență – școală și practică la ... și la dvs. ... plus de mic copil, Vasile a fost puiul codrului.

Cum v-am scris în trecut, vă mai scriu și acum. Lăsați-o moale, căci o las și eu. Altfel va fi greu. Mănușile până-n ziua de azi îmi sunt albe. Să nu vie cazul să-mi pătez mâinile cu sânge, eu înaintea dvs. Atunci nu vom mai putea vorbi în felul acesta și tot ce faceți, fie bine, fie rău, pentru dvs. faceți. Mie nu-mi adăugați decât necaz.

Să nu căutați să vă chinuți pe frați, să vă omorâți pe frații dvs. pe ruși, căci în ziua nenorocirii nu rușii au să vă fie de folos.

În încheiere, vă mai aduc aminte și mai repet încă o dată: o singură ieșire aveți în toată această complicată problemă: „Amnistierea și garantarea libertății” și ați scăpat și de această sarcină. Dacă nu, stăm pe pozițiile pe care ne aflăm. Vasile e sănătos și încă rezistă mulți ani.

Ar fi mult mai potrivit ca în cinstea zilei de 23 August să lăsați pistoalele și ambițiile și să-mi dați libertatea mie și la nenorocirii de țărani, adevărata libertate și ușurarea cotelor, căci acum văd că ați început să-l

strângeți pe țăran mai binișor. Ca însărcinat în problemele agrare din partea regiunii Suceava, de datoria mea este să vă aduc la cunoștință, ca unul care nu port lacăt la gură, [că] aud vorbind pe oameni despre o „colectivizare generală” încadrată în planul cincinal. Din lipsă de hârtie, vă scriu pe scurt. Încercați și veți avea rezultatele ... Eisenhower asta o așteaptă. În Rusia s-a făcut colectivizarea pretinsă cu rușii. În România nu știu, nu are să iasă ... Un lucru însă îl știu, că românul e prea legat de pământ și nu se va dezlipi de el așa ușor ... Probabil că aveți completat parcul de tractoare și mașini agricole în vederea lucrării pământului în comun și aveți stocul necesar de pistoale în cazul de ... Vreți și dvs. să faceți un salt din N.E.P. în baltă și să vă scăpați de amândouă picioarele ... Fiți atenți. Dușmanul ascultă, privește și așteaptă momentul potrivit ... Dacă vă simțiți acum atât de puternici să o faceți și pe aceasta, încercați și împliniți cu cea mai mare slugărnicie dictatul porcilor de ruși (așa îi numește poporul) fiindcă astăzi nu e stăpân românul pe pământul românesc, ci rușii sunt stăpâni, întâi peste capetele dvs. năucite de propaganda vrăjitoare, plină de minciună și silnicie. Astăzi, rușii sunt stăpâni peste pământul strămoșilor noștri, care a fost stropit cu sânge din belșug în decursul veacurilor, păstrat cu multe jertfe și apărat cu strășnicie, până în zilele noastre. Iar acum voi, comuniștii, ați ajuns mai răi decât fanarioții, pentru ghiftuirea unei șlehte de trântori, vă arătați slugarnici față de străini, gata să scoateți și ochii fraților voștri și de a lipsi definitiv poporul român de proprietate individuală și ultima rămășiță de libertate.

Nu din milă și interes pentru poporul român le faceți pe toate acestea. Eu sunt țăran sărac, fără știință înaintată, fără multe cunoștințe și fără educație politică. Am fost între dvs. ca un copil alintat, m-ați ținut bine, m-ați tratat omenește, m-ați ghiftuit cu mâncăruri alese tot timpul, mâncări pe care în viața mea de țăran nu am avut fericirea să le mănânc și nu pot să spun niciodată că mi-a fost rău. Dar mâncărurile alese le-am mâncat și le-am dat afară și în sufletul meu nu a rămas nimic când am aflat fundamentul politicii comuniste: ura, disprețul, fățărnicia, setea de sânge, schingiuirile, asupririle și toate relele pe care le faceți cu frații dvs. de dragul rușilor.

Când am luat bine seama și am cunoscut aceste lucruri și nedreptățile pe care le faceți, am renunțat și la bucatele alese și la libertatea de care mă bucuram, am renunțat la bani și la tot binele pe care mi-l acordați, am renunțat și la însăși viața mea, decât să aduc un serviciu cât de neînsemnat, străin de viața poporului, a țării, neamului și interesele păturii de jos, ca să mănânc și să omor pe altul, ca să pot să trăiesc eu și să fiu în slujba celor urâți de popor.

* * *

Urmează un număr de 14 poezii compuse de V. Motrescu, 1954.

Ascultați versurile mele

Ascultați versurile mele
Și a lor glas duios iubit
Compuse pe floricele
De un suflet chinuit
Ce trăiește viață-amară
Prin păduri stă prigonit,
Pentru neam și pentru țară,
Pentru-al ei pământ iubit.
Răpitori de libertate,
Și de țară trădători
Ascultați, faceți dreptate
Și dați drumul la strânsori
Și lăsați în libertate ...

Lumea liberă să fie –
La țărani faceți dreptate
Să scăpați de-a lor mânie.
Pentru liftele străine
Prigoniți pe-ai voștri frați
Și pe cei ce stau ca mine
Vreți de vii ca să-i mâncați.
Numai ca să fiți pe placul,
Stăpânului nemilos,
Asupriți, mâncați săracul
Și întoarceți tot pe dos.
Glasul vreți să-i amuțească
Asupritului popor [...]

9. 1954 noiembrie[25?], Pădurea Bercheza. Scrisoarea prin care partizanul V. Motrescu somează autoritățile comuniste să-i elibereze fratele²⁷⁶.

Către călăii neamului românesc
Criminalilor!

Vreau să vă întreb cu privire la fratele²⁷⁷. Sub ce motiv i-ați răpit libertatea? Ce legături misterioase ați descoperit între mine și el?... Ori vreți neapărat să vă bateți joc de tot neamul meu? Nu l-ați întrebat de câtă vreme nu mai știe el nimic de mine?... Vă pun în vedere ca în termen de 24 de ore de la primirea acestui avertisment, dacă nu puneți în libertate pe fratele, trec la plinirea faptelor pe care le-am scris în scrisorile trimise și ceea ce am spus verbal locotenentului Oprea Nicolai [corect Aurel]²⁷⁸. Ori ce s-ar întâmpla, vreau să mă țin de cuvânt.

(ss) Partizan V. Motrescu

- ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4312, vol. 6, f. 2667.

²⁷⁶ Nu știm dacă scrisoarea a fost expediată cuiva, dar a fost găsită de Securitate la 18 ianuarie 1955, în bordeiul din pădurea Bercheza.

²⁷⁷ Fratele partizanului, Gheorghe Motrescu, a fost arestat la 21 octombrie 1954.

²⁷⁸ Locotenentul Oprea Aurel a fost prins de partizan în timp ce o purta pe Maria Motrescu prin păduri (vezi documentul următor).

Cine au fost teroriști: partizanii sau securiștii ?

Una din metodele folosite de Securitate pentru prinderea partizanilor a fost și presiunea, sub diferite forme, de multe ori inimaginabile, asupra familiilor acestora. Spre exemplu, Maria Motrescu din comuna Vicovu de Jos, Bucovina, soția partizanului Vasile Motrescu și mamă a doi copii, Silvia și George, a fost de nenumărate ori arestată și bătută, noaptea, la postul de miliție din sat. Dimineața era luată în primire de locotenentul de securitate Oprea și purtată prin păduri, desculță și flămândă și obligată să-și strige soțul, ca să-i înmoaie inima și să se predea, văzând-o în ce hal fusese adusă, că îi plângeai de milă.

Era în vara anului 1954. Vasile Motrescu a aflat de acest tratament barbar aplicat soției sale și s-a hotărât să le iasă în cale și să curme situația în felul lui. Într-una din zile, pe Obcina Stânișoarei, s-a postat la pândă încă din zori. În jurul orei 11, a apărut și locotenentul Oprea împreună cu Maria Motrescu. Fiind foarte cald, Oprea era descins și descheiat la veston, iar centura cu pistolul le ducea în mână. Maria Motrescu ducea o traistă tip „vicoveancă” și striga din când în când: „Vasile!...Vasile!...Vasile!... Acesta, din desiș, le-a sărit brusc în cale, cu arma Z.B. pregătită de tragere și i-a somat:

- Stai!... Aruncă centura jos!

Uluit, locotenentul Oprea a fost nevoit să se supună. Motrescu a continuat:

- Sus mâinile!... Stânga-mprejur și trei pași înainte!... Acum stai așa!

Motrescu a luat centura cu pistolul locotenentului și a poruncit femeii să-i scoată tot ce are în buzunare și să i le dea lui. Apoi i-a dus din urmă pe cei doi, intrând cu ei în desiș. S-au oprit într-un luminiș, le-a dat ordin să stea jos, apoi și-a întrebat soția:

- Măi femeie, ce-ai tu acolo în trăistuță?

- Mâncarea lui domnu.

- Și mâncarea ta unde-i?

- Eu nu am.

- Păi cum, mâncați amândoi din aceeași mâncare? Înseamnă ca trăiți împreună!

- Nu, Vasile, asta este numai mâncarea domnului.

- Da? Ia dă-o încoace, să vedem. Desfăcu traista și găsi trei felii mari de pâine albă, un pui fript și o sticlă de o jumătate de litru cu țuică. Acum hai să mâncăm. Motrescu a scos din buzunarul său un ștergar în care erau împăturite

câteva bucățele de carne de cerb. Carnea era foarte uscată și tare, fiind friptă de mai multe zile, și i-a întins-o locotenentului:

- Ia și dumneata, că poate ți-o fi foame, după atâta umblătură.

În timp ce Vasile și Maria mâncau mâncarea „domnului”, Oprea se chinuia să mestece carnea uscată. Vasile, observând că acesta a ascuns alături, în iarbă, vreo două bucățele, l-a atenționat:

- Ce faci? Ia și mănâncă, mănâncă tot, că asta e rația unui partizan pe o zi întreagă! Oprea răspunse politic:

- Mulțumesc, am mâncat, nu mi-e foame!

- Străduiește-te, să vezi și dumneata cum trăiesc partizanii! După ce au terminat de mâncat și au băut câte o înghițitură de țuică, Vasile îi întinse sticla și locotenentului, îndemnându-l să bea în sănătatea partizanilor din România, apoi i se adresă din nou:

- Ei, domnule locotenent Oprea, am mâncat, am băut, acum să stăm de vorbă. De ce-mi porți soția prin păduri, desculță și flămândă și o pui să strige după mine?

- Așa-i ordinul!

- Dar de bătut tot ordin ai primit? Locotenentul tăcea. Atunci Motrescu i se adresă soției:

- Măi femeie, dânsul te-a bătut?

- Dar cum să nu, parcă numai o dată? Și adresându-se locotenentului: Hai, domnule, ăsta e bărbatul meu. Prinde-l și du-l! Și pe mine să mă lăsați în pace de acum înainte, blestemaților! Cum locotenentul tăcea în continuare, partizanul adăugă: Ei, eu n-am timp de așteptat, mă grăbesc. A pregătit arma și i-a scos pe cei doi înapoi în obcină. Acolo s-a oprit: Acum încotro o luăm? La deal sau la vale? Locotenentul amuțise, în timp ce Motrescu nu-l slăbea deloc. Ce faci domnule, mă iei dumneata pe mine, sau te iau eu pe dumneata? Eu zic, totuși „să mergi cu mine în haiducie, măcar un an-doi, să vezi cum e viața de partizan! Cred că ești conștient că te afli într-o situație fără scăpare. Văzând că Oprea începuse să tremure, Vasile i-a ținut o scurtă teorie:

- Observ că te-ai pierdut de tot și îți plâng de milă. Spune-le și celorlalți tovarăși ai dumitale că dacă se mai atinge careva de femeia mea și o mai poartă prin pădure, aici vă pun crucea! Nu vă mai iert! Acum poți pleca!

Oprea, conștient de situația periculoasă în care se afla, că va trebui să se prezinte la unitate și să raporteze că a fost dezarmat și lăsat fără acte de „banditul” Motrescu, fapt care urma să atragă după sine mari neplăceri, a început să plângă și să implore pe partizan să aibă milă de el, că îl nenorocește, că are familie, că va fi pedepsit, poate chiar condamnat pentru neglijență ... A jurat chiar că nu-l va mai urmări și nu-i va mai persecuta rudele și prietenii.

Motrescu își atinsese scopul. Dându-i actele și aruncându-i centura cu pistolul la circa 20 de metri spre vale, îi zise:

- Du-te și ia-ți centura, și să nu te mai prind pe aici! Cred că ai auzit bine ce ți-am spus!

În anul 1955, Oprea Aurel avea gradul de locotenent major de securitate și lucra în cadrul U.M. 0239 Suceava. La 14 octombrie 1955 a semnat procesul-verbal prin care se constata dispariția lui Motrescu Vasile de la domiciliu, în vederea judecării în contumacie, iar la 18 octombrie a participat la capturarea lui Vatamaniuc Gavril.

Episodul de mai sus a fost relatat de Vasile Motrescu lui Gavril Vatamaniuc, în toamna anului 1954, când erau partizani asociați, iar acesta mi l-a redat în anul 1994, în prezența Mariei Motrescu din Vicovu de Jos, care a confirmat și completat cele consemnate de mine.

Adrian Brișcă

Poeziile partizanului Vasile Motrescu

Impresionează cum, în acele condiții de viață primitivă, Vasile Motrescu a găsit resursele necesare pentru a compune poezii. Unele puțin naive, cu versuri șchioape, altele destul de reușite, pline de imaginație, sensibilitate și patriotism. Reamintim că avea ca studii numai 7 clase primare, dar Motrescu a citit mult, tot ce i-a intrat în mână. A avut și ceva talent. Scrisoarea a opta, trimisă pe adresa Securității la 2 august 1954, avea anexate 14 poezii: *Ascultați versurile mele, Răzeșii, Frați români, Dezleagă-te române, Robie, Strânge-l pe țăran, Pentru libertate, Soarta vieții, Haiducii, Oda Bucovinei, Moartea, Trailul meu, Primăvara și Codrule drag.*

În jurnal și pe diverse cărți se găsesc încă multe poezii și încercări de versificare. Ne imaginăm că în cele 49 caiete arse de Securitate au existat și poezii (câte?) scrise la masă, în liniște, în timpul celor doi ani și jumătate cât a stat în casa soților Sfichi. Păcat că s-au pierdut!

Am ales spre publicare numai șase din poeziile partizanului Vasile Motrescu:

*Frunză verde matostat;
Codrule drag;
Răzeșii;
Dezleagă-te, române;
Pentru libertate;
Moartea.*

Dovada că rezistența armată anticomunistă din Bucovina a lăsat urme chiar în folclor, este poezia intitulată Doina partizanilor bucovineni pe care o prezentăm în final.

I. Frunză verde matostat

Frunză verde matostat,
Oare cin-m-a blestemat
De nu pot trăi în sat
Numa-n codru înarmat?

Să-mi câștig pâinea cu-amar,
Să stau prin păduri fugar?
Pentru Sfânta Libertate,
Prin păduri umblu, măi, frate,
Ca melcul cu casa-n spate!

De robia comunistă
Am lăsat copii, soție
M-am lipsit de libertate
Și m-am dus în haiducie.

Cine spune că mi-e bine
Să vină-n codru cu mine
Să șadă numai trei zile
Să vadă cât mi-e de bine.

Să mănânce din mâncare
Câștigată cu sudoare,
Udată cu lăcrămioare.

Să vadă și-al meu somn dulce
Cu mâna pe țeava puștii
Și cu capul pe cartușe.

Poiana Sihastrului
Poteca haiducului
Stând pe marginea poienei
Ascult, cântecul Ilenei.
Ea cântă și strânge fân,
Mie-mi curg lacrimi în sân.
Ea cântă și pologește,
Iar eu n-am nici o nădejde.
Cine-ar putea să-mi descrie
Traiul meu, viața pustie
Ce-o trăiesc în haiducie
Pe coastă la Sihăstrie?

Frunză verde, floare deasă
De trei ani sunt dus de-acasă
Haiduc în pădurea deasă.
Traiul mi s-a părut greu,
Dar viața-i tare frumoasă.
Mi-i somnul pe floricele,
În cântec de păsărele.
De cum mă scol pân-mă culc
Păsări cântă și un cuc.
Mi-am trăit zilele mele
Prin poieni cu floricele,
Cântând în frunză de jele.
De n-aveam pușca în codru
Aș fi-nnebunit cu totul.
Păsările, țapii, pușca
Îmi sunt mângâierea mea.
Vara-mi cântă păsări, cucul
Iarna-mi urlă-n Prislop lupul,
Vara dorm pe floricele
Și iarna strâng din măsele.
În pământ zac sub o stâncă,
Și urâtul mă mănâncă

Pe marginea codrului,
La piciorul porcului,
M-a ajuns o supărare
Uitându-mă-n sat pe vale
De la vale de Portiță
Am dormit într-o căpiță
Într-o căpiță de fân
Cu genunchii strânși la sân.

Poezia apare în jurnalul lui Motrescu, în cadrul însemnărilor din 5 decembrie 1952 (dosar nr. 4312, vol. 6, f. 2565-2566).

II. Codrule drag

Mi-a cântat o păsărea
Că vin câini pe urma mea.
Nici n-apucai să mă culc
Și trebuie să mă duc
De pe coastă la Hacıung,
La poiana Mese-n fund.

La Vicov și prin poieni
Stau la pândă milițieni.
Mă păzesc când vin la sat
Să-mi iau ceva de mâncat.
Mănânc fragi, frunze de fag
Și la sat eu nu mă trag.
Dacă vin la sat, la vale,
Îmi iau crucea în spinare.

Frunză verde trei smicele
La preluca din Pormele
Strânge-o fată floricele.
Fata strânge viorele
Și eu cânt doină de jele.
Dumnezeul vieții mele,
Codrule, sub umbra ta
Mi-am trăit viața mea
Când sta lumea-n închisori.
Tu mi-ai fost de ajutor
De-acasă când am fugit
De comuniști hăituit.
La tine când m-am suit
Tu mi-ai zis „Bine-ai venit!”
Tu mi-ai dat pat de dormit,
Cetină de-acoperit
Și locuri tari de trăit.

De dușmani m-ai ocrotit
Și de lume m-ai ferit.
Codrule, scump frățior,
Tu mi-ai dat când mi-a fost dor
Cărniță de țapușor,
Apă rece din izvor.
Cât îi Pietroasa de lată
Nici o palmă nu-i lăsată
De-al meu picior necălcată.
Cât îi Ascunsu de lung
Din Măgură la Hacıung
Nu-i rămas metru pătrat
De-al meu picior necălcat.
Nu există brădănel
Să nu fi dormit sub el.
Nu-i izvor, nici sforăcel,
Să nu fi băut din el,
Nici un țap să fi lăsat
Ca să nu-l fi împușcat,
Ori să văd vre-un godăcel
Și să nu mănânc din el.
Când îmi era dor de sat
Mă suiam pe-un fag înalt.
De pe vârful, la Bâtca Mare,
Mă uitam în sat pe vale,
Pe Măgură la izvor.
De necaz am vrut să mor!
De miliție hăituit
Măgura când am suit
Cădeam jos de obosit
În zăpadă m-am trântit
Și acolo-am adormit.
Somnul din cotul cărării
Mi-a mâncat șira spinării.

Poezia este inclusă în jurnalul lui Motrescu, în însemnările din 19 decembrie 1952 (dosar nr. 4312, vol. 6, f. 2570-2572) și a fost anexată la scrisoarea nr. 8 (dosar nr. 4312, vol. 7, f. 2780-2787).

III. Răzeșii

De-ar putea ca să învie
Ștefan Vodă din mormânt,
În Moldova ca să vie
Să vadă ce-i pe pământ,
Ar vedea cum gem răzeșii
Și-al lui lăcaș pângărit,
Apăsați de dări plăieșii
Și pe Dumnezeu hulit,
Iar Moldova lui iubită
Sfășiată de păgâni,
De străini e jefuită
Și-al ei rod mâncat de câini,
Prefăcută-a ei hotară,
Toate întoarse pe dos,
Silnicia peste țară,
Peste-al ei popor de jos.
Răzeșimea României
A ajuns în chinuri mari,
Iar apărătorii gliiei
Stau prin temniți și fugari.
Să vadă cum moldovenii
Se zbat într-un chin cumplit,
Cum se zvârcolesc sătenii
Sub gârbaciul moscovit.
Lacăt greu poartă la gură
Și în inimă venin,
Căci cu legea munca-i fură
Și în casa-i e străin.

Să mai vadă cu mâhnire
Că ogorul ce i-a dat
Cu-a lui mână-n stăpânire
E silit să-l facă dat.
El s-ar duce-ntr-o mânie
Și-ar aprinde foc pe dealuri
Răzeșimea României
Să se-adune valuri, valuri,
Uragan împins de zloată
De prin codrii să pornească
Să curețe de-a lor gloată
Toată Țara Românească.
Să le spulbere gunoii
Și sămânța să le piară,
Să se ducă cu puhoiul
Patrioții fără țară
Ce vor frații să-și robească,
Cu minciună și ocară
Neamul să ni-l prăpădească,
La străini să vândă țara.
Cu legea noastră strămoșească
Stăpâni să fim vrem pe pământ,
Cu drag ca omul să-l muncească
Și cu credință-n Domnul Sfânt.
Aceasta este glăsuirea
Poporului. Într-un cuvânt,
Dreptate cere omenirea
Și libertate pe pământ!

- ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4312, vol. 7, f. 2784-2785

IV. Dezleagă-te, române!

Dezleagă-te, române,
Din lanțul tiraniei,
Căci nu-s stăpâni păgânii
Pe codrii României!

Aruncă de la gură
Lăcata și vorbește
Și urcă sus, pe munte,
La luptă deci pornește!

Să fiarbă al tău sânge
Și-n tine răzvrătire,
Sfărâmă greul jug
Prin luptă și unire.

Adu-ți aminte, frate,
Că ești neam de eroi!
De-ai tăi străbuni s-a frânt
Al hoardelor puhoi

Ce-a vrut și altădată,
În vremile uitate,
Ogorul să ni-l calce
Și-a noastră libertate.

Nu vezi ce vreau străinii
Ce vor să ne robească?
Din munca și-al tău sânge
În lene să trăiască.

Din munca ta cinstită,
Sudoarea ta și frânturi
Se-ndoapă lenevind
Armatele de trântori

Ce stau cu biciu-n mână,
Impun autoritate,
Colhoz și dezbinare
Și fără libertate.

Plecat, să lingi țărâna,
Supus fără cuvânt
Și slugă să le fii,
Străin pe-al tău pământ.

Pe tine, rob al muncii,
În clase te-a-mpărțit
Mai lesne să le fie
De supt, de jefuit.

Te-au pus să ridici piatra,
În tine să arunci
Și însăși carnea ta
Tot tu să ți-o mănânci.

Dezleagă-te, române
Și uită-ți suferința
Trăznește-n ei și sfarmă
Și curmă umiliința!

Și apără-ți avutul,
Credința și ogorul
Și lasă în pustie
Colhozul și tractorul.

De ce să-ți fure munca,
Sudoarea frunții tale?
Sfărâmă colectivul,
Croiește-ți altă cale!

De ce suporți dușmanii,
Te pleci la nedreptate?
Ridică-ți fruntea sus
Și vină de te bate

Dezleagă-te, române,
Dreptate ca să-ți faci
Și-arată vitejia
Străbunilor tăi daci!

Cu cei ce-ți iau pământul
Și vitele din plug!
Ridică-ți fruntea sus
Și scutură-al tău jug!

Păgânii să o știe
Că sângele nu-i apă,
Te luptă vitejește
De cotă de te scapă!

Se cade, nu știi oare
Ca graniță să fie
Pe-al tău ogor? Nu vezi
Că trupul României

Zdrobește-orânduirea
Străinilor de-afară,
Dreptate, libertate
Să-avem la noi în țară!

Și-a ta mândră grădină
În două-i împărțită
De liftele păgâne,
Stând tristă, veștejită?

(ss) Vasile Motrescu

- ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4312, vol. 7, f. 2786-2787.

V. Pentru libertate

De mult ce-am iubit libertatea cu drag,
De spaima-nchisorii, de al Rusiei jug,
Lăsat-am pustiu al căminului prag
Și sapa ruginii și coasă și plug.
Lipsit m-am lăsat și plin de amar,
Când pruncii micuți i-am strâns lângă piept
În mână-am luat al soartei pahar
Și al vieții destin pe nedrept
Și sus către munte, pe-a codrului cale,
Acuma cinci ani plecat-am de-acasă.
În urmă-am lăsat suspinuri și jale,
Nevastă, copii și mamă duioasă.
Ei fără să știe de-a lumii-împărțire

De grele necazuri ce vin,
Ei fără să știe de-a mea despărțire
De milă-au rămas și de chin.
În gheara mizerii, se zbat copilașii,
Nevastă și frați, părinți chinuiți
Din dreptul vieții ne-a șters vrăjmașii
La moarte cu toții suntem osândiți.
Prin codrii-am trăit cu greu și în chinuri,
Cu foame, viață amară și gol.
Prin ploii și prin geruri umblând cu suspinuri
Pe creste făcut-am al țării ocol.
De casă-am avut copacii, tufișe
Și cetina verde sub mine pe geruri,
Iar hrana mi-au dat-o creștinii miloși,
Nădejdea, credința la Tatăl din ceruri.
Cu trupul sleit de puteri
Ajuns-am la mijloc de viață
Prin gând mi-au trecut străbune-amintiri
Și lacrimi sudoare pe față.
Prin undele morții trecut-am pe drum
Frumoasa și tânăra viață,
Mă uit la ea și nu e acum
Decât un fir subțire de ață.
Ce-mi poartă osânda și haina durerii
Și zilele-mi negre, le leagă de brazi
Privind mereu spre locul tăcerii
Cu gândul la soarta și ziua de azi.
Cu greu am trecut al vieții nou an,
Cu moartea de mână, cu amar, cu necazuri
Pășit-am acum pe al șaselea an,
Prin grele furtuni și talazuri.
Căci nu știu, vedea-voi cu ochii-implinită dorința
Și liber cu lumea în sat să trăiesc
De nu mi-o curma un dușman suferința
Și viața în chin așa să-mi sfârșesc.
Căci nu e viață mai scumpă la mine
În care-am trăit lipsit de noroc
Decât libertatea ce o port pe coline,
Pe a munților creste, iubită cu foc.
Legământ am făcut cu al țării pământ

Și cât mi-o fi dat pe el să trăiesc
Legatu-mi-am capul cu greu jurământ
Ca țara și neamul cu drag să-mi iubesc.
Necazul strâmtoarea, nu pot a-mi abate,
Din calea pe care acum am pornit
Până nu văd a mea libertate
Și al țării pământ de răi izbăvit.

10 aprilie 1954

- ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4313, vol. 7, f. 2789-2790.

Un interesant dialog imaginar are loc între Vasile Motrescu și doamna cu coasa.

VI. Moartea

Au apus, s-au dus de veci
Șase ani din viață!
Zorii vieții văd că trec
Ca o dimineață.

Și-acum iată, stă în drum
Moartea ce mă-așteaptă.
M-aș lupta, dar nu știu cum,
Căci ea e-înțeleaptă.

Unde nu m-aștept,
Iese ca o hoată
Ca să-mi taie firul
De la a mea viață.

Ea nu ține seama
De-a omului stare
Nici de ce-i din urmă,
De ce omul are.

Pașii-mi urmărește,
Cu ea merg de mână.
Peste a mea viață
Ea este stăpână.

De mine se ține
Și îmi tot șoptește:
- „Hai, sfârșește-odată
Și te pregătește!

N-ai să poți întoarce
Vremuri și soroace.
Pentru tine s-au sfârșit
A tale noroace.”

- „Stai și ai răbdare,
Să-ți vorbesc frumos.
Pentru ce-ai vrea toate
Să le faci pe dos?”

- „Tu te chinuiești,
Umblî în zadar.
Cel de Sus a pus
La toate hotar.

N-ai să mai auzi
Glas de-asupritor
Liber ai să fi,
Suflet călător.

Cu ea dorm alături,
Cu ea merg pe cale,
Dacă urc pe munte
Sau cobor la vale.

- „Dă încoace viața
Suflete hoinar
Și nu mai umbra
Prin păduri fugar!

Toți îmi sunt la fel,
Robi și împărați,
Tineri și bătrâni,
Săraci și bogați.”

- „Taci și ține-ți gura!”
Și arunc într-însa
Cu ce am în mână
Și fug după dânsa.

„Mergi la cei bătrâni
Și sătui de zile
Și lasă-l în pace
Să trăia' Vasile!”

Dar ea se întoarce
Și mă ia cu bine.
Spune că-s sătui
Și codrii de mine.

Eu vreau să-ți scutesc
Viața ta de chin
Și zilele-ți negre
De-amar, de suspin.

Stai, te odihnește,
Dulce-ți fie somnul...
În ziua din urmă
Te va trezi Domnul!”

O văd noaptea-n vis,
Vine și mă-ncearcă
Și cu noi păcate
Iară mă încarcă.

Șade pusă-n drum
Pe a mea cărare
Viața ca să-mi stingă
Ca pe-o lumânare.

Cu vorba mieroasă,
Îmi cântă de jale
Îndoită-n șapte
Și frântă de șale.

Pândește mereu
Hădă și colțoasă,
Ca să mă răpună
Moartea nemiloasă.

Vasile Motrescu, 26 mai 1954

- ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4312, vol. 7, f. 2793-2794.

În finalul capitolului, publicăm o poezie cu autor anonim, care a circulat prin satele Bucovinei în anii '50. O femeie imaginară dialoghează cu codrul, încercând să dea de știre partizanilor că rudele și alți sprijinitori ai lor au fost trădați și arestați

de Securitate. Poezia are la bază un fapt real, petrecut în luna ianuarie 1955, în comuna Sucevița, iar partizanii aveau un bordei la Bâțca Corbului.

Doina partizanilor bucovineni

„Codrule, codruțule,
Spune tu, drăguțule,
Dacă ai văzut pe-aici
Ceată de haiduci voinici,
Având mersul de pisici,
Cu sumane, bărbi și plete,
Cu opinci și lați în spete?
Hăituiți de comuniști,
Trădători și securiști
Pentru că s-au ridicat,
Brațul și l-au înarmat
Ca să curme suferința
Și să-și apere credința,
Libertatea, demnitatea,
Adevărul și dreptatea,
Pribegind prin munți cu anii,
Că- așa le-au impus dușmanii!?”
„I-am văzut sub clar de lună
Stând la pândă sub obcină,
În jurul bordeiului,
Sus, la Bâțca Corbului.
Acolo, înfrigurați,
De dușmani înconjuțați,
Flămânziți și dezbrăcați,

Luptă frații contra frați!
Iar acces acolo, sus,
Este absolut exclus
Că tot drumul e blocat
Ca-n război adevărat.”
„Pădure, dragă pădure,
Speranța mi-e doar în tine!
Dacă-i vezi în calea ta,
Spune-le vestea cea rea,
Oricât de mult i-ar durea:
Că ieri, pe la miezul nopții,
Au intrat în sat, ca hoții,
Zeci și zeci de securiști,
Însoțiți de activiști.
Pe la case de eroi
S-au postat acești strigoii
Și, cum i-a-nvățat stăpânii,
Se comportă ca păgânii:
Arestează, torturează,
Parcă-ar vrea pe toți să-i piarză!
Țipă pruncii, plâng neveste
Pentru cei aflați pe creste.
Mugesc vite, urlă câinii,
Parcă-ar fi venit iar... hunii!”

Multe case-ndoliate,
Zeci de mame-nlăcrimate...
- „Mamă, unde este tata?”

Întreabă George și Marta.
O privire-n sus, spre cer,
Dar răspuns de nicăieri...

Partizanii-au fost trădați,
De dușmani înconjuțați
Și, fără a fi somați,

Că- așa-au poruncit străinii...
Cei răniți sunt torturați,
Iar cei prinși sunt condamnați

Cad ca grâul, secerăți.
Cei uciși sunt îngropați
În ascuns, spre-a fi uitați,
Fără cruce, lumânare,
Ca la orice-nmormântare,
La grămadă, ca și câinii,

La ani grei de pușcărie.
Nu există omenie:
Frigul și înfometarea,
Carcera și izolarea,
Au ca scop exterminarea.

Comunism-i pe pământ
O tăcere de mormânt!...
S-a stins raza cea de soare
Și, peste satul din vale,
Lunga noapte s-a lăsat.
Satul nu mai este sat!...
Infernală-ntunecare...
Țara-i toată-n mare jale.
Fără vite, fără casă,

Fără bob de grâu pe masă,
Suferă cumplit țaranii
Așteptând... americanii!
Mor prin munți zeci de români,
Țara-i pe mâini de păgâni,
Închisorile sunt pline,
Țara geme în suspine...
Bolșevism împrumutat,
Genocid adevărat!

Blestemul românului
Pe capul rusnacului
Și-a cozii toporului!
Piară toți de pe pământ
Cum dispare pleava-n vânt!

Să dispară anticrist
Și imperiul comunist,
Să răsară Soarele,
Mântuind popoarele!

Culeasă și reconstituită în luna mai 1993, cu ajutorul fostului partizan Gavril Vatamaniuc din Sucevița, a lui Gheorghe Cârdei din Voitinel și a fraților fostului partizan Vasile Motrescu (Gheorghe, Ion și Constantin din Vicovu de Jos). Publicată la New York în „Micro Magazin” din 21 octombrie 1993.

Adrian Brișcă

Ultimul cuvânt

Prețutindeni unde comunismul a ajuns la putere a adus după sine minciună, crimă, represiune, teroare. Așa s-a întâmplat în țările Europei centrale și răsăritene, în China și Coreea de Nord, Cuba, Vietnam, Cambodgia etc. Crimele comunismului au depășit cu mult pe cele ale fascismului și nazismului.

Am văzut că apariția trupelor sovietice pe teritoriul Bucovinei, în martie 1944, a însemnat începutul calvarului pentru populația din zonă, inclusiv pentru familia Motrescu. Pentru Vasile Motrescu acest calvar a început încă mai devreme, la 20 februarie 1942, când a fost încorporat și trimis pe front în Rusia. Iar în infern a intrat la 28 iunie 1951, când a avut nefericita inspirație de a se preda de bunăvoie autorităților comuniste. Din acel moment, experimentații encavediști și ofițerii de securitate l-au constrâns să meargă din greșeală în greșeală pentru că nu mai avea cale de întoarcere și trebuia să aleagă între colaborarea cu dușmanul și salvarea fraților de suferință. Dar fiecare pas făcut în continuare a însemnat închiderea capcanei, treptat, până când a ajuns în fața plutonului de execuție.

Mama, soția, frații, verii, unchii, mătușile și prietenii lui Vasile Motrescu au fost hărțuiți, arestați, bătuți, torturați și în final condamnați la pedepse grele, mergând până la muncă silnică pe viață. Unii au fost siliți, prin șantaj și amenințări, să semneze angajamente de colaborare pentru capturarea partizanului (care era fiu sau frate!). Copiii lui n-au avut dreptul să facă mai mult de 4 clase primare, iar ca să poată învăța mai mult și pentru a putea munci a fost nevoie ca să fie adoptați de bunica maternă, Eugenia Breabăn, ca să poarte alt nume decât Motrescu.

Anchetatorii Securității aveau dreptul de a aresta și investiga, de a aplica justiția comunistă și de a urmări pe cei condamnați în sistemele de detenție, împuterniciri în flagrantă contradicție cu principiile democratice. În procesele politice, o importanță deosebită o avea mărturisirea, obținută prin tortură, de regulă prin bătaie. Declarația arestatului era scrisă numai de ofițerul de securitate anchetator, care răstălmăcea spusele acestuia după bunul plac. La sfârșit, arestatul era obligat să semneze declarația. Regimul de detenție din arest era stabilit de anchetator, iar în timpul anchetei arestații erau izolați, în celule fiind introduși agenți care aveau misiunea de a-i trage de limbă în folosul anchetei. Și pentru a nu lăsa nici o portiță interpretărilor, iată definiția torturii, așa cum a fost stipulată în art. 1 din Convenția adoptată

de Adunarea Generală a O.N.U.: „Orice act prin care sunt cauzate, cu intenție, o durere sau suferințe acute unei persoane, îndeosebi cu scopul de a obține de la ea, sau de la o terță persoană, informații sau mărturii, de a o pedepsi pentru un act pe care această persoană sau o terță persoană l-au comis, sau sunt bănuite că l-au comis, de a o intimida sau de a face presiuni asupra ei, sau de a intimida sau a face presiuni asupra unei terțe persoane, sau pentru orice alt motiv bazat pe orice formă de discriminare, atunci când o asemenea durere sau asemenea suferințe sunt cauzate de un agent al funcției publice, sau de orice altă persoană care acționează cu titlu oficial sau la instigarea sau cu consimțământul expres sau tacit al unui asemenea agent”.

Cum legile comuniste nu defineau infracțiunile la care se refereau, imprecizia acestora permitea aplicarea lor arbitrară de către anchetator, iar în funcție de încadrarea juridică, tot el, stabilea și condamnarea. Martorii acuzării erau aleși tot de anchetator, dintre inculpații din alte loturi. În timpul desfășurării procesului, anchetatorul avea dreptul de a asista la dezbateri și de a urmări ca toate declarațiile inculpaților și depozițiile martorilor să fie conforme cu cele stabilite de el. Anchetatorul avea posibilitatea de a interveni, în pauze, pentru corectarea deficiențelor apărute. Sau și mai grav, putea suspenda procesul, pentru a relua cercetările și a-și impune punctul de vedere.

Am analizat 11 hotărâri pronunțate de instanțele militare în cazul Motrescu. Au fost în total 164 de inculpați, din care 13 partizani și 151 de sprijinitori (favorizatori). Am luat împreună sprijinitorii lui Cenușă și Vatamaniuc cu cei ai lui Motrescu, întrucât nu-i putem separa. Dacă cineva a dat alimente lui Cenușă sau Vatamaniuc, aceștia au împărțit mâncarea cu Motrescu și invers, pentru că erau împreună. Asupra acestora au fost fixate 223 capete de acuzare și s-au pronunțat următoarele condamnări: una la moarte prin împușcare, 9 la muncă silvică pe viață și un total de 1165 ani de închisoare, iar în 73 de cazuri s-a pronunțat și confiscarea totală a averii personale, în baza Decretului nr. 199/1950. Toate condamnările s-au pronunțat cu unanimitate de voturi și toate cele trei condamnări ale lui Motrescu Vasile s-au pronunțat în contumacie.

În închisori și lagărele (zise colonii) de muncă, deținuții au fost supuși unui regim de exterminare lentă prin înfometare și muncă forțată, în condiții de mizerie și au fost striviți fizic și psihic, în condiții inimaginabile, fără a avea posibilitatea de a se apăra de abuzurile gardienilor și deținuților „reeducați” (cu convingeri comuniste).

În scrisoarea din 10 aprilie 1951, adresată organelor superioare de Miliție, Vasile Motrescu afirmă: „Nu voi ceda niciodată, dar niciodată, poate să țină regimul comunist 50 de ani și eu nu voi ceda²⁷⁹” ... Interesantă intuiție!

Anul 2004 a adus intrarea României în NATO, este anul în care s-a decis integrarea în U.E. și s-au aniversat cei 15 ani de la Revoluția din decembrie 1989, când s-a produs trecerea de la dictatura partidului unic la sistemul pluripartid. S-au făcut pași pe calea democratizării țării și realizării economiei de piață, dar din motive pe care nu le comentăm, s-a evitat **procesul comunismului**, deci o înfrângere clară a sistemului comunist. Se știe că elitele țării fuseseră cooptate în Partidul Comunist și că revoluția nu și-a propus să lichideze fosta nomenclatură. Aceasta a reușit să supraviețuiască, să se adapteze și să se infiltreze în toate partidele politice și sectoarele de activitate, influențându-le cursul. Iar foștii ofițeri din Securitate și din Miliție nu fac excepție. În loc să pună surdina și să stea liniștiți în locul care li se cuvine, agită spiritele ca în timpul stalinismului. Securității nu-i dau pace lui Vasile Motrescu nici în mormânt, profitând de faptul că el nu poate răspunde. Urât din partea tov. general-maior (r) Neagu Cosma, care și-a deschis sufletul în „Zig-Zag” nr. 44/1991 și a tov. colonel (r) I. Stănescu, care a răbufnit în nr. 52 din octombrie 1992 al revistei „Spionaj-Contraspionaj”, prin articolul intitulat „Adevărata față a «eroilor din rezistență»”, asupra căruia trebuie să ne oprim puțin. Totodată apreciem că este cazul de a da posibilitatea fostului partizan Gavril Vatamaniuc, care l-a cunoscut nemijlocit pe Vasile Motrescu, să răspundă domnului Stănescu și în numele acestuia. Dânsul are dreptul la replică și în același timp la ultimul cuvânt, nu ca inculpat, ci ca om liber. Ne rezervăm dreptul de a interveni cu completări.

Colonel (r) I. Stănescu: În munții Bucovinei au acționat mai multe grupări care și-au desfășurat activitatea în clandestinitate. Mai cunoscută a fost cea condusă de Motrescu Vasile, originar din comuna Vicovu de Jos. Despre Motrescu se știe că, în timpul războiului din Est, făcând parte din „batalioanele fixe” (subunități de elită amplasate în apropierea zonelor de operațiuni), a fost selecționat de către Gestapo și instruit special pentru misiuni de diversiune în spatele frontului sovietic.

Gavril Vatamaniuc: Sunt unul dintre supraviețuitorii acelor vremuri, am fost partizan și l-am cunoscut bine pe Vasile Motrescu. Nu știu care este adevăratul nume al celui care a scris acest articol dar, după cuprins și stilul folosit, nu poate fi decât unul dintre anchetatorii Securității Suceava, din anii 1955-1958 (Benea Teodor, Feller Moritz, Mocanu Petru, Munteanu Constantin sau ... Țoanță Toma?). Căci colonelul în rezervă „I. Stănescu” are

²⁷⁹ ASRI, Fond „P”, dosar nr. 3820, vol. 1, f. 349-354.

aceleași argumente: minte, insultă și calomniază pe cei care au înfruntat comunismul cu arma în mână, împrășcă cu ură și otravă, dezinformând în mod criminal opinia publică.

Afirmația că Motrescu Vasile a fost conducătorul unei grupări de rezistență este inexactă. El a fost partizan și atât. În 1942-1943 a fost vânător de munte, combatant, în Caucaz și Crimeea. În iulie 1944 a venit în concediu de pe frontul din Basarabia (Cetatea Albă) în comuna Sadova, lângă Câmpulung, unde erau refugiați părinții săi. Este contactat de căpitanul Popovici Constantin, care îl convinge să se înscrie, voluntar, în Centrul de instrucție a viitorilor partizani, înființat din ordinul Marelui Stat Major, și care funcționa în localul școlii din Sadova.

Prin urmare, Motrescu Vasile nu a făcut parte din Batalionul Fix Bucovina (care nu a fost subunitate de elită), iar afirmația că ar fi „selecționat de Gestapo” mi se pare absurdă, chiar criminală.

Completări: La Sadova exista un comandament româno-german, în subordinea căruia se aflau toate unitățile românești, trecute prin ordinul nr. 30.076 al Armatei a IV-a române sub comanda Corpului 78 Armată german din Bucovina (Regimentul 3 Grăniceri cu grupurile de partizani anexate, Batalionul Fix Bucovina și o parte din Batalionul Fix Neamț)²⁸⁰.

Armata a IV-a română ținea legătura cu comandamentul german din Vatra Dornei prin generalul Cămărașu Mihail, iar cu comandamentul din Sadova (Câmpulung) prin căpitanul Popovici Constantin²⁸¹.

La Sadova au fost instruiți suplimentar atât combatanții din Batalionul Fix cât și cei din grupurile de partizani. Instrucția a fost coordonată de căpitanul Popovici și era realizată de plutonieri germani și români. S-a făcut instrucție teoretică și practică, cunoașterea și folosirea armamentului de infanterie, plantarea minelor și descoperirea lor, trageri și teme de luptă în munți și păduri. Motrescu Vasile a fost instruit la Sadova de la 20 iulie până la 23 august 1944, fără a participa la vreo acțiune. Precizăm că la Sadova nu s-au pregătit spioni!

GESTAPO (Geheime Staats Polizei), Poliția secretă de stat, organ intern de represiune german, pivotul central al ordinii de stat naziste, care nu avea atribuții de spionaj și în care Motrescu Vasile nu avea ce să caute. Numai o minte bolnavă putea să confunde atribuțiile lui Himmler cu cele ale lui Canaris, șeful serviciilor de informații ale armatei germane. Securitatea a pus semnul egalității între a spiona și a culege informații asupra inamicului de către militari trimiși prin ordin, în misiune de recunoaștere (cazul Cenușă Constantin ș.a.).

²⁸⁰ Adrian Brișcă și Radu Ciuceanu, *Rezistența armată din Bucovina*, vol. 1, p. 129-130.

²⁸¹ Adrian Brișcă, *Rezistența armată din Bucovina*, vol. 2, p. 10.

Consecința a fost încadrarea juridică eronată și condamnarea abuzivă a foștilor partizani antisovietici pentru „înalță trădare”. De altfel, Cenușă era analfabet! Este încă un argument că I. Stănescu nu este străin de anchetarea foștilor partizani Cenușă Constantin, Vasile Motrescu, Emilian Proțiu, Archip Rusu și Samson Sposub, și îl somăm, în numele acestora, să răspundă care îi sunt argumentele dumnealui. Tovarășii anchetatori și judecători de atunci sunt obligați să răspundă scurt și clar la trei întrebări: 1. Pe cine au trădat? 2. Ce au trădat? și 3, Cui au trădat partizanii bucovineni, condamnați prin sentința nr. 508 din 19 mai 1952 pentru „crima de înaltă trădare”?

Considerăm că partizanii anti-sovietici au luptat cu abnegație și eroism împotriva comunismului, pentru apărarea integrității, independenței și demnității țării. Au fost deci, patrioți. Or, tocmai cu acest adevăr nu este de acord tov. I. Stănescu, cel care îi defăimează, spunând că au luptat nu pentru țară, ci pentru ... Germania! După teoria dumnealui, întrebăm: Pentru ce și pentru cine a luptat Armata Română în anii 1941-1944?

I.S.: De frica unor represii din partea trupelor de ocupație rusești, [Motrescu] ia calea codrului. După un timp, Motrescu, din proprie inițiativă, intră în contact cu organele de securitate, predându-i pe cei câțiva cu care-și încropise o grupare de luptă. Aceștia au fost arestați și condamnați.

G.V.: Vasile Motrescu era om și se comporta ca un om normal. A fost firesc ca, după 23 august 1944, să stea ascuns prin păduri, de teama rușilor, care îi urmăreau pe cei care luptaseră împotriva lor. În adevăr, mulți au dispărut, pur și simplu, iar Motrescu a revenit în sat, după câteva luni, când lucrurile s-au mai liniștit. S-a căsătorit și a avut doi copii. În 1949, aflând că va fi arestat pentru că luptase împotriva rușilor, fuge în pădure și se asociază cu partizanul Cenușă. În 1951, fiind bolnav și nemaiputând suporta torturile barbare la care erau supuși cei din familia sa, a hotărât să se predea organelor de miliție. A fost lăsat „liber” pentru a-i determina pe prietenii săi, rămași în munți, să se predea și ei. Familiile lui Cenușă și Pătrăucean au fost și ele schingiuite; soția lui Cenușă fiind arestată de 8 ori, torturată și batjocorită, a născut în arest, iar un nepot, Ion Cenușă a rămas cu invaliditate de gradul II. Cei doi partizani au avut de ales între a se împușca (considerat de ei un act de lașitate) și a se preda de bunăvoie (înfruntând destinul cu bărbăție). S-au predat în august 1951, au fost arestați pe loc, Motrescu a fost și el arestat și a urmat ancheta, la București. Prin urmare, afirmația lui I. Ștefănescu, precum că Motrescu i-ar fi trădat pe Cenușă și Pătrăucean, este mincinoasă.

Completare: La începutul lui septembrie 1944, sovieticii au instalat un comandament al NKVD-ului în comuna Putna și au început imediat să culeagă informații despre persoanele care luptaseră împotriva lor, în mod deosebit despre voluntari. Au dat ordin ca foștii militari să se prezinte la

comandamentul de la Siret, pentru a-și clarifica situația militară. Era o capcană, pentru că cei care s-au dus acolo au fost arestați și trimiși în U.R.S.S., ca prizonieri. În jurul datei de 20 septembrie 1944 s-au făcut primele arestări în Vicovu de Jos. Au fost arestați trei țărani ale căror nume se asemănau cu ale lui Motrescu Vasile, Roșca Gheorghe și Țugui Gheorghe, care fuseseră înscriși la școala din Sadova. De teama arestării de către encavediști, aceștia s-au refugiat în pădure sau au stat ascunși prin sat, până în iulie 1945, adică până după plecarea NKVD-ului din Putna.

Revenit acasă, Vasile Motrescu s-a căsătorit în ianuarie 1946 cu Maria, fiica lui Gheorghe Breabăn, un țăran sărac. Are doi copii, Sofia-Silvia, născută în 1946 și George, născut în 1947. Și-a construit o casuță foarte modestă. În seara de 9 aprilie 1949, Gheorghe Chifan Zaharia, membru al P.C.R., l-a informat că foștii partizani vor fi arestați. Motrescu Gheorghe (fratele său) și Țugui Gheorghe nu au dat crezare zvonului și au fost arestați. Vasile Motrescu s-a refugiat în pădure și s-a alăturat lui Cenușă. Ei au fost nedespărțiți până la 27 februarie 1950, de când Motrescu rămâne singur, iar Cenușă se asociază cu Pătrăucean. La 26 septembrie 1950, Cenușă și Motrescu au fost condamnați în contumacie. La 10 aprilie 1951, Motrescu scrie organelor superioare de Miliție²⁸², în care explică de ce a devenit fugar și spune: „vinovat-nevinovat, eu nu cedez și nici nu voi trăda pe frații mei de suferință”. Au urmat alte trei scrisori, prin care a intrat în dialog cu ... Miliția.

Discută o noapte întregă cu plutonierii Hrincescu și Fluture și hotărăște să se predea de bunăvoie. Motive: era bolnav; aprovizionarea cu alimente devenise foarte dificilă; rudele și prietenii fuseseră arestați și torturați din cauza lui; într-o ședință cu public, a fost pus în libertate Gheorghe Gregorian din Marginea, care avea o situație asemănătoare și s-a declarat oficial că vor fi puși în libertate și Motrescu și Cenușă, dacă se vor preda de bunăvoie. Era o promisiune verbală, făcută de grade inferioare din Miliție, în timp ce cheia se afla în mâna Securității! De voie, de nevoie, Vasile Motrescu trimite pistolul Beretta și o grenadă prin soție, ca dovadă a intenției de a se preda. Conform înțelegerii, în după amiaza zilei de 28 iunie 1951, în timp ce trecea nepăsător pe lângă postul de pândă fix din Poiana Hacıungului cu intenția de a se preda Postul de Miliție Sucevița, a fost somat să se predea, iar milițienii l-au lovit cu patul armei, l-au înjurat și l-au escortat la post cu mâinile încâtușate la spate. Erau semne rău prevestitoare²⁸³. A fost predat Securității și anchetat, dar a fost lăsat în libertate supravegheată, ca nadă pentru capturarea lui Cenușă și Pătrăucean. Aceștia au căzut și ei în

²⁸² ASRI, Fond „P”, dosar nr. 3820, vol. 1, f. 349-354.

²⁸³ ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4314, vol. 1, f. 120-168.

aceeași capcană, cu schimb de scrisori, discuții, promisiuni mincinoase și predare de bunăvoie în ziua de 29 august 1951. Au fost arestați, Motrescu de asemenea și toți trei trimiși la București, pentru anchetă.

Mărturia lui Cozma Pătrăucean, înregistrată pe casetă, atestă că nu au fost trădați de Motrescu. Gheorghe Gregorian relatează că a fost denunțat de Husarciuc Ion și condamnat la un an și 6 luni pentru braconaj, dar a fost pus în libertate condiționată și i s-a restituit arma, ca să-i urmărească pe partizani. După capturarea lor, Gregorian a fost rejudecat și condamnat la 3 ani și jumătate, pedeapsă executată la Botoșani, Vadu Oii și Poarta Albă²⁸⁴.

I.S.: Motrescu, care își dovedise „loialitatea”, este trimis la București, unde de pregătirea sa ca agent se ocupă direct faimosul Pantiușa, rezident KGB, șeful de atunci al organelor de securitate românești.

Împreună cu alți trei colaboratori ai Securității, este infiltrat în gruparea lui Gavrilă, care acționa în munții Făgăraș. Motrescu, de teamă să nu fie demascat, își trădează camarazii, care sunt executați de către cei din grupul lui Gavrilă. Apoi, după o perioadă în care păstrează, prin soția sa, legătura cu Securitatea, trece în clandestinitate.

G.V.: În timp ce ancheta în cazul partizanilor bucovineni era în plină desfășurare, cunoscându-i aptitudinile de excelent luptător în munți, Securitatea i-a propus lui Motrescu „libertate”, cu condiția de a conlucra cu un grup de alți trei agenți, travestiți în partizani, care aveau misiunea de a lichida grupul armat din Munții Făgărașului, condus de Ion Gavrilă. La primul contact cu făgărășenii, Motrescu i-a demascat pe securiști, răzbunându-se pentru umilințele îndurate, pedepsind pe cei trei ticăloși și salvând de la piere grupul lui Gavrilă.

Tov. I. Stănescu, atotștiutor, nu suflă nici o vorbă despre modul în care Vasile Motrescu ajunge din nou în Bucovina. Vă spun eu, ca să aflu și dumnealui. I s-a propus ca să lucreze în continuare pentru Securitate, pentru lichidarea grupului condus de mine. Motrescu și-a jucat perfect rolul, acceptând, dar cu același gând curat, de bun român, ca în Făgăraș.

Completare: Ar fi normal ca d. colonel I. Stănescu să ne spună de unde știe că generalul Gh. Pintilie (Pantiușa) era rezident KGB (corect NKVD) și că s-a ocupat direct de pregătirea lui Motrescu ca agent. Amănunte în legătură cu cele întâmplate în Făgăraș, în septembrie 1951, se găsesc în prima parte a lucrării. Atunci, Motrescu a fost obligat să ajungă la compromis cu Securitatea, din două motive. Primul, că era bolnav și avea nevoie de libertate pentru a-și îngriji sănătatea. Al doilea, că trebuia să treacă iarna, fiind hotărât

²⁸⁴ Gheorghe Gregorian, interviu, Sucevița, 20 martie 1992, în timpul priveghiului la moartea lui Ion Vatamaniuc.

ca în primăvară să se refugieze din nou în munți. El a fost într-o mare dilemă, nevoit să aleagă: ori să descopere pe agenții Securității, ori să trădeze pe frații săi de suferință. Conștiința i-a dictat să opteze pentru prima variantă, riscându-și viața.

În iarna 1951/1952, Motrescu a fost folosit ca agent de cameră împotriva lui Silvestru Macoveiciuc, întemnițat la Botoșani. Deși nu l-a avertizat direct, pentru că nu știa pe ce poziție se află acesta, a procedat în așa fel încât Macoveiciuc să înțeleagă despre ce este vorba și să se ferească.

I.S.: [Motrescu] se retrage în munții din zona comunei Sucevița, jud. Suceava și își găsește tovarăș de pribegie pe Vatamaniuc Gavril, originar din aceeași comună, care luase drumul codrului deoarece, subofițer de administrație fiind într-o unitate militară, a delapidat o importantă sumă de bani și a dezertat.

Datele de mai sus, care au rezultat din dezbaterile procesului celor doi, demonstrează că, în ce-l privește pe Motrescu, suntem în fața unui caracter labil, dispus să-și ofere serviciile oricui în raport de interese și împrejurări; își trădase coechipierii de două ori.

G.V.: Când a înverzit codrul, Motrescu se afla acasă, învoit numai trei zile, după care trebuia să se prezinte la Securitatea din Rădăuți. El dispare de casă, fără ca să destăinuie cuiva intenția de a se refugia din nou în pădure. Securității și-au dat seama că au fost trași pe sfoară și, cu perfidia lor caracteristică, au lansat zvonul că Motrescu este agentul lor. Suspicioși, țărani, chiar rudele sale, de teamă, au încetat să-l mai ajute, obținerea hranei devenind extrem de dificilă pentru Motrescu. Cu tenacitate, el a reușit să găsească bordeiul fraților Chiraș și să se întâlnească cu mine. În urma unor discuții ample, m-am convins care sunt adevăratele sale sentimente și, în final, l-am primit în grup. Planul Securității a eșuat. Contrar afirmațiilor tov. I. Stănescu, arăt că Vasile Motrescu era un mare patriot și un bun creștin. Își iubea mult familia, părinții, frații, soția și copiii. Iubea dreptatea, libertatea și adevărul și, departe de a fi laș și trădător, a fost un bărbat deosebit de curajos și cinstit. A fost un excepțional camarad de luptă, cu deosebite calități de partizan. Cu el eram în deplină siguranță și gândeau la unison. Ne înțelegeam prin semne și din priviri.

Despre mine, tov. Colonel I. Stănescu afirmă că am fost subofițer de administrație, că am delapidat și am dezertat. Trei afirmații, trei minciuni! Pot dovedi cu livretul militar că am făcut Școala de subofițeri de infanterie nr. 1 din Făgăraș, nu am deținut niciodată vreo funcție administrativă, am fost instructor și combatant atât în Est cât și în Vest și nu am dezertat, ci am fost trecut în rezervă de la Batalionul de Jandarmi Nr. 2 Intervenții din Târgu Ocna, la 30 martie 1948, în baza Legii Nr. 293/1948. În anul 1949 am fost

urmărit de Securitate, pentru atitudine anticomunistă și pro-Basarabia și Bucovina, pe care am avut-o la cursurile de educație politică. Am fost nevoit să plec în munți, pentru a-mi apăra libertatea cu arma, întrucât în acele vremuri ofițerii și subofițerii de jandarmi erau arestați pe capete. Deci nu pentru delict de drept comun am devenit partizan anticomunist!

Faptul că tov. I. Stănescu își susține afirmațiile pe debaterile de la procese (pentru că au fost două), îmi întărește convingerea că a fost ofițer de securitate anchetator. Altfel nu ar fi avut acces în sală și la cuprinsul dosarului, la care chiar a contribuit. Că Justiția comunistă și Securitatea erau uneltele P.M.R. (P.C.R.), că gândeau la fel și acționau împreună, nu trebuie s-o dovedesc eu. A dovedit-o dumnealui. Iar faptul că nu seamănă cu adevăratul nume, dovedește că este, pur și simplu laș.

Completare: La 29 mai 1952 începe a treia etapă de prigoană a lui Vasile Motrescu. Din această zi el începe să noteze ceea ce face și simte, în jurnalul publicat în acest volum. Din scrisorile sale răzbate patriotismul, dreptatea, curajul și istețimea sa. Dar acestea nu-i vor fi de folos în lupta cu un dușman laș, mincinos și lipsit de scrupule.

Mai observăm că d. I. Stănescu afirmă că Motrescu și-a trădat coechipierii de două ori. Am văzut că Cenușă și Pătrăcean n-au fost trădați. Cu Anghel Nicolae, Boian Ion și Vrabie Ion a fost constrâns să conlucreze, deci n-au fost o echipă constituită. Faptul că a demascat pe acești trei agenți ai Securității nu se poate numi trădare, ci reglare de conturi cu dușmanul.

Am verificat livretul militar Seria Hj Nr. 095009 și extrasul de la Comisariatul Militar Rădăuți²⁸⁵ și am ajuns la concluzia că afirmațiile lui Gavril Vatamaniuc corespund realității:

- 2 martie 1943, înscris voluntar în armata de operațiuni și trimis pe front cu Flotila 3 Bombardament Craiova. Stagiul pe front 8 luni. Decorat cu „Bărbăție și Credință clasa 3-a”;
- 14 martie 1944, avansat fruntaș;
- 1 septembrie 1944, avansat caporal;
- 15 noiembrie 1944, avansat sergent;
- 15 ianuarie 1945, repartizat la Reg. 31 Dorobanți;
- 23 mai 1945, avansat sergent major;
- 1 septembrie 1946, la Școala agenți poliție Constanța;
- 1 iunie 1947, trimis la Legiunea Jandarmi Putna;
- 30 august 1947, mutat interes serviciu Leg. Jand. Tg. Ocna;
- 1 martie 1948, trecut în rez. conf. Ord. M.A.N. nr. 10234 din 26 februarie 1948.

²⁸⁵ ASRI, Fond „P”, dosar nr. 4312, vol. 6, f. 2690-2691.

I.S.: Vatamaniuc era un infractor de drept comun și dezertor care se ascundea în munți, fără nici o motivație politică, care să-l situeze în rândul „eroilor din rezistență”. De altfel, până în 1955, nu li s-a dat prea mare atenție din partea autorităților, deoarece activitatea lor nu avea caracter politic, constând doar din jefuirea unor stâne, a cabanelor muncitorești, violuri, fapte fără semnificație politică. Nu au avut un program politic și nici activități împotriva puterii de stat ori a trupelor de ocupație.

G.V.: Tov. I. Stănescu este obsedat de ideea că aș fi fost infractor de drept comun și dezertor. Am arătat mai sus cât de necinstit este dumnealui. Iar cine va avea posibilitatea de a studia dosarele penale nr. 4312 și 4314 în Arhiva S.R.I., va constata că anchetatorii mei, Feller Moritz și Țoanță Toma, s-au străduit ca în procesul-verbal încheiat la terminarea cercetărilor, să introducă și aceste minciuni. Tovarășul afirmă că am jefuit stâne și cabane muncitorești. Dacă a asistat la procesul nostru, de ce nu spune nimic despre Cazacu Gheorghe, baciul stânei, care a fost condamnat la 7 ani de închisoare tocmai că ne-a dat niște brânză? Iar dacă el a fost condamnat pentru că ne-a „favorizat”, de ce am fost considerați „tâlhari”, că am „jefuit” stâna și am fost și noi condamnați? Pentru că Securitatea urmărea să condamne cât mai mulți oameni, „șantierile patriei” având mare nevoie de forță de muncă ieftină, iar pe noi, partizanii, vârful de lance al Rezistenței, să ne compromită, etichetându-ne cu cele mai urâte expresii: „bandiți, jefuitori, tâlhari, teroriști”.

Sau alt caz: gestionarul unei cabane care, având unele lipsuri în gestiune, ne-a oferit unele alimente, în schimbul unui bon pe care erau trecute cantități mai mari, pentru a justifica lipsa.

Tov. Stănescu mai afirmă că am comis violuri. Dânsul minte și calomniază cu nerușinare! Dacă am fi violat vreo femeie, am fi fost condamnați pentru viol, pentru că Justiția, ca și Securitatea, urmărea să ne compromită pe toate căile. De ce dumnealui nu dă măcar numele unei singure femei violate de oricare din grupul meu?

Îmi amintesc că, în ziua de 25 noiembrie 1949 (era ziua mea de naștere) când am plecat în codru, fratele meu Ion, mi-a spus așa: „Măi băiete, ai luat drumul ăsta, foarte bine! Și eu am fost partizan, în 1944. Să fii partizan este un lucru sfânt. Să lupți cinstit ... Ai grijă, că munții sunt plini de femei cu vite, cu oile, după bureți, după fructe. Ferească Dumnezeu să aud ceva, că ați făcut ceva, că eu îți dau în cap cu toporul și te omor! Să nu compromiți titlul de partizan ... Partizanii luptă pentru o cauză sfântă, națională, iar tu să nu te murdărești cu niște prostii!”

Una din preocupările de bază ale noastre a fost păstrarea bunelor relații cu populația locală, care ne asigura cele necesare existenței. Dacă i-am fi jefuit

pe țărani, s-ar fi transformat din prieteni în dușmani. Au fost nenumărate înțelegeri între noi și ciobani sau gestionarii cabanelor muncitorilor forestieri. Evident că eram înarmați în timp ce discutam cu ei, pentru că purtam arma pretutindeni, dar nu i-am amenințat niciodată. Altfel, ar fi devenit colaboratori ai Securității și ar fi organizat capcane pentru prinderea noastră. Le lăsam bonuri pentru bunurile primite, prin care recunoșteam implicit că i-am „jefuit”, în scopul de a-i scăpa de bănuiala că ar fi fost în înțelegere cu noi. Securitatea i-a arestat și constrâns să declare că i-am amenințat cu arma, lucru neadevărat, iar ciobanii și gestionarii au apărut la proces în calitate de martori ai acușării. Bonurile lăsate de noi au fost folosite drept corpuri delictive, pentru a ne acuza de jaf și tâlhărie și a ne încadra în prevederile Decretului Nr. 199/1950. Am arătat că, nici așa, binefăcătorii noștri nu au scăpat, fiind și ei condamnați pentru „favorizarea infractorului” (cazul Cazacu Gheorghe și multe altele). Că așa au stat lucrurile, o dovedește faptul că eu am rezistat în pădure 6 ani, iar Motrescu 9 ani.

Ni se reproșează că nu am avut program politic, nici activități împotriva puterii de stat, ori a trupelor de ocupație. Am făcut și noi ce am putut, ca să încurajăm populația să reziste la ofensiva comunismului. Probabil că tov. colonel I. Stănescu a făcut ceva mai mult decât noi: a avut program politic, a luptat împotriva puterii de stat comuniste și chiar a trupelor sovietice de ocupație!!!

Noi am violat ... căminul cultural din Sucevița în noaptea de 23 august 1952 și am distrus busturile lui Lenin și Stalin, apoi am rupt în bucăți steagul roșu arborat la Sfatul Popular, fără să ne atingem de tricolor. Am răspândit manifeste în noaptea de 6 august 1952 și am alarmat satul Sucevița, prin tragerea clopotului, când Securitatea venise să aresteze niște oameni. Motrescu și-a citit scrisorile în fața muncitorilor forestieri, le-a comentat, apoi le-a trimis autorităților comuniste de partid și de stat. La cabana I.F.E.T. Brodioara, eu și Motrescu am vorbit muncitorilor forestieri. Motrescu și Cenușă au fost implicați în cazul geologilor care căutau petrol în Bucovina și al pădurarilor, membri de partid, constrânși să strige lozinci ca: „Să trăiască partizanii până vin americanii!” etc.

Toate aceste acțiuni au fost dezbătute în instanță și pentru fiecare în parte am fost condamnați, dar tov. colonel Stănescu a uitat, sau poate le consideră tot fapte de drept comun. În consecință, îl somez pe dumnealui să răspundă la următoarele întrebări: 1) Pentru care motiv am fost urmărit de Securitate timp de 6 ani, iar Vasile Motrescu timp de 9 ani? 2) De ce am fost anchetați de Securitate? 3) De ce am fost judecați și condamnați de tribunalul militar? 4) De ce am executat închisoarea numai în penitenciare cu deținuți politici?

„Bandiți” și „teroriști” – astfel le spuneau securiștii partizanilor din munți, acelor români care încercau să spele rușinea unei nații

colaboraționiste!²⁸⁶ Anchetatorii noștri ne-au considerat „teroriști”, pentru a ne încadra în Decretul Nr. 199/1950, care prevedea pedeapsa cu moartea și confiscarea în totalitate a averii personale. Iar eu întreb: Cine au fost teroriști, partizanii sau securiștii? Adică cine a fost mai întâi, oul sau găina? Consider că răspunsul corect este următorul: terorist a fost sistemul, adică Partidul Comunist, forța conducătoare în R.P.R. (R.S.R.), în frunte cu C.C., obedient Moscovei; Marea Adunare Națională, fabrica de legi votate în unanimitate; Guvernul Comunist, puterea executivă, suprapusă puterii judecătorești; Securitatea, poliția politică, a patra putere în stat, brațul înarmat al Partidului, având drepturi nelimitate privind arestarea, anchetarea și condamnarea oponentilor regimului.

O ultimă precizare: Nu ne-am propus să recurgem la acte de sabotaj și, cu atât mai mult, să răsturnăm guvernul sau să schimbăm regimul.

Completare: În Arhiva S.R.I., Fondul P, dosarele Nr. 3820, 4312 și 4314, se găsesc dovezi care întăresc afirmațiile lui Gavril Vatamaniuc. În baza directivelor primite de la Direcția Generală a Securității, anchetatorii s-au străduit să încadreze faptele oponentilor regimului în articole din domeniul dreptului comun, iar instanțele militare au menținut încadrarea. În acest fel, opinia publică internațională putea fi informată oricând că în R.P. Română nu există deținuți politici, ci numai de drept comun.

I.S. În zonă a fost dislocat un pluton al trupelor de securitate, sub comanda lt. major Cuciuc Vasile [corect Gheorghe]. În cadrul unei operațiuni obișnuite de scotocire, în locul denumit Bâta Corbului, cu totul întâmplător, au dat de ascunzișul unde se aflau Motrescu și Vatamaniuc. La somările legale, cei doi au răspuns cu foc, rănind grav trei ostași (doi de către Motrescu și unul de către Vatamaniuc). După 4-6 ore, aceștia au decedat în chinuri groaznice. E greu de redat drama acestor tineri plecați să-și facă datoria față de țară, fiind aduși acasă în coșciuge. Nu au cerut răzbunare, ci s-au rugat să-i pedepsească Dumnezeu (sic!) pe ucigași după faptele lor. Cei trei ostași au fost declarați eroi ai armatei române, iar chipurile lor zâmbitoare de tinerețe și de speranță de viață se aflau, până în decembrie 1989, la loc de cinste pe panoul de onoare al trupelor unităților M.A.I. De atunci au fost uitate, în timp ce Motrescu și Vatamaniuc sunt socotiți „eroi” ai neamului, subiecte ale „Memorialului Durerii”. E un fals istoric și nu e bine așa.

G.V. La Bâta Corbului am fost trădați de paznicul de vânatoare Bujinovschi Nicolae din Sucevița. Nu trupele de securitate ne-au descoperit bordeiul, iar locotenentul major se numea Cuciuc Gheorghe, nu Vasile. De asemenea, apreciez că s-a acționat cu un efectiv mult mai mare de un

²⁸⁶ Paul Goma, Lumea Liberă – New York, Nr. 549/10 aprilie 1999.

pluton. În zonă fusese dislocată o companie din Batalionul de Securitate din Botoșani²⁸⁷, sub comanda lt. major Cuciuc Gh. și o a doua companie din Regimentul 6 de Securitate din Tecuci, de sub comanda maiorului Boscu Iacob, în primele zile din anul 1955. La 18 ianuarie, securiștii au deschis foc, din arme automate, fără somație. Eu și Motrescu am ieșit din bordei și ne-am îndreptat către vârful muntelui, cu intenția de a ne strecura printre lanțul de trăgători care cobora spre bordei. Știam că în vale ne aștepta un lanț de pândari, ca la vânătoare. Dacă am fi deschis noi focul, s-ar fi văzut unde suntem. Deci nu noi am tras primii. Eram în așteptare într-un tufiș, când am fost descoperit de un câine de urmărire. M-a prins de picior și, în acel moment, ostașul Vălimăreanu Mihai a îndreptat automatul spre mine, obligându-mă să-l împușc. Altfel mă împușca el. Apoi am împușcat câinele, ca să pot fugi. Alți doi ostași m-au văzut, s-au trântit la pământ și nu au tras. Nu știu cum a scăpat Motrescu, dar am auzit că a împușcat doi ostași, pentru a putea ieși din cerc. Am fost în legitimă apărare, dar esențial este faptul că am omorât un om, că s-a tras român contra român și că tinerii ostași din trupele de securitate erau nevinovați, deși fuseseră îndoctrinați. Dar nu numai ei, ci toți militarii căzuți în luptă sunt eroi, iar ei și familiile lor sunt îndreptățiți să primească tot ce li se cuvine. În adevăr, este o mare crimă să îndoctrinezi, să minți niște tineri români și să-i trimiți să tragă în alți tineri români, pe care politrucii îi numeau „bandiți” și „tâlhari”! Politrucii sunt vinovați de această tragedie, pentru că ei au trimis tinerii să lupte pentru Partid, mințindu-i că luptă pentru țară!

A fost ca la război: Care pe care! Căci la Ursoaia Mică, la 18 iulie 1955, trupele de securitate sunt cele care au ucis doi partizani, pe frații Ion și Gheorghe Chiraș din Sucevița. Și lor le era dragă viața, aveau mame, soții și copii, dar așa au fost timpurile!

Cei trei ostași au fost declarați eroi, dar nu ai armatei române, cum încearcă să ne dezinformeze tov. I. Stănescu, ci ai Securității, pentru că fotografiile lor erau afișate pe panourile de onoare ale tuturor trupelor unităților M.A.I. (nu M.F.A.). Aici este diferența esențială dintre „eroi” și „bandiți”. Iar după părerea tov. I. Stănescu, numai morții Securității ar trebui să fie „eroi” și să fie onorați cu câte o stea roșie la căpătâi și fotografii la panouri, iar morții Rezistenței să rămână pe veci „bandiți” și îngropați în morminte comune, anonime, fără cruci, ca niște câini, fără dreptul de a primi o lacrimă sau o floare pe mormântul lor. Pentru că securiștii, atei, au vrut să șteargă orice urmă a Rezistenței anticomuniste din România, iar fals istoric

²⁸⁷ Era U.M. 0247.

este tocmai ce a făcut și vrea să facă, în continuare, tov. colonel I. Stănescu și tovarășii lui. După modelul copiat de la NKVD.

În anul 1978, în revista „Pentru Patrie”, dl. Olimpian Ungherea a publicat un scurt articol, intitulat „Eterna prietenie”, în care eroii sunt soldatul Mihai Vălimăreanu și câinele Afumatu. Impresionant, dar departe de adevăr. Realitatea este aceasta: Era în zori. Motrescu era sentinelă, în schimbul I. Urma să-l schimb peste o oră, pentru că era foarte frig. El a simțit pericolul, m-a avertizat, am ieșit afară din bordei și am pornit în direcții diferite. El avea o armă Z.B., eu un automat Deimler Puch. În jurul bordeiului era desiş, lăstăriș, cam de 2-3 metri înălțime. Nu exista nici un brad, nici o stâncă sau perete de stâncă, așa cum se spune în articol. Securiștii au început să tragă fără somație. Ei înaintau prin desiş, trăgând. Cineva a strigat: „Nu mai trage!” Focurile s-au mai rărit. Bordeiu era încercuit, când a apărut Vălimăreanu cu câinele. Nu s-a folosit nici o grenadă. Eu nu l-aș fi împușcat, dacă nu mă amenința, după cum n-am tras în ceilalți doi tovarăși ai lui.

Completări: La Bâta Corbului au fost împușcați trei ostași de securitate. Gavril Vatamaniuc l-a împușcat pe Vălimăreanu Mihai și câinele de urmărire Afumatu, iar Vasile Motrescu pe Popescu Ion și Dumitrache Gheorghe, cărora le-a luat și armele, două automate A.Z., fiecare cu câte un încărcător și 32 de cartușe, iar lui Popescu Ion i-a luat și căciula. De ce? Pentru că, în fugă, își pierduse căciula proprie, iar căciula militară l-a ajutat să se camufleze mai bine și să se strecoare prin desiş, ca să scape din încercuire.

I. Stănescu. Am asistat la procesul lui Motrescu și Vatamaniuc (primul fusese condamnat la moarte în contumacie pentru „isprava” din munții Făgăraș). Au fost aduși în fața instanței un număr important de țărani din comunele Sucevița și Vicovu de Jos, care i-au sprijinit cu mâncare sau găzduire pe cei doi. Bieții oameni încercau să se apere, să se dezvinovățească, dar interveneau cei doi, care dădeau amănunte asupra împrejurărilor în care au fost sprijiniți. Nici nu a fost nevoie de intervenția procurorului; acest rol al acuzării fiind suplinit cu mult zel în special de Vatamaniuc. Pentru buna colaborare cu instanța, în loc de pedeapsa capitală pentru omucidere, Vatamaniuc a fost condamnat la muncă silnică pe viață, iar cei care, la nevoie, de cele mai multe ori forțați i-au ajutat, au fost condamnați la ani grei de închisoare.

În anul 1964, împreună cu toți deținuții politici, a fost eliberat și Vatamaniuc. Locuitorii comunei Sucevița l-au alungat în fapt din comună, supunându-l oprobiului public. S-a aciuat prin București, unde probabil trăiește și astăzi, bucurându-se de toate drepturile unui deținut politic „oprimat” al regimului comunist. Dar cu cei pe care i-a ucis, nevinovați, cum rămâne?

Gavril Vatamaniuc. Repetând că a asistat la procesul nostru, tov. colonel I. Stănescu îmi întărește convingerea că a fost unul din anchetatori.

Dar greșește: Motrescu n-a fost condamnat pentru „isprava” din Făgăraș, ci pentru împușcarea celor doi ostași de securitate la Bâta Corbului. Și calomniază: Că în instanță aș fi acuzat pe cei care m-au ajutat la necaz. Dar nu spune că aceștia fuseseră arestați în urma trădării lui Mihalescu Constantin din Marginea și Vatamaniuc Nicolae din Sucevița, cu o lună-două mai înainte de a fi capturat eu și că la data arestării mele cercetarea sprijinitorilor mei era terminată. Dânsul știe cum se făceau confruntările în anchetă, că am fost nevoit, prin tortură, să recunosc declarațiile lor. Dacă tov. colonel ar fi fost în locul meu, în boxă, cum ar fi putut întoarce declarațiile date la Securitate? Iar cât privește pe Vasile Motrescu, dacă a fost judecat în contumacie, cum a putut să-și acuze sprijinitorii în instanță?

Tov. colonel I. Stănescu m-a urmărit și după liberarea mea din închisoare, în 1964. Dânsul afirmă că aș fi fost alungat de locuitorii comunei mele natale, Sucevița. Și aceasta este o minciună, întrucât în cartea de muncă scrie că am lucrat pe șantierul „Monumente istorice”, la mănăstirea Sucevița, din august 1964 până în mai 1965. Șeful șantierului era ing. Dobroiu, ajutat de dl. Petroniuc, iar săpăturile arheologice au fost supravegheate de profesorul Pușcașu, azi la Iași. Am lucrat alături de 50 de țărani din sat, care m-au înconjurat cu stimă și dragoste. Numai după două încercări ale Securității de a mă suprima și după ce șeful de post și un membru de partid m-au avertizat că, în urma celor discutate în ședința de partid, viața îmi este în pericol, am plecat din sat.

Prins prin trădare, abia în noaptea de 13/14 ianuarie 1958, Vasile Motrescu a fost anchetat și torturat în închisoarea din Botoșani și împușcat la 29 iulie 1958. Trupul lui putrezește undeva, într-un loc secret, într-o groapă comună, ca multe altele care sunt împrăștiate pe teritoriul țării. Dar nici mort nu este lăsat în pace de securiști! În urma sa au rămas o mamă și o soție îndoliate și condamnate la ani grei de închisoare, doi copii pribegi și trei frați, schilodiți de anchetatori și de gardienii din penitenciare, condamnați la muncă silnică pe viață pentru că au fost frații fratelui lor!

Am ajuns la concluzia că tov. colonel I. Stănescu este un om rău, iar omul rău este ca un cărbune: dacă nu te arde, te înnegrește. Iar atâta vreme cât indivizi ca dumnealui mint cu dezinvoltură și dezinformează opinia publică nestingheriți, societatea românească, bolnavă de cei 50 de ani de comunism, nu are nici o șansă de a se însănătoși.

Completări. Prin actul nr. 25433 din 27 iulie 1956, Regiunea M.A.I. Suceava (U.M. nr. 0239) comunică tribunalului militar că „Mihalescu C. Constantin a întreținut relații cu elementele din banda Motrescu-Vatamaniuc cu cunoștința organelor noastre, ajutând în mod efectiv la capturarea fugarului

Vatamaniuc Gavril”. Ca urmare, Mihalescu Constantin a fost achitat. Se dovedește că acesta este el care a trădat pe sprijinitorii lui Vatamaniuc.

Am verificat cartea de muncă seria C.I. Nr. 81927, titular Vatamaniuc V. Gavril și am constatat următoarele:

- Ministerul Forțelor Armate; încorporat 1943 martie 2; stagiul militar; școala subofițeri infanterie; Legiunea de Jandarmi; livret militar seria Hj, nr. 095009.

- Ministerul Forțelor Armate; trecut în rezervă 1948 martie 30; Legiunea de Jandarmi.

- Direcția Monumentelor Istorice, Șantierul 21 Suceava; zile lucrate 1964 = 117 zile, 1965 = 49 zile; muncitor C/3; D.M.I. Suceava, adeverința nr. 192/17 aprilie 1968.

- Trustul Regional Construcții, Grup Șantiere Craiova, Șantier 203 Cernele; angajat 1965 mai 02; distribuitor materiale C/3; TRC Craiova, adeverința nr. 2792/ 6 decembrie 1965; etc.

În concluzie, nu domnul colonel I. Stănescu, ci Gavril Vatamaniuc a spus adevărul!

Vladimir Bukovski, supraviețuitor al Gulagului, relatează în cotidianul “Ziua” din 5 iulie 2004, că unul din anchetatorii săi, fost comisar politic al unor grupări de partizani în timpul războiului, i-a spus că nemții au încercuit unul din detașamente și i-au ucis pe toți partizanii sovietici. Apoi, generalul german care a condus operațiunile a ordonat ca toți partizanii să fie îngropați cu onoruri, pentru că au avut curajul să facă parte din Rezistență.

În general, germanii s-au purtat în mod brutal cu sovieticii, iar aceștia nu s-au lăsat nici ei mai prejos, ignorând total legile războiului. De altfel, în U.R.S.S., C.E.K.A., G.P.U. și NKVD-ul au ucis fără milă milioane de compatrioți, considerați dușmani ai orânduirii socialiste, dar și mii de prizonieri germani, polonezi, români etc. Cadavrele lor au fost aruncate în gropi comune, în locuri secrete, iar urmele au fost șterse cu grijă. Ne ducem cu gândul la modul în care Securitatea a tratat cadavrele partizanilor anticomuniști, căzuți în luptă, executați sau asasinați. Securiiștii s-au folosit de aceleași metode împrumutate de la sovietici, metode care i-au dezonorat atât pe ei cât și instituția Securității pe care o reprezentau.

Autor

Adrian Brișcă. S-a născut la data de 2 martie 1931 în orașul Giurgiu. A urmat cursurile liceului „Ion Măiorescu” din localitate, având ca profesor de istorie pe Alexandru Cartoian, care era președintele organizației județene Vlașca a Partidului Național Țărănesc-Maniu. În primăvara anului 1948, inițiază organizația paramilitară subversivă „Mișcarea de Rezistență Națională din Vlașca” – M.R.N.V., având caracter anticomunist și își asociază șapte colegi de clasă. Arestat la 10 august 1949, a fost anchetat la Securitatea din Giurgiu și condamnat de Tribunalul Militar București la cinci ani de închisoare corecțională, pentru delictul de „uneltire contra ordinii sociale”. Execută pedeapsa la închisoarea militară Uranus, penitenciarul Jilava, închisoarea pentru elevi de la Târgșor, lagărul de muncă forțată Peninsula de la Canalul Dunăre-Marea Neagră și penitenciarul Gherla, de unde a fost liberat în august 1954. Datorită trecutului său politic nu-și poate continua studiile. În noiembrie 1958 a fost exmatriculat din anul III de facultate și au urmat ani de umilință, ca agent de asigurare remizier, apoi controlor de salubritate și la rampa de neutralizări gunoarie. Abia în anul 1967 reușește să își reia studiile, intrând la Institutul Politehnic București – Facultatea de Transporturi, curs de zi, absolvit în 1972. Deși susține examenul integral de șef de stație, va lucra ca simplu inginer, responsabil cu protecția muncii, în stațiile Ploiești Triaș și București Triaș, fiindu-i blocat accesul la orice funcție de conducere. S-a pensionat, la cerere, în 1990. Pasionat de istorie în general, de istoria recentă în special, a strâns documente și mărturii despre rezistența anticomunistă și a publicat numeroase articole în „România liberă”, „Dreptatea”, „Flacăra”, „Zig-Zag” și „Rezistența”. Începând din anul 1993, s-a consacrat studiului rezistenței armate anticomuniste din România, în cadrul Institutului Național pentru Studiul Totalitarismului. Este membru al Asociației Foștilor Deținuți Politici din România, dar nu s-a implicat în politică. A publicat o serie de documente cu privire la viața partizanilor bucovineni, aranjate tematic, precum și multe alte articole, în periodicul „Arhivele Totalitarismului”. Pregătește un corpus de documente privind mișcarea de partizani din România. Volume recente: *Rezistența armată din Bucovina*, vol. I, 1998 (coautor), *Rezistența armată din Bucovina*, vol. II, 2000, *Rezistența armată din Banat*, vol. I, 2004.

Lista ilustrațiilor

Motrescu Vasile la vârsta de 20 ani.

Motrescu Vasile arestat, la 13/14 ianuarie 1958.

Vasile Motrescu arată locul unde a ascuns pistolul automat „A.Z.” capturat de la un ostaș de securitate. Reconstituire. Mâna dreaptă îi este legată cu o frânghie.

Vasile Motrescu la intrarea în bordeiul în care s-a adăpostit în iarna 1952/1953. Reconstituire după arestare.

Cenușă Constantin, jandarm în 1934, partizan anticomunist în 1944-1951.

Vânători de munte în 1942. În mijloc Motrescu Vasile; în stânga lui, Rusu Gheorghe, condamnat în 1958.

Vatamaniuc Gavril sergent major de jandarmi în 1947. Partizan asociat cu Motrescu Vasile în 1954.

Armament și muniție de care s-au folosit partizanii. În casca germană au pregătit mămliga.

Casa soților Vasile și Maria Motrescu, în anul 1992. a fost confiscată în 1958.

Maria, soția lui Vasile Motrescu și copiii, Sofia-Silvia și George, în fața casei, în 1992.

Inscripție în adăpostul de pe Muntele Pietroasa. Foto în 1999.

Soții Gavril și Valeria Sfichi. Au găzduit pe Motrescu Vasile în 1955-1957, până la arestare. Foto din 1965.

Rudele lui Vasile Motrescu: Motrescu Pintilie (tatăl) în 1954.

Motrescu Sofia (mama) în 1954.

Motrescu P. Gheorghe (frate). Sergent în Garda Regală, 1946.

Motrescu Maria (soție) în 1946.

Motrescu P. Ion (frate) în 1956.

Motrescu P. Constantin (frate) în 1964.

Motrescu V. Constantin (văr) în 1965.

Motrescu V. Ilie (văr) în 1967.

Colibă. Vedere de sus, înainte de a se camufla.

Colibă. Secțiune longitudinală prin planul grinzii.

Colibă. Secțiune transversală prin planul furcilor.

Amplasarea colibeii de la Ursoaia Mică (1955). + Locul unde au căzut frații Ion și Gheorghe Chiraș, la 18 iulie 1955.

Amplasarea bordeiului de la Bâtca Corbului (iarna 1954/1955).

Planul bordeiului.

Bordei. Secțiune longitudinală A-A.

Schema luptei de la Bâta Corbului, 18 ianuarie 1955.

Desene anexate la jurnalul lui Motrescu.

Schița nr. 1. Jurnal, 14 iunie 1952.

Schița nr. 2. Jurnal, 14 iunie 1952.

Schița nr. 3. Jurnal, 20 iunie 1952.

*1. Motrescu Vasile la vârsta de
20 de ani*

*2. Motrescu Vasile arestat,
13/14 ianuarie 1958*

*3. Vasile Motrescu arată locul unde a
ascuns pistolul automat „A.Z.” capturat de
la un ostaș de Securitate. Reconstituire.
Mâna dreaptă este legată cu o frânghie.*

*4. Vasile Motrescu la intrarea în
bordeiu în care s-a adăpostit în
iarna 1952/1953.
Reconstituire după arestare*

5. Cenușă Constantin, jandarm în 1934,
patizan anticomunist în 1944-1951

6. Vânători de munte în 1942. În mijloc,
Motrescu Vasile; în stânga lui, Rusu
Gheorghe, condamnat în 1958

7. Vatamaniuc Gavril, sergent
major de jandarmi în 1947.
Partizan asociat cu Motrescu
Vasile în 1954

8. Armament și muniție de care
s-au folosit partizanii. În casca
germană au pregătit mămăliga

9. Casa soților Vasile și Maria Motrescu, în anul 1992. A fost confiscată în 1958.

10. Maria, soția lui Vasile Motrescu și copiii, Sofia-Silvia și George, în fața casei, în 1992

11. Inscripție în adăpostul de pe muntele Pietroasa. Foto 1999.

12. Soții Gavril și Valeria Sfichi. Au găzduit pe Motrescu Vasile în 1955-1957, până la arestare. Foto din 1965.

Membrii familiei Motrescu

*13. Motrescu Pintilie
(tatăl, 1954)*

*14. Motrescu Sofia
(mama, 1954)*

*15. Gheorghe Motrescu (frate)
Sergent în Garda Regală,
1946*

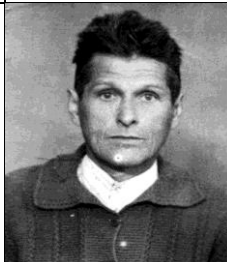
*16. Motrescu Maria
(soție, 1946)*

*17. Motrescu P. Ion
(frate, 1956)*

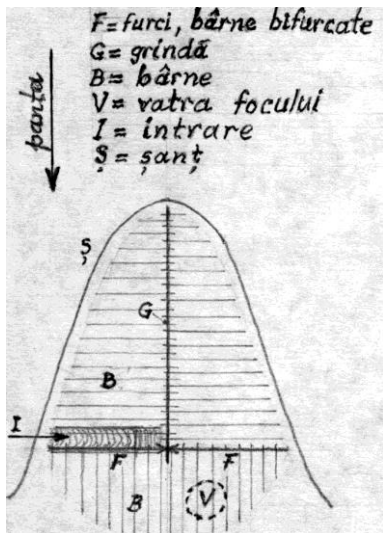
*18. Motrescu
P. Constantin
(frate, 1964)*

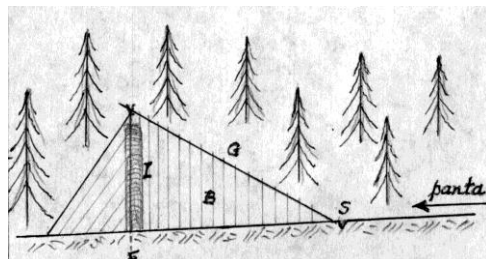
*19. Motrescu V.
Constantin
(văr, 1965)*

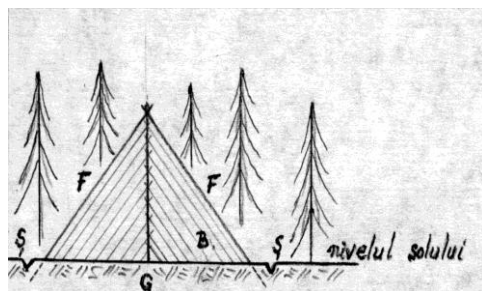
*20. Motrescu V. Ilie
(văr, 1967)*

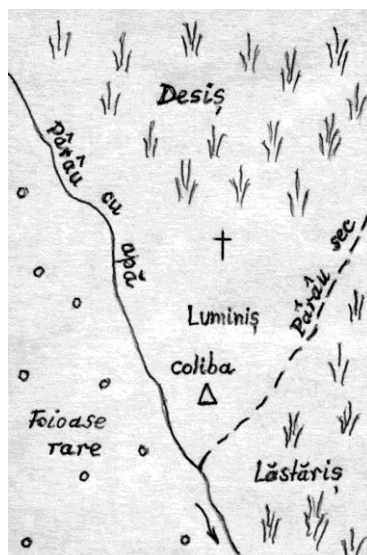
21. Colibă. Vedere de sus, înainte de a se camufla.

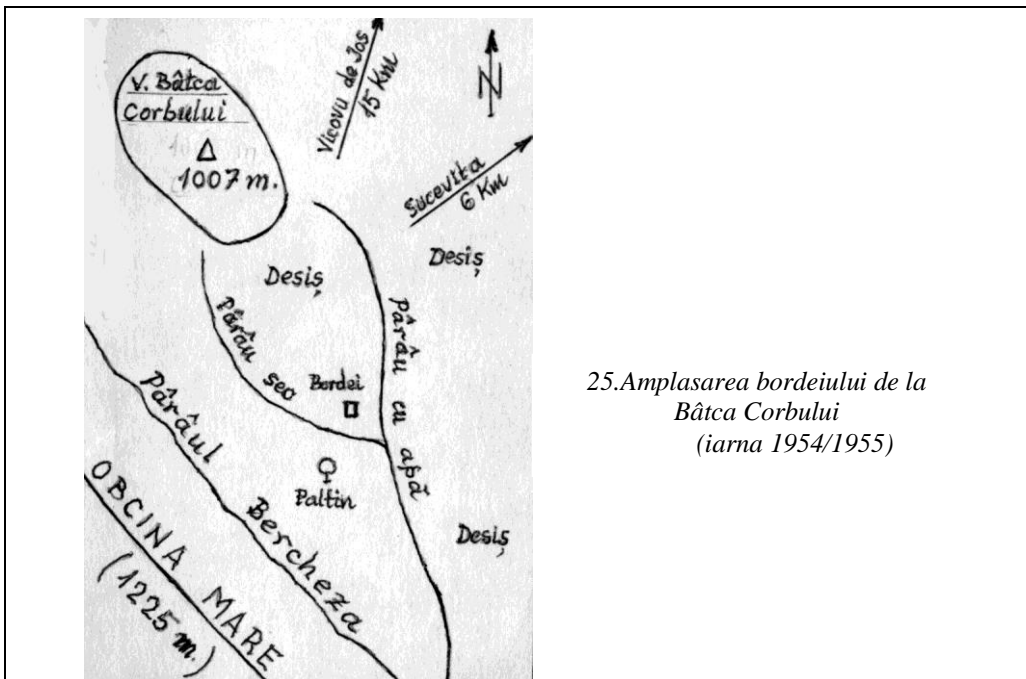
22. Colibă. Secțiune longitudinală prin planul grinzii.

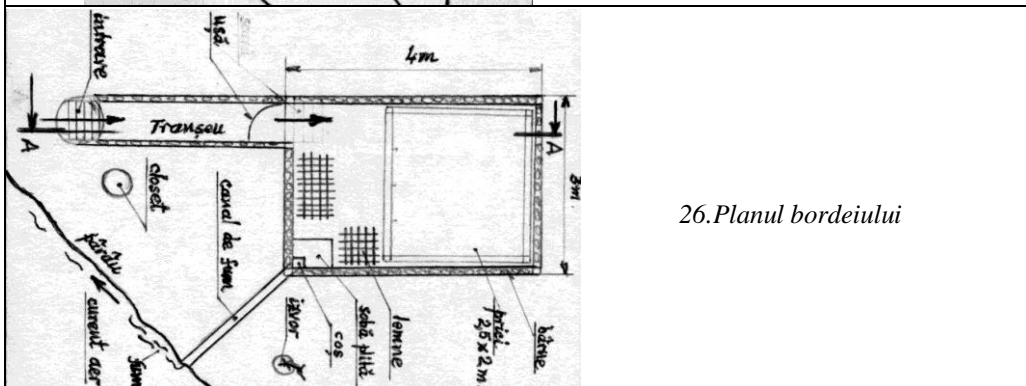
23. Colibă. Secțiune transversală prin planul furcilor.

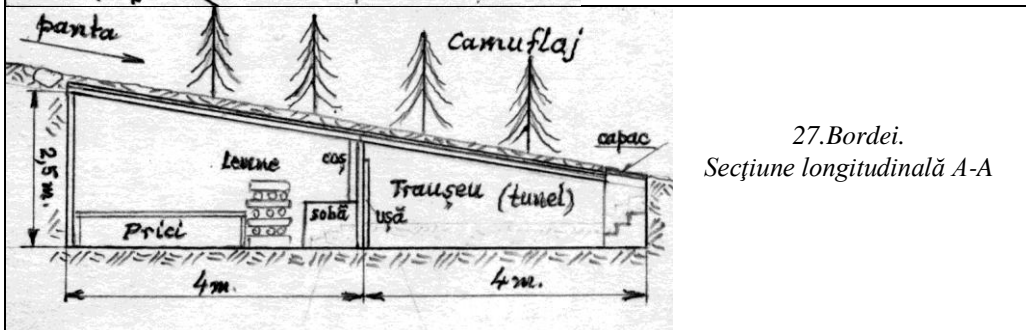
24. Amplasarea colibe de la Ursoaia Mică (1955). +Locul unde au căzut frații Ion și Gheorghe Chiraș, la 18 iulie 1955.

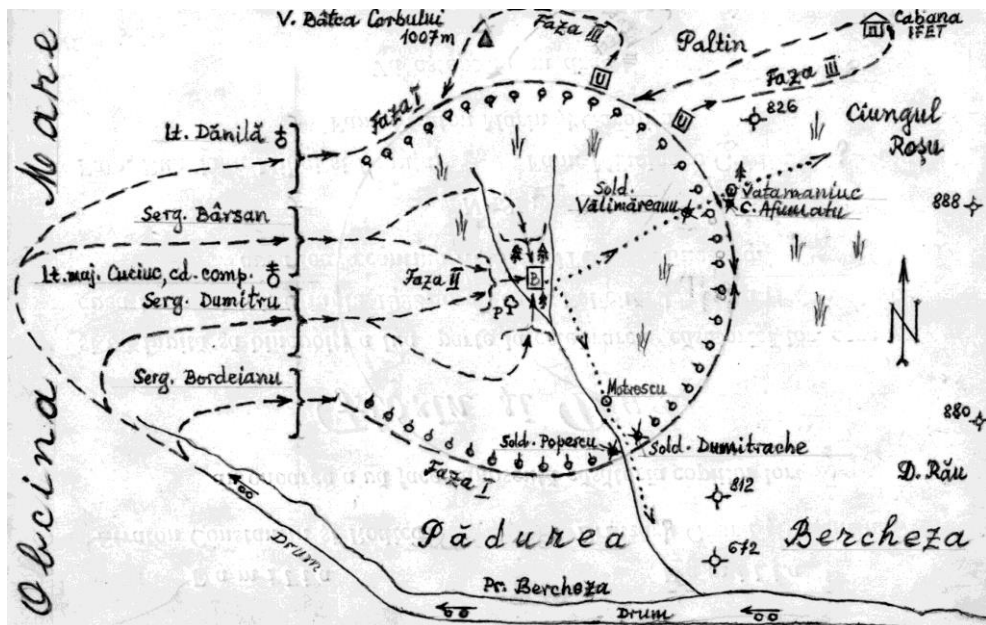
25. Amplasarea bordeiului de la Bâta Corbului (iarna 1954/1955)

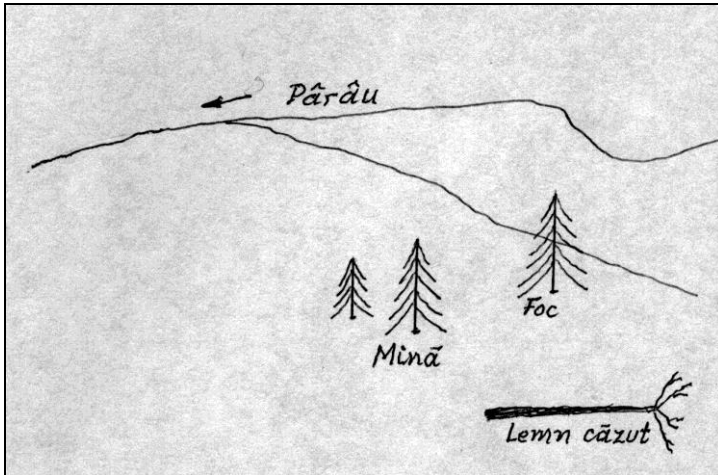
26. Planul bordeiului

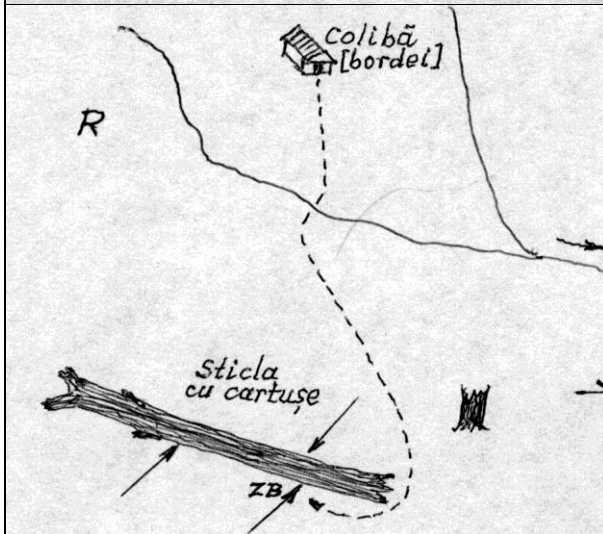
27. Bordei. Secțiune longitudinală A-A

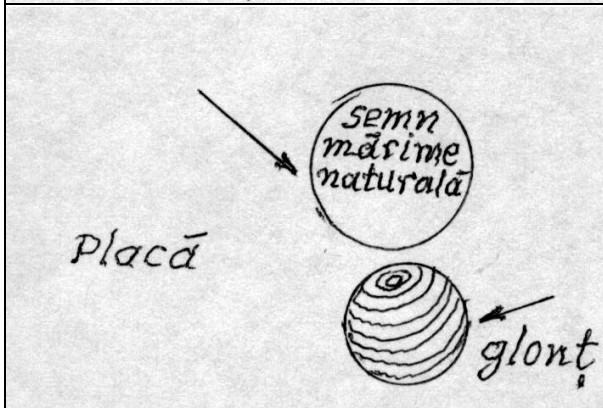
28. Schema luptei de la Bâta Corbului
(18 ianuarie 1955)

29.Schița nr. 1.
Jurnal, 14 iunie 1952

30.Schița nr. 2.
Jurnal, 14 iunie 1952

31.Schița nr. 3.
Jurnal, 20 iunie 1952

Indice de persoane

A

A Mitrutoaiei, Costan · 70
Alexa, Augustin · 44
Anghel, Neculai · 13, 15, 16, 17, 213
Anghel, Vasile · 13
Apostoloiu, Alexandru · 40
Arnăuțoiu, Toma · 17
Avramia, sora · 28

B

Baciu, Ioan · 32
Baumgarten, S. · 44
Bălțeanu, Nicolae · 44
Benea, Teodor · 207
Boaru, Melu · 32
Boian, Axente · 13
Boian, Ioan · 13, 14, 15, 16, 17, 44, 213
Boscu, Iacob · 25, 217
Bratun, Ioan · 29
Brăileanu, Iosif · 28
Brăileanu, Margareta · 28
Brăileanu, Traian · 28
Brătianu, Dinu · 8
Breabăn, Eugenia · 10, 29, 30, 35, 205
Breabăn, Gheorghe · 10, 29, 35, 210
Breabăn, Ion · 10, 29
Breabăn, Maria · 10
Breabăn, Vasile · 35
Brișcă, Adrian · 45, 50, 59, 60, 158, 193, 204, 208
Bujinovschi, Nicolae · 24, 216
Bukovski, Vladimir · 220
Byrnes, James · 46

C

Calancea, Ana · 31, 36
Calancea, Eufrosina · 30, 37

Calancea, Gheorghe · 26, 27, 31
Calancea, Ion · 30, 31, 33, 36, 37
Calancea, Isidor · 36
Calancea, Maria · 27
Calancea, Maricica · 37
Calancea, Nicolae · 30, 31, 54, 123
Calancea, Onisim · 27
Calancea, Vasile · 37
Canaris, Wilhelm · 208
Cantemir, Gheorghe · 16
Cantor, Dumitru · 12, 165, 167
Cazacu, Arcadie · 37
Cazacu, Constantin · 37
Cazacu, Gheorghe · 214, 215
Cazacu, Ion · 37
Cazacu, Irimia · 19, 23, 27, 37
Cazacu, Maria · 27, 37
Cazacu, Mihai · 28
Cazacu, Onofrei · 27
Cazacu, Trandafira · 37
Cazacu, Vasile · 28
Cazacu, Zenovia · 28
Cămărașu, Mihail · 208
Cârdei, Ecaterina · 37
Cârdei, Gheorghe · 37, 204
Cârdei, Nicolae · 37
Cârdei, Petrea · 33
Cârnu, Ioan · 15, 171
Cârstean, George · 38
Cârstean, Ion · 32
Cârstean, Mafta · 38
Cârstean, Sebastian · 38
Cârstean, Vasile · 23
Ceaușu · 162, 166
Cenușă, Constantin · 9-11, 13, 17, 18, 22, 23, 25, 47, 72, 106, 112, 114, 155, 163, 165, 169-171, 182, 186, 206, 208-210, 213, 215
Cenușă, Ion · 209
Chifan, Aurel · 10, 36, 37
Chifan, Costan · 63
Chifan, Gavril · 36
Chifan, Gheorghe · 10, 210
Chifan, Macrina · 36
Chifan, Raveica · 37
Chifan, Simion · 37
Chifan, Vasile · 36

Chiraș, Gheorghe · 19-22, 24, 25, 48, 58, 60,
61, 62, 64, 66, 87, 99, 106, 107, 217
Chiraș, Ion · 19, 21, 25, 48, 60, 61, 65, 70,
106, 217
Chiraș, Paraschiva · 28
Chiraș, Toader · 28
Chiraș, Vasile · 28
Chirițescu, Victor · 29
Chiujde, Ioan · 16, 17, 26
Churchill, Winston · 46
Ciobanu, Veronica · 33
Ciornei, Onofrei · 29
Ciuceanu, Radu · 208
Ciuntu · 110
Coroamă, Constantin · 159, 162
Coroamă, G. · 69, 112
Costăchescu, Ștefan · 44
Crăciun, Alexandru · 42
Crăciun, Elisabeta · 36
Crăciun, Ion · 36
Crăciun, Nicolae · 36, 45
Cristescu · 114
Cuciuc, Gheorghe · 24, 216

D

Dabija, Nicolae · 47
Darie · 112, 120
Derevlean, Maria · 27
Derevlean, Vasile · 27
Derevlean, Zaharia · 27
Diana · 123, 128, 143, 144, 145, 147, 148, 149
Dinu, Gheorghe · 11
Dobroiu · 219
Dragomir, Traian · 44
Dumitrache, Gheorghe · 218
Dzerjinski, Felix Edmundovici · 186

E

Eisenhower, Dwight D. · 84, 186, 187, 189

F

Feller, Moritz · 40, 41, 48, 207, 214
Fluture · 210
Fodor · 76
Frenkel · 23

G

Gavrilă-Ogoranu, Ion · 13-17, 26, 43, 48, 183,
211
Gavriliu, M. · 41, 42
Genser · 23
Gheorghe, Alexandru · 32
Gheorghiu-Dej, Gheorghe · 12, 166, 168, 176
Glicheria, sora · 28
Goma, Paul · 216
Grădișteanu, Vasile · 44
Gregorian, Gheorghe · 12, 210, 211
Grigoreanu · 169
Groza, Petru · 46, 160

H

Harap, Ștefan · 27
Hasna, Ilie · 22, 181, 182
Hașu, Andrei · 13, 14, 16, 17
Hașu, Gheorghe · 16, 17, 26
Hașu, Laurian · 16, 17, 26
Himmmler, Heinrich · 208
Hogaș, Nicolae · 44
Hrehorciuc, Avram · 28
Hrehorciuc, Ignat · 28
Hrehorciuc, Zenovia · 28
Hrincescu · 210
Hrișcă, Leonid · 120
Hurjui, Anton · 36, 45
Hurjui, Elena · 36
Hurjui, Trifan · 36
Husarciuc, Ion · 85, 211

I

Iacobescu, Simion · 44
Ifrim a Babei · 105
Ioja, Toader · 163
Îțcuș, Avram · 37
Îțcuș, Elisabeta · 37
Îțcuș, Filaret · 27, 37
Îțcuș, Filip · 27
Îțcuș, Gheorghe · 27
Îțcuș, Paraschiva · 27

J

Jurău, Moise · 44

L

Lavrov, George · 26, 27

Lazarkiewicz, Robert · 25, 33

Lazăr, Eugenia · 28

Lazăr, Florea · 28

Lazăr, Zamfira · 28

Lazlo, Alexandru · 44

Lenin, Vladimir Ilici · 173, 174, 215

Leon · 109, 115, 120

Lisacovschi, Ludovic · 16

Lola, Mihai · 44

Lungu, Gheorghe · 28

Lungu, Lazăr · 28

Lungu, Trandafira · 28

Lunguleac · 23

M

Macoveiciuc, Ieronim · 33

Macoveiciuc, Silvestru · 15, 17, 212

Macoveiciuc, Vladimir · 9, 23, 26, 36, 46, 212

Maftai, Grigore · 151

Mandrea, Toader · 44

Maniu, Iuliu · 47

Marciuc, Floarea · 27

Marciuc, Vasile · 25, 27, 48

Marciuc, Vladimir · 27

Mareș · 77, 115, 169

Margine, Ioan · 41

Marinescu · 183

Martinescu, Ion · 36

Martinescu, Nastasia · 36

Meer, Cozma · 26

Mihai I, regele României · 10, 11, 47, 68, 133

Mihalache, Constantin · 25

Mihalescu, Ana · 28

Mihalescu, Artemie · 28

Mihalescu, Aspazia · 27

Mihalescu, Constantin · 28, 219

Mihalescu, Elena · 28

Mihalescu, Gheorghe · 28

Mihalescu, Ion · 25, 27

Mihalescu, Petru · 27

Mihalescu, Simion · 28

Mihalescu, Teodor · 28

Mihalescu, Vasile · 28

Miron · 151

Mitrache, Dumitru · 34

Mocanu, Nicolae · 33, 38, 44

Mocanu, Petru · 33, 38, 44, 207

Moldovan, Maria · 44

Moldoveanu, Gheorghe · 32

Monai, Alexandru · 40, 44

Motrescu, Agafia · 7, 30, 37

Motrescu, Alexandru · 32

Motrescu, Ana · 34

Motrescu, Constantin · 8, 13, 33, 35, 37, 39,
54, 132, 204, 208

Motrescu, Domnica · 35

Motrescu, Eugenia · 29

Motrescu, George · 10, 30, 41, 79, 132, 191,
210

Motrescu, Gheorghe · 8, 9, 10, 11, 21, 23, 24,
25, 26, 27, 29, 30, 31, 33, 34, 37, 44, 45,
48, 54, 61, 86, 87, 88, 91, 120, 132, 141,
145, 160, 161, 190, 204, 210

Motrescu, Glicheria · 7, 37

Motrescu, Ilie · 35

Motrescu, Ion · 21, 30, 31, 33, 35, 37, 38, 132,
145, 204

Motrescu, Maria · 20, 22, 29, 30, 67, 69, 145,
154, 190, 191, 193, 210

Motrescu, Mihai · 29, 37

Motrescu, Nistor · 169

Motrescu, Petru · 30

Motrescu, Pintilie · 7, 8, 11, 27, 30, 31, 34, 35,
37, 41, 43

Motrescu, Pulcheria · 29

Motrescu, Silvia · 41

Motrescu, Simion · 113

Motrescu, Sofia · 7, 8, 27, 35, 37, 41, 155

Motrescu, Sofia-Silvia · 10, 30, 54, 60, 69, 76,
132, 152, 156, 191, 210

Motrescu, Ștefan · 113

Motrescu, Trifon · 29, 30

Motrescu, Vasile · 8-13, 15-35, 37-44, 46-49,
53, 59, 60, 62, 64, 66, 67, 77-79, 107, 123,
124, 132, 133, 136, 140, 156-159, 164, 165,
167-175, 179-182, 185, 188, 191-194, 199,
201, 202, 204-213, 215, 218, 219, 222

Munteanu · 16, 40

Munteanu, Constantin · 39, 207

Munteanu, Ilie · 37

Munteanu, Petru · 37

Mutescu, Dumitru · 37

Mutescu, Evdochia · 37

Mutescu, Foca · 38

Mutescu, Nicolae · 37

Mutescu, Paraschiva · 38
Mutescu, Ștefan · 38

N

Neagu, Cosma · 15, 207
Nedelcu, Alexandru · 42
Negru, Gheorghe · 29
Negru, Paraschiva · 29
Negru, Toader · 29
Nistor, Constantin · 38
Nistor, Domnic · 38
Nistor, Gheorghe · 38

O

Oiaga, Vasile · 44
Oprea, Aurel · 22, 23, 26, 67, 190, 191, 192,
193

P

Paragină, Ion · 16
Pascaru · 63
Pătrăucean, Cozma · 13, 22, 23, 169, 170,
182, 186, 209, 210, 211, 213
Pârghie, Ana · 29
Pârghie, Dumitru · 29
Pârghie, Ilie · 37
Pârghie, Pricop · 29
Pârghie, Vasile · 37
Pârghie, Veronica · 37
Pericle · 173
Petrea lui Anton · 109
Petroniuc · 219
Pintilie, Gheorghe (Bodnarenco, Pantelei) ·
14, 211
Pișta, C. · 61, 63
Plavoșin, Liviu · 44
Pop, Jean · 13, 16, 17
Popescu · 31, 77
Popescu, Dumitru · 55
Popescu, Ion · 218
Popovici, Constantin · 8, 208
Prelipceanu, Ștefan · 27
Pricopciuc, Ion · 28
Pricopciuc, Margareta · 38
Pricopciuc, Trifan · 28
Proțiuc, Emilian · 209

Protopopescu, Gheorghe · 40
Prundurel, Nicolae · 41
Pușcașu, Nicolae · 219

R

Radu, Alexandru · 27, 34
Rădulescu, Gheorghe · 32
Răuț, Vasile · 42
Ronai, Ladislau · 44
Roșca, Ana · 37, 67
Roșca, Constantin · 29
Roșca, Domnica · 29
Roșca, Dumitru · 29, 32
Roșca, Gheorghe · 29, 210
Roșca, Mihai · 37
Roșca, Vasile · 29
Roșcăneanu, D. · 32
Rusu, Alexandrina · 35
Rusu, Ana · 36
Rusu, Archip · 209
Rusu, Aurel · 35, 36, 71
Rusu, Dimitrie · 42
Rusu, Elisabeta · 36
Rusu, Gheorghe · 36, 42
Rusu, Ilie · 35
Rusu, Iustin · 38
Rusu, Maria · 38
Rusu, Petre · 38
Rusu, Th. · 164
Rusu, Trufin · 36
Rusu, Vasile · 35

S

Sandu, Octavian · 29
Săndulescu, Constantin · 44
Schipor, Nicolae · 161
Schîțcu, Vasile · 24
Segal, Karl (Hudescu, Mihai) · 23
Semeniuc, Vespasian · 34
Serafimovici, Artemie · 23, 185
Serșeniuc, Traian · 44
Sfichi, Ana · 35
Sfichi, Ecaterina · 36
Sfichi, Gavril · 28, 30-33, 35, 48, 158, 194
Sfichi, Ilie · 36
Sfichi, Ștefan · 36
Sfichi, Toader · 35
Sfichi, Valeria · 28-30, 33, 35

Sinigeac, Ifrim · 28
Sinigeac, Ion · 25, 28
Sinigeac, Zamfira · 28
Sireteanu, Natalia · 27
Sireteanu, Rahila · 27
Sireteanu, Vasile · 27
Sposub, Samson · 209
Stadler, Anton · 27
Stadler, Frantz · 27
Stadler, Maria · 27
Stalin, Iosif Visarionovici · 9, 21, 46, 102,
173, 215
Stănculescu, Gheorghe · 41
Stănescu, Ion · 207, 209, 211, 212, 213, 214,
215, 217, 218, 219, 220
Stoenescu, Ilie · 44
Szepessy, Clara · 25

S

Șăineanu, Lazăr · 119, 126, 149
Șomlea · 39
Ștefan cel Mare · 66, 67, 161, 180, 197

T

Tapărdău, Paraschiva · 36
Tapărdău, Toader · 36
Tapărdău, Vasile · 36
Tapic, N. · 112
Tcaciuc · 104
Timaru, Mihai · 16
Timofte · 42
Tomșa, Boris · 11
Tonga, Nicu · 149
Tronici, Alexandru · 40
Tudorache, Manole · 40

T

Țepordei, Petre · 34
Țoanță, Toma · 26, 207, 214
Țugui, Ana · 37
Țugui, Domnica · 36, 37
Țugui, Gheorghe · 10, 35, 36, 160, 210

Țugui, Nistor · 10, 30, 35, 36, 37
Țugui, Precop · 35, 160
Țugui, Reveica · 35
Țugui, Teodosie · 37
Țugui, Traian · 36
Țugui, Vasile · 160
Țugui, Veronica · 37

U

Ungherea, Olimpian · 218
Ungureanu, George · 40, 41
Urian, Vasile · 41
Uță, Ion · 14

V

Varga, Vasile · 44
Vasileschi, Mircea · 38
Vasiliu, Teodor · 44
Vatamaniuc, Elisabeta · 27
Vatamaniuc, Gavril · 15, 17-21, 23-28, 30, 47-
49, 51, 54, 58, 60, 61, 66, 157, 158, 169,
184, 193, 204, 206, 207, 211-214, 216, 218,
219, 220
Vatamaniuc, Ion · 9, 19, 27
Vatamaniuc, Nicolae · 26, 27, 219
Vatamaniuc, Vasile · 27
Vălimăreanu, Mihai · 217, 218
Vizitiu, Vasile · 32, 34
Vlahuță, Alexandru · 66
Volcescu, Iorgu · 32
Vrabie, Ioan · 13, 14, 15, 16, 17, 213
Vrabie, Ioan, tatăl lui Ioan Vrabie · 13

Z

Zaremba · 84
Zbera, Maria · 37
Zbera, Nichifor · 37
Zbera, Vasile · 37
Zeleş, Mihail · 44
Zetil, Alexandru · 35
Zetil, Ana · 35
Zetil, Dumitru · 35

PUBLICAȚII ÎN COLECȚIILE I.N.S.T.

Colecția «Documente»	
Florian Tănăsescu (coord.)	<i>Ideologie și structuri comuniste în România, vol. I. 1917-1918, 1995</i>
Ioan Scurtu (coord.)	<i>Totalitarismul de dreapta în România. Origini, manifestări evoluție, vol. I. 1919-1927, 1996</i>
Radu Ciuceanu (coord.), Ioan Chiper, Florin Constantiniu, Vitalie Vărațic	<i>Misiunile lui A. I. Vișinski în România. Din istoria relațiilor româno-sovietice 1944-1946. Documente secrete, 1997</i>
Florian Tănăsescu (coord.)	<i>Ideologie și structuri comuniste în România, vol. II. 9 decembrie 1918-31 decembrie 1919, 1997</i>
Adrian Brișcă, Radu Ciuceanu	<i>Rezistența armată din Bucovina, vol. I. 1944-1950, 1998</i>
Radu Ciuceanu, Octavian Roske, Cristian Troncoță	<i>Începuturile Mișcării de rezistență în România, vol. I. 11 aprilie 1945-31 mai 1946, 1998</i>
Dan Cătănuș, Octavian Roske	<i>Colectivizarea agriculturii în România. Dimensiunea politică, vol. I. 1949-1953, 2000</i>
Dan Cătănuș, Octavian Roske	<i>Colectivizarea agriculturii în România. Represiunea, vol. I. 1949-1953, 2004</i>
Ioan Scurtu (coord.), Cristian Troncoță, Natalia Tampa, Dana Beldiman	<i>Ideologie și formațiuni de dreapta în România, vol. II. 25 iunie 1927-2 ianuarie 1931, 2000</i>
Florica Dobre, Alesandru Duțu	<i>Distrușgerea elitei militare sub regimul ocupației sovietice în România, vol. I. 1944-1946, 2000</i>
Adrian Brișcă	<i>Rezistența armată din Bucovina, vol. II. 1950-1952, 2000</i>
Florica Dobre, Alesandru Duțu	<i>Distrușgerea elitei militare sub regimul ocupației sovietice în România, vol. II. 1947-1964, 2001</i>
Vitalie Vărațic	<i>Preliminarii ale raptului Basarabiei și nordului Bucovinei, 1938-1940, I.N.S.T./ Libra, 2000</i>
Dan Cătănuș	<i>Cadrilaterul. Ideologie cominternistă și iredentism bulgar, 2001</i>
Radu Ciuceanu, Octavian Roske, Cristian Troncoță	<i>Începuturile Mișcării de rezistență în România, vol. II. 1 iunie-18 noiembrie 1946, 2001</i>
Florian Tănăsescu (coord.)	<i>Ideologie și structuri comuniste în România, vol. III. 1 ianuarie 1920-3 februarie 1921, 2001</i>
Cristina Păiușan, Radu Ciuceanu	<i>Biserica Ortodoxă Română sub regimul comunist, vol. I. 1945-1958, 2001</i>
Radu Ciuceanu	<i>Regimul penitenciar din România 1940-1962, 2001</i>
Radu Ciuceanu	<i>Mișcarea Națională de Rezistență din Oltenia, vol. I. 1947-1949, 2001</i>

Ioan Scurtu (coord.), Dana Beldiman, Natalia Tampa, Corneliu Beldiman, Tiberiu Tănase, Cristian Troncotă	<i>Ideologie și formațiuni de dreapta în România</i> , vol. III. 5 ianuarie 1931-7 iunie 1934, 2002
Cristina Păiușan, Radu Ciuceanu	<i>The Romanian Orthodox Church under the Communist Regime</i> , vol. I. 1945-1958, 2003
Ioan Scurtu (coord.), Corneliu Beldiman, Natalia Tampa, Tiberiu Tănase, Cristian Troncotă, Puiu Dumitru Bordeiu	<i>Ideologie și formațiuni de dreapta în România</i> , vol. IV. 7 iulie 1934-30 martie 1938, 2003
Mioara Anton, Ioan Chiper	<i>Instaurarea regimului Ceaușescu. Continuitate și ruptură în relațiile româno-sovietice</i> , INST, IRSI, 2003
Radu Ciuceanu, Corneliu Mihail Lungu (coord.), Florin Constantiniu (responsabil volum), Sever Catalan	<i>Stenogramele ședințelor conducerii P.C.R. 23 septembrie 1944-26 martie 1945</i> , INST, ANR, 2003
Radu Ciuceanu	<i>Mișcarea Națională de Rezistență din Oltenia</i> , vol. II. 1949-1952, 2003
Adrian Brișcă	<i>Rezistența armată din Banat</i> , vol. I. 1945-1949, 2004
Marian Cojoc	<i>Rezistența armată din Dobrogea, 1945-1960</i> , 2004
Dan Cătănuș	<i>Între Beijing și Moscova. România și conflictul sovieto-chinez</i> , vol. I, 1957-1965, 2004
Cristian Troncotă, Alin Spânu	<i>Documente SSI privind spațiul sovietic, 22 august 1939-23 august 1944</i> , 2004
Radu Ciuceanu	<i>Mișcarea Națională de Rezistență din Oltenia</i> , vol. III, 1953-1980, 2004
Radu Ciuceanu	<i>Jurnalul unui om liniștit</i> , Nume de cod: Artistul, 2005
Camelia Ivan Duică	<i>Rezistența anticomunistă din Maramureș. Gruparea Popșa, 1948-1949</i> , 2005
Adrian Brișcă	<i>Jurnalul unui partizan: Vasile Motrescu și Rezistența armată din Bucovina</i> , 2005

Colecția «Studii»

Petre Țurlea	<i>8 Noiembrie 1945</i> , 2000
Dumitru Șandru	<i>Reforma agrară din 1945 în România</i> , 2000
Dana Beldiman	<i>Armata și Mișcarea Legionară 1927-1947</i> , 2002
Cristian Troncotă	<i>Istoria Securității regimului comunist din România, 1948-1964</i> , 2003

Colecția «Dicționare»

Alesandru Duțu, Florica Dobre	<i>Eroi români pe Frontul de Răsărit 1941-1944</i> , vol. I, 1995
Paul Caravia (coord.),	<i>Mărturisitorii de după gratii. Slujitori ai Bisericii din</i>

Virgiliu Constantinescu, Ștefan Iloaie	<i>temnițele comuniste</i> , 1995
Paul Caravia (coord.), Virgiliu Constantinescu, Flori Stănescu	<i>Biserica întemnițată. România 1944-1989</i> , 1998
Paul Caravia (coord.), Virgiliu Constantinescu, Flori Stănescu	<i>The Imprisoned Church. Romania 1944-1989</i> , 1999
Octavian Roske (coord.)	<i>Mecanisme represive în România 1945-1989. Dicționar biografic</i> , vol. I. A-C, 2001
Octavian Roske (coord.)	<i>Mecanisme represive în România 1945-1989. Dicționar biografic</i> , vol. II. D-G, 2003

Colecția «Memorii»

Radu Ciuceanu	<i>Memorii</i> , vol. II. <i>Potcoava fără noroc</i> , 1994
Gheorghe Jurebie	<i>Memorii</i> , vol. I. <i>Pe frontierele identității</i> , 1995
Lucian Plapșa	<i>Memorii</i> , vol. I. <i>Soarele de la nord</i> , 1996
Constantin Pantazi	<i>Cu Mareșalul până la moarte. Memorii</i> , 1999
Andrei Bontaș	<i>Cronica pierdută a unui om regăsit</i> , 2001
Radu Ciuceanu	<i>Memorii</i> , vol. III. <i>Pecetea diavolului</i> , 2002
Lucian Plapșa	<i>Memorii</i> , vol. II. <i>Popas în iad</i> , 2004
Mihai Timaru	<i>Memorial din cotul Carpaților...</i> , 2005
Mihai Marcu	<i>Cincinalul unui primar comunist (1975-1979)</i> , 2005

Colecția «Dezbateri»

Dan Cătănuș (coord.)	<i>România și „Primăvara de la Praga”</i> , 2005
----------------------	--

În afara colecțiilor

Florin Constantiniu, Dalila-Lucia Aramă, Dan Cătănuș (coord.)	<i>Un destin și o viață. Omagiu profesorului Radu Ciuceanu la 75 de ani</i> , 2003
---	--